

Svenska landstingsförbundet och *Svenska stadsförbundet* påtalar en bristande överensstämmelse med förslaget till lågstadieläro-utbildning.

Överstyrelsens förslag om inrättande av en praktikförskola har i regel lämnats utan erinran. Några remissorgan — bl. a. *socialstyrelsen*, *familjeberedningen*, *Landsorganisationen* och *Sveriges akademikers centralorganisation* — diskuterar dock om anknytningen till förskoleseminariet i Stockholm är den mest lämpliga anordningen.

I några yttranden tas frågan om förutbildningen för förskollärare upp. *Arbetsmarknadsstyrelsen* anser, att denna bör inordnas i utbildningsgången och förordar därför en sammanlagt treårig utbildningsgång. *Landsorganisationen* framhåller, att förutbildningsfrågorna borde ha behandlats i utredningen, och *Sveriges akademikers centralorganisation* anser det angeläget, att personer med gymnasiekompetens kan rekryteras till förskolläro-utbildningen.

Skolöverstyrelsens anslagsframställning för budgetåret 1966/67

De förslag som skolöverstyrelsen framlagt om förändrad utbildningsgång, vidgad utbildningskapacitet m. m. medför enligt överstyrelsens bedömning en ökning av medelsbehovet med 1 704 000 kr. för nästa budgetår. Höjningen betingas, förutom av viss automatisk lönekostnadsökning, av följande förslag.

1. Inrättande av åtta lektorstjänster i Ae 25/27 alt. adjunktjänster i Ae 23.
2. Inrättande av nio seminarieläro-tjänster i Ae 17.
3. Ökade kostnader för timpläro-arvoden.
4. Minskade kostnader för handledararvoden m. m.
5. Inrättande av tjänster vid försöks- och praktikförskola vid förskoleseminariet i Stockholm: två förskolläro-tjänster i Ae 16: 18 och åtta förskolläro-tjänster i Ae 14: 16.
6. Kostnader för barnobservationer.
7. Kostnader för konsultationer hos psykiater.
8. Skrivhjälp till lärare.
9. Ökade kostnader för arvoden åt seminarieläkare.
10. Ökade kostnader för arvoden åt seminariebibliotekarie.
11. Ökade kostnader för arvoden åt vaktmästare.
12. Inrättande av två adjunktjänster i Ao 23 som bottentjänster åt rektor.

Av skolöverstyrelsens motivering för de framlagda förslagen inhämtas bl. a.

1—2. Antalet befintliga lektors-/adjunktjänster utgör budgetåret 1965/66 elva och antalet befintliga seminarieläro-tjänster 36. Med hänsyn till redan beslutad utbyggnad av seminarieorganisationen krävs inrättande av fyra lektors-/adjunktjänster och fem seminarieläro-tjänster. Den av överstyrelsen föreslagna fortsatta utvidgningen medför ett behov av att inrätta ytterligare fyra lektorstjänster (alternativt adjunktjänster) samt lika många seminarieläro-tjänster.

3—4. Kostnaderna för timpläro-arvoden beräknas öka med 80 100 kr. på grund av redan beslutad utbyggnad samt 647 500 kr. på grund av skolöverstyrelsens

förslag om ny utbildningsgång m. m. Kostnaderna för handledararvoden och för ersättning till föreståndare vid vissa övningsinstitutioner samt för auskultering och lektioner som föregår auskultering beräknas minska med 142 100 kr. Denna minskning sammanhänger med förslaget om en reducering av den handledda praktiken.

8. Med utgångspunkt i ett beräknat biträdesbehov motsvarande en halv kontoristtjänst (löneklass 9) per seminarium fordras ett belopp av 102 000 kr.

9—11. Med hänsyn till redan beslutad och av överstyrelsen föreslagen utbyggnad av seminarieorganisationen beräknas kostnaderna för arvoden åt seminarieläkare öka med 1 645 kr., för arvoden åt seminariebibliotekarier med 1 080 kr. och för arvoden åt vaktmästare med 24 425 kr.

12. Nu finns 11 adjunktjänster i Ao 23 som bottenjänster åt rektorerna. Antalet rektorer uppgår emellertid till 13, varför två nya tjänster bör inrättas.

Departementschefen

Under de senaste åren har intaget till förskoleseminarierna successivt stegrats. År 1962/63 utgjorde antalet nybörjarplatser 289, medan antalet under innevarande budgetår är 840. Nya utbildningsenheter har vidare tillkommit.

Kommunerna planerar en stark utbyggnad av barnstugeverksamheten under de närmaste åren. Om dessa planer skall kunna förverkligas, krävs vidgade statliga insatser på utbildningssidan. Det förslag jag i det följande framlägger syftar till att söka tillgodose den ökade efterfrågan på förskollärare.

Såsom nyss nämnts intas nu 840 elever, fördelade på 28 klasser och 13 seminarier. Skolöverstyrelsen förordar för nästa år en intagning av 1 008 elever, fördelade på 40 klasser vid ett oförändrat antal utbildningsenheter. Även enligt min mening bör en ytterligare ökning av intagningen komma till stånd under nästa budgetår.

Enligt vad skolöverstyrelsen uppger i sin begäran om medel kan vid en oförändrad utbildningsgång seminarierna i Borås, Norrköping och Uppsala inta ytterligare en klass. Jag beräknar medel för en intagningsökning vid dessa läroanstalter.

Överväganden har vidare ägt rum om möjligheterna att utvidga utbildningskapaciteten i Stockholmsområdet. I förskoleseminariet i Stockholm intas nu tre klasser. Seminariet har lokaler på olika ställen i staden och en utökning av verksamheten är inte möjlig utan att ytterligare lokaler erhålls. Överläggningar har därför ägt rum med representanter dels för Stockholm, dels för Solna och Sundbyberg om dessa kommuners möjligheter att medverka vid anskaffningen av lokaler. Positiva preliminära besked har erhållits i denna fråga, varför jag räknar med att det skall vara möjligt att öka intagningen i Stockholmsområdet. Förutom en utökning vid det befintliga seminariet i Stockholm räknar jag därvid med anordnande av ytterligare en utbildningsenhet, förlagd till Solna eller Sundbyberg. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att vidta de särskilda åtgärder som erfordras för utvidgning av utbildningskapaciteten i Stockholmsområdet och därvid ta ställning bl. a. till frågan om upprättande av ytterligare en utbildningsenhet.

Då det inte är möjligt att utan ytterligare utredningar beräkna vilken intag-

ningskapacitet, som kommer att uppnås vid seminarierna i Stockholm/Solna-Sundbyberg, bör i likhet med vad som tidigare skett Kungl. Maj:t äga att senare fastställa intagningens omfattning.

Vid beräkningarna av medelsbehovet har jag utgått från ett intag av 37 klasser med 30 elever per klass, dvs. av sammanlagt ca 1 100 elever.

Skolöverstyrelsen har i sin begäran om medel framlagt förslag till en helt ny utbildningsgång, innebärande bl. a. en förlängning av utbildningstiden med en termin, ett ökat inslag av ämnesteoretisk undervisning och nya former för organisation av praktikdelen i utbildningen. Invändningar har rests mot detta förslag, bl. a. från familjeberedningen och kommunförbunden. Kritiken har särskilt riktat in sig på utbildningstidens förlängning. För min del räknar jag med en i princip oförändrad utbildningsgång även i fortsättningen.

Det finns däremot skäl att ta fasta på överstyrelsens tanke att minska utnyttjandet av praktikinstitutioner på seminarieorten och härigenom bereda utrymme för en kapacitetsutvidgning. Skolöverstyrelsen bör få i uppdrag att undersöka förutsättningarna att inom ramen för en oförändrad utbildningstid uppnå en spridning av den praktiska utbildningen till andra orter än seminarieorter.

Genom den av mig förordade ökningen av antalet utbildningsplatser uppkommer ett ökat medelsbehov under detta anslag. Fem nya lektorstjänster i Ae 25/27 alternativt adjunkttjänster i Ae 23 samt en adjunkttjänst i Ae 23 bör inrättas (p. 1). Jag beräknar vidare medel för inrättande av elva seminarielärartjänster i Ae 17 (p. 2). Kostnaderna för timlärararvoden ökar med ca 80 000 kr. på grund av redan beslutad utbyggnad och med ca 251 000 kr. på grund av den föreslagna utbyggnaden (p. 3). Kostnaderna för handledararvoden m. m. har för innevarande budgetår beräknats till 1 485 000 kr. och kan med oförändrade normer beräknas öka med 314 000 kr. för nästa budgetår; jag beräknar således ej medel för av överstyrelsen föreslagen utökning av auskultationerna (p. 4).

I samband med den föreslagna utvidgningen bör utgifterna för arvoden till seminarieläkare, seminariebibliotekarier och vaktmästare uppräknas (p. 9, 10 och 11). Vidare bör ytterligare två adjunkttjänster inrättas som bottenjänster åt rektorer (p. 12). Däremot är jag ej beredd tillstyrka överstyrelsens förslag om inrättande av tjänster vid en försöks- och praktikförskola och ej heller förslaget om medel för barnobservationer (p. 5 och 6). Beträffande förslaget om medel för konsultationer av eleverna hos psykiater (p. 7) torde denna fråga få övervägas i samband med det utredningsarbete som pågår rörande hälsovård m. m. för studerande vid olika postgymnasiala läroanstalter. Jag beräknar inte ytterligare medel för skrivhjälp vid förskoleseminarierna (p. 8).

Från anslaget till omkostnader vid förskoleseminarierna bör överföras kostnader för särskilda kurser och föreläsningar (nu 37 700 kr.). Härför bör för nästa budgetår beräknas ett med 10 000 kr. förhöjt belopp.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (4 260 000 + 1 355 000 =) 5 615 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för förskoleseminarierna enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att fatta de beslut och vidta de åtgärder, som fordras för genomförande av vad jag föreslagit i fråga om utbyggnad av förskoleseminarieorganisationen i Stockholmsområdet;

c) godkänna följande avlöningsstat för förskoleseminarierna, att tillämpas fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	580 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 129 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 906 000
Summa kr. 5 615 000	

d) till *Förskoleseminarierna*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 615 000 kr.

F 18. Förskoleseminarierna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	460 000	431 285
1965/66	625 000	
1966/67 (förslag)	750 000	

Följande sammanställning upptar den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten samt, för nästa budgetår, dels skolöverstyrelsens förslag till förändringar, dels departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	5 000	+ 3 000	+ 2 700
2. Reseersättning åt befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	17 000	+ 7 000	of.
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	97 000	+ 19 000	+ 19 000
b) Städning och renhållning, <i>förslagsvis</i> ..	235 000	+ 86 000	+ 86 000
c) Övriga expenser	175 000	+ 58 000	+ 48 000
4. Trädgårdarnas underhåll och skötsel	11 000	of.	of.
5. Särskilda kurser och föreläsningar	37 700	+ 60 000	— 37 700
6. Ersättning åt lärarkandidater i samband med viss praktik, <i>förslagsvis</i>	18 000	of.	of.
7. Bidrag till studiefärder	29 300	+ 8 000	+ 7 000
Summa kr. 625 000		+ 241 000	+ 125 000

Skolöverstyrelsen motiverar de föreslagna höjningarna med det ökade elevantalet samt faktorer av automatisk natur. Beträffande punkten 2 föreslår överstyrelsen att anslaget höjs med 7 000 kr. för att bereda seminarierektorer och seminarielärare större möjligheter till studieresor.

Departementschefen

Mina ställningstaganden till skolöverstyrelsens förslag framgår av den föregående uppställningen. Jag beräknar ett oförändrat belopp i förhållande till budgetåret 1965/66 till reseersättningar åt befattningshavare. Jag föreslår vidare, att medel till särskilda kurser och föreläsningar i fortsättningen skall anvisas under anslaget till avlöningar vid förskoleseminarierna.

Jag föreslår att anslaget höjs till (625 000 + 125 000 =) 750 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Förskoleseminarierna: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

F 19. Förskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	180 000	176 136
1965/66	235 000	
1966/67 (förslag)	286 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 127 000 kr. Medelsåtgången för löpande förbrukning har tidigare beräknats till 2 400 kr. per klass och läsår; detta belopp har av överstyrelsen nu beräknats till 2 500 kr. Vidare föreslås att det belopp för engångsanskaffning om 10 000 kr., som hitintills beräknats för varje ny klass, höjs till 12 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till seminarieorganisationens ökade omfattning enligt de beräkningar härav som jag redovisat i det föregående bör anslaget ökas med 51 000 kr. Denna anslagsökning har beräknats med utgångspunkt i nu gällande normer för medelsåtgången per avdelning.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (235 000 + 51 000 =) 286 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Förskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 286 000 kr.

F 20. Förskoleseminarierna: Inredning och utrustning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	250 000	289 429
1965/66	360 000	
1966/67 (förslag)	510 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag höjs med 410 000 kr. Överstyrelsen har därvid beräknat ett belopp av 150 000 kr. för anordnande av intern TV vid ytterligare tre förskoleseminarier. Fr. o. m. innevarande år bedrivs försöksverksamhet med intern TV vid seminariet i Örebro. För tillgodoseende av nyutrustningsbehov vid seminarierna i samband med inflyttning i nya lokaler räknar överstyrelsen vidare med ett behov av 80 000 kr. per seminarium för sex läroanstalter, dvs. sammanlagt 480 000 kr. För övriga seminarier kalkyleras för komplettering och fortsatt upprustning med en kostnad av 20 000 kr. per seminarium eller inalles 140 000 kr.

Skolöverstyrelsen har senare kompletterat sin anslagsframställning med en centralt bearbetad undersökning av seminariernas behov av medel för inredning och utrustning. Enligt denna undersökning föreligger ett avsevärt högre medelsbehov än vad överstyrelsen tidigare beräknat.

Departementschefen

Under de tre senaste budgetåren har inemot 0,9 milj. kr. tillförts förskoleseminarierna för inrednings- och utrustningsändamål. Även om detta belopp avspeglar den kraftiga utvidgningen av seminariernas kapacitet synes det helt klart att den materiella standarden vid seminarierna genom dessa medelsanvisningar kunnat höjas avsevärt under denna period. I sin anslagsframställning redovisar överstyrelsen ett ytterligare medelsbehov av 0,6 milj. kr. för ifrågavarande ändamål och de önskemål som överstyrelsen redovisat i särskild undersökning innebär krav om 0,9 milj. kr. för nästa budgetår, bortsett från medel för intern TV-utrustning. Av det genom sistnämnda undersökning framkomna medelsbehovet hänför sig ca 0,6 milj. kr. till inredning och utrustning av nya lokaler, ca 0,3 milj. kr. till komplettering med hjälpmedel samt ca 0,1 milj. kr. till inköp av främst kontorsteknisk utrustning.

Vid min avvägning av medelsbehovet under detta anslag har jag funnit skäl att räkna med en engångsinsats för komplettering av hjälpmedelsutrustningen vid seminarierna. För detta ändamål beräknar jag 160 000 kr. Till utgifter för inredning m. m. av nya lokaler bör för nästa budgetår beräknas 320 000 kr. Detta belopp bör vara tillräckligt för att möjliggöra en tillfredsställande utrustning av de nya lokaler som beräknas tillkomma nästa budgetår, inberäknat nya lokaler i Stockholm. För viss annan komplettering av främst kontorsteknisk utrustning beräknar jag ett belopp av 30 000 kr.

Innan erfarenheter av försöksverksamheten med intern TV vid seminariet i Örebro föreligger, är jag inte beredd att räkna medel för en utvidgning av denna verksamhet.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(360\ 000 + 150\ 000 =)$ 510 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Förskoleseminarierna: Inredning och utrustning* anvisa ett reservationsanslag av 510 000 kr.

F 21. Särskilda lärarutbildningsåtgärder

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 590 000	5 254 674
1965/66	7 485 000	
1966/67 (förslag)	2 650 000	

Nuvarande utbildningsverksamhet

Beträffande den från ifrågavarande reservationsanslag bekostade kursverksamheten under budgetåret 1965/66 inhämtas bl. a. följande. De huvudändamål som bekostas från anslaget samt kostnaderna för resp. ändamål är i avrundade belopp.

1. Vidareutbildningskurser för folkskollärare samt terminskurser i yrkesvägledning	1 912 000
2. Särskild akademisk undervisning utanför universitetsorterna:	
a) för betygsgraden Godkänd	1 350 000
b) för betygsgraden Med beröm godkänd i ämnena matematik, fysik och kemi	950 000
3. Regional teknisk magisterutbildning i Linköping och Örebro ..	1 952 000
4. Viss av Hermods korrespondensinstitut anordnad akademisk undervisning	384 000
5. Studiestipendier till folkskollärare och till vissa deltagare i av Hermods anordnade kurser	110 000
6. Sommarkurser för betyget Berömlig i ämnet fysik	80 000
7. Fyra kurser i teoretisk yrkesorientering för blivande lärare i samhällskunskap	32 000
8. Kurs för förskollärare	115 000
9. Samarbetsgruppen universitet-skola	5 000
10. Akademisk undervisning i ämnet kristendoms-kunskap	95 000
11. Andra särskilda lärarutbildningsåtgärder	500 000
	Summa kr. 7 485 000

I samband med sin begäran om medel för nästa budgetår lämnar skolöverstyrelsen en redogörelse för verksamheten med vidareutbildning av folkskollärare under läsåren 1964/65 och 1965/66, av vilken framgår bl. a.

Antalet deltagare i de olika terminskurserna och vidareutbildningskursen i handelsämnen samt kurserna i psykologi och pedagogik under läsåren 1964/65 och 1965/66 framgår av följande tablå.

Terminskurser, vidareutbildningskurs i handelsämnen samt kurser i psykologi och pedagogik läsåren 1964/65 och 1965/66.

Ämne	Antal deltagare vid kursernas början	
	1964/65	1965/66 (beräknat antal)
<i>Matematisk-naturvetenskapliga ämnen:</i>		
Matematik	130	97
Fysik	94	91
Kemi	85	48
<i>Övriga ämnen (exkl. psykologi och pedagogik):</i>		
Kristendomskunskap	66	34
Modersmålet (2 terminer)	52	40
Historia	48	34
Samhällskunskap	137	143
Biologi (2 terminer)	44	44
Yrkesvägledning	230	160
Handelsämnen (2 terminer)	7	—
<i>Psykologi och pedagogik</i>	518	525

Den 1965/66 anordnade utbildningen omfattar följande antal kurser i skilda ämnen, nämligen i fysik 6, matematik 5, kemi 4, samhällskunskap 4, yrkesvägledning 4, kristendomskunskap 2, modersmålet 2, biologi 2, historia 1 samt psykologi och pedagogik 8 kurser.

I de till överstyrelsen av kursföreståndarna och kursledarna ingivna pedagogiska redogörelserna för vidareutbildningsverksamheten under läsåret 1964/65 vitsordas, att kursdeltagarna genomgående väl tillgodogjort sig undervisningen och visat stort intresse för kursarbetet. Prövningsresultatet måste enligt överstyrelsens mening anses gott.

Begäran om anslag för 1966/67

Skolöverstyrelsen beräknar i sin begäran om anslag för budgetåret 1966/67 en minskning av medelsbehovet under förevarande anslag med 3 053 000 kr. Denna minskning grundar sig i en av överstyrelsen föreslagen överföring av viss del av verksamheten till universitetskanslersämbetet, motsvarande ett belopp av 4 811 000 kr. Skolöverstyrelsen föreslår samtidigt en utvidgning av vissa andra verksamhetsgrenar. De av skolöverstyrelsen föreslagna förändringarna framgår av följande uppställning.

1. Anordnande av ytterligare tio biämneskurser för deltagare i regional akademisk utbildning.
2. Anordnande av ytterligare tio kurser i psykologi och pedagogik för deltagare i regional akademisk utbildning.

3. Anordnande av kurs i yrkesvägledning för särskolans lärare.
4. Anordnande av ettbetygskurser för folkskollärare förlagda till universiteten under sommartid.
5. Andra särskilda lärarutbildningsåtgärder.
6. Överflyttning av särskild akademisk undervisning utanför universitetsorterna m. m. från skolöverstyrelsen till universitetskanslersämbetet.

Av skolöverstyrelsens motivering för förslagen inhämtas bl. a.

3. Inom särskolan pågår en livlig utveckling i fråga om psykiskt utvecklingsstörda elevers yrkesutbildning och anpassning till arbetslivet. En undersökning inom överstyrelsen visar, att av särskoleelever födda 1935—39 omkring en tredjedel är självförsörjande och en tredjedel bidragande till sin egen försörjning. Antalet självförsörjande elever stiger beroende på förbättrade yrkesutbildningsmöjligheter.

Inom särskolan undervisas 1964/65 ca 5 000 elever, varav 317 elever i årskurs åtta och 171 elever i årskurs nio. I dessa årskurser förekommer ämnet yrkeskunskap med sex eller 14 veckotimmar i årskurs åtta och 14 eller 22 veckotimmar i årskurs nio. Däri ingår en ganska omfattande yrkespraktik inom näringslivet. Denna förberedande yrkesundervisning kräver ett avsevärt tillskott i särskolans resurser för att ge eleverna bästa möjliga start i arbetslivet och förbereda dem till rätt form av fortsatt yrkesundervisning. De flesta särskollärarna är småskollärare med ettårig särskolläraryt utbildning och endast ett mindre antal är folkskollärare med ettårig särskolläraryt utbildning. Dessa särskolans lärare undervisar även i yrkeskunskap och yrkesorientering utan att ha särskild utbildning härför, vilket däremot krävs inom grundskolan.

Överstyrelsen anser det vara angeläget, att tjänster som yrkesvals lärare inrättas inom särskolan, i regel en tjänst per landsting eller landstingsfri stad. Omkring 30 tjänster är därför erforderliga. Överstyrelsen anser, att denna utbildning i yrkesvägledning av särskollärare är ytterst angelägen och bör ges högsta prioritet. Efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen föreslår därför överstyrelsen, att utbildning snarast kommer till stånd. Hur denna utbildning i detalj skall utformas kommer snarast att utredas i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen. Överstyrelsen framlägger vissa riktlinjer för utbildningen och beräknar att under vårterminen 1967 kunna anordna en första kurs i yrkesvägledning för tio av särskolans lärare. Denna kurs beräknas bli lagd parallellt med terminskursen i yrkesvägledning på någon av de orter, där sådan kurs anordnas. Kostnaderna beräknas av överstyrelsen till 170 000 kr. Härav beräknas 100 000 kr. för lön till vikarier, 2 000 kr. för resekostnadsersättning, 38 000 kr. för traktementen och 30 000 kr. för kurskostnad.

6. Den föreslagna överflyttningen från skolöverstyrelsen till universitetskanslersämbetet av ansvaret för den särskilda akademiska undervisningen utanför universitetsorterna, den regionala tekniska magisterutbildningen jämte viss annan verksamhet medför en nedräkning av detta anslag.

Departementschefen

I enlighet med av skolöverstyrelsen och universitetskanslersämbetet framlagt förslag bör kostnaderna för den decentraliserade akademiska undervisningen och den regionala tekniska magisterutbildningen inte längre belasta förevarande

anslag, som av denna anledning kan nedräknas med 4 836 000 kr. Utgifterna för nyssnämnda ändamål bör, som jag tidigare förordat, belasta anslaget till decentraliserad akademisk utbildning m. m.

Någon utökning av vidareutbildningsverksamheten för folkskollärare bör ej ske under nästa budgetår (p. 1, 2 och 4). Den föreslagna kursen i yrkesvägledning för särskolans lärare bör komma till stånd som en försöksverksamhet under nästa budgetår och kostnaderna härför bestridas av de medel som står till Kungl. Maj:ts disposition (p. 3). Någon uppräknings av detta belopp — som hittills till stor del utnyttjats för insatser inom den decentraliserade akademiska undervisningen — bör dock ej ske (p. 5).

Anslaget bör uppföras med (7 485 000 — 4 836 000 =) 2 649 000 kr. eller i avrundat tal 2 650 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Särskilda lärarutbildningsåtgärder* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 2 650 000 kr.

F 22. Kostnader för praktisk lärarkurs m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	9 127 000	9 988 960
1965/66	14 600 000	
1966/67 (förslag)	15 780 000	

Detta anslag skall för budgetåret 1965/66 disponeras på följande sätt.

1. Ersättning till medverkande i praktisk lärarkurs samt därtill avslutande handledd praktik, <i>förslagsvis</i>	4 100 000
2. Avlöning åt deltagare i praktisk lärarkurs, <i>förslagsvis</i>	9 615 000
3. Resekostnadsersättning och traktamente åt deltagare, <i>förslagsvis</i>	860 000
4. Expenser vid förberedande lärarkurser	25 000
	Summa kr. 14 600 000

Skolöverstyrelsen föreslår en uppräknings av anslaget med 1 182 000 kr. Överstyrelsen uppskattar behovet av platser för genomgång av praktisk lärarkurs till 800 mot budgeterade 700 platser innevarande budgetår. Vidare föreslår överstyrelsen, att anslaget ges ny rubrik.

Från anslagen till utbildning av lärare vid yrkesundervisningen och till ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen bestrids nu bl. a. kostnader i samband med pedagogiska kurser för civilekonomer och andra akademiker med betyg i företagsekonomi samt för civilingenjörer. Överstyrelsen avser att fr. o. m. budgetåret 1966/67 överföra den praktisk-pedagogiska utbildningen av dessa lärarkategorier till lärarhögskola eller praktisk lärarkurs. Ett mindre antal deltagare med akademisk utbildning i språk jämte handelsutbildning eller erfarenhet som lärare vid handelsgymnasium, vilkas utbildning tidigare bekostats ur anslaget till utbildning av lärare vid yrkesundervisningen mottas redan fr. o. m. innevarande budgetår vid praktisk lärarkurs.

Kostnaderna för ersättning till medverkande beräknas öka med 1 132 000 kr. samt kostnaderna för avlöning åt deltagare med 785 000 kr. Med hänsyn till de genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1964 beslutade förändringarna av bestämmelserna om resekostnadsersättning och traktamente åt deltagare beräknas kostnaderna härför minska med 760 000 kr.

Överstyrelsen föreslår, att ett med 25 000 kr. förhöjt belopp anvisas till expenser. Som motiv för höjningen åberopas ökade kostnader för annonsering i samband med den praktiska lärarutbildningen.

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör anslagsberäkningen beträffande ersättning till medverkande grundas på antagandet, att antalet deltagare i den praktiska lärarutbildningen kommer att bli ca 800. Jag har därför ingen erinran mot skolöverstyrelsens beräkning av det härför erforderliga medelsbehovet. Ej heller i övrigt föranleder överstyrelsens anslagsberäkning någon erinran från min sida.

Anslaget — som bör omrubriceras i enlighet med överstyrelsens förslag — bör för nästa budgetår uppföras med (14 600 000 + 1 180 000 =) 15 780 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader för praktisk lärarkurs m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 15 780 000 kr.

F 23. Avlöning åt deltagare i blindlärar- och dövlärarutbildning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	512 000	435 874
1965/66	850 000	
1966/67 (förslag)	964 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 114 000 kr. Det ökade medelsbehovet sammanhänger dels med ändrade avlöningsförmåner åt lärarkandidater, dels med utökning av antalet lärarkandidater. Sammanlagt bör enligt överstyrelsens förslag 48 lärarkandidater utbildas under nästa budgetår för tjänstgöring i specialskolan.

Departementschefen

Jag har ingen erinran mot skolöverstyrelsens förslag, varför anslaget för nästa budgetår bör uppföras med (850 000 + 114 000 =) 964 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Avlöning åt deltagare i blindlärar- och dövlärarutbildning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 964 000 kr.

b) Övnings- och yrkeslärarutbildning m. m.

F 24. Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar. F 25. Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader. F 26. Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades den 23 april 1965 sakkunniga för att utreda frågan om ökad utbildning av gymnastikdirektörer m. m. Med skrivelse den 23 november 1965 har de sakkunniga avlämnat betänkande angående gymnastik- och idrottshögskola i Örebro m. m. (Stencil E 1965:7). Jag har för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att proposition i ämnet föreläggs 1966 års riksdag. I avvaktan härpå bör förevarande anslag uppföras med preliminärt beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1966/67 beräkna

a) till *Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 075 000 kr.;

b) till *Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 411 000 kr.;

c) till *Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.* ett reservationsanslag av 253 000 kr.

F 27. Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 625 000	6 014 809
1965/66	7 010 000	
1966/67 (förslag)	7 370 000	

Skolöverstyrelsen utgår vid sin beräkning av den årliga intagningen på olika linjer vid seminarierna för huslig utbildning från arbetsmarknadsstyrelsens prognos rörande behovet av ifrågavarande lärare (Det framtida behovet av hushållslärare, textillärare och barnavårdslärare, Arbetsmarknadsinformation, Serie S 6/1963). Enligt denna prognos behövs fram till början av 1970-talet en årlig examination av 160—170 hushållslärare från allmän och lanthushållsinriktad gren, 140 textillärare från allmän och vävinriktad gren samt 50 barnavårdslärare. Enligt samma prognos bör examinationen av textillärare minska i början av 1970-talet. Vid överläggningar med arbetsmarknadsstyrelsen har överstyrelsen inhämtat, att prognosen bör kunna följas beträffande intagningen läsåret 1966/67.

Överstyrelsen räknar med att hösten 1966 kunna ta i bruk nybyggnad för seminariet i Göteborg. Detta medför vissa förändringar av intagningen till de olika seminarierna. Med anledning av bristen på textillärare i slutet av 1950-talet in-

rättades år 1960 en provisorisk textillärlinje i Malmö, organisatoriskt knuten till lärarhögskolan där, med en årlig intagning av 24 studerande. Eftersom seminariet i Göteborg hösten 1966 kan öka intagningen på textillärlinjen med 12 studerande och seminariet i Uppsala, som läsåret 1965/66 tog in 24 studerande på sin textillärlinje, hösten 1966 har möjlighet att ta in 36 studerande på samma linje, anser överstyrelsen att det beräknade behovet av textillärare kan tillgodoses genom de fyra seminariernas utbildning. Överstyrelsen föreslår därför, att textillärlinjen i Malmö successivt avvecklas fr. o. m. läsåret 1966/67.

Överstyrelsen förordar det antal intagningsplatser läsåret 1966/67 som framgår av följande sammanställning (siffrorna inom parentes anger antalet intagningsplatser läsåret 1965/66).

Linje	Seminariet i				Textillärlinjen i Malmö	Summa
	Göteborg	Stockholm	Umeå	Uppsala		
<i>Barnvårdslärare</i>						
I ^s	14 (14)	12 (—)	12 (12)	12 (14)	— (—)	50 (40)
<i>Hushållslärare</i>						
allmän gren:						
I ^s	48 (16)	48 (48)	36 (36)	24 (24)	— (—)	156 (124)
lanthushållsinriktad gren:						
I ^s	— (—)	— (—)	— (—)	30 (30)	— (—)	30 (30)
<i>Textillärare</i>						
allmän gren:						
I ^s	48 (36)	36 (36)	36 (36)	36 (24)	— (24)	156 (156)
vävinriktad gren:						
I ^s	— (—)	12 (12)	— (—)	— (—)	— (—)	12 (12)
<i>Yrkeslärare i klädsömnad</i>						
1 ½-årig linje	— (—)	12 (12)	— (—)	— (—)	— (—)	12 (12)
<i>Ekonomiföreståndare</i>						
I ^s	12 (—)	12 (14)	— (—)	12 (12)	— (—)	36 (26)

Överstyrelsen föreslår, att anslaget till avlöningar vid de husliga seminarierna för nästa budgetår höjs med 440 000 kr. till 7 450 000 kr. Höjningen betingas dels av automatiskt verkande omständigheter, ca 149 000 kr., dels av förslag om inrättande av nya tjänster m. m. med anledning av den ändrade intagningen. Överstyrelsens förslag i sistnämnda avseenden anges i följande sammanställning.

1. Ytterligare en lektorstjänst i Ao 27/25 i psykologi och pedagogik med allmän metodik vid seminariet i Stockholm.
2. Ytterligare en lektorstjänst i Ao 27/25 i psykologi och pedagogik med allmän metodik vid seminariet i Uppsala.

3. En adjunktstjänst i Ao 23 i kemi och fysik vid seminariet i Göteborg.
4. En tjänst som husmor i Ao 10 vid den lanthushållsinriktade grenen vid seminariet i Uppsala i stället för en ekonomibiträddestjänst i Ae 5.
5. En speciallärartjänst i Ae 21 i bostads- och hemvårdslära samt arbetsteknik vid seminariet i Göteborg.
6. En speciallärartjänst i Ae 21 i storköks- och dietmatlagning tillika huvudlärare för ekonomiföreståndarlinjen vid seminariet i Göteborg.
7. En speciallärartjänst i Ae 21 i speciell metodik och klädsömnad tillika huvudlärare för yrkeslärarlinjen i klädsömnad vid seminariet i Stockholm.
8. En speciallärartjänst i Ae 21 i livsmedelskunskap vid seminariet i Stockholm.
9. En speciallärartjänst i Ae 21 i livsmedelskunskap vid seminariet i Uppsala.
10. En tjänst som ekonomibiträde i Ae 5 vid seminariet i Göteborg.
11. Arvode om 3 300 kr. åt ledare för en barnavårdslärarkurs i Stockholm.
12. Höjning av arvode till bibliotekarier vid seminariet i Stockholm med 1 440 kr.
13. Höjning av arvode till bibliotekarie vid seminariet i Göteborg med 720 kr.
14. Höjning av arvode till fastighetsskötare vid seminariet i Umeå med 1 000 kr.
15. Höjning av arvode till fastighetsskötare vid seminariet i Uppsala med 1 000 kr.
16. Medel till maskinist tillika vaktmästare motsvarande löneklass 9 vid seminariet i Göteborg.
17. Medel motsvarande lön till halvtidsanställd kontorist i A 9 åt varje seminarium för hjälp till rektor och lärare.
18. Medel för intagning av studerande läsåret 1967/68, kostnad 25 000 kr.
19. Höjning av beloppet till ersättning åt tillfälliga föreläsare vid seminarierna med 7 200 kr.
20. Höjning av posten till icke-ordinarie personal med anledning av den föreslagna intagningsökningen med 101 000 kr.

Av överstyrelsens framställning inhämtas bl. a.

3, 5, 6, 10, 13, 16. Förslagen sammanhänger med att seminariet i Göteborg hösten 1966 kommer att ta i bruk nybyggnad, som möjliggör tidigare angiven ökning av intagningskapaciteten.

4. Vid Uppsalaseminiariets lanthushållsavdelning, Brogården, föreslår överstyrelsen utbyte av den ena ekonomibiträddestjänsten mot en husmorstjänst. Husmors arbetsuppgifter blir i första hand att ansvara för elevhushållet samt därmed sammanhängande inköp och bokföring, vård av elevrum och förråd samt viss matlagning.

7. Överstyrelsen anser det angeläget, att en speciallärartjänst i speciell metodik och klädsömnad, tillika huvudlärare för yrkeslärarlinjen i klädsömnad, inrättas vid seminariet i Stockholm, så att de som studerar vid linjen erhåller dels en lämplig pedagogisk utbildning, dels en utbildning som uppfyller näringslivets krav på allsidigt yrkeskunnande i klädsömnad.

12. Höjningen av bibliotekariearvodet vid seminariet i Stockholm motiveras med att seminariet disponerar lokaler på tre håll och därför måste ha biblioteket fördelat på tre seminarieavdelningar.

14. Till fastighetsskötare vid seminariet i Umeå utgår ett arvode av 1 000 kr. per år. Detta föreslås höjt till 2 000 kr. på grund av ökade arbetsuppgifter.

15. Till fastighetsskötare vid seminariet i Uppsala utgår ett arvode av 1 500 kr. per år. Detta föreslås höjt till 2 500 kr. på grund av ökade arbetsuppgifter.

16. Fr. o. m. den 1 april 1966 erhåller seminariet i Göteborg en ny tjänst som vaktmästare i Ao 9. Överstyrelsen föreslår ytterligare medel till arvodestjänst avseende fastighetens skötsel.

18. Kostnaderna för intagningen till seminarier för huslig utbildning har tidigare bestritts ur skolöverstyrelsens anslagspost Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Överstyrelsen anser att dessa kostnader bör belasta seminariernas avlöningsanslag.

19. Till ersättning åt tillfälliga föreläsare disponerar seminarierna innevarande budgetår ett belopp av 15 000 kr. Med hänsyn till att beloppet skall delas mellan fyra lärarutbildningsanstalter och därvid användas till såväl arvoden som resekostnadsersättningar och traktamenten åt föreläsarna föreslår överstyrelsen en höjning med 7 200 kr.

Departementschefen

Jag har ingen erinran mot överstyrelsens förslag till intagning vid seminarierna för huslig utbildning för budgetåret 1966/67 och förordar, att textillärlinjen i Malmö successivt avvecklas fr. o. m. läsåret 1966/67. Frågan huruvida de som redan intagits vid textillärlinjen i Malmö skall kunna få avsluta sin utbildning där bör prövas ytterligare.

Mot det beräknade medelsbehovet av 149 000 kr. på grund av automatiskt verkande omständigheter har jag ingen erinran. Jag tillstyrker, att posten för icke-ordinarie personal höjs med 101 000 kr. med anledning av den ökade intagningen av studerande. När det gäller seminariet i Göteborg, tillstyrker jag inrättande av en adjunktstjänst i kemi och fysik, en speciallärartjänst i bostads- och hemvårdslära samt arbetsteknik och en speciallärartjänst i storköks- och dietmatlagning (p. 3, 5 och 6). Jag beräknar medel för en tjänst som ekonomibiträde i högst Ae 5 samt för en höjning av arvodet till bibliotekarie (p. 10 och 13). Seminariet fick en ny tjänst som vaktmästare i Ao 9 fr. o. m. 1 april 1966. För budgetåret 1966/67 tillstyrker jag därutöver ett belopp av 2 000 kr. för arvodering av fastighetsskötare (p. 16). Likaså förordar jag en uppräknig av motsvarande belopp vid seminariet i Umeå med 1 000 kr. och vid seminariet i Uppsala med 500 kr. (p. 14 och 15). Jag beräknar medel för utbyte av en ekonomibiträddestjänst vid Uppsalaseminiariets lantushållsavdelning mot en husmors-tjänst i Ag 10 (p. 4). Vid seminariet i Stockholm beräknar jag medel för arvode åt ledare för en barnvårdslärarkurs samt för en höjning av bibliotekariearvodet (p. 11 och 12). Slutligen tillstyrker jag anvisande av ytterligare 5 000 kr. till skrivhjälp åt rektorer och lärare och av 25 000 kr. till bestridande av kostnader för intagning av studerande (p. 17 och 18). Jag biträder förslaget om en höjning av beloppet till ersättning åt tillfälliga föreläsare vid seminarierna (p. 19). De övriga förslag överstyrelsen framlagt är jag inte beredd att tillstyrka.

Jag förordar, att anslaget uppförs med (7 010 000 + 360 000 =) 7 370 000 kr., och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för seminarierna för huslig utbildning enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för seminarierna för huslig utbildning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 389 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	62 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 919 000
Summa kr.	7 370 000

c) till *Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 7 370 000 kr.

F 28. Seminarier för huslig utbildning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	609 000	585 394
1965/66	740 000	
1966/67 (förslag)	1 014 000	

Följande sammanställning upptar dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag och departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	1966/67	
		Skolöver- styrelsen	Departements- chefen
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	10 500	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	16 700	+ 5 000	+ 5 000
3. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	99 700	+ 163 000	+ 100 000
b) Städning och renhållning, <i>förslagsvis</i> ...	180 000	+ 68 000	+ 68 000
c) Övriga expenser	360 800	+ 94 000	+ 79 000
4. Skötsel av trädgårdar m. m.	19 300	+ 9 200	+ 9 200
5. Ersättning åt studerande i samband med viss övningsundervisning och praktik, <i>förslagsvis</i>	22 000	+ 10 000	+ 10 000
6. Bidrag till studieresor	11 000	+ 9 000	of.
7. Särskild kurs för fortbildning av lärare i storhushåll	20 000	of.	of.
8. Grundläggande utbildning av handledare ..	—	20 000	—
9. Justering med anledning av höjda reseersättningar och traktamenten	—	2 800	2 800
Summa kr.	740 000	+ 381 000	+ 274 000

Av överstyrelsens framställning inhämtas bl. a.

2. Anslagsposten har föreslagits uppräknad dels därför att handledare måste anlitas på större avstånd från seminarieorten än tidigare, dels därför att resekostnader i samband med den centrala intagningsnämndens verksamhet anses böra belasta ifrågavarande anslagspost fr. o. m. budgetåret 1966/67.

3. Delposterna Bränsle, lyse och vatten samt Städning och renhållning har föreslagits uppräknade bl. a. av den anledningen att seminariet i Göteborg tar i bruk nya och större lokaler. Kostnaderna för bränsle, lyse och vatten har för de nuvarande lokalerna ingått i den erlagda hyran. Delposten Övriga expenser föreslås höjd framför allt med anledning av ökat behov av reparationer och förbrukningsartiklar vid seminarierna.

4. Av föreslagen ökning om 9 200 kr. utgör 7 500 kr. anläggningskostnader för trädgård vid seminariet i Göteborg och 1 700 kr. kostnader för trädgården och hönseriet för seminariets i Uppsala lantushållsriktade gren.

5. På grund av ökat antal studerande anses det nödvändigt att förlägga övningsundervisning, praktik på institutioner, arbetsledningsövningar samt auskultationer på längre avstånd från seminarieorten än tidigare.

8. Överstyrelsen avser att under läsåret 1966/67 förlägga grundläggande handledarutbildning till seminarierna. Utbildningen av handledare bedöms såsom mycket viktig.

Departementschefen

Jag räknar med att behovet av handledarutbildning skall kunna tillgodoses under anslaget Lärares fortbildning m. m. Under hänvisning till min i sammanställningen redovisade anslagsberäkning förordar jag, att anslaget uppförs med (740 000 + 274 000 =) 1 014 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Seminarier för huslig utbildning: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 014 000 kr.

F 29. Seminarier för huslig utbildning: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	165 000	163 225
1965/66	195 000	
1966/67 (förslag)	225 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget uppräknas med 115 000 kr. till 310 000 kr. Av detta anslagsbelopp beräknas ca 102 000 kr. till utgifter av löpande karaktär, medan återstoden, 208 000 kr., anses behövlig för nyanskaffning och ersättning av försliten materiel. I detta avseende hänvisas dels till behovet av ytterligare audivisueella hjälpmedel till en kostnad av ca 37 000 kr., dels till behovet av bokinköp till nytt bibliotek i Göteborg samt av laboratorieutrustning, storköksapparatur, möbler m. m. till en sammanlagd kostnad av ca 171 000 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att anslaget uppförs med (195 000 + 30 000 =) 225 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Seminarier för huslig utbildning: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kr.

F 30. Slöjdlärarseminariet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	434 000	533 214
1965/66	510 000	
1966/67 (förslag)	527 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag höjs med 17 000 kr. Härav betingas 13 000 kr. av automatiskt verkande omständigheter. Det resterande beloppet, 4 000 kr., avser ökade kostnader dels för timlärare, dels för tillfällig biträdespersonal. Kostnaden för ytterligare två timlärartimmar är föranledd av önskemålet att metodiklärarna bereds ökade möjligheter till kontinuerliga kontakter med övningsundervisningen.

Departementschefen

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag och förordar, att detta anslag uppförs med (510 000 + 17 000 =) 527 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för slöjdlärarseminariet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	216 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	305 800
	<hr/>
	Summa kr. 527 000

b) till *Slöjdlärarseminariet: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 527 000 kr.

F 31. Slöjdlärarseminariet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	80 000	77 651
1965/66	83 000	
1966/67 (förslag)	88 000	

Följande sammanställning upptar dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår skolöverstyrelsens förslag och departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1 300	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	4 000	of.	of.
3. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	26 700	of.	of.
b) Städning och renhållning, <i>förslagsvis</i> ..	23 300	+ 3 700	+ 3 700
c) Övriga <i>expenser</i>	15 000	+ 1 000	+ 1 000
4. Ersättning åt lärarkandidater i samband med viss övningsundervisning, <i>förslagsvis</i> ..	11 200	of.	of.
5. Bidrag till anordnande av studiefärder ..	1 500	of.	of.
Summa kr.	83 000	+ 4 700	+ 4 700

Departementschefen

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag och förordar, att anslaget uppförs med (83 000 + 4 700 =) 87 700 kr. eller avrundat 88 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Slöjdlärarseminariet: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 88 000 kr.

F 32. Slöjdlärarseminariet: Materiel, böcker m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	52 000	52 000
1965/66	40 000	
1966/67 (förslag)	42 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag uppräknas med 2 000 kr. på grund av fördrade materielkostnader.

Departementschefen

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag och förordar, att anslaget uppförs med (40 000 + 2 000 =) 42 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Slöjdlärarseminariet: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 42 000 kr.

F 33. Yrkespedagogiska institut

Under detta anslag har sammanförts det för innevarande budgetår på riksstaten uppförda anslaget Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen och den del av anslaget Skolöverstyrelsen: Avlöningar, som för samma budgetår avser de på skolöverstyrelsens personalförteckning upptagna lektors- och adjunktstjänsterna.

Skolöverstyrelsen anför i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67, att omfattningen av den pedagogiska utbildningen av lärare vid yrkesundervisningen under de senaste åren ökat mycket starkt. Enbart under femårsperioden 1960—1964 utbildades fem gånger så många lärare som under hela 1950-talet. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 maj 1961 är utbildningen av lärare för yrkesundervisningen förlagd till Göteborg, Linköping, Malmö, Stockholm, Sundsvall och Umeå. Den på var och en av dessa orter befintliga organisationen för utbildning av lärare vid yrkesundervisningen fick genom beslut av Kungl. Maj:t den 5 juni 1963 benämningen yrkespedagogiskt institut.

På överstyrelsens personalförteckning upptas innevarande budgetår sex extra ordinarie lektorstjänster och fem ordinarie adjunktstjänster, knutna till yrkespedagogiska institut. En lektorstjänst som är placerad i Umeå skall dock enligt Kungl. Maj:ts beslut tills vidare inte besättas. Överstyrelsen framhåller, att de administrativa uppgifterna i samband med ifrågavarande lärarutbildning till stor del måste handläggas av den centrala skolmyndigheten, eftersom de yrkespedagogiska instituten för närvarande saknar personella resurser för ett mera allmänt övertagande av administrationen. Denna omständighet har enligt överstyrelsens mening starkt försvärat en ytterligare expansion av verksamheten vid instituten.

Överstyrelsen föreslår för budgetåret 1966/67 dels en kraftig ökning av yrkeslärarutbildningen, dels som en konsekvens därav en fastare basorganisation för de yrkespedagogiska instituten samt inrättande av ett sjunde institut i Uppsala. I fråga om institutens organisation föreslår överstyrelsen, att rektorstjänster i Bp 1 inrättas vid varje institut, med undantag för institutet i Sundsvall som ännu inte är fullt utbyggt. Enligt överstyrelsen bör vidare inrättas en ordinarie kansliskrivartjänst vid varje institut. I fråga om lärartjänster i psykologi och pedagogik föreslås lektorstjänster i Ao 27/25 vid instituten i Göteborg, Linköping, Malmö och Stockholm samt lektorstjänster i Ae 27/25 vid institutet i Sundsvall och vid det föreslagna sjunde institutet. Beträffande den extra ordinarie lektorstjänsten i Umeå föreslår överstyrelsen inte nu någon ändring. Utöver de fem adjunktstjänster, som är upptagna på skolöverstyrelsens personalförteckning, föreslås ytterligare tio adjunktstjänster, varav fem tjänster i Ao 23 och fem i Ae 23. För föreslagna tjänster som rektor, lektor, adjunkt och kansliskrivare beräknar överstyrelsen en kostnad av totalt 1 351 000 kr. Till skrivhjälp för lärare samt till vaktmästare och biträdehjälps föreslår överstyrelsen ett sammanlagt belopp av 219 000 kr. Slutligen framför överstyrelsen förslag om

ett särskilt omkostnadsanslag för de yrkespedagogiska instituten och äskar här för 329 000 kr. Likaledes framförs förslag om särskilt anslag för materiel, böcker m. m., för vilket ändamål överstyrelsen föreslår 421 000 kr.

Följande sammanställning upptar skolöverstyrelsens samt departementschefens beräkningar i fråga om deltagarantal och kostnader för arvoden till medverkande, exklusive den fast anställda personalen, för de föreslagna kurserna vid de yrkespedagogiska instituten. Kursernas längd anges inom parentes.

	Skolöverstyrelsen		Departementschefen	
	Deltagar- antal	Kostnad för särskilda föreläsar- arvoden m. m.	Deltagar- antal	Kostnad för särskilda föreläsar- arvoden m. m.
I. Lärare i yrkesämnen				
1. Yrkeslärare inom industri och hantverk (33 veckor)	700	2 590 000	480	1 632 000
2. Yrkeslärare i specialklass (18 veckor)	100	260 000	100	260 000
3. Lärare i vårdirken (19 veckor)	200	800 000	100	370 000
4. Lärare i handelsyrken (15 veckor) ...	80	250 000	80	250 000
II. Lärare i läroämnen				
1. Lärare i tekniska läroämnen (2 terminer)	160	785 000	110	539 000
2. Lärare i merkantila läroämnen (2 terminer)	100	353 000	85	300 000
3. Lärare i merkantila läroämnen (15 veckor)	30	110 000	20	72 000
4. Ämneskomplettering för gymnasieekonomer per korrespondens	30	100 000	30	100 000
III. Övriga lärare				
1. ADB-lärare		50 000		55 000
2. Instruktionssjukgymnaster		50 000		—
3. Instruktionsarbetsterapeuter (15 veckor)	24	200 000	24	96 000
4. Trafiklärare (15 veckor)	200	620 000		—
5. Kompletteringskurs för trafiklärare (4 veckor)	700	600 000		—
6. Flyglärare (6 veckor)	12	99 000		—
7. Instruktörer för näringsliv och förvaltning		200 000		200 000
8. Grundläggande utbildning av handledare		160 000		—
	Summa kr.	7 227 000		3 874 000

Departementschefen

Mina ställningstaganden till föreslagen utbildningsverksamhet vid de yrkespedagogiska instituten framgår av den föregående uppställningen. Jag finner det angeläget, att utbildningskapaciteten starkt ökas under nästa budgetår. Jag förordar därför, att nu utgående anslag för utbildning av lärare vid yrkesundervisningen uppräknas till 5 625 000 kr.

Vid min bedömning av utbildningsbehovet under budgetåret 1966/67 har jag inte funnit tillräckliga skäl att inrätta ett sjunde yrkespedagogiskt institut. I sammanhanget har jag beaktat, att Kungl. Maj:t genom beslut den 10 december 1965 medgivit anordnande av en etappvis bedriven utbildning av 650 lärare för omskolningsverksamheten.

Den av mig nu föreslagna utökningen av utbildningskapaciteten vid förefintliga yrkespedagogiska institut nödvändiggör en decentralisering av verksamhetens ledning från överstyrelsen till instituten. Jag förordar därför inrättande av fem extra rektorstjänster och sex kontoristtjänster i Ao 9. Jag tillstyrker föreslagen överföring till detta anslag av sex extra ordinarie lektorstjänster och fem ordinarie adjunktstjänster från skolöverstyrelsens avlöningsanslag. Vid vart och ett av de yrkespedagogiska instituten i Göteborg, Linköping, Malmö, Stockholm och Sundsvall bör således finnas en extra ordinarie lektorstjänst i Ae 27/25. Lektorstjänsten i Umeå skall tills vidare inte tillsättas eller uppehållas med vikarie. Vid instituten bör vidare inrättas sammanlagt fem nya adjunktstjänster i Ao 23 och fyra i Ae 23. För arvoden till vaktmästare och biträdes hjälp beräknar jag 140 000 kr. Jag räknar med att behovet av utbildning för handledare vid ifrågavarande lärarutbildning skall kunna tillgodoses under anslaget Lärares fortbildning m. m. Förslaget om särskilda anslag för omkostnader samt materiel, böcker m. m. är jag inte beredd att tillstyrka. Vid beräkningen av det totala anslagsbeloppet för yrkespedagogiska institutet har jag beaktat medelsbehovet i dessa avseenden.

Under hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget, som bör vara förslagsanslag, uppförs med 5 625 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för de yrkespedagogiska instituten enligt vad jag förordat i det föregående;
- b) till *Yrkespedagogiska institut* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 625 000 kr.

F 34. Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	4 980 000	6 421 532
1965/66	7 985 000	
1966/67 (förslag)	10 763 000	

Skolöverstyrelsen har, i anslutning till sina förslag beträffande anvisande av medel till de yrkespedagogiska instituten, föreslagit, att detta anslag höjs med 10 828 000 kr. Højningen hänför sig till föreslagen ökning av antalet kursdeltagare och kursernas längd.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag föreslagit i det föregående beträffande omfattningen av ifrågavarande lärarutbildning, beräknar jag för nästa budgetår medel till ersättning åt deltagare i utbildningen med följande belopp:

1. Yrkeslärare	6 507 000
2. Yrkeslärare i specialklass	207 000
3. Lärare i vårstyrken	964 000
4. Lärare i handelsyrken	613 000
5. Lärare i tekniska läroämnen	1 056 000
6. Lärare i merkantila läroämnen (2 terminer)	624 000
7. Lärare i merkantila läroämnen (15 veckor)	153 000
8. ADB-lärare	275 000
9. Instruktionsarbetsterapeuter	196 000
10. Instruktörer för näringsliv och förvaltning	168 000
	Summa kr. 10 763 000

Det angivna summabeloppet överstiger med 2 778 000 kr. innevarande budgetårs anslag.

Jag föreslår, att anslaget nästa budgetår uppförs med (7 985 000 + 2 778 000 =) 10 763 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 10 763 000 kr.

c) Fortbildning m. m.

F 35. Lärares fortbildning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	9 880 000	10 312 645
1965/66	17 535 000	
1966/67 (förslag)	18 970 000	

Den fortbildning som bekostas ur anslaget till lärares fortbildning m. m. bedrivs huvudsakligen av skolöverstyrelsen, fortbildningsinstitutet och länskolnämnderna. Anslaget disposition budgetåret 1965/66 framgår av följande uppställning, i vilken även redovisats skolöverstyrelsens respektive mina förslag till anslagsförändringar för budgetåret 1966/67.

	1965/66	1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
I. Av skolöverstyrelsen administrerad fortbildning	1 120 000	+ 363 750	+ 64 750
1. Fortbildningskurser, yrkesstudier, studiedagar m. m.	500 000	+ 93 500	+ 3 500
2. Informationskonferenser	145 000	+ 11 250	+ 11 250
3. Kurser rörande röst- och talrubbingar	30 000	of.	of.
4. Kurser i hygien för lärare, skolläkare och skolsköterskor	130 000	+ 50 000	+ 50 000
5. Kurser och konferenser för föreståndare vid elevhem, skolkuratorer m. fl.	55 000	+ 9 000	of.
6. Kurser för skolmåltidspersonal	110 000	+ 20 000	of.
7. Kurser för skolpsykologer	60 000	+ 90 000	of.
8. Kurser för skolbibliotekariär	90 000	of.	of.
9. Kurs för ledare för fritidshem	—	90 000	—
II. Fortbildningsinstitutets verksamhet	5 383 000	+ 4 195 000	+ 670 000
1. Personal, arvoden	405 000	+ 160 000	+ 50 000
2. Expenser, reseersättningar, sjukvård m. m.	123 000	+ 30 000	+ 10 000
3. Kurser, konferenser m. m.	4 855 000	+ 4 005 000	+ 610 000
III. Länskolnämndernas fortbildningsverksamhet	6 471 000	+ 3 210 000	+ 149 000
1. Ersättningar till fortbildningsledare och biträdespersonal för fortbildningsverksamheten	758 000	+ 190 000	— 158 000
2. Ersättningar till fortbildningskonsulenter	3 829 000	+ 2 161 000	of.
3. Reseersättningar till fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter	660 000	+ 460 000	+ 50 000
4. Kurser, konferenser, studiedagar, studiecirklar m. m.	1 224 000	+ 399 000	+ 257 000

	1965/66	1966/67	
		Skolöverstyrelsen	Departementschefen
IV. Lärarfortbildning med anledning av gymnasie- och fackskolereformen	3 500 000	+ 550 000	+ 550 000
V. Övrig verksamhet	1 061 000	+ 108 000	— 2 000
1. Fortbildningsverksamhet, anordnad av läroorganisationer	168 000	+ 32 000	+ 32 000
2. Stiftelsen Svenska Dalcrozeseminariet	25 000	+ 10 000	of.
3. August Abrahamsons stiftelse för slöjd-läroutbildning	100 000	— 40 000	— 40 000
4. Språkassistenter	322 000	+ 6 000	+ 6 000
5. Resestipendier	245 000	+ 100 000	of.
6. Tryckt information, administration m. m.	201 000	of.	of.
Summa anslag resp. föreslagna anslagsförändringar	17 535 000	+ 8 426 750	+ 1 431 750

Av överstyrelsens motivering inhämtas bl. a.

I: 1. Överstyrelsen föreslår, att medel för regionala kvällskurser rörande studie- och yrkesorientering till ett ungefärligt belopp av 84 000 kr. överförs till delposten Kurser, konferenser, studiedagar, studiecirklar m. m. under länskolnämndernas utbildningsverksamhet.

Enligt överstyrelsens mening bör lärare som skall undervisa i det nya ämnet teknologi i gymnasiet och fackskolan beredas tillfälle till sex månaders industripraktik. Kostnader i samband med denna praktik beräknas till 90 000 kr. Traktaments- och arvodeshöjningar har föranlett övrig höjning av delposten.

2. Ökade omkostnader med anledning av traktamentshöjning beräknas för denna delpost till 11 250 kr.

4. Överstyrelsen anser, att hygienkurser som vänder sig till befattningshavare på skilda skolstadier med fördel differentieras under viss del av kurstiden. Kostnaderna härför och för ytterligare en kurs i skolhygien för läkare samt för beslutad traktamentshöjning beräknas till 50 000 kr.

9. Överstyrelsen föreslår, att en vidareutbildningskurs om 6 veckor anordnas för 20 förskollärare vid fritidshem till en kostnad av 90 000 kr.

II: 1. Budgetåret 1965/66 finns vid utbildningsinstitutet i Stockholm dels en heltidsanställd föreståndare, dels en biträdande föreståndare, vid utbildningsinstitutet i Göteborg och Malmö heltidsanställd föreståndare samt vid utbildningsinstitutet i Umeå och Uppsala föreståndare med halvtidsförordnande. Dessutom förfogar instituten över biträdespersonal. Överstyrelsen föreslår, att föreståndarförordnandena vid instituten i Umeå och Uppsala fr. o. m. budgetåret 1966/67 omvandlas till heltidsförordnanden samt att biträdespersonalen utökas vid samtliga institut.

2. Kostnadsökningen föranleds huvudsakligen av förslaget om utvidgad kursverksamhet (jfr punkt 3).

3. Nuvarande omfattning av feriekursverksamheten motsvarar varken det av överstyrelsen bedömda behovet eller det av lärarna visade intresset. Av totalt

ca 11 000 sökande till kurser sommaren 1965 har ca 8 500 kunnat beredas plats. Överstyrelsens målsättning är att fr. o. m. budgetåret 1968/69 kunna erbjuda alla lärare möjlighet att vart fjärde år genomgå en fortbildningskurs om en vecka. Överstyrelsen föreslår därför för budgetåret 1966/67 en höjning av delposten med 3 400 000 kr.

Med anledning av ökade omkostnader på grund av traktaments- och arvodeshöjningar föreslås en uppräknig av delposten med 585 000 kr. Till ifrågavarande delpost föreslås slutligen en överföring av 20 000 kr. från anslaget Sjöbefälskolorna: Fortbildningskurser m. m.

III: 1. Vid varje länskolnämnd är anställd en fortbildningsledare för uppgifter avseende fortbildning inom länet. Fortbildningsledaren bereds i sin lärartjänst tjänstledighet i sådan utsträckning att tjänstgöringen omfattar hälften av full tjänst och äger åtnjuta dels arvode, dels ersättning för mistade avlöningsförmåner i sin lärartjänst. Till fortbildningsledarens uppgifter hör bl. a. att organisera fortbildningskonsulenternas verksamhet samt att planera ett antal studiedagar och en omfattande kurs- och studiecirkelverksamhet under läsåret. Överstyrelsen föreslår, att för budgetåret 1966/67 fortbildningsledarna i tolv län får heltidsförordnande med arvode motsvarande B 1. Merkostnaderna härför beräknas till 348 000 kr. Samtidigt föreslås att ett belopp av 158 000 kr. för biträdespersonal till hjälp för fortbildningsledare överförs till länskolnämndernas avlöningsanslag, varför ökningen under denna delpost skulle bli 190 000 kr.

2. Överstyrelsen föreslår en utökning av antalet konsulenter med 95, varav 70 föreslås få sin verksamhet förlagd till grundskola och 25 till yrkesskola.

3. Det ökade medelsbehovet för reseersättningar föranleds dels av förslaget om ökat antal konsulentbefattningar och heltidsförordnande för tolv fortbildningsledare, dels av traktamentshöjning.

4. Överstyrelsen föreslår en utökning av kurs- och studiecirkelverksamheten till ett sammanlagt belopp av 192 000 kr. Därjämte föreslås av praktiska skäl en överföring till ifrågavarande delpost av regionala kurser rörande studie- och yrkesorientering, vilka tidigare belastat delpost I:1 med ca 84 000 kr. Ökade omkostnader med anledning av traktaments- och arvodeshöjningar har föranlett en uppräknig av delposten med 255 000 kr.

Överstyrelsen föreslår slutligen att kostnader för expenser, vilka tidigare till ett belopp av 132 000 kr. belastat denna delpost, överförs till länskolnämndernas omkostnadsanslag.

IV. Överstyrelsen föreslår följande disposition av anslagsposten till lärarfortbildning med anledning av gymnasie- och fackskolereformen för budgetåret 1966/67. Fortsatt planeringsverksamhet för vissa ämnen och ämnesråden beräknas kosta ca 100 000 kr. Studiedagsinsatsen ifrågavarande budgetår bedömes dra en kostnad av ca 200 000 kr. Utbildningskomplettering bedrivs enligt den överenskommelse, som den 14 oktober 1964 träffats mellan staten och vederbörande personalorganisation, och beräknas för nästa budgetår belöpa på ca 2 000 000 kr. En väsentlig del av den nödvändiga fördjupningen och breddningen av ämneskunskaperna hos gymnasiets lärare anser överstyrelsen kan ske vid feriekurser och räknar med att under budgetåret 1966/67 anordna sådana speciella feriekurser till en kostnad av ca 500 000 kr. Till sist föreslår överstyrelsen, att 25 fortbildningskonsulenter med speciell inriktning på det gymnasiala stadiet förordnas fr. o. m. 1 juli 1966 och att kostnaderna härför om ca 700 000 kr. belastar ifrågavarande anslagspost.

Med anledning av traktaments- och arvodeshöjningar bör anslagsposten uppräknas med totalt 550 000 kr.

V:1. Överstyrelsen lämnar bidrag till lärarorganisationer för fortbildningsverksamhet och föreslår en ökning av delposten till detta ändamål med 32 000 kr. med anledning av lärarorganisationernas tilltagande engagemang i verksamheten, vilket överstyrelsen bedömer som värdefullt.

4. Delposten till språkassistenter föreslås uppräknad med anledning av traktementshöjning.

Skolöverstyrelsen föreslår, att medel anvisas under särskilt anslag till utbildning av skolledare. Förslaget anknyter till ett av skoladministrativa utredningen i betänkandet *Organisation av skolledningen i grundskolan* (SOU 1964: 53) avgivet förslag. För ändamålet beräknar överstyrelsen ett belopp av 300 000 kr.

Departementschefen

Fortbildningen av lärare har under senare år undergått en mycket kraftig ökning. För nästa budgetår räknar jag med en verksamhet av i det stora hela oförändrad omfattning. Vissa begränsade utökningar föreslås emellertid.

Jag har inte någon erinran mot förslaget att överföra regionala kvällskurser rörande studie- och yrkesorientering från anslagsposten Av skolöverstyrelsen administrerad fortbildning till delpost 4 under anslagsposten Länskolnämndernas fortbildningsverksamhet. Föreslagen fortbildning av lärare i ämnet teknologi på gymnasiet och fackskolan bör enligt min mening samordnas med övrig av gymnasie- och fackskolereformen föranledd lärarfortbildning och förekommande kostnader belasta den särskilda anslagsposten för detta ändamål. Frågan om tjänstledighet med oavkortad lön under sex månader i samband med dylik fortbildning bör inte prövas i detta sammanhang (p. I: 1). Jag tillstyrker överstyrelsens förslag om uppräknad av delposten för informationskonferenser (p. I: 2). För kurser i hygien för lärare, läkare och skolsköterskor beräknar jag i enlighet med överstyrelsens förslag en höjning med 50 000 kr. (p. I: 4). En tvåårig utbildning av ledare inom fritidsverksamheten, främst då fritidshem, anordnas numera vid vissa yrkesskolor, varför jag inte under detta anslag beräknar särskilda medel för föreslagen vidareutbildning (p. I: 9).

Jag föreslog för budgetåret 1964/65 en ökning av antalet fortbildningsinstitut från tre till fem och för budgetåret 1965/66 heltidsanställning av föreståndare för fortbildningsinstituterna i Göteborg och Malmö. För arvoden till experter, extra vaktmästare och extra skrivhjälp vid fortbildningsinstituterna förordar jag nu en höjning med 50 000 kr. och för expenser en höjning med 10 000 kr. (p. II: 1 och 2).

Jag har inte någon erinran mot förslaget att från anslaget Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser överföra 20 000 kr. till delposten Fortbildningsinstitutens verksamhet: Kurser, konferenser m. m.

Innevarande budgetår utgår till fortbildningsinstitutens kursverksamhet 4 855 000 kr. Med anledning av de stora kurskostnaderna — genomsnittligt kostar varje deltagare ca 120 kr. per dag inbegripet traktamente, resekostnadsersättning och andel av kurskostnaden — är det av vikt att i ökad utsträckning fullfölja

det i anslagsframställningen för budgetåret 1964/65 framförda förslaget att förbereda och uppfölja feriekurser genom korrespondensstudier. Med hänsyn till att möjlighet fanns år 1965 att med anvisade medel erbjuda kurs åt alla sökande, som under de tre senaste åren inte deltagit i ifrågavarande kursverksamhet, kan jag vid en avvägning mellan olika anslagsändamål inte nu tillstyrka en anslagsökning av föreslagen storleksordning. Jag förordar, att för budgetåret 1966/67 denna delpost uppförs med 5 465 000 kr. Inom denna ram beaktar jag även det under konstfackskolans avlöningsanslag anmälda behovet av utbildning för handledare av teckningslärarkandidater (p. II: 3).

Jag tillstyrker överstyrelsens förslag att till länskolnämndernas avlöningsanslag överföra kostnader om 158 000 kr. för biträdespersonal till fortbildningsledare. Vad gäller förslaget om heltidsförordnande för fortbildningsledare och ytterligare utökning av antalet fortbildningskonsulenter är jag inte beredd att tillstyrka detsamma (p. III: 1 och 2). Verksamheten bör under nästa budgetår om möjligt intensifieras inom ramen för befintliga resurser. Jag tillstyrker en uppräknig av delposten för reseersättning med 50 000 kr. samt av delposten för kurser, konferenser, studiedagar och studiecirklar med 257 000 kr. (p. III: 3 och 4).

Den genomgripande reformeringen av de gymnasiala skolorna förutsätter speciella lärarfortbildningsåtgärder. För budgetåret 1965/66 är 3,5 milj. kr. anvisade för detta ändamål. Jag tillstyrker, att denna anslagspost uppförs med totalt 4 050 000 kr. Jag finner inte anledning att inom denna medelsram beräkna särskilt belopp för inrättande av föreslagna konsulenttjänster (p. IV). Slutligen tillstyrker jag överstyrelsens förslag att bidraget till fortbildning anordnad av lärarorganisationer höjs med 32 000 kr., att delposten till August Abrahamsons stiftelse minskas med 40 000 kr. samt att delposten för språkassistenter uppräknas med 6 000 kr. (p. V: 1, 3 och 4).

I övrigt räknar jag inte med några förändringar under detta anslag. Frågan om anslag till utbildning av skolledare bör prövas i samband med behandlingen av skoladministrativa utredningens förslag.

Jag förordar, att anslaget uppförs med (17 535 000 + 1 431 750 =) 18 966 750 kr. eller avrundat 18 970 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lärares fortbildning m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 18 970 000 kr.

F 36. Utbildning av lärare vid folkhögskolor

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	128 000	114 862
1965/66	188 000	
1966/67 (förslag)	195 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag för nästa budgetår uppräknas med 26 000 kr. Härav utgör 4 000 kr. ökat belopp till stipendier åt folkhögskollärare för studieresor, 15 000 kr. kostnad för fortbildningskurs för husmödrar vid folkhögskolor och 7 000 kr. ökat bidrag till femveckorskurs för folkhögskollärare med anledning av kostnadsstegringar.

Departementschefen

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag om ökning av bidraget till femveckorskurs för folkhögskollärare. I övrigt kan jag inte biträda överstyrelsens förslag utan förordar, att anslaget uppförs med (188 000 + 7 000 =) 195 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utbildning av lärare vid folkhögskolor* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 195 000 kr.

F 37. Bidrag till Ericastiftelsen

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	266 000	291 875
1965/66	322 000	
1966/67 (förslag)	332 000	

Bidrag till Ericastiftelsen utgår, enligt överenskommelse med Stockholms stad, från statens sida med ca 45 % och från stadens sida med ca 55 % av stiftelsens kostnader enligt fastställd stat.

Skolöverstyrelsen föreslår, att det statliga bidraget budgetåret 1966/67 uppräknas med 10 000 kr. Statens och stadens gemensamma bidrag till Ericastiftelsen föreslås i överstyrelsens statförslag höjt med totalt 23 900 kr. Härvid har hänsyn tagits till bortfall av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 16 000 kr.

Av föreslagen höjning av statbeloppet för budgetåret 1966/67 hänför sig 10 300 kr. till automatiska kostnadsstegringar. Återstoden, 29 600 kr., avser huvudsakligen lönehöjning i fråga om en biträdande psykologtjänst, avgifter till allmän tilläggspension för föreläsningarsvoden, ökade kostnader för expenser samt engångskostnad för installation av ny telefonväxel. För sistnämnda åtgärd beräknas ett engångsbidrag av 15 000 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag och förordar, att anslaget uppförs med (322 000 + 10 000 =) 332 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, under förutsättning att Stockholms stad bidrar till verksamheten i angiven omfattning, till *Bidrag till Ericastiftelsen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 332 000 kr.

F 38. Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	41 000	38 918
1965/66	62 000	
1966/67 (förslag)	62 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag för nästa budgetår uppförs med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kr.

F 39. Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	75 000	59 863
1965/66	75 000	
1966/67 (förslag)	60 000	

Skolöverstyrelsen föreslår, att detta anslag med hänsyn till minskad medelsåtgång under budgetåret 1964/65 reduceras med 15 000 kr. för nästa budgetår.

Departementschefen

Jag tillstyrker skolöverstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

G. Studiesociala ändamål

G 1. Centrala studiehjälsnämnden m. m.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	784 000	1 050 435
1965/66	935 000	
1966/67 (förslag)	1 280 000	

Det för innevarande budgetår uppförda anslaget fördelar sig med 388 000 kr. till centrala studiehjälsnämnden och 547 000 kr. till studiemedelsnämnderna.

Centrala studiehjälsnämnden föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 401 000 kr., vilken höjning fördelar sig på centrala studiehjälsnämnden med 282 000 kr. och studiemedelsnämnderna med 119 000 kr.

Av motiveringen för nämndens förslag inhämtas bl. a.

Nämnden föreslår uppflyttning av en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23 till byrådirektör i Ae 27. Befattningshavaren har att handlägga ärenden, vilka ställer stora krav inte endast vad beträffar tillämpningen av bestämmelserna om studiehjälp utan även i avseende på frågor rörande skolväsendet. Enligt vad nämnden erfarit handläggs ärenden av jämförbar art hos andra myndigheter av befattningshavare med byrådirektörs tjänsteställning.

Huvuddelen av det ökade medelsbehovet för studiehjälsnämndens del hänförs sig till erforderlig utökning av personalen, motsvarande en merkostnad av 247 000 kr. Härtill kommer automatiska kostnadsökningar med 28 000 kr. Nämnden framhåller, att de centrala arbetsuppgifterna — i form av t. ex. behandling av ansökningar om lån ur allmänna studielånefonden, om behovsprövat tillägg till studiebidrag och om studiemedel för studier utom riket — är omfattande och kräver stora personalinsatser. Nämnden anmäler vidare, att framställning gjorts till statskontoret om utredning av lämplig kansliorganisation och lämpliga handläggningsrutiner vid nämnden.

Medelsbehovet för avlöningar till studiemedelsnämnderna har för varje nämnd beräknats med utgångspunkt i det antal studerande som omfattas av studiemedelsystemet. En genomsnittskostnad av 6:05 kr. per studerande har därvid använts. Kostnadsökningarna kan beräknas till 88 000 kr., varav 16 000 kr. är av automatisk natur. Vidare begär nämnden ytterligare 31 000 kr. för kuratorer.

Departementschefen

Det av centrala studiehjälsnämnden begärda anslaget fördelar sig med 670 000 kr. för den centrala nämndens administration och 666 000 kr. för studiemedelsnämnderna. De faktiska kostnaderna för den centrala administrationen utgjorde under föregående budgetår ca 500 000 kr. För innevarande budgetår har anvisats 388 000 kr. Av det sagda framgår att en höjning av medelsanvisningen till nämnden erfordras. Med hänsyn till att nämnden hos statskontoret gjort framställning om utredning av lämplig kansliorganisation och lämpliga arbetsrutiner vid nämnden, vilken utredning nu inletts, bör anslagsökningen kunna begränsas till 268 000 kr.

För studiemedelsnämnderna räknar jag inte med andra anslagsförändringar än som föranleds av ett ökat antal studiemedelstagare. Till studiemedelsnämnderna bör anvisas ytterligare 73 000 kr.

I detta sammanhang vill jag beröra frågan om lämplig beslutande instans för ansökan om behovsprövat tillägg inom studiehjälpssystemet. Beslut härom skall — med hänsyn till önskvärldheten att åstadkomma en enhetlig praxis — f. n. fattas av centrala studiehjälpnämnden. Antalet ansökningar utgjorde ca 25 000 under budgetåret 1964/65, vilket ledde till en betydande arbetsbelastning vid nämnden. Centrala studiehjälpnämnden bör få i uppdrag att i samband med sin begäran om medel för budgetåret 1967/68 pröva frågan om det är möjligt att decentralisera beslutsfattandet, utan att detta medför några olikheter i handläggningen av ansökningar skolstyrelserna emellan.

Anslaget för nästa budgetår bör uppföras med (935 000 + 341 000 =) 1 276 000 kr. eller i avrundat tal 1 280 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för centrala studiehjälpnämnden och studiemedelsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

I. Centrala studiehjälpnämnden

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	28 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	632 000
	660 000

II. Studiemedelsnämnderna

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	570 000
	620 000

Summa kr. 1 280 000

- b) till *Centrala studiehjälpnämnden m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 280 000 kr.

G 2. Centrala studiehjälpnämnden m. m.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	195 000	663 039
1965/66	645 000	
1966/67 (förslag)	644 000	

Följande sammanställning upptar dels den för innevarande budgetår gällande omkostnadsstaten, dels för nästa budgetår centrala studiehjälpsnämndens förslag och departementschefens anslagsberäkning.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Centrala studie- hjälpnämnden	Departements- chefen
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	1 500	+ 500	+ 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	9 500	+ 500	+ 500
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	2 500	+ 1 500	+ 1 500
b) Övriga expenser	200 000	+ 83 000	+ 66 000
4. Konferenser, <i>förslagsvis</i>	2 000	+ 3 000	+ 2 000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	500	— 500	— 500
6. Omkostnader vid studiemedelsnämnderna..	49 000	+ 9 000	+ 9 000
7. Kostnader för registrering av studiemedel, <i>förslagsvis</i>	380 000	— 80 000	— 80 000
Summa kr.	645 000	+ 17 000	— 1 000

Av motiveringen för nämndens förslag inhämtas bl. a.

3 b. Förbrukningen 1964/65 uppgick till 238 000 kr. För 1966/67 beräknas ett behov av 283 000 kr. Härav hänför sig 137 000 kr. till blanketter, 71 000 kr. till broschyrer samt 15 000 kr. till inventarier. För kontorsmateriel, telefon m. m. beräknas 44 000 kr. samt för renhållning och städning 16 000 kr.

4. Nämnden räknar med ett ökat antal konferenser.

5. Dessa medel är avsedda för betalning i förekommande fall av förfallna, oguldna premier på livförsäkringar, som pantsatts till säkerhet för akademikerlån. Några utgifter har ej förekommit under de senaste åren. Nämnden föreslår att, då nämnden finner det angeläget att pantsatt livförsäkring hålls vid liv, nämnden bör äga rätt att av medlen för övriga expenser förskotta premiebelopp, som sedan skall återkrävas av låntagaren.

6. Nämnden föreslår, att punkten uppräknas med 9 000 kr. och blir betecknad förslagsvis.

7. Medelsanvisningen under denna punkt beräknas — efter samråd med statskontoret — kunna minskas med 80 000 kr.

Departementschefen

Mina ställningstaganden till centrala studiehjälpsnämndens förslag framgår av den föregående uppställningen. Jag beräknar ett lägre belopp till övriga expenser — främst trycksaker — och till konferenser än nämnden. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (645 000 — 1 000 =) 644 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Centrala studiehjälpsnämnden m. m.*: Omkostnader
för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 644 000 kr.

G 3. Studiebidrag m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	356 000 000	298 059 412
1965/66	415 000 000	
1966/67 (förslag)	403 000 000	

Centrala studiehjälpsnämnden föreslår, att detta anslag minskas med 6 milj. kr. för nästa budgetår. Nämnden anför som motivering härför bl. a.

Under budgetåret 1964/65 har i studiehjälp enligt studiehjälpsreglementet och förordningen om förlängt barnbidrag utbetalats 267 milj. kr. För budgetåret 1965/66 har medelsbehovet beräknats till 305 milj. kr. Med utgångspunkt i förbrukningen under närmast föregående budgetår och det beräknade elevantalet under nästkommande budgetår beräknar nämnden förbrukningen under budgetåret 1966/67 till 283 milj. kr.

Under andra hälften av budgetåret 1964/65 har i studiebidrag enligt studiemedelsförordningen utbetalats studiebidrag med 31 milj. kr. Nämnden beräknar, att 70 % av de studerande vid universitet och fackhögskolor samt 90 % av de studerande vid övriga utbildningslinjer, där studiemedel kan utgå, skall erhålla studiebidrag med i genomsnitt 1 700 kr. per individ. Härtill räknar nämnden med ett viss medelsbehov (2 milj. kr.) för studiebidrag till utom riket studerande. De sammanlagda utgifterna för studiebidrag skulle då uppgå till 126 milj. kr., att jämföra med för innevarande budgetår beräknade 110 milj. kr.

Sammanlagt erfordras således för nästa budgetår ett anslag av $(283 + 126 =)$ 409 milj. kr., vilket med 6 milj. kr. understiger för innevarande budgetår anvisat belopp.

I detta sammanhang torde vidare böra upptas fråga om avskrivning av lån ur statens lånefond för universitetsstudier. Sådana lån har beviljats enligt reglementet den 15 juni 1939 (nr 290) för utdelning av räntefria lån för universitetsstudier (omtryckt 1956: 578).

Reglementet upphörde att gälla när studiemedelssystemet trädde i kraft den 1 januari 1965. I fråga om återbetalning av redan beviljade lån gäller dock reglementets bestämmelser fortfarande. Enligt dessa bestämmelser kan lån avskrivas endast om låntagaren avlidit. Enligt övergångsbestämmelserna till studiemedelsförordningen den 4 juni 1964 (nr 401) skall lån, som beviljats enligt reglementet, avskrivas om låntagaren avlider efter den 1 januari 1965. I fall då låntagaren lever kan lån, som beviljats enligt reglementet, ej avskrivas. Detta kan däremot ske ifråga om lån som beviljats enligt de andra studiehjälpsbestämmelser som gällde före 1964 års studiesociala reform.

Tre personer som erhållit räntefritt lån för universitetsstudier har hemställt om avskrivning av lånen. *Centrala studiehjälpsnämnden* har i inhämtat utlåtande tillstyrkt avskrivning.

Departementschefen

Till studiebidrag m. m. har för innevarande år anvisats 415 milj. kr. *Centrala studiehjälpsnämnden* föreslår — med hänsyn bl. a. till belastningen av anslaget

— en viss nedräkning av anslaget. Jag har ingen erinran mot nämndens beräkningar vad gäller medelsbehovet för studiehjälp. Härför bör för nästa budgetår beräknas 283 milj. kr.

Nämndens förslag om medelsanvisning till studiebidrag enligt studiemedelsförordningen utgår bl. a. från att 70 % av de studerande vid universitet och högskolor och 90 % av de studerande vid övriga utbildningslinjer, vid vilka studiemedel kan utgå, skall erhålla bidrag. Uppgifter som inhämtats från riksbanken om antal utbetalda anvisningar och om medelsförbrukningen tyder på att dessa procentsatser torde vara något för höga. Jag beräknar medelsbehovet till 120 milj. kr.

Anslaget bör uppföras med $(283 + 120 =) 403$ milj. kr., vilket med 12 milj. kr. understiger det för innevarande år utgående anslaget.

Jag har tidigare redovisat frågan om avskrivning i vissa fall av studielån ur statens lånefond för universitetsstudier. Det är angeläget, att de låntagare, vilkas betalningsförmåga är varaktigt nedsatt, helt eller delvis, kan befrias från återstående betalningsskyldighet. En sådan möjlighet finns redan beträffande de övriga låneformer som gällde före 1964 års studiesociala reform. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att i nyss angivna fall avskriva studielån ur statens lånefond för universitetsstudier.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t bestämmer att avskriva studielån ur statens lånefond för universitetsstudier om låntagarens betalningsförmåga på grund av sjukdom eller av annan jämförlig orsak är varaktigt nedsatt;

b) till *Studiebidrag m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 403 000 000 kr.

G 4. Brevskolestipendier

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	150 000	119 350
1965/66	150 000	
1966/67 (förslag)	140 000	

Bestämmelser om brevskolestipendier är meddelade i kungörelsen den 4 juni 1964 (nr 480) om brevskolestipendier.

Centrala studiehjälpsnämnden, som räknar med en medelsförbrukning under budgetåret 1966/67 av 200 000 kr., föreslår med hänsyn till en beräknad reservation av 60 000 kr. vid ingången av nämnda budgetår, att anslaget för nästa budgetår uppförs med 140 000 kr., vilket understiger för innevarande budgetår anvisat belopp med 10 000 kr.

Nämnden anser, att ca 550 stipendier bör beviljas för budgetåret 1966/67. Medelbeloppet per stipendium beräknas till 400 kr. Det totalbelopp som bör få beviljas till stipendier beräknas följaktligen till 220 000 kr.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 140 000 kr. Det belopp som centrala studiehjälpsnämnden skall äga utdela i brevskolestipendier bör fastställas till 220 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) medgiva, att för budgetåret 1966/67 högst 220 000 kr. må utdelas till brevskolestipendier;
- b) till *Brevskolestipendier* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kr.

G 5. Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	10 500 000	13 125 425
1965/66	14 500 000	
1966/67 (förslag)	19 500 000	

Från detta förslagsanslag bestrids kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti. T. o. m. budgetåret 1960/61 belastades anslaget med sådana kostnader endast i de fall låntagaren avlidit eller varaktig betalningsoförmåga inträtt. De låneformer som berörs av dylik avskrivning är lån med statlig kreditgaranti åt den som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen (s. k. akademikerlån), garantilån åt studerande, garantilån åt flyktingstudenter samt lån med statlig kreditgaranti åt den som genomgått polis-skola (s. k. polis-lån). Fr. o. m. budgetåret 1961/62 bestrids från anslaget kostnader även för den avskrivning med 25 % av kapitalskulden på studielån med statlig kreditgaranti, varom 1961 års riksdag fattat beslut (prop. 1961: 55, SU 131, rskr 329).

Nyssnämnda låneformer, som är förbundna med allmän avskrivning med 25 %, har upphört enligt 1964 års riksdagsbeslut om reformering av det studie-sociala stödet till studerande ungdom. Genom konstruktionen av den allmänna avskrivningen kommer dock anslaget att belastas med kostnader under en övergångstid.

Centrala studiehjälpsnämnden föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjs med 5 milj. kr.

Departementschefen

I enlighet med centrala studiehjälpsnämndens förslag beräknar jag för nästa budgetår en med 5 milj. kr. ökad medelsanvisning till avskrivning av studie-

lån med statlig kreditgaranti. Anslaget bör uppföras med 19,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 19 500 000 kr.

G 6. Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	300 000	492 160
1965/66	300 000	
1966/67 (förslag)	200 000	

För varje studielån, som beviljas ur allmänna studielånefonden, utgår ett belopp av 10 kr. till postverket såsom ersättning för dess bestyr med ifrågavarande lånerörelse. *Centrala studiehjälpnsnämnden* beräknar, att ca 18 000 studielån kommer att beviljas ur lånefonden under budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Med hänsyn till det av centrala studiehjälpnsnämnden för budgetåret 1966/67 beräknade antalet beviljade studielån ur allmänna studielånefonden bör anslaget uppföras med ett belopp av 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

G 7. Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	95 000	205 275
1965/66	139 000	
1966/67 (förslag)	189 000	

Jämlikt kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 594) angående statsbidrag till skolhem för lärjungar vid högre skolor och till avlönning av föreståndare vid dylikt skolhem (ändrad 1952: 404) må efter Kungl. Maj:ts medgivande statsbidrag med 5 500 kr. för år utgå till avlönande av föreståndare vid skolhem för lärjungar vid allmänna läroverk och vissa andra i kungörelsen angivna läroanstalter. Bidraget utgår endast för elevhem, som har annan huvudman än primärkommun.

Skolöverstyrelsen föreslår för nästa budgetår en höjning av detta förslagsanslag med 50 000 kr. Det ökade medelsbehovet sammanhänger med en ökning av antalet elevhem. Ökningen motsvarar statsbidrag till avlönande av nio föreståndare med 5 500 kr. för vardera.

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör anslaget uppräknas med 50 000 kr. till 189 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att till *Bidrag till avlöande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 189 000 kr.

H. Diverse

H 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. H 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

Anslagen är nu uppförda med 41 000 kr. resp. 43 648 000 kr. Under återopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att för budgetåret 1966/67 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 41 000 kr.;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 60 565 000 kr.

H 3. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 13 000 kr. Under återopande av vad chefen för finansdepartementet under rubriken För flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

III: Statens allmänna fastighetsfond

III:I. Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor

I riksstaten för innevarande budgetår finns uppfört ett investeringsanslag av 144 324 000 kr. till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor.

För nästa budgetår föreligger framställningar från byggnadsstyrelsen och — i vad avser tekniska högskolan i Stockholm — tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté om investeringsanslag till byggnadsarbeten vid universiteten och berörda högskolor om sammanlagt ca 203 milj. kr. Beredningen av denna fråga är emellertid ännu inte avslutad. I riksstatsförslaget bör upptas ett preliminärt beräknat belopp av 105 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor* för budgetåret 1966/67 beräkna ett investeringsanslag av 105 000 000 kr.

V: Statens utlåningsfonder

V:1. Allmänna studielånefonden

Till kapitalinvestering för förevarande fond, som tillkom år 1920, har riksdagen beviljat anslag för varje budgetår utom för budgetåret 1944/45, då investering ej ansågs erforderlig. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 38 milj. kr.

Centrala studiehjälpnsnämnden föreslår, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppförs med ett oförändrat belopp av 38 milj. kr.

Nämnden anför som motivering för sitt förslag om medelsanvisning för nästa budgetår bl. a.

Under budgetåret 1964/65 har 28 306 ansökningar om studielån beviljats med ett sammanlagt belopp av 88,3 milj. kr. Härav har emellertid 12 476 studielån med ett totalbelopp av 43,8 milj. kr. beviljats till elever vid läroanstalter, vilka fr. o. m. budgetåret 1965/66 överflyttats till studiemedelssystemet.

För budgetåret 1966/67 beräknas antalet bifallna låneansökningar komma att uppgå till ca 18 000. Det genomsnittliga lånebeloppet kan beräknas till 3 000 kr. Utlåningen kan på grund härav för budgetåret 1966/67 uppskattas till ca 54 milj. kr. Härav täcks ca 16 milj. kr. av beräknade amorteringar under samma budgetår. Det erforderliga investeringsanslaget uppgår därför till 38 milj. kr.

Departementschefen

Med ledning av centrala studiehjälpsnämndens beräkning av lånegivningens omfattning och amorteringarnas storlek under innevarande och nästa budgetår kan det för budgetåret 1966/67 erforderliga anslaget beräknas enligt följande sammanställning.

<i>Medelstillgång</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation per		Beräknad medelsförbrukning för	
30/6 1965	0	1965/66	53 000 000
Anslag för 1965/66 ...	38 000 000	1966/67	54 000 000
Amorteringar under			
1965/66	15 000 000		
1966/67	16 000 000		
Erforderligt anslag för			
1966/67	38 000 000		
	<hr/>		<hr/>
Summa kr.	107 000 000	Summa kr.	107 000 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Allmänna studielånefonden* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 38 000 000 kr.

V:2. Studiemedelsfonden

Till kapitalinvestering för förevarande fond, som tillkom i samband med den studiesociala reformen år 1964, har riksdagen beviljat ett investeringsanslag av 89 milj. kr. för budgetåret 1964/65 och 300 milj. kr. för budgetåret 1965/66.

Centrala studiehjälpsnämnden föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppförs med ett belopp av 362 milj. kr., vilket innebär en ökning med 62 milj. kr. i förhållande till anslaget för innevarande budgetår.

Nämnden anför som motivering för sitt förslag bl. a. följande.

Under budgetåret 1964/65 beviljades 36 285 ansökningar om studiemedel. I genomsnitt beviljades 2 295 kr. i återbetalningspliktiga medel för vårterminen 1965, varför totalt 83,3 milj. kr. beviljades. I förhållande till det beräknade antalet närvarande vid universitet och högskolor utgjorde andelen studiemedeltagare 61 %.

För budgetåret 1966/67 har nämnden utgått från ett studerandeantal av 71 000 vid universitet och högskolor samt 25 700 vid övriga utbildningsanstalter, där studiemedel utgår. Av de förra antas 70 % och av de senare 90 % komma att beviljas studiemedel. Det genomsnittliga beloppet i fråga om återbetalningspliktiga medel antas till 4 900 kr., vilket utgör 88 % av maximibeloppet med basbeloppet 5 200 kr. Med utgångspunkt häri beräknar nämnden medelsbehovet till 357 milj. kr. Härtill kommer för studier utom riket ett av nämnden uppskattat belopp för studiemedel av 5 milj. kr.

Departementschefen

Till studiemedelsfonden har för innevarande budgetår anvisats 300 milj. kr. Centrala studiehjälpsnämnden hemställer, att anslaget höjs med 62 milj. kr.

Studiehjälpsnämndens beräkningar utgår från att de återbetalningspliktiga studiemedlen kommer att utgöra i genomsnitt för studiemedelstagare ca 88 % av maximibeloppet (7 280 — 1 750 =) 5 530 kr., dvs. 4 900 kr., varvid basbeloppet förutsätts utgöra 5 200 kr. Under beredningen av detta ärende har kompletterande upplysningar inhämtats från nämnden, vilka tyder på en lägre genomsnittsprocent än nyss angivna 88. Samtidigt kan dock basbeloppet väntas stiga till 5 300 kr. Med beaktande av dessa båda omständigheter räknar jag i det följande med att de återbetalningspliktiga medlen kommer att utgöra drygt 4 650 kr. per studiemedelstagare.

I fråga om utnyttjandegraden, dvs. antalet studiemedelstagare, har nämnden räknat med att 70 % av de studerande vid universitet och högskolor samt 90 % vid övriga läroanstalter tilldelas studiemedel. Enligt från riksbanken inhämtade uppgifter uppgick antalet utbetalade anvisningar för höstterminen 1965, räknat per den 29 november, till 65 232. Dessa uppgifter tyder på att den av nämnden beräknade andelen studiemedelstagare är något för hög.

Med utgångspunkt i nyss gjorda bedömningar kan medelsförbrukningen för nästa budgetår beräknas till 345 milj. kr.

Vid beräkningen av det erforderliga anslaget har jag vidare beaktat förefintlig medelsreservation per den 30 juni 1965 samt den sannolika storleken av återbetalningar under innevarande och nästa budgetår. Anslaget kan med ledning av det anförda beräknas enligt följande sammanställning.

Medelstillgång

Medelsreservation per	
30/6 1965	5 700 000
Anslag för 1965/66	300 000 000
Återbetalningar under	
1965/66	100 000
1966/67	200 000
Erforderligt anslag för	
1966/67	339 000 000
Summa kr.	645 000 000

Medelsförbrukning

Beräknad medelsför-	
brukning för	
1965/66	300 000 000
1966/67	345 000 000
Summa kr.	645 000 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Studiemedelsfonden* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 339 000 000 kr.

V:3. Lånefonden för inventarier i studentbostäder

Enligt kungörelsen den 5 juni 1959 (nr 371) om lån från lånefonden för inventarier i studentbostäder (ändrad senast 1965: 173) kan för anskaffning eller förnyelse av inventarier i studentbostäder beviljas lån från förevarande lånefond. Högsta lånebelopp per rum är 1 300 kr. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett investeringsanslag av 2 352 000 kr.

Bostadsstyrelsen föreslår att lånebeloppet fr. o. m. budgetåret 1966/67 höjs till 1 500 kr. per rum och hemställer dels om en medelsanvisning av 1 120 000 kr. på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår, dels om en anvisning av 7 500 000 kr. för budgetåret 1966/67. Styrelsen har härvid räknat med att lån kommer att medges för drygt 3 200 rum under budgetåret 1965/66 och för drygt 5 500 rum under budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Det för budgetåret 1966/67 erforderliga anslaget beräknar jag enligt följande sammanställning.

<i>Medelstillgång</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation per		Beräknad medelsförbruk-	
30/6 1965	2 614 000	ning för	
Anslag för 1965/66	2 352 000	1965/66	5 516 000
Amorteringar under		1966/67	7 000 000
1965/66	550 000		
1966/67	850 000		
Erforderligt anslag för			
1966/67	6 150 000		
	<hr/>		<hr/>
Summa kr.	12 516 000	Summa kr.	12 516 000

I medelsreservationen per den 30 juni 1965 innefattas ett belopp av 2 380 000 kr. avseende lån som beviljats men inte ännu utbetalts. För budgetåret 1965/66 kan alltså nya lån beviljas inom ramen för ett belopp av (2 614 000—2 380 000 + 2 352 000 + 550 000 =) 3 136 000 kr., dvs. för över 2 400 rum.

För nästa budgetår innebär min beräkning att lån skall kunna beviljas för minst 5 000 rum. Jag har därvid med anledning av bostadsstyrelsens förslag i ämnet räknat med ett från 1 300 kr. till 1 400 kr. förhöjt högsta lånebelopp per rum. Om det föreslagna anslaget för nästa budgetår av 6 150 000 kr. skulle visa sig otillräckligt för att tillgodose lånebehoven, utgår jag från att medelsanvisning skall kunna ske under nästa budgetår på tilläggsstat till riksstaten. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lånefonden för inventarier i studentbostäder* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 6 150 000 kr.

V:4. Lånefonden för studentkårlokaler

Förevarande fond tillkom genom beslut av 1963 års riksdag (prop. 1963:172, SU 212, rskr 405). Enligt kungörelsen den 23 april 1964 (nr 398) om lån för anskaffning av studentkårlokaler kan lån från fonden utgå till studentsammanslutning vid universiteten och vissa högre läroanstalter för anordnande av studentkårlokaler. Beredande organ för frågor rörande lån till studentkårlokaler är statens nämnd för samlingslokaler.

För innevarande budgetår har anvisats ett investeringsanslag av 2 milj. kr. till ifrågavarande lånefond.

Statens nämnd för samlingslokaler hemställer om ett investeringsanslag för budgetåret 1966/67 av 3 milj. kr.

Nämnden anmäler att lånefonden vid ingången av budgetåret 1965/66 disponerade drygt 3 milj. kr., vilken summa i huvudsak torde komma att tas i anspråk under innevarande budgetår. På grundval av till nämnden inkomna ansökningar om lån ur fonden beräknar nämnden att medelsåtgången kommer att vara lika stor under nästkommande budgetår.

Bespisningslokaler

Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1963:172 (s. 267, SU 212, rskr 405) ankommer det på staten att svara för att bespisningslokaler för studerande och anställda vid universiteten och högskolorna kommer till stånd med anlåtande av endast statliga medel. Som huvudprincip gäller, att ifrågavarande lokaler skall uppföras av den statliga myndighet som svarar för byggheterna vid resp. läroanstalt. Emellertid skall, bl. a. då det är fråga om tillbyggnad av en studentorganisations befintliga bespisningslokaler, ränte- och amorteringsfritt lån kunna utgå till hela kostnaden för den tillbyggnad som prövas erforderlig.

Genom beslut den 10 maj 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt vissa då verksamma lokalprogramkommittéer att i samråd med byggnadsstyrelsen, vederbörande universitets- och högskolemyndigheter och studentkårer samt representanter för den vid läroanstalterna anställda personalen upprätta förslag till lokalprogram för matsalar jämte därtill hörande erforderliga utrymmen för resp. universitetsorter (jfr prop. 1963:172 s. 277).

De berörda programkommittéerna tillsatte för dessa uppgifters handhavande ett gemensamt arbetsutskott, som även skulle behandla frågor om huvudmannaskap för och drift av de olika restaurangheterna. I samband med att programkommittéerna genom beslut av Kungl. Maj:t den 29 juni 1964 ersattes av en lokal- och utrustningsprogramkommitté för varje universitetsort samt en samarbetsnämnd för dessa kommittéer uppdrogs åt nämnda arbetsutskott att biträda de nya kommittéerna i frågor rörande bespisningslokaler.

I juni 1965 överlämnade samarbetsnämnden för lokal- och utrustningsprogramkommittéerna till mig en av arbetsutskottet utarbetad promemoria, »Bespisningslokaler vid universiteten och vissa högskolor I.» Promemorian innehåller

bl. a. förslag till dimensioneringsnormer samt med utgångspunkt i dessa normer gjorda uppskattningar av behovet av restaurangenheter.

Arbetsutskottet räknar med att endast två lokaltyper skall behöva förekomma, nämligen matservering och kafésservering. Båda dessa typer avses i första hand för självservering. Därjämte räknar utskottet med att matsalsutrymmena skall kunna tas i anspråk för servering av kaffemål (mellanmål) under de tider då lagad mat inte serveras. Huvuddelen av antalet lunchmål eller 70 % antas komma att intagas i form av lagad mat och återstående 30 % som kaffemål. Lokalbehoven beräknas efter ett antagande om tre omgångar ätande personer med en generell genomsnittlig omloppstid av 40 minuter, vilket sålunda medför en sammanlagd utspisningstid av två timmar.

Matsalarna föreslås bli dimensionerade efter 1,3 m² per sittplats vilket är samma yta som beräknats bl. a. vid tekniska högskolan i Stockholm i såväl kårhuset som den nyuppförda personalmatsalen och vid universitetsrestaurangen på Blindern i Oslo. När det gäller kafélokaler har utskottet funnit skäl för en högre utrymmesstandard, 1,5 m² per sittplats.

Arbetsutskottet behandlar även frågan om lunchrum med pentry inom institutionsbyggnaderna. Utskottet har vid dimensioneringen av de centrala bespisningsenheterna tagit hänsyn till att sådana lunchrum finns eller kommer att finnas. Det vore enligt utskottet önskvärt med en allmängiltig regel för utbyggnad av ifrågavarande lokaler av innebörden t. ex. ett rum på viss nettoyta, men med hänsyn till att förutsättningarna varierar starkt från fall till fall anser utskottet att vederbörande programkommitté bör företaga en särskild prövning i varje enskilt fall.

Arbetsutskottet redovisar slutligen översiktliga förslag rörande utbyggnaden av bespisningslokaler på de olika orterna.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av *försvarets intendenturverk*, *byggnadsstyrelsen*, *statskontoret*, *riksrevisionsverket*, *universitetskanslersämbetet*, *veterinärstyrelsen*, *bostadsstyrelsen*, *statens nämnd för samlingslokaler och Sveriges förenade studentkårer (SFS)*.

Samtliga remissinstanser godtar i huvudsak utskottets dimensioneringsgrunder. Härvid påpekar dock *statskontoret* vikten av att bespisningslokalerna dimensioneras med största möjliga försiktighet i avvaktan på erfarenheter av besöksfrekvens m. m. *Universitetskanslersämbetet* anför att efterfrågan är en variabel som är beroende av t. ex. prissättning och standard. Vidare bör man enligt ämbetet vid dimensioneringen beakta skilda driftekonomiska förutsättningar. Vissa avsteg från arbetsutskottets normer kan av dessa skäl visa sig nödvändiga. Ämbetet finner också en viss försiktighet vid tillämpningen av normerna nödvändig. *SFS* tillstyrker i huvudsak utskottets normer men anser en yta om 1,5 m² per sittplats i kafélokaler vara för knapp. Flera remissinstanser framhåller vikten av att byggnaderna utformas så att tillbyggnader blir möjliga på ett enkelt sätt.

Universitetskanslersämbetet betonar angelägenheten av att planeringen sker med sikte på att göra det möjligt att kombinera ifrågavarande lokaler med ut-

rymmen och anordningar för andra ändamål, t. ex. för inläsning av kurslitteratur och för grupparbeten.

Den av utskottet antagna omloppstiden för ätande personer av 40 minuter diskuteras av flera remissinstanser varvid föreslås såväl kortare som längre tid. *SFS* poängterar att 40 minuter är en absolut minimitid. Enligt organisationens mening kan lunchserveringen inte heller utsträckas under alltför lång tid, då det inte endast är ett önskemål från de studerandes sida utan även från hälsosynpunkt lämpligast att huvudmålet intas mitt på dagen. *Riksrevisionsverket* ifrågasätter å andra sidan om inte en minskning av omloppstiden med 10 minuter är möjlig. *Byggnadsstyrelsen* anmärker att omloppstiden i hög grad är beroende av tillrednings- och utportioneringssystemets utformning. Styrelsen hänvisar i denna och andra frågor till en rapport från en studieresa till Tyskland som bifogats remissvaret.

Byggnadsstyrelsen förutsätter vidare att de föreslagna normerna blir föremål för en kontinuerlig översyn allt eftersom erfarenheter på området vinnns.

Några remissinstanser upptar också frågan om handläggning av ärenden rörande bespisningslokaler som skall finansieras genom lån, vilket inte behandlats i den remitterade promemorian.

Statens nämnd för samlingslokaler, byggnadsstyrelsen och *SFS* anser att handläggningen av ansökningar om statliga lån till bespisningslokaler och övriga kårlokaler bör samordnas. *Statens nämnd för samlingslokaler* föreslår därvid följande ordning.

Studentorganisationen bör som första åtgärd upprätta ett lokalprogram, beträffande bespisningsdelen i samarbete med vederbörande lokal- och utrustningsprogramkommitté eller motsvarande. Programmet bör innefatta redogörelse för tomtförhållanden och finansieringsfrågor samt ungefärlig tidsplanering.

Lokalprogrammet insänds till nämnden för samlingslokaler, som tar ställning till programmet i vad avser kårlokaler och till frågan om samordning med bespisningslokalerna. Projekteringen bör därefter fortsätta fram till skissritningar under kontakt med lokal- och utrustningsprogramkommittén. Förhandsgranskningen hos nämnden fullföljs sedan i enlighet med vad därom är föreskrivet i lånekungörelsen (1964:398) eller av nämnden.

Som sista åtgärd har sökanden att till nämnden inkomma med låneansökan, åtföljd av bl. a. erforderliga data för byggnadsteknisk granskning och kostnadsgranskning. Efter hänvändelse från nämnden har byggnadsstyrelsen förklarat sig villig att utföra den tekniska granskningen och kostnadsgranskningen. Beträffande projekt som omfattar både kårlokaler och bespisningslokaler synes det då mest rationellt att styrelsen får göra granskningen i ett sammanhang.

Nämnden föreslår att det skall åligga sökanden att i förekommande fall till nämnden inkomma med en gemensam låneansökning, omfattande såväl kårlokaler som bespisningslokalerna. Nämnden inhämtar därefter byggnadsstyrelsens yttrande samt överlämnar sedan ärendet med eget utlåtande till Kungl. Maj:t för avgörande.

Nämnden anför vidare.

I prop. 1963: 172 förordades att för kårlokaler en särskild med lånefonden för samlingslokaler parallell utlåningsfond borde inrättas. Vad angår bespisningslokaler anfördes att medel för uppförande av dessa — såsom en konsekvens av att lokalerna bör bli helt statliga — bör begäras under vederbörande läroanstalts investeringsanslag under statens allmänna fastighetsfond. Kungl. Maj:ts förslag, såvitt avser formerna för medelsanvisningen, lämnades av riksdagen utan erinran (SU 212, rskr 405).

Av propositionen framgår inte otvetydigt, huruvida de föreslagna ränte- och amorteringsfria lånen till bespisningslokaler i vederbörande studentorganisations regi avses skola utgå från lånefonden för studentkårlokaler eller om avsikten var att inrätta en särskild lånefond. Praktiska skäl talar enligt nämndens uppfattning för det förra alternativet, innebärande att lånefonden för studentkårlokaler används dels för lån enligt lånekungörelsen, dels för ränte- och amorteringsfria lån till bespisningslokaler. Nämnden påpekar i sammanhanget att den nu förordade lösningen torde påkalla en förstärkning av lånefonden för studentkårlokaler utöver vad nämnden förutsett i tidigare avgett förslag till anslag att föreläggas 1966 års riksdag.

Departementschefen

Enligt statsmakternas beslut (prop. 1963: 172, SU 212, rskr 405) ankommer det på staten att svara för att bespisningslokaler kommer till stånd för anställda och studerande vid universitet och högskolor. Huvudprincipen skall därvid vara att byggnader för ändamålet skall utföras och finansieras enligt de principer som i övrigt gäller för den statliga byggnadsverksamheten. I vissa fall, bl. a. då befintliga av en studentorganisation ägda bespisningslokaler behöver byggas ut, skall organisationen kunna få ränte- och amorteringsfria lån för ändamålet. En förutsättning för erhållande av sådana lån skall dock bl. a. vara, att de anställda vid läroanstalten får utnyttja lokalerna på samma villkor som de studerande.

Jag har i det föregående redogjort för vissa förslag som lagts fram av ett till lokal- och utrustningsprogramkommittéerna knutet arbetsutskott, innebärande bl. a. förslag till dimensioneringsnormer för bespisningslokaler samt med utgångspunkt i dessa normer gjorda uppskattningar av behovet av sådana lokaler på de olika universitetsorterna. Den kartläggning av behoven som gjorts utgör enligt min mening ett användbart underlag för det fortsatta programmeringsarbetet. De enskilda objekten och deras dimensionering kommer att underställas Kungl. Maj:ts prövning sedan erforderliga lokal- och byggnadsprogram utarbetats. Jag vill emellertid i detta sammanhang understryka vad statskontoret anført om vikten av att bespisningslokalerna dimensioneras med största möjliga försiktighet i avvaktan på erfarenheter av besöksfrekvens m. m. Med denna utgångspunkt är det särskilt viktigt att lokalerna planeras så att de kan utvidgas på ett enkelt och ekonomiskt sätt. Vid remissbehandlingen har i övrigt påpekats olika möjligheter att åstadkomma ett effektivare utnyttjande av lokalerna och därmed begränsa investeringsbehoven för dessa ändamål. De framförda synpunkterna, t. ex. i fråga om omloppstiden, bör självfallet beaktas vid det fortsatta planeringsarbetet.

Statens nämnd för samlingslokaler, som bl. a. har att bereda frågor rörande

lån till studentkårlokaler, har lagt fram ett förslag beträffande handläggningen av frågor om statliga lån till studentorganisationer för anordnande av bespisningslokaler. Nämndens förslag finner jag i huvudsak ändamålsenligt. I överensstämmelse med vad som gäller för de fall då bespisningslokalerna anordnas av staten bör dock de objekt för vilka en studentorganisation är huvudman första gången prövas av Kungl. Maj:t så snart byggnadsprogram kunnat upprättas. Sådant program bör utarbetas av huvudmannen i samråd med vederbörande lokal- och utrustningsprogramkommitté och byggnadsstyrelsen samt därefter av statens nämnd för samlingslokaler med eget yttrande inges till Kungl. Maj:t.

Ifrågavarande anslag är nu uppfört med det belopp som — jämte inflytande amorteringar — ansetts böra kunna disponeras för beslut om lån under budgetåret 1965/66. Lånen beviljas i flertalet fall innan byggnadsarbetena påbörjas. I allmänhet förflyter, sedan beslutet fattats, ganska lång tid innan lånet utbetalas. På grund härav har medelsanvisningen för ett visst budgetår enligt de principer som hittills tillämpats inte något direkt samband med den beräknade utbetalningsvolymen för samma budgetår. I likhet med vad som gäller beträffande det under elfte huvudtiteln uppförda anslaget till lånefonden för allmänna samlingslokaler (jfr prop. 1965: 1 bil. 13 s. 232, SU 11, rskr 11) bör nu ifrågavarande anslag i stället uppföras med ett belopp som motsvarar den beräknade förbrukningen. Nya lån bör därvid få beviljas inom en av statsmakterna fastställd ram.

Statens nämnd för samlingslokaler har som tidigare redovisats funnit ett anslag av 3 milj. kr. erforderligt för den förväntade utlåningen för anordnande av kårlokaler. Enligt vad nämnden senare föreslagit bör även de tidigare berörda lånen för anordnande av bespisningslokaler utgå från ifrågavarande lånefond. Med hänsyn till att ett ackumulerat behov av lån för sistnämnda ändamål torde föreligga har jag funnit att möjligheter bör finnas att under nästa budgetår bevilja lån för kår- och bespisningslokaler intill ett sammanlagt belopp av 8 milj. kr. Som jag nyss anfört torde dock medelsanvisningen inte behöva uppgå till detta belopp. Jag räknar med att en anvisning av 5 milj. kr. bör vara tillräcklig med hänsyn till den förväntade medelsförbrukningen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge att under budgetåret 1966/67 beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för studentkårlokaler, skall kunna beviljas intill ett sammanlagt belopp av 8 000 000 kr.,

b) till *Lånefonden för studentkårlokaler* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.

Vad föredragandena sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Gunilla Fenne

REGISTER

1966/67

ÖVERSIKT

DRIFTBUDGETEN

*Åttonde huvudtiteln***A. Ecklesiastikdepartementet m. m.**

Sid.		Kronor
	Ecklesiastikdepartementet:	
12.	Avlöningar	4 903 000
13.	Omkostnader	759 000
13.	Kommittéer m. m.	6 000 000
14.	Extra utgifter	425 000
	Säger för ecklesiastikdepartementet	12 087 000

B. Allmänna kultur- och bildningsändamål**a) Konst, litteratur, musik m. m.**

15.	Konstnärstipendier	2 574 000
18.	Konstnärbelöningar	525 000
18.	Statens konstråd	78 000
19.	Förvärv av konst för statens byggnader	1 800 000
21.	Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.	2 630 000
	Statens biografbyrå:	
25.	Avlöningar	261 000
25.	Omkostnader	22 000
26.	Bidrag till Barnfilmkommittén	45 000
27.	Teater- och orkesterrådet	221 000
27.	Bidrag till de kungl. teatrarna	25 940 000
35.	Bidrag till vissa turnéteatrar	11 542 000
38.	Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar	12 845 000
41.	Bidrag till särskilda kulturella ändamål	14 500 000

b) Arkiv, bibliotek, museer m. m.

	Riksarkivet:	
49.	Avlöningar	2 289 000
59.	Omkostnader	255 000
61.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten samt utgivande av källskrifter	14 000
	Landsarkiven:	
61.	Avlöningar	1 907 000
63.	Omkostnader	243 000
63.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten, konservering av arkivalier och bokbindning	29 000
	Ortnamnskommissionen:	
64.	Avlöningar	328 000
65.	Omkostnader	39 000
65.	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	61 000

sid.		Kronor
	Landsmålsarkiven:	
66.	Avlöningar	607 000
67.	Omkostnader	49 000
67.	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	108 000
	Kungl. biblioteket:	
68.	Avlöningar	3 546 000
72.	Omkostnader	842 000
73.	Bokinköp och bokbindning	908 000
74.	Statens psykologisk-pedagogiska bibliotek	187 000
75.	Bokinköp och bokbindning vid statens psykologisk-pedagogiska bibliotek	70 000
	Stifts- och landsbiblioteken:	
76.	Avlöningar	586 000
76.	Omkostnader	32 000
77.	Bokinköp och bokbindning m. m.	143 000
	Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:	
	Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:	
78.	Avlöningar	3 371 000
93.	Omkostnader	627 000
94.	Inredning och utrustning	50 000
94.	Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen	1 584 000
	Statens historiska museum m. m.:	
95.	Underhåll och ökande av samlingarna	85 000
	Riksantikvarieämbetet:	
95.	Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken	425 000
97.	Fornminnesinventering	266 000
	Nationalmuseet:	
98.	Avlöningar	2 541 000
101.	Omkostnader	519 000
102.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	650 000
103.	Pedagogisk verksamhet m. m.	345 000
	Livruskammaren:	
104.	Avlöningar	427 000
105.	Omkostnader	52 000
	Naturhistoriska riksmuseet:	
105.	Avlöningar	2 619 000
108.	Omkostnader	363 000
108.	Materiel m. m.	405 000
	Etnografiska museet:	
109.	Avlöningar	405 000
118.	Omkostnader	141 000
119.	Medelhavsmuseet	217 000
120.	Bidrag till Nordiska museet	4 007 000
123.	Bidrag till Tekniska museet	489 000
125.	Bidrag till Kulturhistoriska museet i Lund	185 000
125.	Bidrag till vissa museer m. m.	343 000
	Svenskt biografiskt lexikon:	
127.	Avlöningar	314 000
127.	Omkostnader	40 000
128.	Bidrag för utgivande av pedagogiska och vetenskapliga publikationer	100 000
129.	Bidrag till nämnden för svensk språkvård	40 000
129.	Inköp av vissa kulturföremål	100 000

Sid.

Kronor

c) Frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m.

131. Bidrag till folkbibliotek	5 395 000
134. Bidrag till föreläsningssverksamhet m. m.	2 135 000
135. Bidrag till studiecirkelverksamhet	37 000 000
137. Bidrag till studieförbund	6 300 000
139. Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder	347 000
140. Bidrag till verksamheten vid hemgårdar	300 000
141. Utbildning av ungdomsledare	2 500 000
142. Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet	10 440 000
143. Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet	4 266 000
146. Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning	1 210 000
147. Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.	2 130 000
148. Bidrag till Riksförbundet mot alkoholmissbruk	30 000
149. Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet	1 143 000
165. Bidrag till tidningen Samefolket	50 000

d) Internationellt-kulturellt samarbete

166. Kulturellt utbyte med utlandet	1 152 000
169. Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m. m.	2 063 000
171. Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar m. m.	135 000
173. Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige	290 000
173. Bidrag till svenska institut i utlandet m. m.	378 000
175. Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete	1 157 000

Säger för allmänna kultur- och bildningsändamål 184 957 000

C. Kyrkliga ändamål

Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.:

181. Avlöningar	1 647 000
184. Omkostnader	233 000
186. Kleresistaten	8 000
186. Vissa ersättningar till kyrkofonden	5 051 000
186. Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.	131 000
188. Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken	6 000
188. Bidrag till restaurering av Uppsala domkyrka	300 000
189. Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka	100 000
189. Ersättningar till kyrkor	100 000
190. Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord	1 000
190. Bidrag till svenska ekumeniska nämnden	40 000

Säger för kyrkliga ändamål 7 617 000

D. Skolväsendet**a) Centrala och regionala myndigheter m. m.**

Skolöverstyrelsen:

191. Avlöningar	19 300 000
199. Omkostnader	3 450 000

Sid.		Kronor
	Länsskolnämnderna:	
201.	Avlöningar	9 630 000
204.	Omkostnader	2 280 000
207.	Läroboksnämnden	320 000
208.	Bidrag till skolbibliotek	200 000
209.	Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation	60 000

b) Pedagogiskt utvecklingsarbete

Statens försöksskola i Linköping:

210.	Avlöningar	1 978 000
211.	Omkostnader	124 000
212.	Pedagogiskt utvecklingsarbete	3 510 000
216.	Information om skolreformerna	380 000

c) Det obligatoriska skolväsendet m. m.

Grundskolor m. m.:

219.	Bidrag till driften av grundskolor m. m.	1 600 000 000
228.	Särskilt stöd åt undervisningen i rikets nordligaste gränsorter m. m.	84 000

Nomadskolor:

231.	Avlöningar	1 940 000
232.	Omkostnader	1 042 000

Specialskolan m. m.

234.	Avlöningar	12 955 000
239.	Omkostnader	3 856 000
241.	Engångsanskaffning av utrustning m. m.	460 000
242.	Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn	472 000
243.	Resor för specialskolelever jämte ledsagare	500 000

d) Gymnasiala skolor m. m.

245.	Bidrag till driften av kommunala gymnasiala skolor	621 434 000
------	--	-------------

Statliga skolor för vuxna:

259.	Avlöningar	2 255 000
261.	Omkostnader	1 859 000
262.	Bidrag till driften av kommunala skolor för vuxna	5 725 000

Statliga realskolor:

263.	Avlöningar	82 600 000
268.	Omkostnader	4 290 000
269.	Bidrag till driften av högre kommunala skolor	35 200 000

Privatskolor:

270.	Bidrag till vissa privatskolor	18 215 000
274.	Bidrag till vissa internatskolor m. m.	1 900 000
274.	Intagningsnämnder vid realskolor m. m.	7 000
275.	Kostnader för vissa examina	2 575 000

Sjöbefälsskolorna:

276.	Avlöningar	4 460 000
278.	Omkostnader	454 000
279.	Utrustning m. m.	280 000

Konstfackskolan:

280.	Avlöningar	2 915 000
285.	Omkostnader	575 000
286.	Undervisningsmateriel m. m.	270 000

sid.	Kronor
287. Bidrag till bergsskolan i Filipstad	330 000
291. Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	219 000
291. Bidrag till driften av enskilda yrkesskolor m. m.	20 000 000
294. Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.	3 684 000
296. Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov	45 000
296. Resestipendier för yrkesutbildning	100 000
297. Vissa kurser för ingenjörer m. m.	798 000

e) Viss utbildning av sjukvårdspersonal

Barnmorskeläroanstalten i Stockholm:	
299. Avlöningar	291 000
301. Omkostnader	190 000
Barnmorskeläroanstalten i Göteborg:	
302. Avlöningar	325 000
304. Omkostnader	58 000
Statens sjuksköterskeskola i Stockholm:	
305. Avlöningar	1 015 000
306. Omkostnader	255 000
Statens sjuksköterskeskola i Göteborg:	
308. Avlöningar	560 000
309. Omkostnader	405 000
Statens sjuksköterskeskola i Norrköping:	
311. Avlöningar	535 000
312. Omkostnader	354 000
313. Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor	1 310 000
Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor:	
316. Avlöningar	2 765 000
321. Omkostnader	1 600 000
323. Utbildning av viss sjukvårdspersonal	745 000

f) Folkhögskolor

329. Bidrag till driften av folkhögskolor	*37 085 000
329. Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor	*49 000

g) Investeringsbidrag

330. Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet m. m.	215 000 000
340. Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet	2 100 000
341. Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet	600 000
341. Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor	*5 000 000

Säger för skolväsendet 2 742 973 000

E. Högre utbildning och forskning**a) Centrala myndigheter m. m.**

Universitetskanslersämbetet:

342. Avlöningar	3 068 000
346. Omkostnader	365 000
346. Antagningsnämnden för civilekonomutbildning	25 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Utrustningsnämnden för universitet och högskolor:	
347.	Avlöningar	470 000
348.	Omkostnader	105 000

b) Universiteten m. m.

362.	Humanistiska fakulteterna m. m.: Avlöningar	25 930 000
377.	Teologiska fakulteterna: Avlöningar	2 276 000
380.	Juridiska fakulteterna: Avlöningar	5 054 000
384.	Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar	26 491 000
395.	Medicinska fakulteterna m. m.: Avlöningar	57 417 000
415.	Odontologiska fakulteterna m. m.: Avlöningar	19 539 000
419.	Farmaceutiska fakulteten m. m.: Avlöningar	2 343 000
423.	Matematisk naturvetenskapliga fakulteterna m. m.: Avlöningar	55 561 000
438.	Tekniska fakulteterna: Avlöningar	67 354 000
456.	Universitetsbiblioteken m. fl. bibliotek: Avlöningar	9 910 000
463.	Förvaltningarna m. m. vid universiteten och vissa högskolor: Avlöningar	13 188 000

Universiteten och vissa högskolor:

476.	Humanistiska fakulteterna m. m.: Materiel m. m.	1 320 000
477.	Teologiska fakulteterna: Materiel m. m.	80 000
477.	Juridiska fakulteterna: Materiel m. m.	240 000
477.	Samhällsvetenskapliga fakulteterna m. m.: Materiel m. m.	1 320 000
477.	Medicinska fakulteterna m. m.: Materiel m. m.	8 020 000
477.	Odontologiska fakulteterna m. m.: Materiel m. m.	1 020 000
477.	Farmaceutiska fakulteten m. m.: Materiel m. m.	700 000
477.	Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m.: Materiel m. m.	6 600 000
477.	Tekniska fakulteterna: Materiel m. m.	8 870 000
477.	Apparater m. m.	6 200 000
477.	Bokinköp m. m.	5 700 000
479.	Omkostnader	23 500 000
485.	Decentraliserad akademisk utbildning m. m.	3 967 000
491.	Lärarkliniker vid odontologisk fakultet	600 000
492.	Bidrag till Handelshögskolan i Stockholm	1 220 000

c) Vissa högskolor m. m.

Socialhögskolorna:

493.	Avlöningar	5 315 000
501.	Omkostnader	636 000
503.	Fortbildning av socionomer m. m.	73 000
504.	Bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet	212 000

Journalistinstitutet:

504.	Avlöningar	635 000
507.	Omkostnader	197 000

Nordiska afrikainstitutet:

508.	Avlöningar	151 000
509.	Omkostnader	75 000
510.	Bokinköp, gästföreläsningar m. m.	107 000
510.	Vidareutbildning av läkare och tandläkare	224 000
512.	Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor	95 000
513.	Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet	250 000

d) Högre konstnärlig utbildning

Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:

514.	Avlöningar	1 247 000
516.	Omkostnader	339 000
517.	Undervisningsmateriel m. m.	312 000

660 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 10: Ecklesiastikdepartementet*

Std.	Kronor
Musikaliska akademien med musikhögskolan:	
517. Avlöningar	3 741 000
522. Omkostnader	235 000
523. Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument m. m.	194 000
524. Bidrag till vissa musikkonservatorier	1 315 000
Statens skolor för scenisk utbildning:	
525. Avlöningar	2 383 000
528. Omkostnader	607 000

e) Gemensamt för universitet och högskolor

531. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	200 000
531. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden	1 960 000
532. Resestipendier åt lärare m. fl.	155 000
532. Gästföreläsningar	369 000
533. Provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.	2 000 000
534. Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m.	4 210 000
535. Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier	8 186 000
537. Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	1 500 000
537. Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m.	1 250 000
542. Universitetens datamaskinaler	5 000
543. Kostnader för datamaskintid	11 500 000
544. Extra utgifter vid universitet och högskolor	1 035 000

f) Vissa forskningsändamål

Statens medicinska forskningsråd:	
546. Förvaltningskostnader	2 002 000
550. Medicinsk forskning	18 308 000
552. Humanistisk forskning	4 229 000
Statens råd för samhällsforskning:	
553. Förvaltningskostnader	143 000
554. Samhällsforskning	3 305 000
Statens naturvetenskapliga forskningsråd:	
555. Förvaltningskostnader	620 000
557. Naturvetenskaplig forskning	21 348 000
558. Atomforskning	9 758 000
559. Europeiskt samarbete inom kärnforskningen	9 860 000
561. Europeiskt samarbete inom rymdforskningen	11 355 000
562. Särskilda forskartjänster	2 580 000
Forskningsinstitutet för atomfysik:	
564. Avlöningar	918 000
564. Omkostnader	179 000
565. Materiel m. m.	143 000
566. Bidrag till nordiska institutet för sjörätt	58 000
566. Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik	598 000
566. Bidrag till centralinstitut för nordisk asienforskning	120 000
568. Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut	417 000
569. Bidrag till Institutet för internationell ekonomi	400 000
570. Bidrag till Internationella meteorologiska institutet i Stockholm	190 000
570. Bidrag till Riksföreningen mot cancer	3 000 000

g) Inredning och utrustning

572. Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.	*45 500 000
---	-------------

Säger för högre utbildning och forskning 544 197 000

* Beräknat belopp.

sid.

Kronor

F. Lärarutbildning

a) Klass- och ämneslärarutbildning m. m.

Lärarhögskolan i Stockholm:		
573.	Avlöningar	16 495 000
579.	Omkostnader	1 055 000
580.	Materiel, böcker m. m.	275 000
Lärarhögskolan i Malmö:		
580.	Avlöningar	18 455 000
584.	Omkostnader	1 276 000
586.	Materiel, böcker m. m.	360 000
Lärarhögskolan i Göteborg:		
586.	Avlöningar	17 185 000
590.	Omkostnader	950 000
591.	Materiel, böcker m. m.	585 000
Lärarhögskolan i Uppsala:		
592.	Avlöningar	8 465 000
595.	Omkostnader	330 000
596.	Materiel, böcker m. m.	290 000
Folkskoleseminarierna:		
597.	Avlöningar	34 025 000
600.	Omkostnader	2 990 000
601.	Materiel, böcker m. m.	795 000
602.	Utrustning	1 050 000
Förskoleseminarierna:		
602.	Avlöningar	5 615 000
609.	Omkostnader	750 000
610.	Materiel, böcker m. m.	286 000
610.	Inredning och utrustning	510 000
612.	Särskilda lärarutbildningsåtgärder	2 650 000
615.	Kostnader för praktisk lärarkurs m. m.	15 780 000
616.	Avlöning åt deltagare i blindlärar- och dövlararutbildning	964 000

b) Övnings- och yrkeslärarutbildning m. m.

Gymnastiska centralinstitutet:		
617.	Avlöningar	*2 075 000
617.	Omkostnader	*411 000
617.	Materiel, böcker m. m.	*253 000
Seminarier för huslig utbildning:		
617.	Avlöningar	7 370 000
621.	Omkostnader	1 014 000
622.	Materiel, böcker m. m.	225 000
Slöjdlärarseminariet:		
623.	Avlöningar	527 000
624.	Omkostnader	88 000
624.	Materiel, böcker m. m.	42 000
625.	Yrkespedagogiska institut	5 625 000
628.	Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen	10 763 000

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

c) Fortbildning m. m.

629. Lärares fortbildning m. m.	18 970 000
633. Utbildning av lärare vid folkhögskolor	195 000
634. Bidrag till Ericastiftelsen	332 000
635. Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva	62 000
635. Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska	60 000
	<hr/>
	Säger för lärarutbildning 179 148 000

G. Studiesociala ändamål

Centrala studiehjälpsnämnden m. m.:

636. Avlöningar	1 280 000
637. Omkostnader	644 000
639. Studiebidrag m. m.	403 000 000
640. Brevskolestipendier	140 000
641. Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti	19 500 000
642. Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån	200 000
642. Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m.	189 000
	<hr/>
	Säger för studiesociala ändamål 424 953 000

H. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

644. Slottsbyggnadernas delfond	41 000
644. Byggnadsstyrelsens delfond	60 565 000
644. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark	14 000
	<hr/>
	Säger för diverse 60 620 000
	<hr/>
	Summa driftbudgeten 4 156 552 000

KAPITALBUDGETEN**III: Statens allmänna fastighetsfond**

645. Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor	*105 000 000
	<hr/>
	Säger för statens allmänna fastighetsfond 105 000 000

V: Statens utlåningsfonder

645. Allmänna studielånefonden	38 000 000
646. Studiemedelsfonden	339 000 000
648. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	6 150 000
649. Lånefonden för studentkårlokaler	5 000 000
	<hr/>
	Säger för statens utlåningsfonder 388 150 000

 Summa kapitalbudgeten 493 150 000

* Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1966

FÖRSTA SAMLINGEN

FEMTE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov :*

*jordbruksdepartementet,
handelsdepartementet,
inrikesdepartementet,
civildepartementet,
oförutsedda utgifter,
riksdagen och dess verk m. m.,
riksgäldsfonden, avskrivning
av nya kapitalinvesteringar
och oreglerade kapitalmedels-
förluster samt statens allmänna
fastighetsfond och beredskaps-
stat för försvarsväsendet*

BILAGA II TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1966

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

ÖVERSIKT

För de flesta jordbruksgrödor har 1965 års skörd varit normal eller något större än normal. Ett undantag härifrån utgör främst sockerbetorna som gett ett sämre resultat än vanligt.

Skörden varierar betydligt mellan olika delar av landet. Medan östra Svealand och nordvästra Götaland haft mindre skörd än vanligt — på grund av kyla och regn — har skörden varit större än normalt i bl. a. Kalmar, Gotlands och Malmöhus län. Kvaliteten har i stor utsträckning blivit sämre än normalt. Detta gäller framför allt för höstsåden. Därför väntas en betydande export av vete av sämre kvalitet och import av bättre vara.

Animalieproduktionen har varit av i stort sett samma omfattning som år 1964. Ökningen av fläskproduktionen under förra hälften av år 1965 har efterträts av en viss minskning under hösten. Produktionen av mejeriprodukter har ökat. Detta beror på att avkastningsökningen per ko mer än uppvägt den fortgående minskningen av antalet mjölkkor.

Antalet sysselsatta i jordbruket torde under år 1965 ha minskat ungefär i samma takt som närmast föregående år.

För trädgårdsnäringens del kan nämnas att koncentrationen av trädgårdsodlingen till vissa områden har fortsatt.

Uppgången för skogsnäringens avsättningsmöjligheter under år 1964 har fortsatt under år 1965. Avverkningarna har under år 1965 ökat i ungefär samma takt som föregående år, medan ökningen i förbrukningen av rundvirke stannat av. Till följd av den avsevärda uppbyggnad av virkeslagren som skett väntas en viss tendens till dämpning av skogsnäringens konjunkturen under år 1966.

Fisket på västkusten kännetecknas av en fortsatt uppgång av den totala fångsten. Avsättningen har ökat avsevärt, särskilt av sill som direktlandas i utlandet. I fråga om Östersjöfisket har fångsten av strömming ökat något, medan torskfisket fortsatt att minska. Priserna på fisk har gått upp, framför allt på sill.

Efter en viss uppgång i början av år 1965 har världsmarknadspriserna på

2 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

jordbrukets produkter långsamt sjunkit fram till hösten, då de på nytt stigit. Priserna på vegetabilier ligger f. n. på ungefär samma nivå som år 1959. Animaliepriserna steg under september och oktober 1965 efter att tidigare under året ha sjunkit långsamt.

På grund av kostnadsökningar inom jordbruket under vårmånaderna 1965 utlöstes den treprocentregel som ingår i jordbruksprisregleringen. Härigenom ökade gränsskyddet på jordbruksprodukter. Detta hade höjts i februari genom utlösning av den då ännu gällande inkomstregeln. I och med utgången av augusti månad 1965 ersattes det s. k. sexårsavtalets bestämmelser av en provisorisk prisreglering för ett år. Denna överensstämmer i stort sett med vad som gällt under sexårsavtalet. Den nyss nämnda inkomstregeln har dock upphört att gälla.

1960 års jordbruksutredning väntas komma att slutföra sitt arbete under våren 1966. I särskild proposition kommer att framläggas förslag till provisorisk prisreglering på jordbrukets område m. m. även för regleringsåret 1966/67.

Bland kommittéer, som avslutat sitt arbete under 1965, märks 1963 års hästutredning som avgett betänkandet »Stöd åt hästaveln» (SOU 1965: 44) samt utredningen angående frågan om stödet åt spånadslin- och hamphanteringen som avgett betänkandet »Lin och hampa» (Stencil Jo 1965: 2). Sammanlagt sju kommittéer avslutade sitt arbete under år 1965.

Skogsbrukets yrkesutbildningskommitté har avgett betänkandet »Skoglig yrkesutbildning I» (SOU 1965: 67) och trädgårdsnäringsutredningen ett betänkande med förslag till vissa åtgärder på trädgårdsområdet (Stencil Jo 1965: 7). Bland de övriga 25 utredningar som var verksamma vid årsskiftet 1965/66 märks 1964 års naturresursutredning, 1964 års rennärings-sakkunniga, virkesbalansutredningen, arrendelagsutredningen samt fritidsfiskeutredningen.

Under år 1965 tillkallades elva nya utredningar. Av dessa märks skogspolitiska utredningen som har i uppdrag att utreda riktlinjerna för den framtida skogspolitiken. Vidare kan nämnas 1965 års lantbruksorganisationsutredning som skall utreda den närmare utformningen av de nya lantbruksnämndernas organisation samt 1965 års veterinärmedicinska utredning som utreder möjligheterna att samordna veterinärmedicinsk forskning och utbildning med annan närbesläktad forskning och utbildning. Vidare har tillsatts utredningar rörande fastighetsbildningsväsendets organisation, veterinärväsendets uppgifter och organisation, stödet till den skogligen forskningen samt lokal- och utrustningsplaneringen för jordbrukets högskolor.

På grundval av 1965 års riksdags principbeslut om ny gemensam organisation för naturvård, vattenvård och luftvård har statskontoret fått i uppdrag att framlägga förslag om den närmare utformningen av den nya organisationen.

Det nordiska samarbetet på jordbrukets, trädgårdsnärings, skogsbru-

kets och fiskets områden har under året ytterligare vidgats. Detta har bl. a. tagit sig uttryck i en ökad aktivitet inom de särskilda kontaktorganen för jordbruks- resp. fiskefrågor. Samarbetsorganet för samespörsmål har påbörjat sitt arbete.

Även utanför den nordiska kretsen har de internationella kontakterna inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde ökat i omfattning och betydelse. Detta har särskilt gjort sig gällande inom EFTA men även inom andra multilaterala organisationer, såsom GATT, OECD, FAO samt Förenta Nationernas nya handels- och utvecklingsstyrelse (UNCTAD).

Teknisk och vetenskaplig expertis har i ökad omfattning engagerats i det svenska tekniska biståndet på jordbrukets och skogsbrukets område till utvecklingsländerna. Det ökade internationella utbytet inom vetenskap och teknik har även i övrigt gjort sig starkt gällande på jordbrukets och skogsbrukets områden.

I det följande redogörs med fördelning på de fem huvudgrupper, i vilka jordbruksdepartementets verksamhet kan indelas, för de förslag till anslagsändringar m. m., som framläggs för budgetåret 1966/67. Allmänt bör framhållas att förslagen får ses mot bakgrunden av att, såsom framgår av redogörelsen i det föregående, viktiga avsnitt av departementets verksamhetsområde f. n. är under utredning. Förslagen till utgiftsökningar har givetvis avvägts med hänsyn till de resurser som står till buds för att tillgodose de samlade utgiftsanspråken på staten för nästa budgetår.

Prisreglering, subventioner och beredskapslagring

De anslag, som är sammanförda under denna rubrik, uppgår för innevarande budgetår till 316,5 milj. kr. De förslag, som nu framläggs, medför en nettoökning med 2,5 milj. kr. Härav hänför sig 2 milj. kr. till ökade kostnader för beredskapslagring och i runt tal 400 000 kr. till bl. a. en fortsatt förstärkning av resurserna för utvecklingsarbete rörande skördeskadeskyddet. Anslagen till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område och till särskilt stöd till det mindre jordbruket föreslås beräknade med oförändrade belopp i avvaktan på den tidigare nämnda särskilda prisregleringspropositionen.

Rationalisering

Statsmakterna har under en följd av år i ökad utsträckning via statsbidrag och kreditgarantier stött den samhällsekonomiskt angelägna rationaliseringen inom jordbruket och skogsbruket. Utvecklingen av de resurser som ställs till förfogande för statsbidrag och kreditgarantier inom jordbruksområdet framgår av följande jämförelse mellan de båda femårsperioder som omfattas av budgetåren 1957/58—1961/62 resp. 1962/63—1966/67. (För 1966/67 föreslaget belopp.)

4 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

	Rambelopp, milj. kr.	
	Budgetåren 1957/58—1961/62	Budgetåren 1962/63—1966/67
Bidrag till		
yttre rationalisering	11	27
inre rationalisering	70	74
Kreditgaranti för		
yttre rationalisering	63	176
inre rationalisering	72	128
jordförvärvslån	100	144
driftslån	34	72

För nästa budgetår föreslås en ökning av ramarna för kreditgaranti för lån till olika rationaliseringsändamål med sammanlagt 23 milj. kr. till 143 milj. kr. Förslag framläggs om att statligt kreditstöd skall kunna utgå till vattenvårdande åtgärder även vid mindre jordbruk.

Jordfonden uppgår nu till ca 167 milj. kr. Sedan budgetåret 1962/63 har fonden tillförts drygt 90 milj. kr. Under år 1965 har försäljning av fastigheter på fonden för rationaliseringsändamål ökat, varigenom medel i större utsträckning frigjorts för nya inköp. Eftersom behovet att förstärka fonden i takt med strävandena att öka rationaliseringen alltjämt föreligger, föreslås i år ett ytterligare tillskott till fonden på 5 milj. kr.

Medelsanvisningen till de särskilda rationaliseringsinsatserna i de sju nordligaste länen samt landskapet Dalsland föreslås öka med 2 milj. kr. till 8 milj. kr. Senare denna dag förordas att på tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas ytterligare 1 milj. kr.

I fråga om den skogligen rationaliseringen föreslås väsentliga ökningsramarna för beviljande av statsbidrag till vägbyggnader på skogar i enskild ägo och till samverkansområden inom de fyra nordligaste länen föreslås höjda med sammanlagt 2,3 milj. kr.

Även andra förstärkningar av betydelse för rationaliseringsverksamheten förordas. Lantmäteriet tillförs 45 nya tjänster. Kartväsendet föreslås få viss ökning av resurserna för kartframställningen.

På grundval av 1963 års hästutrednings förutnämnda betänkande förordas ändrad inriktning av stödet till hästaveln.

För trädgårdsnäringsens del föreslås, på grundval av trädgårdsnäringsutredningens förslag, att förutsättningar skapas för att bilda ett samarbetsorgan mellan fruktodlingens och handelns organisationer i syfte att förbättra de marknadsmässiga betingelserna för produktion av sorter med hög kvalitet. Vidare framläggs förslag om att obligatorisk sundhetskontroll av vissa plantskoleprodukter införs.

För att främja fiskerinäringen föreslås att ramen för lån ur fiskerilånefonden höjs från 8 till 9 milj. kr. Det högsta lånebeloppet höjs från 150 000 till 175 000 kr. och låneräntan föreslås ändrad från 4 till 5 %.

Det sammanlagda beloppet för anslag för rationaliseringsändamål stiger från 205,1 till 216,7 milj. kr.

Service- och kontrollverksamhet

På detta område innebär årets förslag i förhållande till gällande riksstat en total anslagsökning med 2,5 milj. kr.

Som en följd av Kungl. Maj:ts beslut den 15 oktober 1965 angående begränsning av betningen av stråsäd förordas en förstärkning av resurserna vid statens centrala frökontrollanstalt om sammanlagt 320 000 kr.

Under anslagen till statens lantbrukskemiska kontrollanstalt förordas en förstärkning med 100 000 kr. för planeringsarbete i samband med den beslutade omorganisationen och förflyttningen av anstaltens verksamhet.

Statens veterinärmedicinska anstalt föreslås bli förstärkt med två nya tjänster, varav en laboratorieveterinär vid produktionsavdelningen.

Forskning och utbildning

I takt med den allmänna utbyggnaden av samhällets insatser för forskningen har resurserna för jordbruksforskningen byggts ut. För nästa budgetår föreslås en ökning av de medel som står till förfogande för jordbrukets forskningsråd med 1 150 000 kr., varav för allmän jordbruksforskning 450 000 kr. och för biocidforskning 700 000 kr.

Den ökade uppmärksamheten på problemen med användningen av biocider har fört med sig en mycket snabb utveckling av forskningen på detta område. För budgetåret 1964/65 anvisades 250 000 kr. som särskilda medel för biocidforskningen. Beloppet höjdes till 700 000 kr. för innevarande budgetår. För nästa budgetår föreslås att medelsanvisningen ökas till det dubbla eller till 1,4 milj. kr.

Upprustningen av resurserna för forskning, försök och utbildning på jordbrukets, skogsbrukets och veterinärväsendets områden har skett jämsides med den ökade satsningen på jord- och skogsbrukets rationalisering. Av stor betydelse i detta sammanhang är lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna. Resursökningarna för dessa högskolor framgår av följande jämförelse av medelsanvisningen för de båda femårsperioder som omfattas av budgetåren 1957/58—1961/62 resp. 1962/63—1966/67. (För 1966/67 föreslaget belopp.)

	Anslag, milj. kr.	
	Budgetåren 1957/58—1961/62	Budgetåren 1962/63—1966/67
Lantbrukshögskolan	45,6	101,2
Skogshögskolan	24,3	55,4
Veterinärhögskolan	24,0	39,2
	<hr/>	<hr/>
	93,9	195,8

6 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Förslagen för lantbrukshögskolans del koncentreras för budgetåret 1966/67 till försöksverksamheten och utbyggnaden av lokalresurserna. Förslag framläggs att 14 nya tjänster tillförs högskolan. Därjämte föreslås sju fasta tjänster för personal som tidigare varit arvodesanställd. Intagningen till högskolan är planerad att ökas från 85 till ca 95 studerande nästa läsår. Försöksanslaget föreslås höjt med 600 000 kr. Förslagen rörande byggnadsverksamheten vid högskolan innebär en medelförbrukning under innevarande och nästkommande budgetår på sammanlagt 14 milj. kr.

I syfte att stärka resurserna för forskning och utbildning rörande skogsodlingens intensifiering föreslås en laboratur vid institutionen för skoglig marklära vid skogshögskolan. I övrigt föreslås fyra nya tjänster vid högskolan samt sju fasta tjänster för biträdespersonal som tidigare avlönats av särskilda medel.

För den veterinärmedicinska forskningen och utbildningens del föreslås en fortsatt utbyggnad. Enligt tidigare principbeslut tillförs veterinärhögskolan fr. o. m. nästa budgetår två nya professorer och en laboratur. Därutöver tillkommer tio nya tjänster. Intagningen till högskolan planeras att öka från 40 till 45 à 50 studerande nästa läsår.

Resurserna vid Alnarpsinstitutets trädgårdsavdelning föreslås bli förstärkta så att intagningen kan öka från 75 till 100 elever per år.

Viss reform förordas i fråga om statsbidragen till lantbrukets yrkesskolor, vilket leder till en ökning av statsbidragen med ca 600 000 kr.

Sammanfattningsvis innebär förslagen att resurserna för forskning och utbildning inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde ökas med 7 milj. kr. till 105,8 milj. kr.

Naturvård m. m.

Kungl. Maj:ts förut nämnda beslut den 15 oktober 1965 kommer att innebära en avsevärd begränsning av betningen av stråsåd med kvicksilverhaltiga preparat. Denna åtgärd är av betydelse för att bl. a. minska skadorna på djurlivet av dessa preparat.

Genom den nya naturvårdslagen har möjligheter skapats för att säkerställa värdefulla naturområden för rekreation och friluftsliv. För nästa budgetår förordas fortsatta förstärkningar av naturvårdsresurserna. Bland förslagen kan nämnas att medelsanvisningen för vård och förvaltning av naturvårdsobjekt föreslås öka från 1 till 1,5 milj. kr.

I anledning av det av 1965 års riksdag fattade beslutet att överföra den centrala tillsynen över jakten och viltvården från domänverket till naturvårdsnämnden föreslås att en särskild sektion för jakt och viltvård inrättas vid nämnden. För dessa och andra uppgifter förordas antalet tjänster vid nämnden öka med fem.

Anslaget Avsättning till fonden för friluftslivets främjande avses fr. o. m.

nästa budgetår bli uppfört under nionde huvudtiteln. Fonden föreslås bli tillförd 3,5 milj. kr.

På vattenvårdens område föreslås en förstärkning av statens vatteninspektion med en tjänst som vatteninspektör.

Sammanfattningsvis innebär förslagen på driftbudgeten att den sammanlagda anslagssumman för ändamål som är hänförliga till naturvård m. m. tas upp med 10,2 milj. kr.

Vad som anförts i det föregående kan beträffande anslagen över driftbudgeten sammanföras i följande tablå (milj. kr.)

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ökning 1966/67
Prisreglering, subventioner, beredskaps- lagring	316,5	+ 2,5
Rationalisering	205,1	+ 11,6
Service- och kontrollverksamhet	56,9	+ 2,5
Forskning och utbildning	98,8	+ 7,0
Naturvård m. m.	18,4	+ 1,8
	<hr/> 1685,7	<hr/> + 25,4

Sammanställning

Förändringarna inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1965/66 framgår vad gäller *driftbudgeten* av följande sammanställning.

	Anvisat 1965/66 (milj. kr.)	Förslag 1966/67 (milj. kr.)	Ökning eller minskning (milj. kr.)
A. Jordbruksdepartementet	5,0	5,4	+ 0,4
B. Lantbruksstyrelsen	5,9	6,0	+ 0,1
C. Lantbrukets rationalisering och be- främjande av dess produktion, m. m.	78,5	81,0	+ 2,5
D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbrukare ..	299,6	302,2	+ 2,6
E. Vissa kontrollanstalter på jordbru- kets område m. m.	10,7	11,2	+ 0,5
F. Forskning och undervisning på jord- brukets och trädgårdsnäringsens om- råde	63,8	70,0	+ 6,2
G. Veterinärväsendet m. m.	34,6	35,8	+ 1,2
H. Skogsväsendet	79,1	82,6	+ 3,5
I. Lantmäteri- och kartväsendet	73,3	78,8	+ 5,5
J. Fiskeriväsendet m. m.	9,0	8,4	— 0,6

¹ Här ingår 3,0 milj. kr. som överförs från annan huvudtitel.

8 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

	Anvisat 1965/66 (milj. kr.)	Förslag 1966/67 (milj. kr.)	Ökning eller minskning (milj. kr.)
K. Naturvårdsverksamhet	5,4	10,2	¹ + 4,8
L. Lappväsendet m. m.	1,1	1,1	—
M. Diverse	16,7	18,4	+ 1,7
Summa för driftbudgeten	682,7	711,1	¹+ 28,4

Motsvarande förändringar i fråga om *kapitalbudgeten* framgår av nedanstående tabell.

	Anvisat 1965/66 (milj. kr.)	Förslag 1966/67 (milj. kr.)	Ökning eller minskning (milj. kr.)
Statens affärsverksfonder			
Domänverket	2,6	2,7	+ 0,1
Statens allmänna fastighetsfond	2,6	6,1	+ 3,5
Statens utlåningsfonder	3,1	2,8	— 0,3
Fonden för låneunderstöd	2,5	—	— 2,5
Fonden för förlag till statsverket	0,2	0,2	—
Diverse kapitalfonder	10,0	5,0	— 5,0
Summa för kapitalbudgeten	21,0	16,8	— 4,2
Totalt för jordbruksdepartementet	703,7	727,9	+ 24,2

¹ Häri ingår 3,0 milj. kr. som överförts från annan huvudtitel.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:st Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
3 januari 1966.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden
STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON,
HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler de
frågor, som gäller utgifterna för budgetåret 1966/67 inom jordbruksde-
partementets verksamhetsområde, och anför.

DRIFTBUDGETEN

Nionde huvudtiteln

A. Jordbruksdepartementet m. m.

A 1. Jordbruksdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 921 000	1 919 607
1965/66	2 600 000	
1966/67 (förslag).....	2 968 000	

Chefen för justitiedepartementet har vid anmälan av det under andra hu-
vudtiteln uppförda anslaget Statsrådsberedningen: Avlöningar behandlat
frågan om biträdes- och expeditionsvaktsorganisationen i statsdepartemen-
ten m. m. fr. o. m. nästa budgetår. Med hänvisning härtill förordar jag att
i jordbruksdepartementet skall finnas följande ordinarie biträdestjänster,
nämligen 1 registrator i Ao 15 (uppflyttad från Ao 13), 1 assistent i Ao 15
(uppflyttad från Ao 7, Ag 13), 2 kontorsskrivare i Ao 13 (1 uppflyttad från
Ao 11) och 2 kansliskrivare i Ao 11 (uppflyttade från Ao 9). Vidare för-
ordar jag att i departementet skall finnas 1 materialförvaltare i Ao 13 (upp-
flyttad från Ao 11), 1 expeditionsförman i Ao 11 (uppflyttad från Ao 9),
1 förste expeditionsvakt i Ao 9. Härutöver beräknar jag medel för följande
icke-ordinarie tjänster, nämligen 2 kanslister i reglerad befordringsgång,
14 biträden och 2 expeditionsvakter.

Slutligen förordar jag att 2 tjänster som kanslist i reglerad befordrings-
gång ändras till kanslisttjänster i Ao 15.

Anslaget bör uppföras med (2 600 000 + 368 000) 2 968 000 kr.

10 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för jordbruksdepartementet enligt vad jag förordat i det föregående,

b) godkänna följande avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	85 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 340 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	280 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 263 000
	Summa kr. 2 968 000

c) till *Jordbruksdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 968 000 kr.

A 2. Jordbruksdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	140 000	209 436
1965/66	171 000	
1966/67 (förslag)	194 000	
	Anvisat	Föreslagen
	1965/66	ändring 1966/67
1. Sjukvård	6 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	25 000	+ 10 000
3. Expenser	100 000	+ 10 000
4. Publikationstryck	40 000	—
		+ 23 000

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (171 000 + 23 000) 194 000 kr. Uppräkningen av anslagsposten till reseersättningar har jag avsett för utländska tjänsteresor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Jordbruksdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 194 000 kr.

A 3. Lantbruksrepresentanter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	237 000	200 828
1965/66	297 000	
1966/67 (förslag)	297 000	

Lantbruksrepresentanter är f. n. placerade i Bonn, Bryssel och Washington.

Anslaget bör tas upp med oförändrat 297 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksrepresentanter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	232 000
2. Ersättning till kostnader för förhyrning av bostäder, <i>förslagsvis</i>	65 000
	<hr/> Summa kr. 297 000

- b) till *Lantbruksrepresentanter: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 297 000 kr.

A 4. Lantbruksrepresentanter: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	52 000	21 947
1965/66	52 000	
1966/67 (förslag)	52 000	

Anslaget bör tas upp med oförändrat 52 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

- att till *Lantbruksrepresentanter: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kr.

A 5. Kommittéer m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	1 400 000	1 424 080	55 975
1965/66	1 550 000		
1966/67 (förslag)	1 550 000		

För budgetåret 1966/67 förutsätts kommittéverksamheten bli av samma omfattning som för innevarande budgetår. Från anslaget bör bestridas även vissa kostnader avseende planeringsresurser för verk och myndigheter i anledning av beslut av 1965 års riksdag. Anslaget bör föras upp med oförändrat 1 550 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

- att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 550 000 kr.

¹ Härav på tilläggsstat 100 000 kr.

12 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

A 6. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	1 275 000	218 470	106 164
1965/66	365 000		
1966/67 (förslag)	365 000		

Anslaget bör tas upp med oförändrat 365 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 365 000 kr.

B. Lantbruksstyrelsen

B 1. Lantbruksstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	4 411 000	4 368 984
1965/66	5 089 000	
1966/67 (förslag)	5 128 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 196 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Rationaliseringsavdelningen:	
Tillfällig expertis	+ 92 664
b) Jordbrukets upplysningsnämnd:	
1 assistent Ag 19	+ 30 648
2. <i>Ersättningar till sakkunniga</i>	+ 165 000
3. <i>Löneomräkning</i>	- 92 312
	<hr/>
	+ 196 000

Motiv. Lantbruksstyrelsen anför inledningsvis, att rationaliseringsverksamheten kunnat intensifieras under budgetåret 1964/65 genom att ökade resurser ställts till lantbruksorganisationens förfogande. Vidare har de år 1963 ändrade bestämmelserna om statligt kreditstöd till förvärv och drift av jordbruk i hög grad bidragit till att jordbrukarnas intresse för storleksrationalisering ökat kraftigt under de senaste åren. Vetskapen om att endast enheter med tillräckligt produktionsunderlag och utvecklingsmöjligheter kan få sådant stöd har stimulerat till ökad efterfrågan på tillskottsmark samtidigt som ej utvecklingsbara enheter i allt större antal hembjudits till lantbruksnämnderna. Denna utveckling belyses av följande sammanställningar.

¹ Härav på tilläggsstat 75 000 kr.

Jordförvärvslån

Budgetår	Antal lån	Medelareal		Lånebelopp	
		Åker, ha	Skog, ha	Medeltal per lån, kr.	Totalt kr.
1962/63	672	19,0	28,0	35 500	23 787 000
1963/64	529	27,6	31,0	54 900	29 029 000
1964/65	454	30,4	35,0	63 800	28 412 000

Driftslån

Budgetår	Antal lån	Medelareal		Lånebelopp	
		Åker, ha	Skog, ha	Medeltal per lån, kr.	Totalt kr.
1962/63	629	24,5	15 350	9 636 000	
1963/64	512	34,7	23 090	12 000 000	
1964/65	616	35,9	26 450	16 000 000	

Lantbruksnämndernas inköpsverksamhet

År	Antal förvärv	Areal, ha		Köpeskillingar milj. kr.
		Åker	Skog	
1961	748	4 590	23 630	27,6
1962	1 011	6 630	31 530	39,3
1963	1 397	9 950	43 170	62,3
1964	1 718	11 750	51 580	82,3

Lantbruksnämndernas försäljningsverksamhet

År	Antal försäljningar	Areal, ha		Köpeskillingar milj. kr.
		Åker	Skog	
1961	962	3 620	22 900	24,4
1962	1 288	5 270	26 240	31,3
1963	1 486	6 370	33 720	41,1
1964	1 702	7 920	27 180	54,9

Lantbruksstyrelsen framhåller, att den livliga debatt, som förts i samband med bl. a. tillkomsten av den nya jordförvärvslagen, torde ha stimulerat rationaliseringsintresset såväl hos de enskilda jordbrukarna som hos deras organisationer. Rationaliseringsverksamheten väntas därför öka i omfattning de närmaste åren. Då det är av största vikt att denna kan bedrivas effektivt under tiden fram till dess att den av 1965 års riksdag i princip beslutade sammanslagningen av lantbruksnämnder och hushållningssällskap genomförs, föreslår styrelsen vissa tillfälliga förstärkningar av resurserna. I huvudsak innebär förslagen viss ökning av personalresurserna för aktiv försäljning av mark i lantbruksnämndernas ägo samt rådgivning i fråga om företagsekonomi, ekonomibyggnader och maskinanvändning. Styrelsen begär vidare särskilda medel för att bl. a. förbereda omorganisationen.

14 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

Styrelsen redogör därefter för vad som under budgetåret 1964/65 gjorts för att genom delegering och andra rationaliseringsåtgärder öka lantbruksorganisationens kapacitet. Bl. a. sker fr. o. m. den 1 juli 1965 avlöningsuträkning m. m. med automatisk databehandling.

Den under budgetåret 1963/64 påbörjade undersökningen rörande hushållningssällskapens arbetsuppgifter, organisation m. m. har fortgått under budgetåret 1964/65. De härvid insamlade och sammanställda uppgifterna blir av värde bl. a. för utredningen rörande de nya lantbruksnämndernas organisation.

1 a). Expertis med speciell insikt i jordbrukets maskinfrågor saknas f. n. vid styrelsen. En sådan befattningshavare behövs för den centrala ledningen av rådgivnings- och upplysningsverksamheten och vid handläggning av ärenden av maskin- och husbyggnadsteknisk natur. Befattningshavaren bör placeras på byrån för inre rationalisering.

För skogliga ärenden finns inom byrån för yttre rationalisering en särskild avdelning, som består av en avdelningsdirektör och två byrådirektörer, alla jägmästare. Avdelningen biträder lantbruksnämnderna i skogliga frågor. Byrådirektörerna är stationerade i Umeå och Härnösand. Under senare år har den skogliga verksamheten i södra Sverige ökat starkt. Det är därför angeläget att ytterligare en jägmästare kan anställas för att placeras förslagsvis i Växjö.

1 b). Den tekniska och ekonomiska utvecklingen inom jord- och skogsbruket ställer ökade krav på den informations- och kontaktverksamhet, som jordbrukets upplysningsnämnd bedriver. För att kunna möta kraven, bl. a. genom vidgad presstjänst, behöver nämndens kansli förstärkas.

2. Den ökade verksamheten vid styrelsen motiverar en uppräknig med 10 000 kr. Därjämte behövs 15 000 kr. för expertis i frågor om automatisk databehandling och fotogrammetrisk mätning vid projektering av större torrläggningsföretag. Posten bör vidare uppräknas med 140 000 kr. för expertis för sådana undersökningar och utredningar, som påkallas i arbetet med att bygga upp den av 1965 års riksdag i princip beslutade nya statliga lantbruksorganisationen.

Departementschefen

1965 års riksdag (prop. 100, JoU 17, rskr 256) beslutade i princip att lantbruksnämndernas och hushållningssällskapens uppgifter i fråga om jordbruks- och trädgårdsnäringarnas rationalisering m. m. skulle föras samman i ett nytt statligt organ kallat lantbruksnämnd. För att utreda lantbruksnämndernas närmare organisation har tillkallats 1965 års lantbruksorganisationsutredning. Denna utredning skall se över även lantbruksstyrelsens arbetsuppgifter mot bakgrunden av de uppgifter som kommer att åvila de nya lantbruksnämnderna och pröva styrelsens inre organisation i berörda delar.

Med hänsyn till behovet av medel för förberedelsearbeten inför om-

organisationen förordar jag att anslaget räknas upp med 125 000 kr. I enlighet med mitt förslag under punkten C 13 bör anslaget vidare ökas med 7 000 kr. för att bekosta en till lantbruksstyrelsen knuten hästavelsnämnd. Till följd av löneomräkning bör anslaget slutligen minska med 93 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (5 089 000 + 39 000) 5 128 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 853 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	41 000
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	205 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	3 029 000
	<hr/>
	Summa kr. 5 128 000

b) till *Lantbruksstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 128 000 kr.

B 2. Lantbruksstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	626 000	836 098
1965/66	789 000	
1966/67 (förslag)	893 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 241 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep. ch.
1. Sjukvård m. m.	9 000	+ 4 000	+ 4 000
2. Reseersättningar	261 000	+ 75 000	+ 33 000
3. <i>Expenser</i>			
Övriga <i>expenser</i>	265 500	+ 130 000	+ 61 000
4. <i>Upplysningsverksamhet</i>	124 000	+ 32 000	+ 6 000
		<hr/>	
		+ 241 000	+ 104 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag att anslaget tas upp med (789 000 + 104 000) 893 000 kr. Av anslagsposten till reseersättningar beräknar jag 5 000 kr. för internordiska tjänsteresor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbruksstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 893 000 kr.

**C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess
produktion, m. m.**

C 1. Lantbruksnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	15 618 000	16 225 818
1965/66	17 543 000	
1966/67 (förslag)	17 924 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 670 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
Tillfällig förstärkning av	
a) den byggnadstekniska personalen	+ 113 628
b) den skogliga personalen	+ 255 663
c) personal för viss kontroll av täckdikningsföretag	+ 50 000
2. Ersättningar till täckdiknings- och cementeringsförmän.....	- 50 000
3. Löneomräkningar	+ 300 709
	<hr/>
	+ 670 000

Motiv. 1 a). De stegrade anspråken på rådgivning avseende jordbrukets ekonomibyggnader kan f. n. inte tillgodoses i önskvärd omfattning. För att effektivisera byggnadskonsulenternas arbete bör personalen provisoriskt förstärkas med fyra befattningshavare.

1 b). Den intensifierade rationaliseringsverksamheten har medfört en kraftig ökning av de ärenden — särskilt inköps- och försäljningsärenden — i vilkas handläggning skoglig expertis behöver anlitas. Även om alla möjligheter att förenkla arbetsmetoder m. m. beaktas är en betydande förstärkning av den skogliga personalen ofrånkomlig under de närmaste åren. Förstärkningen bör av rekryterings- och andra skäl begränsas till fem befattningshavare.

1 c) och 2. Från år 1960 har antalet täckdikningsförmän gått ned med 28 till tio. Under år 1966 beräknas antalet inte komma att överstiga fem. Utvecklingen sammanhänger med att täckdikningen numera huvudsakligen utförs maskinellt. Det är på grund härav inte längre möjligt att ens bereda de återstående förmännen jämn och tillräcklig sysselsättning. Styrelsen föreslår därför att förmansorganisationen avvecklas per den 31 december 1966. I samband härmed torde viss kontroll m. m. av statsunderstödda täck-

dikningsföretag överflyttas på annan personal. Styrelsen föreslår, att ett belopp av 50 000 kr. övergångsvis beräknas för detta ändamål. I vissa fall bör f. d. täckdikningsförmän kunna anlitas.

Departementschefen

Såsom jag berört under punkten B 1 har 1965 års lantbruksorganisationsutredning i uppdrag att pröva de nya lantbruksnämndernas organisation. För att tillgodose behovet av viss tillfällig personalförstärkning och expertis fram till den tidpunkt då omorganisationen genomförs, föreslår jag att anslaget ökas med 100 000 kr. Lantbruksstyrelsens förslag att avveckla organisationen med täckdikningsförmän per den 31 december 1966 kan jag biträda. Jag förordar därför att anslaget minskas med 20 000 kr. Till följd av löneomräkning bör anslaget höjas med 301 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (17 543 000 + 381 000) 17 924 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 951 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl Maj:t, <i>förslagsvis</i>	227 000
3. Arvoden till ortsombuden, <i>förslagsvis</i>	390 000
4. Ersättningar till täckdiknings- och cementeringsförmän, <i>förslagsvis</i>	50 000
5. Ersättningar till sakkunniga m m., <i>förslagsvis</i>	782 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	8 524 000

Summa kr. 17 924 000

- b) till *Lantbruksnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 17 924 000 kr.

C 2. Lantbruksnämnderna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 670 000	3 511 207
1965/66	4 077 000	
1966/67 (förslag).....	4 147 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 396 000 kr.

18 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep. ch.
1. Sjukvård m. m.	35 000	+ 5 000	+ 5 000
2. Reseersättningar	2 710 000	+ 265 000	—
3. <i>Expenser</i>			
Övriga <i>expenser</i>	1 149 000	— 4 000	— 65 000
4. <i>Kostnader i samband med projekteringsverksamheten</i>	70 000	+ 130 000	+ 130 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 396 000	+ 70 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen bör anslaget föras upp med (4 077 000 + 70 000) 4 147 000 kr. Jag har härvid räknat in 4 000 kr. för engångsanskaffning av kontorsutrustning samt 75 000 kr. för flyttningskostnader för lantbruksnämnden i Jämtlands län. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 147 000 kr.

C 3. Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	11 523 000	11 765 301
1965/66	12 886 000	
1966/67 (förslag).....	13 408 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 603 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
2 ekonomikonsulenter.....	80 544
2. <i>Löneomräkning</i>	522 456
	<hr/>
	603 000

M o t i v. 1. För rådgivning i företagsekonomiska frågor och för biträde åt lantbruksnämnden i kalkyl- och planeringsverksamheten behövs ekonomikonsulent vid varje hushållningssällskap. F. n. utgår statsbidrag till avlöning av 22 ekonomikonsulenter. Styrelsen föreslår att antalet ökas till 24. Den i Älvsborgs läns norra hushållningssällskaps område stationerade ekonomikonsulenten bör tills vidare tjänstgöra inom hela länet.

I skrift den 6 september 1965 anhåller *Hushållningssällskapens förbund* att medel anvisas dels för att avlöna 25 ekonomikonsulenter, dels för sådana lönebikostnader, som är förenade med konsulenternas anställning.

Departementschefen

Såsom jag tidigare berört under punkten B 1 arbetar 1965 års lantbruksorganisationsutredning f. n. med förslag rörande den närmare organisationen av de nya lantbruksnämnder som skall komma till genom att de nuvarande lantbruksnämndernas och vissa av hushållningssällskapens avgifter förs samman. På grund av löneomräkning bör anslaget höjas med 522 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (12 886 000 + 522 000) 13 408 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för hushållningssällskapsorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	11 050 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	956 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	521 000
4. ATP-avgifter, <i>förslagsvis</i>	764 000
5. Arbetsgivaravgifter till sjuk- och moder-skapsförsäkringen, <i>förslagsvis</i>	117 000
	<hr/>
	Summa kr. 13 408 000

b) till *Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 13 408 000 kr.

C 4. Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	6 000 000	6 034 500	38 231
1965/66	6 350 000		
1966/67 (förslag)	6 750 000		

A. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att anslaget ökas med 1 475 000 kr.

	Disponerat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67
1. Ersättning för driftsintrång på demonstrations- gård	30 000	+ 30 000
2. Årsmöten och förvaltningsutskottssammanträden	300 000	+ 50 000
3. Avlöning av viss icke-personalförtecknad personal	1 177 300	+ 628 000
4. Resor och traktamenten	1 911 800	+ 408 000
5. Hyror.....	437 100	+ 99 000
6. Expenser	689 100	+ 143 000
7. Särskilda åtgärder m. m.	1 449 700	+ 117 000
	5 995 000	+ 1 475 000

B. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* föreslår, att det för bidrag till hushållningssällskapens försöksverksamhet avsedda beloppet ökas med 445 000 kr.

Motiv. A 1. Posten bör räknas upp för att göra skälig ersättning för driftsintrång möjlig, vari inräknas kostnader för insamling och bearbetning av tekniska och ekonomiska data.

2. Beloppet bör ökas med hänsyn till höjda rese- och traktamentsersättningar samt höjda arvoden.

3. Styrelsen har den uppfattningen, att en förstärkning av assistentpersonalen skulle göra rådgivningsorganisationen betydligt effektivare. Styrelsen föreslår därför, att medel beräknas efter lön enligt löneklass 17 för bidrag till avlöning av 15 nya assistenter. Medelsbehovet härför beräknas till 344 000 kr. vartill kommer 65 000 kr. för lönebikostnader. För att bestrida sistnämnda kostnader för personal, som redan nu avlönas från anslaget, föreslås härjämte en uppräknings med 219 000 kr.

4. Uppräkningen motiveras av höjda rese- och traktamentskostnader. Styrelsen beräknar vidare medel för ekonomikonsulenternas samt de föreslagna assistenternas resor och traktamenten.

5. Styrelsen beräknar medel för att täcka hyreskostnaderna för lokaler för ekonomikonsulenter och för de föreslagna assistenterna samt för inträffade hyreshöjningar.

6. Ökningen motiveras med att kostnaderna för expenser stigit. Styrelsen har vidare beräknat expensmedel för ekonomikonsulenter och föreslagna assistenter.

7. Dessa medel tas till stor del i anspråk för att täcka sällskapens andel i kostnader för verksamhet, som författningens åligger dem. För att sällskapen skall kunna fullgöra sina åligganden anser styrelsen att posten bör räknas upp med ett belopp som motsvarar kostnadsökningen.

B. Nu utgående ersättningar till hushållningssällskapen uppgår i genomsnitt till 105 kr. per försök. Verkliga kostnaden beräknas till 500 kr. per

försök. Nuvarande låga ersättning har lett till att försöken fördelats ojämnt över landet och detta finner styrelsen otillfredsställande. För att möjliggöra en jämnare fördelning bör enligt styrelsens mening ersättningarna höjas. För ändamålet bör beräknas 625 000 kr. Vidare föreslås 175 000 kr. för analyser m. m.

I skrifter den 6 september 1965 anholder *Hushållningssällskapens förbund* om uppräknig av dels anslagsposten för bidrag till hushållningssällskapens försöksverksamhet, dels anslagsposten för bidrag till hushållningssällskapens omkostnader i övrigt med 1 306 000 kr.

Departementschefen

Anslaget bör till följd av ökade kostnader räknas upp med 50 000 kr. för årsmöten och förvaltningsutskottens sammanträden och med 350 000 kr. för hushållningssällskapens allmänna verksamhet. I sistnämnda belopp är i enlighet med mitt förslag under punkten C 13 inräknat 100 000 kr. för kostnader för hästpremiering.

Anslaget bör sålunda föras upp med (6 350 000 + 400 000) 6 750 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 6 750 000 kr.

C 5. Utbildningskurser för viss personal vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	75 000	72 530	16 330
1965/66	82 000		
1966/67 (förslag)	82 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 14 000 kr.

M o t i v. Behovet av förbättrad utbildning i journalistik har tidigare påtalats med anledning av i riksdagen väckta motioner. Lantbruksstyrelsen finner det angeläget att en tre veckors kurs i lantbruksjournalistik kommer till stånd och föreslår att för ändamålet anvisas 14 000 kr. I kursen bör i huvudsak delta befattningshavare från lantbruksstyrelsen underställda organ. Övriga inom jordbruk verksamma personer med jordbruks-, trädgårds-, mejeri-, veterinärmedicinsk eller skoglig utbildning bör vidare enligt styrelsens mening få närvara vid kursen utan kursavgift.

Departementschefen

Någon ökad medelsanvisning till det med anslaget avsedda ändamålet kan jag inte förorda.

Anslaget bör sålunda föras upp med oförändrat 82 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utbildningskurser för viss personal vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 82 000 kr.

C 6. Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 268 000	3 298 569
1965/66	3 661 000	
1966/67 (förslag).....	3 895 000	

A. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att anslaget vad avser kursverksamhet, studieresor samt framställning av undervisningsfilm och bildserier ökas med 265 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67
1. Kursverksamhet	2 563 000	+ 240 000
2. Framställning av undervisningsfilm och bildband	75 000	+ 25 000
		<hr/>
		+ 265 000

B. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* föreslår, att anslaget i vad gäller specialrådgivning för budgetåret 1966/67 höjs med 234 000 kr.

Motiv. A 1. Tillkomsten av flera ekonomikonsulenter och lokalrådgivare har medfört en ökad belastning på anslaget. Lantbruksnämndernas medverkan i kursverksamheten beräknas öka bl. a. på grund av delvis ändrad inriktning av rådgivningsverksamheten och på grund av ny jordförvärvslag. Behovet av utbildning i att handha kemiska ogräsbekämpningsmedel och växtskyddsmedel är mycket stort. Behov föreligger vidare att i kursverksamheten bereda plats för exempelvis anställda inom föreningsrörelsen, som är sysselsatta med information och rådgivning till jordbrukare, samt för innehavare av bygdekvarnar.

Som följd av att ett ganska stort antal tjänster vid hushållningssällskapen flyttats upp i högre lönegrad, kommer kostnaderna för lärararvoden att öka med 35 000 kr. Vidare beräknar styrelsen att höjda ersättningar för resa med egen bil samt höjda traktamenten medför ett ökat medelsbehov av 55 000 kr.

2. Föreningen Skogs- och lantbruksfilm anholder om statsbidrag med

250 000 kr. för framställning av undervisningsfilm och bildserier. Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget uppräknas med 25 000 kr.

B. Specialrådgivningen har till huvuduppgift att vara ett kontaktorgan mellan forskning och rådgivning. Kontakt med rådgivningen i fält upprätthålls bl. a. genom samarbete med konsulenter och lärare, publikations- och kursverksamhet m. m. Högskolestyrelsen föreslår ökad medelsanvisning enligt följande sammanställning.

	Ökning
1. 1 specialrådgivare i växtnäringslära	70 048
2. 1 specialrådgivare i markfrågor	70 048
3. 1 expert vid tekniska sektionen	84 188
4. Kursverksamheten	10 000
	234 284

1. Regleringen av grödornas växtnäringstillgång ligger i mycket hög grad i jordbrukarnas egna händer. Detta gör att rådgivningen på växtnäringslärans område snabbt leder till en lönsammare produktion.

2. God vattenhushållning i åkerjorden är grundläggande för all växtodling. Dränering och bevattning är ofta nödvändig för att skapa goda växtbetingelser. Det är enligt styrelsens mening nödvändigt att förstärka upplysningsverksamheten inom ämnesområdet för att bl. a. motverka skördeskador som uppkommer genom nederbörd.

3. Stort behov föreligger nu av ett kontaktorgan mellan statens lantbruksbyggnadsförsök, jordbrukstekniska institutet och lantbrukshögskolan. Det synes lämpligt att detta utbyggs successivt och att till att börja med en expert placeras på Ultuna.

4. Behovet av kurser har ökat väsentligt.

I skrift den 7 april 1965 har *Svensk industriförening* föreslagit att hushållningssällskapens konsulenter får i uppdrag att bedriva viss rådgivning riktad till innehavare av s. k. bygdekvarnar samt medverka i regional kursverksamhet för dessa kvarnidkare i fråga om bl. a. fodermedelsteknik, utsädesrensning och betning.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* anser det angeläget att behovet av kvarnar ute i bygderna sakligt prövas, särskilt i samband med nyinvesteringar. Enligt styrelsens mening bör hushållningssällskapen redan med nu gällande bestämmelser kunna medverka vid dessa bedömningar mot ersättning enligt fastställd taxa. I fråga om konsulenternas medverkan i regional kursverksamhet för kvarnidkare uttalar styrelsen, att redan nu föreligger möjlighet för kvarnidkare att delta i s. k. öppna kurser. Några speciella kurser för kvarnidkare förekommer dock f. n. inte på kursprogrammet. Enligt styrelsens uppfattning är det dock motiverat att hushållningssällskapen anordnar kurser för att tillgodose utbildningsbehovet hos kvarnidkare. Styrel-

24 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

sen avser därför rekommendera sällskapen att inom ramen för tillgängliga resurser försöksvis lägga in dylika kurser i kursverksamheten.

Departementschefen

Inom ramen för kursverksamheten har kurser i företagsplanering fått ökad omfattning. Som jag i tidigare sammanhang framhållit är denna ändrade inriktning av verksamheten ändamålsenlig och bör enligt min mening ytterligare utvecklas. För att förstärka resurserna för kursverksamheten föreslår jag att anslaget ökas med 60 000 kr. För ökade kostnader för lärararvoden och reseersättningar bör beräknas ytterligare 90 000 kr. Såsom lantbruksstyrelsen uttalat kan kurser för innehavare av s. k. bygdekvarnar anordnas inom ramen för nu gällande bestämmelser för kursverksamheten. Medelsbehovet för sådana kurser bör kunna täckas utan särskild anslagsökning.

För framställning av undervisningsfilm och bildserier bör enligt min mening beräknas oförändrat medelsbehov av 75 000 kr.

Med hänsyn till de tekniska frågornas stora betydelse för jordbrukets rationalisering förordar jag att 84 000 kr. beräknas för att till specialrådgivningen knyta en teknisk expert.

Anslaget bör sålunda föras upp med (3 661 000 + 234 000) 3 895 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 895 000 kr.

C 7. Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	18 000 000	15 886 366
1965/66	20 000 000	
1966/67 (förslag).....	20 000 000	
	Bidragsram för yttre och inre rationalisering	Beviljade bi- drag, m. m.
1964/65	21 000 000	18 729 000
1965/66	22 000 000	
1966/67 (förslag).....	22 000 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår

1. att anslaget ökas med 1 milj. kr.,
2. att den ram inom vilken bidrag skall få beviljas för yttre och inre rationaliseringsåtgärder fastställs till oförändrat 22 milj. kr.,

3. att av anslaget skall få disponeras 484 000 kr. för intensifierad rådgivning till jordbrukare,

4. att av anslaget skall få tas i anspråk medel för speciella ändamål i samma utsträckning som innevarande budgetår.

M o t i v. 1. För utbetalning av tidigare beviljade rationaliseringsbidrag och för övriga utgiftsändamål erfordras — utöver de vinstmedel, som inflyter i samband med försäljning av jordfondsfastigheter — 21 milj. kr.

2. Styrelsen beräknar att de för innevarande budgetår gällande ramarna för bidrag till yttre och inre rationalisering på 6 milj. kr. resp. 16 milj. kr. skall kunna bibehållas oförändrade även för budgetåret 1966/67. Möjlighet bör liksom nu finnas för Kungl. Maj:t att, om förhållandena så motiverar, jämka fördelningen mellan de båda ramarna.

3. Beloppet skall disponeras i huvudsak för att bestrida lönekostnader för en arbetsgrupp för rådgivningsfrågor inom styrelsen, för att avlöna fem assistenter, för att förstärka rådgivningsverksamheten inom får- och fjäderfäskötseln samt för att framställa bildserier och rådgivningsmaterial för rationaliseringsverksamheten inom jordbruket och skogsbruket.

4. Även under budgetåret 1966/67 kommer att föreligga behov av medel för ändamål, som angetts i Kungl. Maj:ts beslut den 29 april 1965.

Departementschefen

För innevarande budgetår uppgår ramarna för bidrag till yttre och inre rationalisering till 6 milj. kr. resp. 16 milj. kr. Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit bör ramarna hållas oförändrade under nästa budgetår. Kungl. Maj:t bör liksom tidigare äga jämka fördelningen mellan de båda ramarna om förhållandena motiverar detta.

Under innevarande budgetår har under anslaget beräknats 450 000 kr. för intensifierad rådgivning. Medelsbehovet för ändamålet under nästa budgetår beräknas stiga till 477 000 kr. på grund av ökade kostnader för löner och omkostnader. Av anslaget bör härutöver, såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, medel få tas i anspråk för speciella ändamål i samma utsträckning som under innevarande budgetår.

Medelsbehovet för utbetalning av beviljade bidrag beräknar jag uppgå till oförändrat 20 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge att under budgetåret 1966/67 statsbidrag beviljas till yttre rationalisering intill ett belopp av 6 000 000 kr. och till inre rationalisering intill ett belopp av 16 000 000 kr. med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena skulle ge anledning därtill, jämka angivna fördelning

b) till *Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

C 8. Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	400 000	350 550	334 586
1965/66	500 000		
1966/67 (förslag).....	180 000		

Lantbruksstyrelsen hemställer, att anslaget minskas med 320 000 kr.

Motiv. Anslaget för budgetåret 1964/65 har inte blivit helt utnyttjat. Till viss del beror detta på att trädgårdsföretagen är större än tidigare. Bidragen, som utlämnas efter behovsprövning och endast till företag med högst två helårsanställda arbetare, spelar inte längre samma roll som tidigare i rationaliseringsverksamheten.

Departementschefen

Jag har ingen erinran mot lantbruksstyrelsens beräkning av anslagsbehovet. Anslaget bör sålunda föras upp med (500 000 — 320 000) 180 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kr.

C 9. Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	500 000	108 275
1965/66	500 000	
1966/67 (förslag)	500 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår

1. att anslaget uppförs med oförändrat 500 000 kr.,
2. att statlig kreditgaranti får beviljas för lån om sammanlagt 153 milj. kr. med fördelning på ändamål enligt följande sammanställning (milj. kr.) samt med rätt för Kungl. Maj:t att medge jämkning mellan beloppen under punkterna a)—d).

Ändamål	1963/64			1964/65			1965/66	1966/67
	fastställd ram	jämkad och utvidgad ram	beviljad garanti	fastställd ram	jämkad och utvidgad ram	beviljad garanti	fastställd ram	förslag
a) yttre rationalisering	33,0	33,0	31,5	33,0	36,0	34,5	38,0	45,0
b) inre rationalisering ..	15,0	24,0	23,5	15,0	28,0	28,0	26,0	40,0
c) jordförvärvslån	24,0	30,0	29,0	24,0	30,0	28,4	30,0	36,0
d) driftslån	11,0	12,0	12,0	11,0	16,0	16,0	16,0	22,0
e) lagerhus m. m.	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
f) trädgårdsnäringsens rationalisering m. m.	6,0	6,0	2,5	6,0	6,0	3,2	6,0	6,0
Summa	93,0	109,0	102,5	93,0	120,0	114,1	120,0	153,0

3. att den årliga räntan på den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter den 31 december 1919 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringsskyldighet inträtt, får för år 1967 nedsättas till 3,6 % samt att i avseende på köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad på åbolägenhet, som år 1920 eller senare försålts från kronoegendom, räntan får — i den mån köpeskillingen förräntas enligt enahanda grunder, som gällt eller gäller för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter — under år 1967 utgå efter 3,6 %.

4. att 1 § kungörelsen den 7 maj 1954 (nr 311; ändrad 1965: 264) om statlig garanti för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål ändras så att stödet kan omfatta alla slags trädgårdsprodukter.

M o t i v. 1. Belastningen under de senaste budgetåren ger inte anledning till ändring av anslaget.

2. a)—d). Utvecklingen under de två senaste budgetåren visar att ramarna för innevarande budgetår inte kommer att motsvara behovet. Vid beräkning av de för budgetåret 1966/67 föreslagna ramarna har styrelsen utgått från de under budgetåret 1964/65 beviljade beloppen samt räknat upp dem med ca 15 % per år med hänsyn till utvecklingen och den väntade ökningen i rationaliseringstakten.

e). Ramen för kreditgaranti för lagerhus m. m. på 4 milj. kr. för budgetåret 1964/65 har utnyttjats helt. Behovet av statlig lånegaranti för tiden till den 1 juli 1966 uppskattar styrelsen till 11 milj. kr. Enligt preliminära uppgifter planeras lagerhusbyggen budgetåret 1966/67 för en kostnad av 33,5 milj. kr. Härutöver kan uppstå behov av lånegaranti för att uppföra lagerhus, sorteringscentraler för potatis och frukt m. m. Med beaktande bl. a. av att viss del av kreditbehovet torde kunna tillgodoses av de två nyinrättade kreditinstituten för lantbruksnäringarna begränsar styrelsen sitt förslag till oförändrad ram av 4 milj. kr.

f). Efterfrågan på lånegaranti för rationalisering av trädgårdsföretag är

stigande. Allt större företag söker numera rationaliseringsstöd och projektet blir större och dyrare. Styrelsen kan emellertid inte bevilja kreditgaranti för högre belopp än 100 000 kr. Kungl. Maj:t kan dock medge högre stöd.

Då utvecklingen mot större enheter väntas gå vidare anser styrelsen att bestämmelsen om garantibeloppets storlek bör omprövas. Styrelsen föreslår därför, att ett och samma företag får beviljas lånegaranti för belopp upp till 200 000 kr. En sådan ändring beräknas inte föranleda krav på ökad garantiram.

4. Enligt gällande bestämmelser om statligt stöd till uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål kan sådant stöd vad gäller trädgårdsprodukter utgå till uppsamlingslokaler och lagerhus för köksväxter och frukt. Lantbruksstyrelsen anser, att stödet bör utvidgas till att avse även blommor, krukväxter, plantskolealster och bär.

1965 års riksdag har begärt skyndsamt undersökning rörande möjligheterna att bevilja statlig kreditgaranti till sådana anläggningar vid jordbruksfastigheter, som tjäna syftet att förbättra vattenvården (JoU 1 p. 13, rskr 9). Med anledning härav uppdrogs åt lantbruksstyrelsen att i samråd med statens vatteninspektion utföra den begärda undersökningen. Lantbruksstyrelsen har den 14 oktober 1965 inkommit med promemoria med förslag angående statligt kreditstöd till vattenvårdande åtgärder vid jordbruksföretag av icke bestående karaktär.

Nuvarande bestämmelser. I lag den 30 november 1956 (nr 581) om ändring i vattenlagen stadgas bl. a. att pressaft från siloanläggning och urin från djurstall ej får avledas till vattendrag, sjö eller annat vattenområde med mindre det uppenbarligen kan ske utan olägenhet.

Enligt bestämmelserna i 5 § kungörelsen den 30 november 1956 (nr 583) om förprovning rörande åtgärder till motverkande av vattenförorening m. m. får avloppsvatten, som bl. a. innehåller pressaft från siloanläggning eller urin från djurstall, ej utsläppas i vattendrag, sjö eller annat vattenområde utan att i god tid dessförinnan anmälan gjorts hos statens vatteninspektion. Anmälan får dock efter medgivande av hälsovårdsnämnden underlåtas vad avser pressaft och urin från djurstall om avloppsvattnet släpps ut i mindre damm eller dike inom fastigheten.

Statens vatteninspektion har att utöva tillsyn rörande vattenvården samt meddela råd och anvisningar beträffande vattenvårdande åtgärder. Vidare åvilar det länsstyrelse och hälsovårdsnämnd att i enlighet med hälsovårdsstadgans bestämmelser föranställa om vattenvårdande åtgärder i samband med utsläpp av avloppsvatten.

Enligt bestämmelserna i kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 342) angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. (ändrad senast 1964: 312) kan statlig kreditgaranti och statsbidrag lämnas till

kostnaderna för anläggningar för att ta till vara gödsel och avloppsvatten i den mån dessa är att hänföra till fasta anläggningar i anslutning till ett brukningscentrum. Sådant stöd kan dock utgå endast till brukningsenheter som uppenbarligen har förutsättningar att bestå på lång sikt som självständiga enheter och som det ur allmän synpunkt är önskvärt att bevara.

P r o m e m o r i a n. Lantbruksstyrelsen framhåller, att spillvattenproblemen är störst vid de större och medelstora enheterna. Eftersom dessa i allmänhet fyller fordringarna på bl. a. varaktighet kan kreditfrågan i sådana fall lösas. Däremot är det inte möjligt att lämna statligt stöd till sådana mindre enheter som ej väntas bestå på lång sikt men som ändå under längre eller kortare tid kommer att drivas som självständiga företag. Detta förhållande kan bli särskilt besvärande i de egentliga jordbruksområdena där kreaturshållning och ensilering kan vara relativt omfattande även på mindre enheter. Möjligheterna att utan kostnadskrävande anläggningar ta till vara spillvattnet är oftast ytterligt begränsade.

Lantbruksstyrelsen belyser därefter de åtgärder som erfordras ur vattenvårdande synpunkt vid dessa mindre brukningsenheter. Då det är svårt att finna recipienter, som utan olägenhet kan ta mot de mängder urin och pressaft som produceras vid jordbruken, måste avloppsvätskorna samlas upp och på lämpligt sätt spridas på åker eller betesmark. I huvudsak kommer anläggningar för konventionell gödselhantering i fråga med hänsyn till att anläggningsåtgärderna och därmed investeringarna bör begränsas så mycket som möjligt. Aktuella anläggningar är således i flertalet fall gödselplatta för att förvara fast gödsel jämte behållare för att samla upp gödselvatten, urin och pressaft. Vidare erfordras ofta åtgärder för avledning av regnvatten från tak och angränsande markområden. Den tekniska lösningen beror emellertid på förhållandena i varje enskilt fall och kan inte preciseras närmare. Ur allmän synpunkt måste det vara av intresse att stimulera till att utföra sådana anläggningar som vid lägsta möjliga investering fyller de krav som bör ställas ur vattenvårdssynpunkt. Då den tekniska utformningen av anläggningarna varierar starkt kommer givetvis även anläggningskostnaderna att variera och någon möjlighet att precisera storleken av den investering, som i genomsnitt kan vara erforderlig, föreligger därför inte. Styrelsen räknar emellertid med en kostnad av 465 kr. per nötkreatursenhet för en brukningsenhet med tolv nötkreatursenheter och med ensilageberedning.

Lantbruksstyrelsen bedömer att vattenvårdande åtgärder vid icke bestående enheter erfordras främst i storleksgrupperna 5—10 och 10—20 ha. Anläggningar för att ta till vara gödsel, urin och pressaft beräknas bli aktuella vid totalt ca 11 000 brukningsenheter.

Den i genomsnitt erforderliga investeringen i fasta anläggningar uppskattar styrelsen till 2 500—3 000 kr. per brukningsenhet, vartill kommer

kostnader för tankvagn eller urintunna. Det sammanlagda investeringsbehovet i fasta anläggningar för att ta till vara gödsel, urin och pressaft vid ej långsiktigt bestående brukningsenheter beräknas därför uppgå till ca 30 milj. kr. En stor del av dessa investeringar bör komma till stånd inom en snar framtid. Det årliga investeringsbehovet beror dock ytterst på den omfattning i vilken vederbörande myndighet kommer att fordra omedelbara åtgärder i de enskilda fallen. Enligt lantbruksstyrelsens uppfattning är det önskvärt att genom statlig kreditgarantigivning underlätta finansieringen av vattenvårdande åtgärder vid icke bestående brukningsenheter.

Lantbruksstyrelsen föreslår därför att genom tilläggsbestämmelser till 11 § kungörelsen angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. öppnas möjligheter för lantbruksnämnderna att bevilja statlig kreditgaranti till åtgärder, som ur allmän synpunkt är angelägna för att ta till vara gödsel och spillvatten vid brukningsenheter som inte uppfyller de i första stycket nämnda paragraf angivna villkoren.

Lantbruksstyrelsen framhåller vikten av att reglerna för statlig kreditgarantigivning på detta område utformas så att stödgivningen i minsta möjliga grad hämmar en önskvärd fortsatt storleksrationalisering. I fråga om reglerna för stödet anför styrelsen vidare att kreditgaranti bör kunna lämnas för belopp motsvarande hela investeringen, dvs. även för inköp av urintunna eller tankvagn. Statligt kreditstöd bör beviljas endast i fall då vattenvårdande myndighet bedömer åtgärder för att förhindra vattenförorening erforderliga. Sådant stöd bör vidare komma i fråga endast för sådana anläggningar som vid lägsta möjliga investering fyller de krav vilka bör ställas ur vattenvårdssynpunkt. Avser en brukare vid här aktuella brukningsenheter utföra mera omfattande anläggningar än vad som anses påkallat ur vattenvårdssynpunkt bör statlig kreditgaranti som regel ej beviljas till åtgärden. Amorteringstiden bör som regel ej överstiga tio år. Bidrag bör enligt styrelsens uppfattning ej komma i fråga. Det bör ankomma på styrelsen att utfärda de närmare tillämpningsföreskrifter som kan visa sig erforderliga. Möjligheter för flera jordbrukare att gemensamt anskaffa utrustning bör tas till vara, varvid lån från jordbrukets maskinlånepond kan komma i fråga.

Styrelsen beräknar i samråd med vatteninspektionen behovet av garantiutrymme för de aktuella lånen till 3 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Ramen för statlig kreditgaranti för inre rationaliseringslån bör därför fastställas till 43 milj. kr.

Yttranden. Över förslagen har yttranden avgetts av statskontoret, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, tekniska högskolan i Stockholm, styrelsen för lantbrukshögskolan, länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Malmöhus och Skaraborgs län, Hushållningssällskapens förbund, jordbruks-tekniska institutet, Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF).

Förslaget om att införa ett statligt kreditstöd för ifrågavarande vattenvårdande åtgärder tillstyrks i allmänhet av remissinstanserna. *Tekniska högskolan i Stockholm* framhåller vikten av att kreditstödet tillskapas utan dröjsmål. Högskolan anser det vidare vara angeläget att upplysningsverksamheten beträffande jordbrukets vattenvårdsfrågor intensifieras. *Hushållningssällskapens förbund* tillstyrker förslaget men anför att det säkerligen kan förekomma även fall där statliga bidrag är motiverade. *Länsstyrelsen i Uppsala län* ställer sig tveksam till förslaget på grund av osäkerhet om dess inverkan på lantbrukets strukturrationalisering. Länsstyrelsen anser vidare att i de fall brukaren vill utföra mer omfattande anläggningar än vad som är påkallat ur vattenvårdssynpunkt bör kreditgaranti lämnas för ett belopp, som motsvarar lägsta erforderliga investering.

Sveriges lantbruksförbund och *RLF* ställer sig avvisande till förslaget. Förbunden anför i gemensamt yttrande att de nu aktuella jordbruken är dömda att försvinna ur produktionen. Deras ägare kan därför inte kompenseras för sina vattenvårdskostnader när jordbruken läggs ned. Investeringarna medför vidare en försämrad räntabilitet. Sannolikt kommer vissa jordbrukare att härigenom finna sig nödsakade att påskynda nedläggningen av sina jordbruk. Även om detta ur samhällets synpunkt ter sig önskvärt, måste förhållandet enligt förbunden betecknas som obilligt och ej tilltalande. Möjligheten att få kreditgaranti får sålunda inte skärpa kraven på dessa jordbrukare att vidta vattenvårdande åtgärder, så att de sätts i sämre ställning än andra, som bidrar till vattenföroreningarna. För att om förslagen ändå genomförs i möjlig mån eliminera de berörda olägenheterna, föreslår förbunden, att den utgift som jordbrukaren tvingats till avlyfts honom, då han lämnar jordbruket. En annan och kanske bättre väg anser förbunden vara att statliga bidrag ställs till förfogande för dessa investeringar. Förbunden framhåller slutligen att ifrågavarande investeringar inte är avdragsgilla och att en anpassning av skattereglerna i detta fall bör ske.

Tekniska högskolan i Stockholm och *styrelsen för lantbrukshögskolan* ifrågasätter om 30 milj. kr. räcker för att tillgodose investeringsbehovet. Den senare framhåller emellertid att flera hithörande problem på sikt kan lösas genom fortsatt utveckling av foderkonservering och gödselhantering och förordar relativt stark återhållsamhet med kreditstödet. *Hushållningssällskapens förbund* ifrågasätter däremot om inte investeringsbehovet är beräknat i överkant. Förbundet räknar nämligen med att följden av ett föreläggande att investera i vattenvårdsanläggning i många fall blir att man upphör med eller ändrar djurhållningen. Förbundet anser vidare att genomförande av erforderliga vattenvårdsåtgärder bör utgöra förutsättning för kreditgaranti till annan inre rationalisering. Liknande förslag framställs av *länsstyrelsen i Malmöhus län*.

I detta sammanhang bör anmälas att trädgårdsnäringsutredningen¹ med skrivelse den 30 september 1965 avgett betänkandet »Förslag till vissa åtgärder på trädgårdsområdet» (Stencil Jo 1965:7). Bortsett från de i betänkandet upptagna frågorna om utformningen av trädgårdsstatistiken och stödet till Föreningen Fruktdrycker, som avgörs av Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för finansdepartementet, bör förslagen behandlas under förevarande anslag.

Det statliga kreditstödet till försäljningsföretag för trädgårdsprodukter regleras av kungörelsen om statlig garanti för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål. Statlig garanti lämnas för lån, som tas i enskild kreditinrättning för uppförande, inköp, ombyggnad eller inrättande av uppsamlings- eller centrallagerhus samt lagringskällare för bl. a. frukt, potatis och köksväxter med därtill hörande maskinell utrustning, förpackningslokaler, kylanordningar och anordningar för industriell bearbetning av frukt och köksväxter. Garanti lämnas företag som i större omfattning lagerhåller, förädlar eller distribuerar i kungörelsen angivna jordbruks- eller trädgårdsprodukter om företaget anses vid rationell drift kunna bestå på lång sikt och dess tillkomst eller fortvaro är önskvärd från allmän synpunkt. Beslut om kreditgaranti fattas av lantbruksstyrelsen.

Lånegaranti kan således inte lämnas till företag, som organiserar insamling, lagring och distribution av blommor, krukväxter samt plantskolealster. Stöd till sådana företag kan dock utgå enligt bestämmelserna i kungörelsen den 3 juni 1960 (nr 372) om statligt kreditstöd till hemslöjd, hantverk och småindustri. Beslut om sådan kreditgaranti fattas av kommerskollegium eller företagarföreningarna.

Enligt utredningens uppfattning är det angeläget, att spörsmål i samband med att statliga lånegarantier beviljas för att bl. a. inrätta uppsamlings-, sorterings- och lagerlokaler kan bedömas i ett sammanhang. Det nuvarande systemet med att hithörande frågor behandlas av skilda myndigheter medför väsentliga olägenheter. Bl. a. försämras möjligheterna till att enhetligt bedöma försäljningsföretagens ekonomiska förutsättningar och investeringarnas önskvärdhet ur allmän synpunkt. Utredningen föreslår därför, att kungörelsen om statlig garanti för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål ändras så att den avser samtliga trädgårdsalster, dvs. köksväxter, frukt, blommor, krukväxter, plantskolealster och bär.

Vissa vid 1963 års riksdag (JoU 15, rskr 286) väckta motioner angående stödgivningen till nyetablerade trädgårdsföretag har överlämnats till trädgårdsnäringsutredningen. Med anledning härav

¹ Ledamöter generaldirektören Gösta Widell, ordf., generaldirektören Helmer Olsson, riksdagsmännen Lage Svedberg, Nils G. Hansson, Jöns Nilsson, riksdagsledamoten Thyra Löfqvist och riksdagsmannen Sigvard Rimås; direktiv se 1959 års riksdagsberättelse s. 214.

framhåller utredningen att en viss nyetablering av trädgårdsföretag är nödvändig och önskvärd. Några svårigheter ur nyetableringssynpunkt har inte uppstått vid tillämpning av kungörelsen den 5 juni 1963 (nr 307) om statligt stöd till förvärv och drift av trädgårdsföretag. Utredningen anser därför inte någon ändring av gällande bestämmelser vara påkallad.

Utredningen behandlar därefter behovet av kvalitetsfrämjande åtgärder i fråga om frukt. Behovet av upplysningsverksamhet och av kvalitetsnormer i fråga om frukt tillgodoses i viss utsträckning genom frivilligt samarbete mellan odlarorganisationerna och den privata och den konsumentkooperativa handeln. Svenskt Fruktfrämjande, som har hand om upplysningsarbetet, söker sprida kännedom om kvalitetsfördringarna beträffande frukt och stimulera avsättningen av en kvalitativt högtstående vara. Genom Svensk Fruktkontroll har samtidigt fasta kvalitetsnormer införts på den svenska fruktmarknaden.

Svenskt Fruktfrämjandes möjligheter att effektivt påverka konsumtionsutvecklingen begränsas dock genom att endast en mindre del av den yrkesmässigt odlade frukten omfattas av organisationens verksamhet. En intensifierad upplysningsverksamhet är därför enligt utredningen ett väsentligt led i strävandena att främja kvalitetsutvecklingen på fruktområdet.

Kvalitetsbestämmelser för frukt tillämpas endast inom en begränsad del av marknaden. Frågan om att införa statliga kvalitetsbestämmelser för frukt har därför aktualiserats i olika sammanhang. Sådana bestämmelser tillämpas i Danmark sedan några år och erfarenheterna visar en väsentlig förbättring av kvaliteten på dansk frukt. Motsvarande kvalitetsbestämmelser förbereds i Storbritannien och tillämpas sedan länge i Norge. Gemensamma kvalitetsnormer gäller även för utrikeshandeln med frukt och grönsaker inom sexstatsmarknaden och skall enligt föreliggande beslut införas även beträffande den interna handeln inom medlemsländerna.

Utredningen har övervägt frågan om att införa statliga kvalitetsnormer för frukt i Sverige. Med hänsyn till bl. a. kontrollsvårigheterna anser sig utredningen f. n. inte böra förordas ett sådant system. Utredningen utgår därvid från att en vidgad frivillig tillämpning av kvalitetsnormer kan komma till stånd. Vid överläggningar med odlarnas och handelns organisationer och företag har också starkt intresse framkommit för ett samarbete i kvalitetsfrågor. Utredningen förordar därför, att ett samarbetsorgan mellan odlarna och handeln bildas och att detta organ tar hand om såväl upplysningsverksamheten som tillämpningen av kvalitetsnormer på fruktområdet.

Utredningen har vid överläggningar med representanter för odlarna och den enskilda och konsumentkooperativa handeln utformat riktlinjer för ett samarbetsorgan på fruktområdet, kallat *samarbetsorganet för frukt*. Riktlinjerna har godtagits av Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund, Kooperativa förbundet, A. S. K.-Bolagens ekonomiska förening u. p. a., Inköpscentralernas AB ICA, Sveriges frukt- och grönsaksimportörers förening och Sve-

riges fruktgrossisters riksförbund. Berörda organisationer och företag har förklarat, att de, om riktlinjerna för verksamheten godtas av statsmakterna, kommer att bilda samarbetsorganet och bedriva verksamheten vid detta organ i enlighet med principer, som närmare anges i det följande. Även Sveriges livsmedelshandlareförbund och Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund har godtagit nämnda riktlinjer. Sistnämnda organisation anser det dock inte vara rimligt att vedertagna kvalitetsbeteckningar som Extra Prima och Prima reserveras för av samarbetsorganet kontrollerad frukt.

Samarbetsorganets arbetsuppgift bör vara att bedriva upplysningsverksamhet i fråga om frukt, fastställa kvalitetsbestämmelser för äpplen och päron och handha deras tillämpning samt utgöra remissorgan.

Samarbetsorganets upplysningsverksamhet bör inriktas på såväl producent-, distributions- som konsumentledet. Frågan om sortval jämte spörsmål i samband med tillämpning av kvalitetsbestämmelserna bör utgöra en väsentlig del av den till odlarna riktade upplysningsverksamheten. I distributionsledet bör information lämnas om kvalitetsgenskaper, om sorterings- och packningsbestämmelser samt om lämpliga metoder att hantera frukten under distribution, lagring och försäljning. Bland konsumenterna bör i första hand varukännedom främjas så att efterfrågan inriktas mot kvalitetsfrukt.

Den verksamhet, som f. n. bedrivs av Svensk Fruktkontroll, bör överföras till samarbetsorganet och i samband därmed intensifieras. Samarbetsorganet bör således fastställa kvalitetsnormer för äpplen och päron och verka för att dessa allmänt tillämpas. Arbetet med kvalitetsnormer bör i varje fall under första tiden avse främst en intensifierad tillämpning av dessa normer vid packerier. Samarbetsorganet bör vidare verka för att man i partihandels- och detaljhandelsledet i sin marknadsföring i högsta grad utnyttjar samarbetsorganets kvalitetsbeteckningar.

För att stödja samarbetsorganets kvalitetsfrämjande arbete och för att förhindra missbruk av kvalitetsbeteckningar bör vissa beteckningar förbehållas den frukt, som omfattas av samarbetsorganets kvalitetskontroll. Således bör bestämmas, att äpplen och päron får saluhållas och försälas under beteckningarna Lyx, Extra Prima och Prima endast om varan märkts i enlighet med samarbetsorganets regler för kvalitetskontroll.

Det bör ankomma på samarbetsorganet att ta ställning till de närmare formerna för verksamheten samt — om så påkallas — till statsmakterna inkomma med förslag om ytterligare åtgärder på kvalitetsområdet.

Beträffande samarbetsorganets organisation och verksamhetens finansiering anför utredningen, att samarbetsorganet bör bildas av odlarnas samt den enskilda och konsumentkooperativa handels organisationer och företag. Stadgarna bör underställas Kungl. Maj:t för godkännande. Styrelsen bör bestå av tolv personer jämte ordförande. För ledamöterna i styrelsen bör suppleanter kunna utses. Av ledamöterna i styrelsen bör sex utses av od-

larnas organisationer och sex av den enskilda och den konsumentkooperativa partihandelns organisationer och företag. Ordföranden i styrelsen bör utses av Kungl. Maj:t. Styrelsen bör äga med sig adjungera representanter för den enskilda och den konsumentkooperativa detaljhandeln, husmodersorganisationerna och allmänna upphandlingsorgan. Inom styrelsen bör utses ett verkställande utskott.

Ett intimt samarbete bör etableras mellan samarbetsorganet på fruktområdet och motsvarande organ på grönsaksområdet. Således bör samma person utses till ordförande i de båda organisationerna och vederbörande bör även vara ordförande i ett utskott för gemensamma angelägenheter. Organisationerna bör ha gemensamt sekretariat och inom detta bör upplysnings- och kvalitetsfrämjande åtgärder samordnas. Organen bör dock ha skild ekonomi och själva bekosta åtgärderna inom sina resp. arbetsområden. Kostnaderna för det gemensamma sekretariatet och gemensamma åtgärder bör bestridas av de båda organen efter fördelning av kostnadsbelastningen på resp. arbetsområde i varje särskilt fall.

Samarbetsorganets verksamhet bör finansieras i första hand genom en avgift med 1 öre/kg packad frukt, vilken uttas av packerierna vid avräkningsförfarandet. Det belopp, som erhålls genom denna avgift, kommer att variera med produktionsutfallet. Avgiften beräknas i genomsnitt för de första verksamhetsåren inbringa omkring 200 000 kr. per år.

Utredningen anser det vidare vara skäligt, att samarbetsorganet för frukt i likhet med motsvarande organ för grönsaker erhåller ett årligt belopp av restituerade bensinskattemedel. Detta bör lägst motsvara fruktsektorns andel i förbrukningen av skattebelagda drivmedel. För att samarbetsorganet redan från början skall kunna bedriva en effektiv verksamhet föreslår utredningen att organet härutöver under en övergångstid får visst statligt stöd. Under den första femårsperioden av samarbetsorganets verksamhet bör detta stöd uppgå till 50 000 kr. årligen.

Utredningen behandlar därefter frågan om stöd till fruktsafttillverkningen. Utredningen framhåller att det ur såväl yrkesfruktodlingens som det allmännas synpunkt är av intresse att en ökad tillverkning och avsättning av fruktdrycker kommer till stånd. För yrkesfruktodlingen skulle en större avsättning av industrifrukt innebära en betydelsefull stabilisering av marknadsförhållandena för frukt. Även ur hälsosynpunkt är en sådan utveckling av vikt.

Utredningen räknar med att denna utveckling i fråga om fruktdrycker kan nås genom intensifierad forsknings- och försöksverksamhet, genom stöd till utbyggnad av vederbörande industrier samt genom avsättningsstimulerande upplysningsverksamhet. I fråga om forskningen på fruktsaftområdet har utredningen samrått med utredningsmannen för ett ifrågasatt livsmedelstekniskt branschforskningsinstitut.

Utredningen förordar, att det fortsatta forsknings- och utvecklingsarbetet

på fruktsaftområdet tas om hand av det livsmedelstekniska institutet i samarbete med Institutet för växtförädling av frukt och bär i Balsgård. Grundforskning och vad därmed sammanhänger förutsätts åvila det förstnämnda institutet.

Stöd till utbyggnad och effektivisering av mustindustrin kan f. n. erhållas i form av statlig lånegaranti enligt den nyss nämnda kungörelsen om statlig garanti för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål. Vidare kan lånegaranti till musteriföretag lämnas av företagarföreningarna eller kommerskollegium. Sådant stöd har också lämnats. Utredningen utgår från att dessa möjligheter till lånegaranti i erforderlig utsträckning i framtiden kommer att stå till förfogande. Med hänsyn till angivna möjligheter beträffande kreditstöd erfordras f. n. inte några ytterligare åtgärder till stöd för att bygga ut musteriindustrin.

Genom beslut av 1945 års riksdag (prop. 141, JoU 55, rskr 271) infördes försöksvis frivillig kontroll av plantskolealster. Härigenom avsågs erfarenheter vinnas om förutsättningarna för att senare införa obligatorisk kontroll. För att utföra kontrollen inrättades statens plantskolenämnd. Nämnden står under lantbruksstyrelsens överinseende och samarbetar i växtparasitfrågor med statens växtskyddsanstalt. Verksamheten avsågs finansieras dels genom avgifter, dels genom statsbidrag, vilket utgick med 15 000 kr. per år t. o. m. budgetåret 1958/59 för att sedan slopas.

Enligt nu gällande reglemente har statens plantskolenämnd till uppgift att verka för åstadkommande av ett fullgott planteringsmaterial av plantskolealster, huvudsakligen fruktträd, grundstammar av fruktträd samt bär- och nötbuskar. Nämnden skall se till att plantskola, som deltar i plantskolekontrollen, förökar och till försäljning lämnar ut endast sådana plantskolealster, som visat sig lämpade för ekonomisk odling med hänsyn till hårdighet, bördighet och motståndskraft mot sjukdomar. Vidare skall plantskolenämnden se till att de plantskolor, som deltar i kontrollen, genomför de åtgärder som statens växtskyddsanstalt har föreskrivit för att bekämpa växtparasiter.

Plantskolenämnden har även till uppgift att motta och jämte eget yttrande till lantbruksstyrelsen överlämna ansökningar om införseltillstånd för fruktträd och bärbuskar m. m. enligt kungörelsen den 24 mars 1950 (nr 84) med vissa bestämmelser om införsel av fruktträd och bärbuskar. Nämnden skall vidare kontrollera, att av lantbruksstyrelsen med stöd av nämnda kungörelse utfärdade föreskrifter efterföljs och att villkoren i införseltillstånd beträffande växternas kvalitet m. m. är uppfyllda.

Lantbrukstyrelsen utser ledamöterna i nämnden, varvid en representerar försöksverksamheten på fruktodlingens område, en växtskyddsfrågor, högst tre plantskoleverksamheten samt högst två köpare av plantskolealster. En av ledamöterna utses av lantbruksstyrelsen att vara nämndens ordförande. Hos nämnden är anställd en inspektör, som svarar för inspek-

tionsverksamheten i plantskolorna samtidigt som han är konsulterande odlingsrådgivare och nämndens sekreterare.

Innehavare av plantskola, som plantskolenämnden finner äga förutsättningar att framställa ett fullgott planteringsmaterial av plantskolealster, kan erhålla rätt att förse sin produktion därav med ett för ändamålet av plantskolenämnden särskilt inregistrerat varumärke. Såsom villkor för rätt att använda kontrollmärket gäller att plantskolans innehavare har träffat skriftligt avtal med plantskolenämnden om märkets begagnande samt att härför fastställda avgifter erläggs.

Plantskolekontrollen omfattar fruktträd, fruktträdsgrundstammar samt bär- och nötbuskar. Vidare förekommer specialkontroll av hallonplantor, jordgubbsplantor samt rosor och rosgrundstammar. Till kontrollen är över 40 plantskolor anslutna. Fyra femtedelar av produktionen av fruktträdsgrundstammar kontrolleras f. n. De plantskolor, som deltar i specialkontrollerna, inspekteras av plantskoleinspektören två gånger per år, medan övriga plantskolor inspekteras en gång om året.

Kontrollverksamheten finansieras dels genom att statens växtskyddsanstalt lämnar 15 000 kr. såsom ersättning för viss sundhetsinspektion, dels genom kontrollavgifter som erläggs av anslutna plantskolor. Kontrollavgifterna fördelas på en årlig grundavgift och en avgift för kontrolletiketter.

Beträffande behovet av kontroll av plantskolealster anför utredningen, att för yrkesfruktodlingens del är plantskolornas leveranser av fullgoda fruktträd och fruktträdsgrundstammar en förutsättning för näringens möjligheter att hävda sig vid skärpt konkurrens. Även för den allmänna sektorn är försörjning med kvalitativt högstående plantskolealster av stor ekonomisk betydelse. Detta gäller självfallet även i fråga om den omfattande avsättningen av plantskolealster till enskilda köpare.

Betydelsen av kontroll av plantskolealster ligger i första hand i den försäkring som köparna därigenom erhåller om ett fullgott utgångsmaterial vid planteringen. Att plantmaterialet är fritt från svårare växtparasiter är en viktig förutsättning för en god start. I vissa fall, t. ex. när det gäller virusangrepp på fruktträd och bärbuskar eller nematoder på jordgubbar, kan hela resultatet av odlingen äventyras om utgångsmaterialet är infekterat redan vid planteringen, eftersom några möjligheter att senare övervinna dessa typer av angrepp knappast finns.

Vid sidan om sundhetskontrollen är även kontrollen av sortäktighet och kvalitet hos plantskolealster av väsentlig betydelse. Med de olika växtslagens och sorterarnas varierande hårdighet kan fel i leveranserna beträffande sortäktigheten få betydande ekonomiska konsekvenser. Då det i de flesta fall inte är möjligt att vid planteringstillfället fastställa sort och i förekommande fall den grundstam, på vilken förädlingen skett, måste sortäktighetskontrollen följaktligen ske under vegetationsperioden. För privatträdgårdarna är sortkontrollen speciellt viktig, då amatörodlarna i regel inte har några möjlig-

heter att identifiera sorterna utan helt får lita på leverantörerna. Kvalitetskontrollen har betydelse framför allt för den växtköpande allmänheten. Yrkesodlare av frukt och bär eller fackmän, som köper prydnadsväxter till offentliga planteringar eller till anläggningsfirmor, kan i regel bedöma om en levererad vara håller överenskommen kvalitet. Regler för kvalitets-sorteringen är därför främst till hjälp för amatörödlarna. Vidgad sundhetskontroll av plantskolealster är därför angelägen ur såväl yrkesodlingens som det allmännas synpunkt. Likaledes är det av stor vikt att sortäktets- och kvalitetskontrollen kan intensifieras. Utredningen berör i sammanhanget — utan att lägga fram förslag i ämnet — frågan om behovet av en moderplantskola för att bl. a. framställa ett friskt och sortäkta plantmaterial.

I syfte att höja standarden hos saluförda plantskolealster bör i första hand spridning av parasiter och växtsjukdomar hindras. Sundhetskontroll är särskilt angelägen i fråga om plantskolealster, vilka i första hand levereras till yrkesodlare. Inköp av infekterat växtmaterial kan nämligen såsom nämnts för en yrkesodlare få förödande ekonomiska konsekvenser. Utredningen föreslår därför att obligatorisk sundhetskontroll av plantskolealster införs, i första hand för sådana plantskolealster, som är av ekonomisk betydelse för den yrkesmässiga odlingen. Den obligatoriska sundhetskontrollen bör införas den 1 juli 1966 och avse fruktträd, fruktträdsgrundstammar samt vinbär och hallon.

Kontrollen av sortäktetheten hos plantmaterialet kompletterar sundhetskontrollen. Genom förbättrad sortäktethet kan ökad spridning vinnas av sorter, som är resistent mot parasitangrepp och växtsjukdomar. På samma sätt verkar kvalitetskontrollen av plantskolealster. Syftet med sortäktets- och kvalitetskontroll av plantskolealster anser utredningen emellertid i huvudsak nås genom en intensifierad frivillig verksamhet på området. Då det ur allmän synpunkt är önskvärt, att den frivilliga plantskolekontrollen får största möjliga omfattning, bör denna beredas särskilt marknadsskydd. Utredningen föreslår därför, att saluhållande eller försäljning av sådana plantskolealster, för vilka kontrollregler har fastställts inom ramen för angivna kontrollsystem, endast får ske under benämning eller beteckning, som anger att produkten är av särskilt god beskaffenhet, om produkten har underkastats ifrågavarande kontroll. Detta bör gälla beträffande fruktträd och fruktträdsgrundstammar, bär- och nötkuskar, jordgubbsplantor, rosor och rosgrundstammar samt de vedartade prydnadsväxter i övrigt, som omfattas eller kommer att omfattas av den frivilliga kontrollverksamheten.

Statens växtskyddsanstalt bör ansvara för den föreslagna obligatoriska kontrollen på plantskoleområdet och utfärda närmare bestämmelser beträffande denna. Det löpande kontrollarbetet bör däremot på växtskyddsanstaltens uppdrag och under dess överinseende has om hand av plantskolenämnden, som därjämte svarar för den frivilliga kontrollen. Någon förstärkning av växtskyddsanstaltens personal för verksamhetens centrala admi-

nistration erfordras inte. Däremot krävs särskild personal för sundhetskontrollen. Utredningen anser det ändamålsenligt att den obligatoriska kontrollen av plantskolealster has om hand av samma personal, som ombesörjer den frivilliga kontrollverksamheten. Härigenom kan väsentliga kostnadsbesparingar göras.

Utredningen förordar vidare vissa ändringar i statens plantskolenämnds organisation. Sålunda bör ordföranden i plantskolenämnden utses av Kungl. Maj:t, som även bör godkänna nämndens stadgar. I övrigt bör nämnden liksom hittills stå under lantbruksstyrelsens överinseende och styrelsen bör utse dess övriga ledamöter. Av ledamöterna i nämnden bör en utses på förslag av växtskyddsanstalten, en på förslag av lantbrukshögskolan, en på förslag av Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund, en på förslag av Sveriges trädgårdsanläggningsförbund, en på förslag av Svenska stadsförbundet och Svenska kommunförbundet gemensamt samt tre ledamöter på förslag av Svenska plantskolornas riksförbund. Inom styrelsen bör utses ett verkställande utskott.

Liksom hittills bör plantskolenämndens uppgift vara att verka för att fullgott planteringsmaterial av plantskolealster framställs. Detta bör ske genom att vid sidan av den obligatoriska kontrollen tillämpas ett frivilligt kontrollsystem, som omfattar sundhets-, sortläkthets- och kvalitetskontroll för sådana plantskolealster, som inte ingår i den obligatoriska verksamheten, samt sortläkthets- och kvalitetskontroll för fruktträd, fruktträdsgrundstammar samt hallon och vinbär. Nämnden bör vidare främja avsättningen av ett fullgott planteringsmaterial av plantskolealster genom allmän upplysningsverksamhet i hithörande frågor. Upplysningsverksamheten bör rikta sig såväl till producenterna och återförsäljarna av plantskolealster som till olika köparkategorier. De närmare formerna för upplysningsverksamheten bör fastställas av plantskolenämnden. I frågor som rör åtgärder om tillämpningen av den obligatoriska sundhetskontrollen av vissa plantskolealster bör nämnden samarbeta med statens växtskyddsanstalt.

Omorganisationen av plantskolenämndens verksamhet bör ske den 1 juli 1966. Från samma tidpunkt bör nämndens personalresurser förstärkas. Förutom plantskoleinspektören behövs två kontrollanter och ett skrivbiträde för nämndens verksamhet. Kostnaden för denna beräknas uppgå till ca 100 000 kr. Härvid har hänsyn tagits till att plantskolenämndens personal beräknas sysselsatt delvis med uppgifter hos växtskyddsanstalten. Självfallet bör det tillkomma plantskolenämnden att närmare besluta om organisationens utformning inom ramen för tillgängliga medel. Utredningen påpekar slutligen att plantskoleinspektörens arbete i fortsättningen helt bör inriktas på kontrollfrågor och allmän upplysningsverksamhet.

Kostnaderna för kontrollverksamheten bör i huvudsak bestridas genom särskilda kontrollavgifter. Kontrollavgifterna för den obligatoriska sundhetskontrollen av vissa plantskolealster bör fastställas av Kungl. Maj:t efter

förslag av växtskyddsanstalten, medan övriga kontrollavgifter bör fastställas av lantbruksstyrelsen efter förslag av plantskolenämnden. Med hänsyn till den betydelse, som den obligatoriska sundhetskontrollen har ur allmän synpunkt, bör ett statligt administrationsbidrag med 15 000 kr. per år tills vidare utgå till den kontrollverksamhet, som på växtskyddsanstaltens uppdrag ombesörjs av plantskolenämnden. Sedan närmare erfarenheter vunnits rörande verksamheten, bör detta bidrag omprövas.

Avgifterna för såväl den obligatoriska som den frivilliga kontrollen bör avpassas till kostnadsläget. En avgift för obligatorisk sundhetskontroll vid försäljning av fruktträd samt vinbärs- och hallonbuskar av resp. 10, 4 och 2 öre per styck, beräknar utredningen inbringa sammanlagt ca 23 000 kr. per år. Motsvarande belopp bör enligt utredningen genom växtskyddsanstalten tillföras plantskolenämnden såsom ersättning för den inspektionsverksamhet m. m., som nämndens personal utför i samband med obligatorisk sundhetskontroll. I övrigt bör plantskolenämndens kostnader — utom genom det förutnämnda administrationsbidraget — bestridas av medel, som erhålls genom avgifter avpassade efter kostnadsläget för frivillig kontrollverksamhet. Dessa avgifter bör utformas dels såsom fasta årsavgifter på förslagsvis 50 kr. per år, dels såsom kontrollavgifter baserade på de anslutna plantskolornas försäljning av kontrollerade produkter. Dessa avgifter beräknar utredningen inbringa omkring 67 000 kr. per år. Utredningen föreslår slutligen med hänsyn till betydelsen av allmän upplysningsverksamhet i samband med intensifierat kontrollarbete på plantskoleområdet att statsbidrag utgår härtil med 10 000 kr. per år. Upplysningsverksamheten bör ledas av plantskolenämnden och till stor del ombesörjas av plantskoleinspektören.

Yttranden. Över trädgårdsnäringsutredningens förslag har remissyttranden avgetts av statskontoret, lantbruksstyrelsen, kommerskollegium efter hörande av vissa handelskammare, statens jordbruksnämnd, statistiska centralbyrån, statens växtskyddsanstalt, lantbrukshögskolan, utredningen angående ett livsmedelstekniskt branschforskningsinstitut, Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Kooperativa förbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges livsmedelshandlareförbund, Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund, Sveriges trädgårdsanläggningsförbund, Sveriges musteriförbund, Föreningen Fruktdrycker, Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a., Svenska plantskolornas riksförbund och statens plantskolenämnd.

Utredningens förslag beträffande kreditstöd till försäljningsföretag för trädgårdsprodukter tillstyrks av de remissinstanser som uttalat sig härom. *Lantbruksstyrelsen*, *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* och *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* anser att även kreditgarantier till trädgårdsnäringsens lagerhus bör utgå ur ramen för trädgårdsnäringsens rationalisering m. m. Sistnämnda förbund föreslår vidare

att lantbruksstyrelsen bör få bevilja lånegarantier upp till 200 000 kr. samt att statliga kreditgarantier lämnas även för personalutrymmen.

Ingen av remissinstanserna har haft något att erinra mot utredningens synpunkter på stödgivning till nyetablerade trädgårdsföretag.

Utredningens uppfattning beträffande behovet av kvalitetsfrämjande åtgärder i fråga om frukt delas av flertalet remissinstanser, som yttrat sig i frågan. Sålunda har förslaget att bilda ett samarbetsorgan för frukt biträttats av remissinstanserna. *Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a.* är angelägen att slå fast organisationens frivilliga karaktär och principen om producent- och handelsintressenas lika inflytande. Föreningen understryker vidare att det planerade organets arbetsområde bör begränsas till upplysning på fruktområdet samt till frågan om kvalitetsbestämmelser för svenskodlade äpplen och päron, även i dess verksamhet som remissorgan. *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* och *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* anser att man i syfte att nedbringa administrationskostnaderna bör pröva möjligheterna till samarbete med någon närstående organisation. *Statskontoret* förordar undersökning av möjligheterna att utvidga handelsträdgårdsmästareförbundets och yrkesfruktodlareförbundets nuvarande samarbete i fråga om kansliorganisationen till att omfatta även samarbetsorganet. I fråga om samarbetsorganets sammansättning föreslår *Sveriges livsmedelshandlareförbund* att även detaljhandeln får representanter i organets styrelse och *Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a.* att föreningens sekreterare ingår.

För samordning av regler med den europeiska marknadens redan gällande bestämmelser anser *styrelsen för lantbrukshögskolan* det erforderligt att samarbetsorganet sorterar under lantbruksstyrelsen. Även *lantbruksstyrelsen* föreslår viss anknytning till officiell statlig instans samt i övrigt liknande bestämmelser som gäller för Svensk matpotatiskontroll (SMAK). *Kommerskollegium*, som anser att samarbetsorganet ej bör ha någon officiell prägel, förutsätter att arbetet inom OECD och EEC att skapa enhetliga europeiska kvalitetsbestämmelser för frukt beaktas när svenska kvalitetsnormer utformas.

Någon invändning mot utredningens bedömning av behovet av och formerna för den upplysningsverksamhet samarbetsorganet beräknas bedriva har inte framkommit vid remissbehandlingen. *Sveriges lantbruksförbund* anser dock att resurserna för upplysningsverksamheten bör ökas.

Däremot har remissinstanserna redovisat varierande uppfattningar om förslaget rörande samarbetsorganets verksamhet med kvalitetsnormer för frukt. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* anser det sålunda angeläget att obligatorisk kontroll av packning och sortering av frukt genomförs. Även *lantbruksstyrelsen* finner starka skäl tala för att redan nu införa ett obligatoriskt kontrollsystem för fruktmarknaden. Med hänsyn till viljan att

på frivillig väg åstadkomma ett effektivt kontrollsystem, motsätter sig styrelsen emellertid inte utredningens förslag. *RLF* anser det oklart hur den föreslagna kvalitetskontrollen skall genomföras. *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* är skeptiskt mot att kvalitetskontrollen inte fullföljs ända fram till konsumenten. Förbundet anser det omöjligt att komma till rätta med kvalitetskontrollen efter de föreslagna riktlinjerna och understryker nödvändigheten av effektiva kontrollåtgärder i handelsledet. *Kommerskollegium* anser att ett system med officiellt fastställda kvalitetsbeteckningar eller därmed jämförliga anordningar bör tillgripas endast då det, särskilt med hänsyn till konsumenterna, föreligger ett allmänt intresse att saluförda produkter fyller önskvärda kvalitetskrav och branschen själv inte förmår åstadkomma detta.

Även i fråga om de föreslagna kvalitetsbeteckningarna har remissinstanserna delade meningar. *Skånes handelskammare*, som tillstyrker förslaget, utgår från att kvalitetsbeteckningarna avses omfatta även importerad frukt. *Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a.* godtar att kvalitetsbeteckningarna kan skyddas. Föreningen motsätter sig inte heller att de föreslagna beteckningarna i fråga om svenskodlade äpplen och päron förbehålls sådan frukt, som omfattas av samarbetsorganets kvalitetskontroll. *Sveriges frukt- och konfektyrhandlareförbund* anser det däremot orimligt att med de föreslagna kontrollmöjligheterna reservera vedertagna kvalitetsbeteckningar för den frukt, som kontrollerats av samarbetsorganet. *RLF* har liknande invändning mot förslaget och anser det mer tilltalande att när kvalitets-sortering skett enligt samarbetsorganets regler markera detta genom att märka varan exempelvis med beteckningen Svensk Fruktkontroll Lyx, Svensk Fruktkontroll Prima, etc. *Sveriges lantbruksförbund* framför liknande åsikter och förordar beteckningar som anger från vilken kategori odlare frukten härrör. *Stockholms handelskammare* ställer sig avvisande till förslaget.

Utredningens förslag angående verksamhetens finansiering har godtagits av remissinstanserna. *Lantbruksstyrelsen* påpekar dock att yrkesfruktodlingens andel av de till trädgårdsnäringen restituerade bensinskattemedlen sannolikt är ringa och att detta bör beaktas då statsbidraget fastställs.

De synpunkter och förslag som utredningen framlagt beträffande stöd till fruktsafttillverkning tillstyrks i princip av remissinstanserna. *Lantbruksstyrelsen* och *styrelsen för lantbrukshögskolan* förordar att i stället för Balsgårdsinstitutet högskolans institution för frukt och bär i Alnarp kopplas in på forskning och försök med fruktsafter.

Föreningen Fruktdrycker och *Sveriges musteriförbund* förordar en bättre kvalitetskontroll av fruktsafterna. Musteriförbundet samt *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* beklagar att utredningen inte ansett sig kunna rekommendera driftskrediter i form av statliga lånegarantier för finansiering av fruktinköp.

Förslagen i fråga om kontroll av plantskolealster har i allmänhet tillstyrkts av remissinstanserna. Vissa av dem har uttryckt önskemål om att den obligatoriska kontrollen utvidgas. Sålunda förordar *lantbruksstyrelsen*, *statens plantskolenämnd* och *Svenska plantskolornas riksförbund* att denna skall omfatta även sortäkthet och kvalitet. *Lantbruksstyrelsen* anser vidare att kontrollen bör gälla alla varuslag, för vilka nu särskilda införselbestämmelser gäller. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* samt *statens plantskolenämnd* anser att i princip all offentlig försäljning av plantskolealster bör omfattas av den obligatoriska kontrollen. Nämnden förutsätter att också återförsäljarna inordnas under obligatoriet. Denna uppfattning delas av *lantbruksstyrelsen*. Vidare förekommer en rad förslag att utvidga den obligatoriska kontrollen med ytterligare växtslag.

De av utredningen framförda önskemålen om en moderplantskola understryks i yttranden av *lantbruksstyrelsen*, *statens växtskyddsanstalt*, *statens plantskolenämnd*, *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* samt *Svenska plantskolornas riksförbund*.

Utredningens förslag i fråga om frivilliga kontrollen biträds i huvudsak av remissinstanserna. *Statens växtskyddsanstalt*, *lantbruksstyrelsen* och *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* anser det önskvärt att s. k. småplantor medtas i den frivilliga kontrollen.

I fråga om det föreslagna marknadsskyddet för kontrollerade plantor framhåller *lantbruksstyrelsen* att ett sådant bör finnas men att utformningen behöver ytterligare övervägas. *Statens plantskolenämnd* förordar att marknadsskyddet åstadkommes genom bestämmelse, att de beteckningar, som fastställs av plantskolenämnden, inte får användas med mindre växterna är märkta med nämndens kontrolletikett. *Skånes handelskammare* utgår från att bestämmelserna rörande marknadsskyddet omfattar även importerad vara.

Förslagen rörande plantskolenämndens ändrade arbetsuppgifter och sammansättning har föranlett vissa yttranden. Sålunda ifrågasätter *statskontoret*, *styrelsen för lantbrukshögskolan* och *statens plantskolenämnd* om inte den föreslagna nämnden bör anförtros även den obligatoriska kontrollen. Högskolestyrelsen och plantskolenämnden anser dock att nämnden i så fall bör utökas med växtskyddsanstaltens föreståndare, ytterligare en representant för lantbrukshögskolans trädgårdsinstitutioner samt en representant för Riksförbundet svensk trädgård. I huvudsak samma uppfattning hyser *lantbruksstyrelsen*, som i likhet med *statens plantskolenämnd*, framhåller att, om kontrollen av småplantor kommer till stånd, en representant i nämnden bör utses av Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund. Detta förbund har redovisat samma åsikt.

Utredningens bedömning av kostnaderna för kontrollverksamheten och förslagen rörande dess finansiering har föranlett vissa erinringar. Sålunda anser *lantbruksstyrelsen*, *styrelsen för lantbrukshögskolan* och *statens*

plantskolenämnd att personalkostnaderna är för lågt beräknade. Lantbruksstyrelsen menar vidare att utredningen väl optimistiskt bedömt möjligheterna att få in avgifter för den frivilliga kontrollen. På grund av svårigheterna att nu bedöma förutsättningarna för att genom avgifter täcka nämndens kostnader förordar styrelsen ett högre statsbidrag under de första åren, förslagsvis 25 000 kr. Även *styrelsen för lantbrukshögskolan* anser att bidragen bör ökas väsentligt. *Statens plantskolenämnd* har inte direkt förordat någon höjning av statsbidraget men framhåller, att det föreslagna bidraget ter sig mycket blygsamt vid jämförelse med motsvarande bidrag i andra länder. Nämnden ifrågasätter om det går att bygga upp en obligatorisk kontroll med så ringa stöd från det allmännas sida. Statsbidraget till upplysningsverksamhet, 10 000 kr., föreslås fördubblat, för att en effektiv verksamhet skall kunna bedrivas. Även *lantbruksstyrelsen* förordar att detta statsbidrag, åtminstone till en början, utgår med 20 000 kr. per år. *Statens växtskyddsanstalt* anser det föreslagna sättet att administrera kontrollavgifterna vara synnerligen omständligt. Nämnden föreslås direkt kunna använda avgifterna i sin rörelse.

Departementschefen

Vattenföreningarna har blivit ett allt större samhällsproblem. Jag vill erinra om att staten under senare tid satsat betydande resurser på olika åtgärder för att komma till rätta med dessa problem. Lantbruksstyrelsens förslag, som redovisats i det föregående, går ut på att skapa förutsättningar för bättre vattenvård inom jordbruket. F. n. kan stöd till vattenvårdande åtgärder inte utgå till sådana brukningsenheter som bedöms ej bestå på lång sikt. För att underlätta för jordbrukare vid sådana enheter att genomföra vissa ur allmän synpunkt önskvärda vattenvårdsåtgärder, bör såsom lantbruksstyrelsen föreslagit öppnas möjligheter att lämna statliga kreditgarantier härför. Remissinstanserna har i allt väsentligt tillstyrkt förslaget.

Garanti bör enligt min mening beviljas endast då vattenvårdande myndighet bedömer åtgärder för att hindra vattenförening erforderliga. Vidare bör garantistödet utgå endast till sådana anläggningar, som oundgängligen erfordras för att fylla de krav, vilka bör ställas ur vattenvårdssynpunkt. Enligt min mening bör kreditstödet lämnas såväl till anläggningskostnaden som till anskaffning av nödvändig utrustning. Lånetiden bör ej överstiga tio år. Kungl. Maj:t bör äga meddela de bestämmelser som föranleds av bifall till vad jag nu förordat.

Trädgårdsnäringsutredningens förslag syftar till att stärka näringens konkurrenskraft. Förslagen har i huvudsak tillstyrkts av remissinstanserna. Även jag anser att förslagen är väl ägnade att förbättra näringens effektivitet och ansluter mig i princip till vad utredningen föreslagit.

Kreditstöd till försäljningsföretag för trädgårdsprodukter lämnas f. n. av olika myndigheter. Såväl lantbruksstyrelsen som utredningen har påpekat

att nämnda förhållande är mindre lämpligt. Jag biträder förslaget att utvidga det kreditstöd, som lämnas till berörda företag genom lantbruksstyrelsen, till att omfatta samtliga trädgårdsalster. Liksom bl. a. lantbruksstyrelsen anser jag vidare det vara lämpligt att ha kreditstödet till trädgårdsnäringen i en och samma kreditgarantiram. Jag föreslår därför, att kreditgarantier för lån till här berörda försäljningsföretag lämnas inom ramen för lån till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. Jag biträder vidare lantbruksstyrelsens förslag att styrelsen ges möjlighet att ur nyssnämnda ram medge kreditgaranti för lån upp till 200 000 kr. till ett och samma företag. Kungl. Maj:t bör dock även i fortsättningen om särskilda skäl föreligger äga bevilja garanti utöver nämnda maximibelopp. Även det vid remissbehandlingen framförda förslaget att kostnader för personalutrymmen får ingå i garantibeloppet kan jag tillstyrka. Kungl. Maj:t bör äga meddela de bestämmelser som föranleds av bifall till vad jag nu förordat.

Mot utredningens synpunkter på stödet till nyetablerade trädgårdsföretag har jag intet att erinra.

Det av trädgårdsnäringens utredningen i samråd med representanter för odlarna och handeln föreslagna samarbetsorganet blir enligt min mening väl lämpat för arbete med kvalitetsnormer och upplysning i fråga om frukt. Jag anser det vidare vara ändamålsenligt att samarbetsorganet för frukt i likhet med motsvarande organ för grönsaker ges en viss officiell prägel genom att Kungl. Maj:t efter framställning av samarbetsorganet bör kunna fastställa stadgar för detta och förordna ordförande i dess styrelse. Jag vill i sammanhanget understryka betydelsen av att de båda organen samarbetar intimt för att på så sätt begränsa kostnaderna för administration m. m. Förutsättningarna för att på sikt sammanföra de båda organen och bilda ett för trädgårdsnäringens samtliga produktionsgrenar gemensamt samarbetsorgan torde vidare böra undersökas.

För att stödja samarbetsorganets kvalitetsfrämjande arbete, som skall utmynna i en ur kvalitetssynpunkt välordnad frukthandel till gagn för såväl odlare och handlare som konsumenter, bör såsom utredningen föreslagit vissa kvalitetsbeteckningar reserveras för den frukt som kontrolleras av samarbetsorganet. Även om viss tveksamhet om förslaget kommit till uttryck vid remissbehandlingen bör enligt min mening införas en bestämmelse om att äpplen och päron får saluhållas och försälas under beteckningarna Lyx, Extra Prima och Prima endast då varan blivit märkt i enlighet med samarbetsorganets regler för kvalitetskontroll. Kungl. Maj:t bör äga meddela de bestämmelser som föranleds härav.

För att finansiera samarbetsorganets verksamhet på fruktområdet bör årligen ett belopp som motsvarar fruktodlingens förbrukning av skattebelagda drivmedel ställas till förfogande från anslaget till gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt. Dessutom bör under en femårsperiod 50 000 kr. årligen få tas i anspråk för samma ändamål av fon-

derade bensinskattemedel. Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, bör äga besluta härom. Såsom villkor för medelstilldelningen bör gälla att frivilliga avgifter varje år tillförs samarbetsorganet i den utsträckning som förutsatts av trädgårdsnäringsutredningen.

Den av utredningen berörda frågan om forskning på fruktsafternas område bör prövas i samband med behandlingen av förslag från utredningen rörande inrättandet av ett livsmedelstekniskt branschforskningsinstitut.

I likhet med trädgårdsnäringsutredningen anser jag att det finns ett stort behov av kontroll av plantskolealster. Särskilt påtagligt är detta behov för plantmaterial som i större utsträckning nyttjas inom yrkesmässig odling. Med hänsyn till de betydande ekonomiska avbräck, som inköp av infekterat plantmaterial kan medföra för den yrkesmässiga odlingen, bör såsom utredningen föreslagit och remissinstanserna i princip tillstyrkt införas obligatorisk sundhetskontroll av vissa plantskolealster fr. o. m. den 1 juli 1966. Kungl. Maj:t bör äga avgöra vilka växtslag som skall omfattas av denna kontroll samt meddela erforderliga bestämmelser i ämnet.

Vid sidan av den obligatoriska sundhetskontrollen bör liksom f. n. kunna bedrivas frivillig kontroll av plantornas sortäkthet och kvalitet. Inom denna bör också kunna upptas sundhetskontroll av sådana plantskolealster som inte omfattas av den obligatoriska kontrollen. För att främja anslutningen till den frivilliga kontrollen bör såsom utredningen föreslagit vissa särskilda bestämmelser meddelas. Sålunda bör gälla att saluhållande och försäljning av sådana plantskolealster, för vilka kontrollregler har fastställts inom ramen för kontrollsystemet, endast om produkten har godkänts vid ifrågavarande kontroll får ske under benämning eller beteckning, som anger att produkten är av särskilt god beskaffenhet.

Växtskyddsanstalten bör i enlighet med utredningens förslag ansvara för den obligatoriska sundhetskontrollen och få i uppdrag att meddela närmare bestämmelser för denna. Enligt min mening bör lantbruksstyrelsen liksom nu ha överinseendet över den frivilliga kontrollen. Det löpande arbetet med såväl obligatorisk som frivillig kontroll samt viss upplysningsverksamhet i anslutning härtill bör has om hand av statens plantskolenämnd. Utredningens förslag rörande ändrad organisation av plantskolenämnden kan jag i huvudsak tillstyrka. Sålunda bör ordföranden i nämnden utses av Kungl. Maj:t och nämndens övriga ledamöter av lantbruksstyrelsen. Kungl. Maj:t bör godkänna stadgar för nämnden.

I princip bör den av plantskolenämnden bedrivna kontrollverksamheten vara självbärande och finansieras genom kontrollavgifter. Enligt min uppfattning bör Kungl. Maj:t fastställa avgifterna för den obligatoriska kontrollen efter förslag av plantskolenämnden och övriga kontrollavgifter fastställas av lantbruksstyrelsen, likaledes efter förslag av nämnden. Av skäl som växtskyddsanstalten anfört anser jag vidare att plantskolenämnden

bör uppbära ifrågavarande avgifter och disponera dessa enligt stat som fastställs av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

Förslaget om att under en övergångstid ge statsbidrag med 15 000 kr. per år till vissa administrationskostnader för den obligatoriska kontrollen samt statsbidrag med 10 000 kr. per år till allmän upplysning om kontrollverksamheten kan jag tillstyrka. Vid anmälan av anslaget till statens växtskyddsanstalts omkostnader kommer jag därför att förorda att 25 000 kr. beräknas för ifrågavarande ändamål.

Med hänsyn till att ramen för lån för uppförande av lagerhus m. m. hittills endast i relativt begränsad omfattning tagits i anspråk för kreditstöd åt försäljningsföretag för trädgårdsalster bör den föreslagna överflyttningen av kreditstödet ej föranleda att ifrågavarande ram minskas utan denna bör i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag även för budgetåret 1966/67 fastställas till 4 milj. kr. Enligt min mening bör det vidare vara möjligt att tillgodose de ökade anspråk på lån för trädgårdsnäringsens rationalisering m. m. som följer av mina förslag i det föregående utan att öka garantiramen härför. Denna bör således även under budgetåret 1966/67 vara 6 milj. kr.

Tillgång till kapital är av avgörande betydelse för jordbrukets rationalisering. Med hänsyn härtill anser jag det vara angeläget att ramarna för statliga kreditgarantier för jordbrukets rationalisering vidgas. Jag förordar därför att garantiramarna för lån till yttre och inre rationalisering, driftslån och jordförvärvslån ökas med sammanlagt 23 milj. kr. Under budgetåret 1966/67 bör därför statlig kreditgaranti få beviljas med 45 milj. kr. för lån till yttre rationalisering, med 38 milj. kr. för lån till inre rationalisering, med 30 milj. kr. för jordförvärvslån och med 20 milj. kr. för driftslån. Liksom för innevarande budgetår bör Kungl. Maj:t äga jämka fördelningen om förhållandena ger anledning därtill. Vid beräkningen av ramen för lån till inre rationalisering har jag beaktat kreditbehovet för lån till vattenvårdande åtgärder vid ej bestående jordbruk.

Liksom hittills bör riksdagens medgivande inhämtas för att enligt tidigare tillämpade grunder sätta ned räntan på bl. a. vissa lån från egnahemslånefonden. Om riksdagen medger detta bör Kungl. Maj:t äga meddela de bestämmelser som fordras.

Anslaget bör föras upp med oförändrat 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna vad jag i det föregående har förordat i fråga om kvalitetsfrämjande åtgärder och sundhetskontroll beträffande vissa trädgårdsprodukter

b) medge, att den årliga räntan på den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter år 1919 men före den 1 juli 1940, får för år 1967 sättas ned till 3,6 procent

c) medge, att ränta på köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad på åbolägenhet, som år 1920 eller senare sålts från kronoegendom, får, i den mån köpeskillingen förräntas efter enahanda grunder som gällt eller gäller för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenhet, under år 1967 utgå efter 3,6 procent

d) medge, att under budgetåret 1966/67 statlig kreditgaranti beviljas för lån till yttre rationalisering intill ett belopp av 45 000 000 kr., för lån till inre rationalisering intill ett belopp av 38 000 000 kr., för jordförvärvslån intill ett belopp av 30 000 000 kr. och för driftslån intill ett belopp av 20 000 000 kr., med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena ger anledning därtill, medge jämkning i angivna fördelning

e) medge, att under budgetåret 1966/67 statlig kreditgaranti beviljas för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål intill ett belopp av 4 000 000 kr.

f) medge, att under budgetåret 1966/67 statlig kreditgaranti beviljas för lån till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. intill ett belopp av 6 000 000 kr.

g) till *Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

C 10. Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	985 000	934 708
1965/66	600 000	
1966/67 (förslag)	325 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår

1. att anslaget minskas med 275 000 kr.,
2. att det belopp, inom vars ram utfästelser om bidrag för att anskaffa specialmaskiner för jordbruket samt maskiner för trädgårdsnäringen får göras, fastställs till oförändrat 300 000 kr.

Motiv. 1. Medelsbehovet har beräknats med ledning av gjorda utfästelser.

Departementschefen

Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget har jag ej något att erinra. Ramen för utfästelser om bidrag till återbetalning av lån bör liksom för innevarande budgetår uppgå till 300 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (600 000 — 275 000) 325 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge, att under budgetåret 1966/67 utfästs bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånepfond med sammanlagt 300 000 kr.

b) till *Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånepfond* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kr.

C 11. Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	5 000 000	5 000 327	5 640 729
1965/66	7 150 000		
1966/67 (förslag)	9 100 000		

Lantbruksstyrelsen hemställer, att anslaget ökas med 4 950 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67
1. Statsbidrag m. m. vid särskilda rationaliseringsinsatser	6 000 000	+ 5 000 000
2. Främjande av jordbruksnäringens framåtskridande i de fyra nordligaste länen jämte Gävleborgs län	550 000	—
3. Produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall	250 000	—
4. Fraktbidrag vid transport av fodermedel.....	350 000	— 50 000
	<hr/> 7 150 000	<hr/> + 4 950 000

Motiv. 1. Ökningen av anslagsbehovet föranleds av att verksamheten fr. o. m. den 1 juli 1965 förutom de fyra nordligaste länen även avser Kopparbergs, Gävleborgs och Värmlands län samt den del av Älvsborgs län som motsvarar landskapet Dalsland samt av att verksamheten i de fyra nordligaste länen under senare tid tenderar att öka kraftigt. Lantbruksstyrelsen framhåller, att det är särskilt angeläget att verksamhetens utveckling inte hämmas av medelsbrist.

2. Anslagsposten fördelas av styrelsen med ledning av antalet i jordbruk över 2 ha sysselsatta personer över 15 år inom länen och länsdelen i fråga. Anslagsposten bör tas upp med oförändrat belopp.

3. Styrelsen föreslår, att anslagsposten tas upp med oförändrat belopp.

4. I fraktbidrag för regleringsåren 1962/63 och 1963/64 har hittills utbetalats 312 200 kr. resp. 298 700 kr. Reservationen på anslagsposten vid utgången av regleringsåret 1963/64 utgjorde ca 267 500 kr. Om utbetalningarna för regleringsåret 1964/65 uppgår till 300 000 kr. uppstår en reservation under anslagsposten på omkring 70 000 kr.

I gemensam skrivelse den 20 september 1965 har *lantbruksstyrelsen*, *lantmäteristyrelsen* och *skogsstyrelsen* lämnat redogörelse för verksamheten med koncentrerad rationalisering av jordbruket i vissa län.

Myndigheterna erinrar inledningsvis om att ifrågavarande verksamhet genom beslut av 1965 års riksdag (prop. 1 s. 37, JoU 1 s. 34, rskr 9) fr. o. m. den 1 juli 1965 bedrivs förutom i de fyra nordligaste länen även inom Gävleborgs, Kopparbergs och Värmlands län samt inom den del av Älvsborgs län som motsvarar landskapet Dalsland. Fram till nyssnämnda tidpunkt har Kungl. Maj:t godkänt 85 objekt med sammanlagt 316 brukningsenheter. Efter den 30 juni 1965 ankommer det på lantbruksstyrelsen att i samråd med lantmäteristyrelsen och skogsstyrelsen godkänna rationaliseringsobjekt. Under perioden den 1 september 1964—den 30 juni 1965 har 61 brukningsenheter blivit föremål för yttre rationalisering. Därvid har arealen åker i medeltal ökats från 20 till 28 ha och arealen skogsmark från 111 till 147 ha. Lantbruksnämndernas rationaliseringsreserv i anslutning till objekten uppgick den 30 juni 1965 till 1 296 ha åker och 10 967 ha skogsmark.

Takten i den inre rationaliseringen har ökat efter hand. Detta framgår bl. a. av att statsbidrag här till under budgetåren 1960/61, 1961/62, 1962/63 samt under perioderna den 1 juli 1963—den 31 augusti 1964 och den 1 september 1964—den 30 juni 1965 beviljats med resp. 286 000 kr., 832 000 kr., 1 786 000 kr., 4 193 000 kr. och 5 402 000 kr. Huvuddelen av bidragen avser investeringar i ekonomibyggnader. Hittills har 50 ekonomibyggnader färdigställts, 113 påbörjats och 38 projekterats.

Personalen för verksamheten med koncentrerad rationalisering uppgår f. n. till 37 personer, varav nio är konsulenter, 25 assistenter eller instruktörer och tre biträden. För budgetåren 1960/61—1964/65 har 2 766 000 kr. utnyttjats för kostnader för personal, utredningar och upplysningsverksamhet m. m. Motsvarande kostnader för budgetåret 1965/66 beräknas uppgå till 1 760 000 kr.

Departementschefen

Mot bakgrunden av de goda erfarenheterna av verksamheten med koncentrerad rationalisering och av behovet av ytterligare sådana insatser beslutade 1965 års riksdag (prop. 1 bil. 11 s. 37, JoU 1 s. 34, rskr 9)

att särskild rationalisering fr. o. m. innevarande budgetår skall bedrivas förutom i de fyra nordligaste länen även inom Gävleborgs, Kopparbergs och Värmlands län samt inom landskapet Dalsland. Som framgår av den föregående redogörelsen har takten i rationaliseringsarbetet ökat efter hand. Främst till följd härav men även på grund av att verksamheten nu tagits upp i områdena utanför de fyra nordligaste länen har behovet av medel för såväl bidrag som personalkostnader stigit. Jag anser det därför vara nödvändigt att öka anslaget för att verksamheten skall kunna bedrivas tillräckligt intensivt. Med hänsyn härtill bör anslaget räknas upp med 2 milj. kr. Ytterligare 1 milj. kr. erfordras dock redan under innevarande budgetår för att rationaliseringsarbetet inte skall hämmas av medelsbrist. Jag återkommer till Kungl. Maj:t härom senare denna dag vid anmälan av utgifter på tilläggsstat.

Mot lantbruksstyrelsens övriga yrkanden har jag inget att erinra. Medelsbehovet för främjande av lantbruksnäringarnas framåtskridande i de fyra nordligaste länen jämte Gävleborgs län och för produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bör således beräknas till oförändrat 550 000 kr. resp. 250 000 kr. Vidare bör behovet av medel för fraktbidrag vid transport av fodermedel räknas ned med 50 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (7 150 000 + 1 950 000) 9 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 9 100 000 kr.

C 12. Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 875 000	1 146 045
1965/66	1 724 000	
1966/67 (förslag).....	1 570 000	

Lantbruksstyrelsen och *domänstyrelsen* föreslår att anslaget minskas med 154 000 kr.

Motiv. *Lantbruksstyrelsen* anför, att inkomsterna för budgetåret 1966/67 beräknas uppgå till 70 000 kr. och utgifterna till 440 000 kr. Av utgifterna beräknas ca 260 000 kr. för husbyggnadsarbeten, 85 000 kr. för avträdesersättningar och flyttningsbidrag, 70 000 kr. för anläggningar för el- och vattenförsörjning samt 25 000 kr. för fastighetsskatter, rotvärdesersättningar m. m.

Med hänsyn härtill bör anslagsposten uppföras med 370 000 kr. och den

52 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

ram inom vilken lantbruksstyrelsen får bevilja statsbidrag eller besluta om ersättningar och utbetalningar i övrigt från anslaget fastställas till samma belopp.

Domänstyrelsen framhåller, att avfolkningen av glesbygderna medför att kronolägenheter läggs ned i snabb takt samt att detta sker även av lägenheter, där relativt stora investeringar gjorts i byggnader och odlingar. Även domänverkets arbetskraftspolitik påverkar takten i nedläggandet. Styrelsen beräknar medelsbehovet för byggnadshjälp och utlämnat virke till 250 000 kr., för avträdesersättningar och flyttningsbidrag till 900 000 kr. och för övriga ändamål till 50 000 kr.

Departementschefen

Lantbruksstyrelsens och domänstyrelsens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår till 1 570 000 kr. föranleder ingen erinran från min sida. Kungl. Maj:t bör äga fastställa ramar för lantbruksstyrelsens och domänstyrelsens verksamhet på detta område.

Anslaget bör föras upp med (1 724 000—154 000) 1 570 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 570 000 kr.

C 13. *Befrämjande av husdjursaveln m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	12 515 000	34 604 079	926 292
1965/66	2 240 000		
1966/67 (förslag)	1 535 000		

Lantbruksstyrelsen hemställer,

A. att anslaget uppförs med 2 450 000 kr.

	Disponerat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67
1. Bidrag till avelsföreningar och liknande organisationer	175 000	—
2. Stöd åt hästaveln		
kallblodsaveln	1 513 500	—
varmblodsaveln	336 500	—
3. Bidrag till kontrollföreningsverksamheten	425 000	—
	<hr/> 2 450 000	<hr/> + 210 000

¹ tillkommer reservation på 810 000 kr.

² » » » 210 000 »

³ häri ingår till statskontoret per den 30 juni 1965 överförd reservation på 968 790 kr.

B. att statlig kreditgaranti för lån avsedda för inköp av avelshästar och ridhästar beviljas intill 500 000 kr.

Motiv. A 1. Anslagsposten disponeras för bidrag bl. a. till avelsföreningarna för nötboskap, svin, får, fjäderfä och kaniner för att täcka kostnaderna för sådana utgifter, som följer av att statliga uppgifter ålagts dem, samt till nämnden för avkommeundersökning av tjurar. Styrelsen föreslår, att oförändrat belopp anvisas.

2. Med hänvisning till att ställning ännu ej tagits till 1963 års hästutrednings förslag upptar lantbruksstyrelsen posten till oförändrat belopp. På grund av att innevarande budgetår tagits i anspråk 210 000 kr. av reserverade medel bör, för att stödet åt hästaveln skall kunna utgå med oförändrat belopp, anslaget ökas med 210 000 kr.

3. I avvaktan på resultatet av den prövning av frågan om statens medverkan i mjölkavkastningskontrollen som 1965 års riksdag beslutat (prop. 1 bil. 11 s. 55, JoU 1, rskr 9) föreslår lantbruksstyrelsen ej någon ändring av anslagsposten.

I detta sammanhang bör redovisas huvuddragen av ett av 1963 års hästutredning¹ den 20 maj 1965 avgivet betänkande rörande stöd åt hästaveln (SOU 1965: 44). I övrigt hänvisas till betänkandet.

Statsbidrag till hästaveln utgår för innevarande budgetår med 1 640 000 kr. från anslaget till Befrämjande av husdjursaveln m. m. Dessutom har 210 000 kr. fått tas i anspråk ur reservationen under anslagsposten Stöd åt hästaveln under samma anslag. Enligt beslut av 1959 års riksdag (prop. 1959: 45, JoU 13 och 23, rskr 156) skall riksdagen ej i detalj pröva dispositionen av anvisade medel utan blott fördelningen mellan varm- och kallblodsaveln. Det ankommer på Kungl. Maj:t att, efter förslag av lantbruksstyrelsen i samråd med av hästaveln intresserade organisationer, fastställa dispositionsplan.

För budgetåret 1964/65 disponerat belopp av 1 850 000 kr. har av lantbruksstyrelsen avsetts för följande ändamål.

Varmblodsaveln

Premiering och frisedlar	83 542	
Bevaringspremier	171 458	
Förärvningspremier	10 000	
Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen	45 000	
Understödjande åtgärder i övrigt	26 500	336 500

Kallblodsaveln

Understöd åt hästavelsföreningar	80 900
Premiering och frisedlar	633 500
Hingsthållningsbidrag	382 000

¹ Ledamöter riksdagsmännen Sven Persson, ordf., Lars Schött, Anders Dahlgren, Erik Johansson och Elias Jönsson; direktiv se 1964 års riksdagsberättelse s. 346.

Gemensamhetsbeten för unghästar	95 000	
Understödjande åtgärder i övrigt	172 100	
Hovvårdsföreningar m. m.	150 000	1 513 500
		1 850 000

Antalet hästar har under de senaste årtiondena minskat mycket kraftigt. Under 1950-talet och senare har nedgången varit störst för hästar i åldern tre år och däröver, medan fölantalet varit nära nog oförändrat. Utvecklingen belyses av följande sammanställning.

År	Hästar, tre år och däröver		Unghästar, ett och två år		Föl		Summa hästar	
	Antal	Jämförelsetal	Antal	Jämförelsetal	Antal	Jämförelsetal	Antal	Jämförelsetal
1952	352 760	100	21 800	100	8 430	100	382 990	100
1954	311 570	88	16 310	75	6 880	82	334 760	87
1956	255 180	72	14 250	66	6 470	77	275 900	72
1958	225 610	64	13 160	61	5 500	65	244 270	64
1960	188 730	54	14 200	65	6 330	75	209 260	55
1962	157 550	45	15 080	69	6 110	72	178 740	47
1963	139 520	39	14 590	67	6 890	82	161 000	42
1964	124 620	35	13 390	61	6 990	83	145 000	37

Tillgången på hästar synes enligt utredningen fortfarande överstiga efterfrågan och priserna på livdjur har fallit från år 1962. Under tiden dessförinnan hade priserna stigit, även om de inte helt följt med i den allmänna prisuppgången. Det anses realistiskt att räkna med oförändrad relativ nedgång av antalet hästar fram till år 1970. Enligt en av jordbrukets utredningsinstitut i början av 1965 gjord prognos kommer hästantalet år 1970 att uppgå till ca 80 000, varav 5 000 föl. Om prisutvecklingen blir gynnsammare, kan nedgången bli mindre och antalet stanna vid ca 90 000. Behovet av hästar inom lantbruket beräknas samtidigt enligt olika alternativ till 69 000 resp. 43 000.

Utredningen framhåller, att bedömningen av det framtida behovet av hästar resp. tillgången på hästar påverkas av många osäkra faktorer. Någon hästbrist — totalt sett — anses dock inte komma att föreligga inom nu överskådlig framtid. Härför talar bl. a. nuvarande antal unghästar. Om antalet föl bibehålls på sin nuvarande nivå, beräknas rekryteringen vara tillräcklig för att vidmakthålla en total häststam om något över 90 000. Rörande de olika avnämarnas behov anför utredningen bl. a. följande.

Behovet av hästar inom åkerbruket har sjunkit starkt, i vissa delar av landet torde traktorn helt ha ersatt hästen. För skogsbruket är det svårt att göra en säker bedömning. Trots att mekaniseringsgraden fortsätter att öka torde det dock vara ovedersägligt att hästen ännu under lång tid kommer att ha en uppgift att fylla i skogen.

I fråga om varmlodiga hästar har ett alltmer stegrat civilt ridintresse gjort sig gällande samtidigt som arméns behov av varmlodiga hästar minskat. F. n. pågår överväganden rörande den varmlodiga hästens framtida roll inom krigsmakten. Det anses emellertid uppenbart att inköp av remonter för arméns räkning inte kommer att bli större än f. n., dvs. ca 100 per år. Enligt Ridfrämjandets uppskattning är det årliga rekryteringsbehovet för olika ändamål av treåriga varmlodiga hästar för den närmaste femårsperioden i runt tal 550, vilket antal svarar mot organisationens tillgångsprognos för år 1967. Varmblodiga travare och fullblodshästar hålls enbart för den professionella sporten. Beroende på rid- och travsportens utveckling har andelen varmlodiga hästar under senare år stigit och uppgår f. n. till ca 10 % av totalantalet hästar.

Vid krig eller krigsfara kommer endast en förhållandevis liten del av den f. n. totala tillgången av hästar att mobiliseras. I vissa delar av landet blir uttagningsprocenten dock relativt hög, vilket kan göra särskilda åtgärder av vederbörande myndigheter nödvändiga för att säkra tillgången i övrigt.

Beträffande totalförsvarets behov av hästar bedöms utvecklingen så att fredstillgången på hästar kommer att vara i huvudsak tillräcklig för den civila sektorn av totalförsvaret år 1975. Genom en högre utnyttjandegrad av hästarna anses det aktuella hästbeståndet i ett krigsläge vara tillräckligt inom större delen av landet för den civila sektorn även efter tillgodoseendet av krigsmaktens behov.

Mot bakgrunden av vad som anförts i det föregående föreslår utredningen att statligt stöd åt hästaveln bör utgå även i fortsättningen. M å l s ä t t n i n g e n f ö r s t ö d e t bör i första hand vara att i likhet med statligt stöd till annan avelsverksamhet skapa förutsättningar för en *kvalitativt* sett högtstående hästavel inom landet. Utredningen anser det orealistiskt att genom statligt stöd i någon egentlig grad kunna påverka tillgången på hästar. Trots olika åtgärder under senaste årtionden — åtgärder som i väsentliga avseenden syftat till att upprätthålla häststammens storlek — har antalet hästar fortgående minskat i hastig takt. Över huvud taget bör gälla att några statliga åtgärder som syftar till att upprätthålla en hästavel för dess egen skull inte bör förekomma. Att ansvara för att tillräckligt antal för olika trakter och ändamål lämpliga hästar finns tillgängligt måste i fortsättningen — liksom hittills — i första hand ankomma på avnämarna själva. Utredningen anser det ej heller vara realistiskt att för beredskapsändamål genom särskilda åtgärder upprätthålla en hästavel som överstiger det normala behovet. En sådan ordning kan inte anses genomförbar utan väsentliga kostnader. Planläggning av totalförsvarets dragkraftsbehov bör enligt utredningen åligga någon av totalförsvarets myndigheter. Denna bör på en gång bedöma hur olika dragkraftsbehov skall tryggas, varvid jämväl tillgången på hästar bör beaktas. Utredningen föreslår att denna uppgift anförtros överstyrel-

sen för ekonomisk försvarsberedskap, som härvid bör hålla erforderlig kontakt med lantbruksstyrelsen och vederbörande intresseorganisationer.

Erfordras särskilda åtgärder för att en reserv av hästar för krigsbruk skall finnas i landet, måste det enligt utredningen i första hand ankomma på krigsmakten själv att i fredstid vidta åtgärder härför, exempelvis genom att anskaffa varmlodiga ackordshästar. Dessa kan i fredstid ställas till ridsportens förfogande. Medel bör i så fall anvisas över fjärde huvudtiteln. Över huvud bör gälla, att medel för att anskaffa och utbilda hästar bör anvisas över den huvudtitel, där kostnaden sakligt hör hemma. Utredningen framhåller, att samma princip fastlagts av 1965 års riksdag vid omläggning av det statliga stödet till ridsporten.

Enligt beslut av 1959 års riksdag (prop. 1959: 45, JoU 13 och 23, rskr 156) bör behovet av hästar fyllas på grundval av inhemsk avel. Import bör endast ske, då speciella skäl föreligger. Med hänsyn bl. a. till innehållet i lagen om hingstbesiktningstvång finner utredningen att för kontroll av avelsdjur någon importreglering i och för sig inte erfordras. Ej heller anses det motiverat att hästar som importeras enbart för bruksändamål skall vara av viss kvalitet. Med tanke på det starka intresse avelsföreningarna har för den svenska aveln torde f. ö. någon större införsel inte komma att äga rum om importen släpps fri. Med den principiella ställning utredningen tagit i fråga om stödet till hästaveln föreslås ingen annan importreglering än den som sammanhänger med jordbruksprisregleringen, vilken — i den mån behov av en sådan importreglering föreligger — bl. a. genom systemet med särskilda införselavgifter är avsedd att tjänstgöra som ett prisskydd.

H ä s t p r e m i e r i n g e n äger f. n. rum på grundval av hästpremieringsreglementet den 2 december 1949 (nr 703), vilket har direkt anknytning till lagen den 23 december 1914 (nr 451) om hingstbesiktningstvång. Enligt kungörelsen den 28 december 1951 (nr 834) med närmare bestämmelser rörande prövning av hingst enligt nämnda lag skall den som önskar erhålla tillstånd att använda hingst som beskällare uppvisa hingsten vid sådant premieringsmöte, som föreskrivs i reglementet. Avsikten med premieringen är att uppsöka och utmärka de ur genetiska och andra synpunkter värdefullaste hästarna. Genom premieringen har vidare uppfödarna kunnat få råd i sitt avelsarbete samt göra jämförelser och byta erfarenheter med andra hästägare. Under budgetåret 1963/64 uppgick kostnaderna för hästpremieringen till ca 545 000 kr., vilket motsvarar ungefär 51 kr. per deltagande häst.

Utredningen finner att hästpremieringen bör behållas såsom ett led i statens stöd till aveln. Däremot bör det nuvarande premieringsförfarandet i flera avseenden förenklas och rationaliseras. Utredningens förslag i fråga om premieringen innebär i huvudsak följande.

Nuvarande premieringsreglemente bör såsom alltför detaljrikt ersättas med en författning, som endast upptar de principiella bestämmelserna för premieringen men som därutöver även innefattar övriga huvudgrunder för

stödet till hästaveln. Närmare föreskrifter för det praktiska arbetet bör fastställas av lantbruksstyrelsen. För samråd i frågor rörande hästaveln bör styrelsen vid sin sida ha en särskild nämnd, hästavelsnämnden. Denna bör representera såväl det praktiska som det teoretiska kunnandet på detta område och bör ha tillfälle att uttala sin mening i alla principiella hästavelsfrågor innan beslut fattas. Utöver en av Kungl. Maj:t utsedd ledamot, tillika ordförande, bör i nämnden ingå en av styrelsen för lantbrukshögskolan, en av veterinärstyrelsen, en av Hushållningssällskapens förbund, en av Avelsföreningen för svenska ardennerhästen, en av Föreningen Nordsvenska hästen och en av Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen utsedd ledamot.

Stambokföringen skall ligga till grund för avelsarbetet även i fortsättningen. Härutöver bör det åläggas hushållningssällskapen att — i likhet med vad som gäller i fråga om bl. a. nötkreaturen — föra särskilda register över premierade hästars härstamning, premiering, avkomma m. m. Liksom hittills bör lantbruksstyrelsen besluta om vilka hästar som kan premieras.

Hästpremieringen äger f. n. rum genom särskilda nämnder. I fortsättningen bör premieringen i fråga om unghästar och ston utföras av husdjurskonsulenten eller annan lämplig person, som utses av vederbörande hushållningssällskap. Bedömningen bör kunna ske antingen hemma hos hästägaren eller vid gemensamma premieringar. I motsats till vad nu är fallet bör premieringsbeslut av här avsett slag kunna överklagas.

Premieringen av tvååriga och äldre till avel avsedda hingstar föreslås ske inom hushållningssällskaps område genom en hingstpremieringsnämnd, som består av ordförande och veterinär ledamot, utsedda av lantbruksstyrelsen, samt en av hushållningssällskaps förvaltningsutskott utsedd ledamot. För varje område bör hingstpremiering i allmänhet äga rum på endast en plats. De hingstar som har längre väg till premieringsplatsen bör kunna få fraktbidrag. Utgiften härför beräknas till 15 000 kr. per år.

Penningpris utgår f. n. varje gång sto premieras med värdebokstav och varje gång hingst premieras med värdebokstav A eller AB, i vissa fall även med B. I fortsättningen bör varje häst kunna erhålla penningpris endast två gånger, nämligen vid stambokföringen och då hästen visat säker och god nedärvning. Ett belopp av högst 250 kr. föreslås utgå till hingst i förstnämnda fall och ett belopp av högst 600 kr. i senare fallet. För ston bör beloppen i princip bli halva de angivna. Premierna för olika raser bör kunna differentieras. Även förhållandena i olika delar av landet kan påkalla en viss differentiering. Det bör ankomma på lantbruksstyrelsen att inom ramen för maximibeloppen och tillgängliga medel besluta om premiernas storlek. Endast häst som är född i Sverige bör kunna få penningpris. Ej heller bör penningpris utgå till häst av fullblodsras, varmblodig travarras eller nordsvensk travarras. Kostnaderna för de nya penningprisen beräknas bli ca 260 000 kr. per år. Jämfört med motsvarande utgift under de senaste åren innebär utredningens förslag i stort sett ingen ändring. I form av pen-

ningpris utbetalades under åren 1959—1963 resp. 273 465 kr., 276 440 kr., 287 180 kr., 281 815 kr. och 285 150 kr. Belöningar i form av skådepenning, frisedel, diplom, vitsord om godkännande samt värdebokstav föreslås slopas. Även frisedel, som nu utgår enligt särskilda från premieringsreglementet fristående bestämmelser, bör avvecklas. Kostnader för s. k. bevaringspremier, särskilda förärvningspremier och vissa utbildningspremier, som under senare år utdelats inom halvblodsaveln, bör ej heller belasta ifrågavarande anslag.

Statliga bidrag till hingsthållningen utgår sedan år 1947. Det ankommer f. n. på lantbruksstyrelsen att inom ramen för tillgängliga medel anvisa hushållningssällskapen belopp, som sällskapen äger fördela på hingsthållare efter hingsthållningens kvalitet och betydelse för orten. Under budgetåret 1963/64 användes för ändamålet sammanlagt 331 632 kr. Bidrag utgick till 377 hingstar med ett genomsnittligt belopp av 880 kr.

Utredningen framhåller, att en ur kvalitativ synpunkt högtstående hästavel förutsätter tillgång till goda beskillare. Hingsthållningen är emellertid förenad med betydande kostnader, varför en fortsatt bidragsgivning är motiverad. Ett dylikt bidrag utgör visserligen bidrag till uppfödningens kostnaderna, vilka enligt utredningens direktiv i princip skall bäras av de skilda avnämarna av hästar. Att statligt stöd till hingsthållningen likväl bör lämnas, motiverar utredningen med att i regel endast av staten godkända hingstar får användas i avel.

Utredningen föreslår att hingsthållningsbidrag bör kunna utgå för hingstar av samma raser som kan erhålla penningpris vid premieringen. Härigenom kommer kretsen av bidragsberättigade hästar att vidgas. Anslagsberäkningen grundas på ett genomsnittligt bidrag av 1 200 kr. och en totalkostnad av 450 000 kr. Vid avvägningen av det totala bidragsbeloppet har utredningen jämväl tagit hänsyn till det belopp som f. n. disponeras för inlösen av frisedlar enligt hästpremieringsreglementet. Anslagsgivningen bör anpassas till bl. a. hästavelns omfattning och behovet av hingstar. Fördelningen av bidragen bör även i fortsättningen ankomma på lantbruksstyrelsen, som efter närmare utredning bör anvisa erforderliga medel till hushållningssällskapen.

Med bidragen till hingsthållning sammanhänger även frågan om stödet till hingstuppfödningens anstalterna för nordsvenska hingstar vid Norenberg, Umeå lantbruksskola och Wången. Huvudmän för sistnämnda anstalt är vissa hushållningssällskap. För budgetåret 1964/65 beräknades för ändamålet ett sammanlagt belopp av 76 000 kr. I det läge som nu råder beträffande efterfrågan på hingstar av ifrågavarande typ anser utredningen det vara mindre lämpligt att med statsmedel stödja alla tre anstalterna. Bidraget bör i stället koncentreras till uppfödningens anstalten i Wången, som är speciellt inrättad för ändamålet. Med hänsyn till att denna anstalts likviditet f. n. är hårt ansträngd föreslår utredningen att

bidraget fr. o. m. den 1 juli 1966 ökas från 60 000 kr. till 85 000 kr. Utredningen ifrågasätter bl. a. om inte ex.vis skogsägarnas organisationer bör intresseras för delägarskap i anstalten. Utredningen utgår vidare från att undersökning rörande Wångens framtida organisation och uppgifter m. m. kommer till stånd och att lantbruksstyrelsen delges resultatet. Om förutsättningarna för driften i väsentlig mån kommer att ändras, bör frågan om statsbidrag tas upp till ny prövning.

Enligt kungörelsen den 22 maj 1959 (nr 194) med vissa bestämmelser om statligt stöd åt hästaveln kan garanti bl. a. ställas för lån till inköp för avelsändamål av varmblodigt sto samt premierat sto eller premierad hingst av kallblodig ras. För att underlätta hingsthållningen inom varmblodsaveln bör enligt utredningen nuvarande bestämmelser ändras på sådant sätt att lånegaranti kan erhållas för hingstar av såväl kallblodig som varmblodig ras.

I syfte att främja hovvården anvisades under budgetåret 1963/64 ett sammanlagt belopp av 100 990 kr. till 190 hovslagare, varav 94 tillhörde hovvårdsföreningar. Med hänsyn till stödets ringa inverkan på hovvårdskostnaden föreslår utredningen att medel för ändamålet ej längre anvisas. Staten bör dock på annat sätt ägna hovvården intresse. Under senare år har viss brist på hovslagare uppkommit. För att avhjälpa denna bör lämpliga utbildningsmöjligheter stå till buds. En särskild hovslagar-skola finns f. n. vid veterinärhögskolan. Utredningen föreslår, att hovvårdskurserna vid denna skola tills vidare fortgår. Frågan om hovslagar-skolans framtida förläggning och fortbestånd anses böra prövas på nytt vid en senare tidpunkt då bl. a. frågan om högskolans lokalisering är klarlagd. Till dess bör den för hovslagarutbildningen avsedda personalen vara anställd på högskolans stat. Även i administrativt avseende bör skolan alltjämt utgöra del av högskolan.

Utbildningen vid hovslagar-skolan anses emellertid inte tillräcklig för att täcka landets behov av hovslagare. En ytterligare utbildning bör därför komma till stånd lokalt, främst genom hushållningssällskapens försorg och inom ramen för den av lantbruksstyrelsen administrerade utbildningsverksamheten. Såsom lärare och instruktörer anses därvid bl. a. kunna anlitas hovslagare som utbildats vid hovslagar-skolan.

I fråga om övriga avelsbefrämjande åtgärder föreslår utredningen att vissa landsomfattande hästavelsföreningar även i fortsättningen bör erhålla bidrag till administrationskostnader och upplysningsverksamhet. För ändamålet beräknas ett sammanlagt belopp av 55 000 kr. Ett belopp av 30 000 kr. bör vidare anvisas till kostnader för stambokföring. Till försök med dragprov och med märkning av hästar beräknas 15 000 kr. Slutligen bör ett belopp av 25 000 kr. ställas till lantbruksstyrelsens förfogande för andra, här inte specificerade åtgärder, som kan visa

sig erforderliga. Beträffande forsknings- och försöksverksamhet med artificiell insemination inom hästaveln utgår utredningen från att bl. a. jordbrukets forskningsråd välvilligt skall pröva ansökningar om anslag för ändamålet.

Däremot anser utredningen att anslag till gemensamhetsbeten för unga hästar — under budgetåret 1963/64 80 000 kr. — ej längre bör utgå.

Den nuvarande verksamheten vid statens hingstdepå och stuteri i Flyinge avser främst halvblodsavelns behov av goda beskällare. Antalet hästar vid Flyinge uppgick den 1 juli 1964 till 155, varav 15 tillhörde viss donationsfond. Av hästarna var 133 halvblod och 22 fullblod. Av de 57 i landet vid denna tidpunkt som beskällare tillåtna halvblodshingstarna tillhörde alla utom fem staten. Rekryteringen av de statliga hingstarna sker dels från stuteriet, dels genom inköp av ca 15 hingstföl arligen. Under betäckningssäsongen (maj—augusti) utstationeras flertalet hingstar på olika platser i landet. Under år 1964 var antalet stationer med en hingst 25 och med två hingstar tolv. Antalet betäckta ston ökade från 860 år 1957 till 1 706 år 1964.

Personalen utgörs av en depåchef i ABp 23, en veterinär på övergångsstat i Ao 19, en beridare och en bokhållare i Ao 15 (Ag 17), en fodermarsk i Ae 12, en förste stallbetjänt och en körmästare i Ae 11, en kansliskrivare i Ag 11, en hantverkare och 25 stallbetjänter i Ae 10, samt en kokerska i Ae 8. Härutöver finns en arvodesanställd hovslagare. På grund av att tjänsterna vid uppkommande vakans ej må återbesättas eller uppehållas med vikarie utan Kungl. Maj:ts medgivande är f. n. vissa tjänster vakanta.

För anstaltens drift uppförs på riksstaten två förslagsanslag, ett till avlöningar och ett till omkostnader. Omkostnadsanslaget är uppfört med endast ett formellt belopp av 1 000 kr. För anslaget gäller en särskild stat. Belastningen på avlöningsanslaget och utfallet på omkostnadsanslaget under de fyra senaste budgetåren framgår av följande sammanställning.

Budgetår	Belastning på avlöningsanslaget, kr.	Utfallet på omkostnadsanslaget			Nettoutgift, kr.
		Utgifter, kr.	Inkomster, kr.	Förlust/vinst, kr.	
1960/61	518 575	281 612	251 080	— 30 532	549 107
1961/62	563 954	280 527	320 006	+ 39 479	524 475
1962/63	618 334	295 161	340 144	+ 44 983	573 351
1963/64	646 580	307 244	403 427	+ 96 183	550 397

I nettoutgiften ingår ej kapital- och pensioneringskostnader. Dessa uppskattas till i runt tal 300 000 kr., varför det totala underskottet per år beräknas till över 850 000 kr.

Utredningen redogör vidare för en av statskontoret på uppdrag av utred-

ningen utförd undersökning rörande bl. a. rationalisering av driften vid Flyinge. Enligt statskontoret bör nuvarande verksamhetsgrenar behållas. En förutsättning härför är dock rationalisering av driften, minskning av antalet hingstar samt höjning av språngavgifterna. Statskontoret beräknar vinsten härav till 528 000 kr. per budgetår.

Även utredningen föreslår i princip att verksamheten vid Flyinge tills vidare bibehålls. Skulle emellertid de förutsättningar som nu gäller och som varit avgörande för utredningens ställningstagande väsentligt förändras, torde den fortsatta verksamheten få prövas på nytt. Såsom ett allmänt villkor bör härvid gälla, att statens kostnader för ändamålet väsentligt nedbringas. Utredningen biträder i stort sett statskontorets förslag till rationaliseringsåtgärder. Förslaget går i korthet ut på att antalet hingststationer bör reduceras från 37 till 30. Vidare bör vissa tvåhingststationer ändras till stationer med endast en hingst. I anslutning härtill bör hingstarnas antal vid depån reduceras med ca 20 och vid hingstuppfödninganstalten med ca tio. Bl. a. såsom en konsekvens härav bör antalet stallbetjänter minskas till 13. Sedan verksamheten stabiliserats, bör övervägas om inte tjänsten som bokhållare kan dras in. Kansliskrivartjänsten bör dock redan nu utbytas mot en tjänst som kanslibiträde och tjänsten som kokerska indras.

Nuvarande hästskötarskola vid Flyinge bör i fortsättningen bedrivas inom ramen för övrig kursverksamhet inom lantbruket och på sådant sätt att några kostnader ej belastar driften vid Flyinge. Målsättningen för den ekonomiska verksamheten vid Flyinge bör vara att de direkta kostnaderna täcks av motsvarande inkomster, medan staten påtar sig kostnaderna för sociala förmåner och räntor, sammanlagt beräknade till 225 000 kr. enligt kostnadsläget under år 1964 och efter genomförd rationalisering. För en sådan begränsning i kravet på kostnadstäckning talar bl. a. att de nuvarande byggnaderna är större och dyrbarare än vad som erfordras för en rationell drift samt att hingsthållningsbidrag inom övrig avel skall utgå. De direkta kostnaderna har under nämnda förutsättningar beräknats till 777 000 kr., mot vilket belopp således skall svara inkomster av samma storlek. Detta belopp bör, om hänsyn tas till förhållandena under budgetåret 1963/64, kunna inbringas genom att språngavgiften för halvblodshingstar höjs till 275 kr. (f. n. 75 kr.) och för fullblodshingstarna med omkring 30 %. Höjningen bör genomföras successivt. Det bör ankomma på lantbruksstyrelsen att fastställa samtliga språngavgifter vid Flyinge.

Att genomföra omorganisationen vid Flyinge bör anförtros en särskild delegation. I princip bör samtliga föreslagna rationaliseringsåtgärder genomföras fr. o. m. den 1 juli 1966.

Vad gäller anslagsfrågorna föreslår utredningen, att stödet åt hästaveln anvisas över riksstaten. Att härför anlita totalisatormedel kan utredningen inte förorda med hänsyn till att en sådan ordning skulle stri-

da mot eljest tillämpade budgetprinciper. Utredningen erinrar om att visst stöd till den professionella trav- och galoppporten f. n. utbetalas ur anordnarnas andel av vinstavdraget. Denna form av stöd bör ej utsträckas till övriga grenar av hästaveln.

I överensstämmelse med vad som föreslagits i det föregående bör till stöd åt hästaveln upptas ett belopp av 935 000 kr. Anslaget bör ha karaktär av förslagsanslag. Med hänsyn till att hushållningssällskapen i fortsättningen i stort sett skall ansvara för hästpremieringen, bör kostnaderna för själva premieringsförfarandet bestridas från anslaget till Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar resp. Omkostnader. Dessa anslag bör uppräknas med 150 000 kr. resp. 50 000 kr. Vidare bör i lantbruksstyrelsens avlöningsanslag inräknas 7 000 kr. till arvoden åt hästavelsnämndens ledamöter och i omkostnadsanslaget 3 000 kr. för att bestrida rese- och traktementskostnader för nämndens ledamöter.

Yttranden över betänkandet har efter remiss avgetts av överbefälhavaren, centrala civila transportkommittén, statskontoret, riksrevisionsverket, statistiska centralbyrån, lantbruksstyrelsen (efter hörande av Hushållningssällskapens förbund, Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen, Avelsföreningen för svenska ardennerhästen, Föreningen Nordsvenska hästen, Svenska fjordhästföreningen, Svenska ponnyföreningen, Svenska fullblodsavelsföreningen, Riksföreningen för ridningens främjande (Ridfrämjandet), Svenska ridsportens centralförbund, De svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund, Svenska travsportens centralförbund, Svenska galoppSPORTENS centralförbund, Värmlandsstuteriet Norenberg, Umeå lantbruksskola, Hingstuppfödninganstalten Wången), statens jordbruksnämnd, styrelsen för lantbrukshögskolan, veterinärstyrelsen, styrelsen för veterinärhögskolan, skogsstyrelsen, domänstyrelsen, överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, rikspolisstyrelsen, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Sveriges skogsägareförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Försvarsverkens civila personals förbund och Sveriges veterinärförbund.

Härutöver har lantbruksstyrelsen överlämnat yttranden dels av 14 hushållningssällskap, som inhämtats av Hushållningssällskapens förbund, dels av chefen för statens hingstdepå och stuteri samt av Gotlands läns hushållningssällskap.

Sveriges lantbruksförbund och RLF har avgett ett gemensamt yttrande. Till de synpunkter som framförts av nämnda förbund ansluter sig vidare Sveriges skogsägareföreningars riksförbund.

Utredningens uppfattning att tillgången på hästar för fredsbehov f. n. är i stort sett tillfredsställande delas i allmänhet av remissinstanserna. Olika meningar råder däremot i fråga om totalförsvarets behov av hästar.

Enligt *överbefälhavaren* föreligger svårigheter beträffande den lokala uttagningen av hästar i vissa delar av landet. Nedgången i kallblodsaveln bedöms därför såsom oroväckande. *Överbefälhavaren* finner vidare beklagligt, att vissa organisationsförsök rörande behovet av varmblodiga hästar ej kunnat avvaktas. *Lantbruksstyrelsen* påpekar, att möjligheterna att tillgodose krigsmaktens behov av varmblodshästar är gynnsammare nu än tidigare och kommer att förbättras ytterligare genom ökningen av varmbloodsaveln.

Utredningens synpunkter och förslag rörande planläggningen av totalförsvarets behov av hästar tillstyrks bl. a. av *lantbruksstyrelsen* och *veterinärstyrelsen*. *Lantbruksstyrelsen* erinrar härvid om att *överstyrelsen* för ekonomisk försvarsberedskap har att svara för beredskapslagringen av traktorbränslen och för gengasberedskapen. Rimligen måste hela dragkraftsberedskapen bestående av bl. a. traktorer, traktorbränsle, gengasfrågans utveckling och hästkraft bedömas i ett sammanhang. Även *Sveriges lantbruksförbund* och *RLF*, som ifrågasätter om någon myndighet i dagens läge känner till vad som skulle hända på gårdarna, om planerad uttagning av hästar och traktorer verkställdes, finner det ofrånkomligt att ansvaret ges en enda myndighet. De särskilda åtgärder, som kan behöva vidtas, bör enligt förbunden betraktas som totalförsvarskostnad och inte direkt belasta jordbrukshuvudtiteln. Enligt *centrala civila transportkommittén* bör den huvudprincipen gälla, att varje myndighet skall svara för beredskapsplanläggningen inom sitt verksamhetsfält. Såväl *transportkommittén* som *överbefälhavaren*, *statens jordbruksnämnd* och *överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* föreslår, att ansvaret för att ur beredskapssynpunkt tillräckligt antal hästar finns i landet åläggs *lantbruksstyrelsen*.

Utredningens synpunkter rörande målsättningen för statligt stöd åt hästaveln delas eller lämnas i huvudsak utan erinran av remissorganen. Vissa, däribland *Hushållningssällskapens förbund* och *styrelsen för veterinärhögskolan*, anser det dock vara mycket svårt att dra en bestämd gräns mellan kvalitativa och kvantitativa stödåtgärder. Enligt *överbefälhavaren* bör stödet avse såväl kvalitet som kvantitet. Även *statens jordbruksnämnd*, *överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* samt *vissa avelsorganisationer* befarar, att ett minskat stöd, dvs. endast kvalitetsstöd, medför en snabb nedgång i hästantalet. En sådan utveckling anses inte önskvärd ur beredskapssynpunkt. *Lantbruksstyrelsen* understryker däremot, att eventuella åtgärder för att åstadkomma en hästreserv måste ske i sådana former att de inte påverkar den normala hästhållningen. Om åtgärderna i fråga endast går ut på en ökad uppfödning kommer de att medföra lägre hästpriser med minskning av hästuppfödningen som följd.

Utredningens förslag i fråga om import av hästar tillstyrks av *lantbruksstyrelsen*, *veterinärstyrelsen* och *domänstyrelsen*. *Statens jordbruksnämnd*, *Hushållningssällskapens förbund*, *samtliga avelsorganisationer* och *ridsportens organisationer* föreslår, att nuvarande ordning behålls. En fri import väntas få inte önskvärda följder ur kvalitetssynpunkt. Även beredskapshänsyn anförs.

Till förslaget beträffande hästpremieringen ansluter sig remissinstanserna i princip. Helt avvisande är dock *Föreningen Nordsvenska hästen* som föreslår att förslaget lämnas helt utan avseende. Nämnda förenings synpunkter biträds även av *Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen*, som finner att lantbruksstyrelsens förslag till nytt premieringsreglemente från år 1962 är att föredra. Enligt *styrelsen för veterinärhögskolan* bör förslaget prövas i något eller några län, innan det införs i landet i dess helhet.

Några remissinstanser, däribland *statskontoret* och *Svenska ponnyföreningen*, anser att nuvarande ordning med rikspremieringsnämnder bör behållas för hingstpremieringen. *Svenska fullblodsföreningen* föreslår, att premieringen av fullblodshingstar avskaffas. *Vissa organisationer* framlägger alternativa förslag i fråga om hästavelsnämndens sammansättning.

Vissa avelsföreningar föreslår, att penningpriserna till premierade ston bör höjas. *Sveriges lantbruksförbund* och *RLF* anser, att de föreslagna beloppen bör höjas till högst 600 kr. för ston och högst 1 200 kr. för hingstar. Några av remissorganen, däribland *lantbruksstyrelsen* och *Hushållningssällskapens förbund*, föreslår att till hästar som visat sig vara särskilt värdefulla som avelsdjur bör utgå även ett tredje penningpris. *Svenska travsportens centralförbund* menar, att även travare, i synnerhet nordsvenska travare, bör få statliga penningpris vid premiering. *Styrelsen för lantbruks-högskolan* hyser däremot den uppfattningen att samtliga premier och penningpris inom hästaveln bör slopas. Slopandet av dylika statliga bidrag inom övrig husdjursavel har ingalunda ogynnsamt påverkat de avelsmässiga framstegen. Även *riksrevisionsverket* ifrågasätter om inte dessa belöningar helt bör slopas.

Flera remissinstanser, däribland *Hushållningssällskapens förbund*, ställer sig tveksamma till förslaget att helt slopa systemet med frisedlar. *Avelsföreningen för svenska ardennerhästen* föreslår, att frisedel till treåriga ston behålls. Föreningen anser det beklagligt, att uppfödare, som visar sina unghästar, inte får någon uppmuntran och befarar, att unghästarna i fortsättningen uteblir vid visningarna.

Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen framhåller, att förärvningspremier är belöningar för kvalitet. Sådana bör även i fortsättningen utgå från anslaget under nionde huvudtiteln. Bevarings- och utbildningspremier föreslås utgå över ett särskilt anslag. Med hänsyn till totalförsva-

rets behov av hästar föreslår *tre avelsföreningar*, att dylika premier utgår också till kallblodsaveln. För ändamålet beräknas ett sammanlagt belopp av minst 600 000 kr.

Utredningens förslag i fråga om bidrag till hingsthållningen tillstyrks eller lämnas i regel utan erinran av remissinstanserna. En viss minskning av detta bidrag ifrågasätts dock av *Svenska ponnyföreningen*. Enligt föreningens mening bör medel, som på så sätt frigörs, överföras till ston och hingstar som visat synnerligen god nedärvning. *Avelsföreningen för svenska ardennerhästen* anser, att även transportbidrag för ston bör kunna komma till användning i stället för understöd till alltför många hingstar.

Även förslaget om bidrag till en uppfödninganstalt för nordsvenska hingstar, nämligen Wången, tillstyrks i huvudsak eller lämnas utan erinran av remissinstanserna. Det är endast *Värmlandsstuteriet Norenberg* som avstyrker. *Lantbruksstyrelsen*, *Sveriges lantbruksförbund*, *RLF* och *styrelsen för Wången* påpekar dock, att möjligheten för de hushållningssällskap som äger Wången att i fortsättningen stå som huvudmän och bidragsgivare ter sig oviss tills vidare. *Umeå lantbruksskola*, som tillstyrker att stödet koncentreras till en anstalt, ifrågasätter om bl. a. Wångens kapacitet inom kort inte skulle bli för stor. Möjligheten att förlägga uppfödning av nordsvenska hingstar till Umeå bör därför undersökas.

Utredningens förslag i fråga om utvidgad lånegaranti för inköp av varmblodiga hingstar tillstyrks av samtliga remissorgan som yttrat sig i frågan. Det anförs dock, att betydelsen av dessa lån inte bör överskattas.

I fråga om hovvård finner ett stort antal remissinstanser det vara av största betydelse att tillgången på hovslagare tryggas. Delade meningar råder dock beträffande hovslagarutbildningens organisation. Utredningens förslag tillstyrks av *lantbruksstyrelsen*, *skogsstyrelsen*, *domänstyrelsen*, *Sveriges lantbruksförbund* och *RLF*. Att hovvårdskurserna vid veterinärhögskolan fortgår tills vidare godtas vidare av *styrelsen för veterinärhögskolan*, *veterinärstyrelsen* och *Sveriges veterinärförbund*. Man påpekar dock, att högskolan bör erhålla tillräckliga resurser härför. Flera remissorgan framlägger alternativa förslag om hovslagar skolans förläggning.

En lokal utbildning av hovslagare i enlighet med utredningens förslag ifrågasätts starkt av *överbefälhavaren*, *veterinärstyrelsen*, *styrelsen för veterinärhögskolan*, *Sveriges veterinärförbund* samt *vissa avelsföreningar*. Det anförs bl. a. att för en tillfredsställande utbildning erfordras kurser på minst fyra månaders längd. Detta medför förhållandevis dryga kostnader för såväl lokaler och utrustning som lärare. Enligt *Avelsföreningen för svenska ardennerhästen* och *Föreningen Nordsvenska hästen* bör nuvarande bidrag

till hovvårdsföreningar och ambulering hovslagare behållas. *Ridfrämjandet* föreslår, att medel med minst motsvarande belopp bör anvisas för bl. a. fortbildningskurser för hovslagare.

I fråga om övriga avelsbefrämjande åtgärder framhåller flera remissorgan betydelsen av bl. a. avelsorganisationernas verksamhet. Enligt *Avelsföreningen för svenska varmlodiga hästen* bör det av utredningen för här avsedda ändamål föreslagna beloppet ökas med 85 000 kr. *Styrelsen för lantbrukshögskolan, Svenska ponnyföreningen* och *Gotlands läns hushållningssällskap* föreslår, att bidrag till att bevara skogsross i dess ursprungliga typ på Lojsta hed behålls.

Utredningens förslag om avveckling av bidrag till gemensamhetsbeten för unghästar avstyrks av samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan.

Till utredningens förslag beträffande statens hingstdepå och stuteri i Flyinge ansluter sig remissinstanserna i huvudsak. Här redovisas vissa avvikande eller kompletterande synpunkter.

Enligt *riksrevisionsverkets* mening bör det ekonomiska målet vid Flyinge vara att staten får full täckning för sina kostnader. *Avelsföreningen för svenska varmlodiga hästen* samt *Sveriges lantbruksförbund* och *RLF* anser däremot, att verksamheten uteslutande är av kvalitetsfrämjande art, varför kostnadsfrågan bör komma i andra hand. Vidare föreslås bl. a. att språngavgifterna differentieras med hänsyn till hingstarnas kvalitet. Sistnämnda remissorgan ställer sig vidare tveksamma till nedskärningen av antalet hingstar. Alternativa förslag rörande bl. a. minskningen av antalet hingstar och hingststationer framläggs av *chefen för Flyinge. Överbefälhavaren* framhåller, att de föreslagna åtgärderna i fråga om omorganisationen av Flyinge ej får påverka aveln menligt. Bl. a. *Svenska fullblodsavelsföreningen* understryker vikten av att vid Flyinge alltjämt finns högklassiga fullblodshingstar. Föreningen ifrågasätter om inte samtliga fullblodsston som tillhör Liedbergiska fonden kan säljas för att skaffa kapital för inköp av fullblodshingstar.

Försvarsverkens civila personals förbund anför, att på grund av tidigare personalavveckling medelåldern har ökat hos personalen vid Flyinge. Åtgärder måste därför vidtas så att viss yngre personal kan rekryteras. Detta bör ske genom viss förtidspensionering av den äldre personalen.

Av de synpunkter som anförts beträffande budgettekniska frågor bör slutligen nämnas, att enligt *riksrevisionsverket* stödet åt hästaveln även i fortsättningen bör anvisas över reservationsanslaget Befrämjande av hushjursaveln m. m.

Departementschefen

Antalet hästar har, såsom framgår av redogörelsen i det föregående, minskat kraftigt under de senaste årtiondena. Under åren 1952—1965 sjönk

antalet från ca 383 000 till ca 122 000 dvs. en minskning med drygt 68 %. Enligt de prognoser, som redovisas av 1963 års hästutredning, kommer hästantalet att sjunka ytterligare och år 1970 uppgå till 80 000—90 000. Det är därvid att märka att andelen hästar av varmlodig ras relativt sett ökat under senare år. Minskningen av totala antalet hästar beror i första hand på att behovet inom jordbruk och skogsbruk sjunkit på grund av att traktorer i allt högre grad ersatt hästen som dragkraft. Detta är särskilt påtagligt inom jordbruket. Såväl jordbruket som framför allt skogsbruket väntas ännu under överskådlig tid ha behov av hästar. Behovet av hästar år 1970 redovisas av utredningen i två alternativa beräkningar till 69 000 resp. 43 000.

Utredningen bedömer tillgången på hästar vara tillräcklig för att tillgodose behoven i fredstid fram till år 1975. Vid mobilisering av hästar vid krig och krigsfara väntas dock uttagningsprocenten i vissa delar av landet bli så hög att särskilda åtgärder kan erfordras för att säkra tillgången. Utredningens uppfattning om att tillgången av hästar är tillräcklig delas i allmänhet av remissinstanserna. Överbefälhavaren anser dock att nedgången i antalet hästar av kallblodig ras inger oro.

Såvitt nu kan bedömas är det ej lämpligt att genom statligt stöd hålla uppe en häststam, som är större än vad som betingas av det normala behovet för olika ändamål. Det är sålunda enligt min uppfattning knappast görligt att försöka stimulera till att hästar föds upp i större antal än som ur ekonomisk synpunkt finner godtagbar användning i fredstid. Mot denna bakgrund och då hästarna ur beredskapssynpunkt i huvudsak torde vara att betrakta såsom en del av de tillgängliga dragkraftsresurserna delar jag utredningens uppfattning att lantbruksstyrelsen inte bör åläggas någon skyldighet att tillse att ur totalförsvarssynpunkt tillräckligt antal hästar finns. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta om denna organisationsfrågas slutliga lösning.

I likhet med utredningen och så gott som samtliga remissinstanser anser jag att det finns starka skäl för att staten alltjämt lämnar stöd i viss omfattning till hästaveln. Målet för detta stöd bör vara att skapa förutsättningar för en kvalitativt sett högtstående hästavel inom landet. Som allmän princip för stödet bör gälla att bidrag till direkta uppfödningsekostnader inte bör utgå. Ej heller bör s. k. bevaringspremier, som bl. a. avser att täcka vissa utbildningskostnader för varmlodiga hästar för krigsmaktens behov, i fortsättningen utgå. I likhet med andra uppfödningsekostnader bör nämligen kostnaden för utbildning komma till uttryck i priset på hästen. Jag förordar alltså att det statliga stödet till hästaveln i huvudsak koncentreras till hästpremiering, hingsthållningsbidrag och bidrag till vissa andra kvalitetsbefrämjande åtgärder.

Den nuvarande utformningen av hästpremieringen är föråldrad. Jag biträder i huvudsak utredningens förslag i ämnet, vilket enligt min uppfatt-

ning är väl anpassat till dagens krav. Förslaget innebär bl. a. att hästarna premieras vid färre tillfällen än f. n. Såväl antalet hästar som berörs av premieringen som det samlade beloppet för penningpriser torde dock bli i stort sett oförändrat. Vidare ges lantbruksstyrelsen friare händer att utforma närmare bestämmelser för premieringen. Avelsarbetet skall även i fortsättningen grundas på stambokföring. För att underlätta avelsarbetet bör härjämte föras ett särskilt register över premierade hästar. Jag finner det likaså lämpligt att styrelsen vid sin sida har en rådgivande nämnd i hästavelsfrågor, hästavelsnämnden. När det gäller hingstpremieringen anser jag i likhet med statskontoret att antalet premieringsnämnder bör begränsas.

I likhet med utredningen vill jag understryka hingsthållningens betydelse för avelsarbetet. Tillgång på goda beskillare är en förutsättning för avel av hög kvalitet. Jag anser därför att hingsthållningsbidrag bör utgå allttjämt även om dessa i viss mån kan betraktas som bidrag till uppfödningkostnader. Av samma skäl är det angeläget att fortsatt stöd lämnas till uppfödningen av nordsvenska hingstar. I likhet med utredningen anser jag att stödet i princip bör utgå till endast en uppfödninganstalt.

För att underlätta hingsthållningen inom varmbloodsaveln bör möjlighet öppnas till att lämna lånegaranti för inköp av hingst av varmblodig ras.

Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, bör äga besluta om den närmare utformningen av i det föregående angivna stödåtgärder.

Till frågan om stöd för vissa andra avelsbefrämjande åtgärder återkommer jag i samband med anslagsberäkningen.

Med hänsyn till strävandena att åstadkomma ökat internationellt samarbete på handelsområde och den pågående liberaliseringen av hithörande bestämmelser biträder jag utredningens förslag att särskilda bestämmelser i fråga om import av avels- och brukshästar i fortsättningen bör finnas endast för att tillgodose behovet av sanitär kontroll av importen. Någon importreglering ur kvalitetssynpunkt är såsom utredningen anfört ej erforderlig bl. a. på grund av de kvalitetskrav på avelshingstar som följer av lagen om hingstbesiktningstvång.

Under senare år har uppkommit en viss brist på kunniga hovslagare för klöv- och hovvård. Då en riktig hovvård är av avgörande betydelse för att hästarna skall kunna utnyttjas effektivt är det betydelsefullt att tillgången på kvalificerade hovslagare tryggas. Jag delar utredningens uppfattning att nuvarande bidrag till ambulering hovslagare och hovvårdsföreningar är en mindre lämplig form härför. Även jag anser det mera ändamålsenligt att stödet får formen av goda utbildningsmöjligheter för hovslagare. Den vid veterinärhögskolan befintliga hovslagaraskolan bör finnas kvar i avvaktan på att frågan om veterinärhögskolans lokalisering avgörs. I samband därmed bör prövas jämväl lokaliseringen av hovslagaraskolan. Möjligheter förelig-

ger vidare att inom ramen för den av lantbruksstyrelsen med anlitande av anslaget till kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. administrerade utbildningsverksamheten starta lokal utbildning av hovslagare.

Även statens hingstdepå och stuteri i Flyinge utgör ett visst stöd åt hästaveln, framför allt åt halvblodsaveln. Utredningen har haft att överväga om verksamhet där skall i fortsättningen bedrivas i statlig regi eller överfås av annan huvudman eller eventuellt läggas ned. Utredningen föreslår att verksamheten alltjämt bedrivs i statlig regi men förutsätter samtidigt att en rad åtgärder vidtas för att begränsa statens kostnader härför. Jag biträder i allt väsentligt utredningens förslag. Det ekonomiska målet för verksamheten i Flyinge bör sålunda tills vidare vara att de direkta kostnaderna och inkomsterna balanserar. Genom de rationaliseringsåtgärder utredningen föreslår bör det vara möjligt att inom kort nå detta mål. Således bör bl. a. antalet hingstar och hingststationer minska och språngavgifterna höjas. I samband med att verksamheten sålunda begränsas bör vissa tjänster dras in. För att framlägga förslag rörande genomförandet av dessa omläggningar samt rationalisering i övrigt av verksamheten bör såsom utredningen föreslagit sättas till en särskild delegation. Kungl. Maj:t, eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, lantbruksstyrelsen bör äga meddela närmare riktlinjer för delegationens verksamhet.

Såsom utredningen föreslagit bör nuvarande hästkötarskola i Flyinge i fortsättningen ingå i kursverksamheten för jordbrukets rationalisering. För övrigt bör gälla att i den mån resurserna i Flyinge tas i anspråk för annan verksamhet detta bör ske mot ersättning som täcker kostnaderna härför.

I fråga om konsekvenserna beträffande medelsbehov m. m. för verksamheten i Flyinge av vad jag här förordat återkommer jag vid behandlingen av anslagen till statens hingstdepå och stuteri.

Jag övergår härefter till de anslagstekniska frågorna rörande stödet till hästaveln. I likhet med utredningen anser jag att totalisatormedel ej bör anlitas för de i det föregående berörda stödåtgärderna. Såsom riksrevisionsverket föreslagit bör stödet även i fortsättningen anvisas under reservationsanslaget Befrämjande av husdjursaveln m. m. Däremot bör anslagsposten till stöd åt hästaveln ej delas upp på särskilda belopp för varmbloodsresp. kallbloodsavel.

Jag biträder utredningsförslaget att hingst skall få premie på högst 250 kr. i samband med stambokföringen och högst 600 kr. då hingsten visat säker och god nedärvning samt att ston skall få högst hälften av dessa belopp. Kungl. Maj:t bör äga göra erforderliga jämkningar i ifrågavarande högstbelopp. Jag beräknar medelsbehovet för penningpriser under budgetåret 1966/67 till 260 000 kr. Vidare beräknar jag 15 000 kr. för vissa fraktbidrag i samband med hingstpremieringen. Jag vill erinra om att jag vid behandlingen av anslagen till lantbruksstyrelsen beräknat 10 000 kr. för

kostnader för hästavelsnämnden och under anslaget till bidrag till hushållningssällskapens omkostnader 100 000 kr. för hästpremieringens administration m. m. under tiden den 1 januari—den 30 juni 1967.

För bidrag till hingsthållningen beräknar jag ett medelsbehov av 535 000 kr. Jag har därvid räknat in medel för stöd till uppfödning av nordsvenska hingstar. För vissa övriga avelsbefrämjande åtgärder beräknar jag vidare 125 000 kr. Därav avser 55 000 kr. bidrag till vissa landsomfattande hästavelsovervakningsföreningar för administrationskostnader och upplysningsverksamhet, 30 000 kr. bidrag till kostnader för stambokföring, 15 000 kr. bidrag till försök med dragprov och märkning av hästar samt slutligen 25 000 kr. bidrag till ej specificerade avelsbefrämjande åtgärder.

Anslagsposten till stöd åt hästaveln bör i enlighet med de nyss redovisade beräkningarna tas upp med ett sammanlagt belopp av 935 000 kr. Detta innebär i förhållande till innevarande budgetår en minskning med 705 000 kr.

Mot lanthushållningsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för bidrag till avelsföreningar och liknande organisationer, bidrag till kontrollföreningsverksamheten samt ramen för statlig kreditgaranti för lån för inköp av avelshästar och ridhästar har jag intet att erinra. Anslaget bör föras upp med (2 240 000 — 705 000) 1 535 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna de grunder för stödet åt hästaveln som jag förordat i det föregående

b) medge att under budgetåret 1966/67 beviljas statlig kreditgaranti för lån avseende inköp av avels- och ridhästar intill ett belopp av 500 000 kr.

c) till *Befrämjande av husdjursaveln m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 535 000 kr.

C 14. Statens hingstdepå och stuteri: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	655 000	638 303
1965/66	686 000	
1966/67 (förslag)	580 000	

I anslutning till sitt utlåtande över 1963 års hästutrednings betänkande föreslår *lantbruksstyrelsen*, att anslaget minskas med 93 000 kr.

Ökning
eller
minskning

1. Personalförändringar

- a) Minskning med 8 stallbetjänttjänster Ae 10, därav med 1 fr. o. m. 1/9 1966 — 142 974
- b) Minskning med 1 kokerska Ae 8 — 13 908

	Ökning eller minskning
c) Ersättning till sakkunniga	+ 5 000
2. Löneomräkning	+ 58 882
	<hr/> — 93 000

Motiv. 1 a)—b). Med hänvisning till 1963 års hästutrednings förslag föreslås att tjänsten som kokerska dras in och antalet stallbetjänttjänster minskas. Av 25 tjänster som stallbetjänt är f. n. fyra vakanta, varjämte tre uppnår pensioneringsperiodens nedre gräns under budgetåret 1965/66. Ytterligare en stallbetjänt uppnår denna gräns den 31 augusti 1966.

1 c). I överensstämmelse med förenämnda utrednings förslag upptas medel till arvoden åt en särskild delegation som skall genomföra omorganisation vid Flyinge.

Departementschefen

Med hänvisning till vad jag uttalat under punkten C 13 tillstyrker jag den av lantbruksstyrelsen föreslagna personalminskningen. Således bör antalet stallbetjänttjänster i Ae 10 under nästa budgetår minskas med åtta, därav en den 1 september 1966. Även tjänsten som kokerska i Ae 8 bör dras in. Jag anser inte att medel för arvoden till den särskilda delegationen bör beräknas under förevarande anslag. På grund av personalminskningen kan anslaget minskas med 157 000 kr. Löneomräkning påkallar att anslaget räknas upp med 51 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (686 000 — 106 000) 580 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens hingstdepå och stuteri, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	508 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	2 000

Summa kr 580 000

- b) till Statens hingstdepå och stuteri: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kr.

C 15. Statens hingstdepå och stuteri: Omkostnader

	Anslag	Nettoinkomst
1964/65	1 000	159 845
1965/66	1 000	
1966/67 (förslag)	345 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår i sitt yttrande över 1963 års hästutrednings betänkande, att anslaget upptas med 362 500 kr. I överensstämmelse med utredningens förslag förordar styrelsen, att inkomsterna vid statens hingstdepå och stuteri i fortsättningen bör uppföras på en särskild inkomstitel på driftbudgeten under rubriken Uppbörd i statens verksamhet. Enligt styrelsen beräknas inkomsterna för budgetåret 1966/67 uppgå till 708 500 kr. Beträffande utgifterna på den nuvarande omkostnadsstaten föreslår styrelsen följande.

	Beräknat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	2 000	— 800	— 1 000
2. Reseersättningar	25 000	— 10 000	— 10 000
3. Expenser	15 300	—	— 300
4. Häst- och fölinköp	55 000	—	— 15 000
5. Vissa rationaliseringsåtgärder	—	+ 50 000	+ 50 000
6. Övriga utgifter			
a) Beklädnad	7 000	—	— 1 000
b) Bränsle	11 000	—	—
c) Furage	115 000	— 21 000	— 21 000
d) Lantbeskällares underhåll	58 000	+ 11 000	+ 11 000
e) Inventariers underhåll	13 000	— 1 000	— 1 000
f) Jordbruket	20 000	—	—
g) Hästskötarskola	4 000	— 4 000	— 4 000
h) Hästsjukvård	2 500	— 500	— 500
i) Utskylder och utgifter i övrigt ..	11 000	—	— 1 000
	338 800	+ 23 700	+ 6 200

Departementschefen

Såsom jag redovisat under punkten C 13 har hästutredningen bl. a. föreslagit att inkomsterna vid statens hingstdepå och stuteri bör uppföras på en särskild inkomstitel på driftbudgeten under rubriken Uppbörd i statens verksamhet. Jag biträder detta förslag. Med hänsyn härtill och till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget tas upp med (1 000 + 344 000) 345 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Statens hingstdepå och stuteri: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 345 000 kr.

C 16. Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	100 000	51 820	48 180
1965/66	100 000		
1966/67 (förslag)	96 000		

Lantbruksstyrelsen och styrelsen för lantbrukshögskolan hemställer, att anslaget ökas med 11 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67
1. Främjande av biskötseln	81 000	—
2. Bidrag till Sveriges fröodlareförbund	15 000	+ 15 000
3. Bidrag till Skånes fröodlingsförening	4 000	— 4 000

M o t i v. 1. Lantbruksstyrelsen anordnar endagskurser för att utbilda bitillsyningsmän. Till kursdeltagarna utgår resekostnadsersättning enligt reseklass C men ingen traktamentsersättning. Det är under dessa förhållanden svårt att få tillräckligt antal deltagare i kurserna. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen att i fortsättningen även traktamente enligt traktamentsklass C i allmänna resereglementet skall utgå till kursdeltagarna. Någon ökning av delposten i anledning härav erfordras inte.

Sveriges biodlares riksförbund har hemställt om statsbidrag för budgetåret 1966/67 med sammanlagt 46 000 kr. Lantbruksstyrelsen föreslår oförändrat bidrag.

2. Lantbruksstyrelsen anför att Sveriges fröodlareförbund anhållit om statsbidrag för budgetåret 1966/67 med 30 000 kr. Förbundet har bl. a. till uppgift att åstadkomma samarbete mellan hushållningssällskapen och föreningar för fröodling för att främja rationell odling av frö. Det har medverkat till att en svensk notering upprättats för vissa utsädeslag. Av särskild betydelse är förbundets upplysnings- och rådgivningsverksamhet. Statsbidraget till förbundet har ända sedan budgetåret 1955/56 utgått med oförändrat 15 000 kr. per år.

Lantbruksstyrelsen har ingen erinran mot att statsbidraget ökas till 30 000 kr.

3. Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår att beloppet överförs till reservationsanslaget Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten med hänsyn till att denna försöksverksamhet numera handhas av lantbrukshögskolan.

Departementschefen

Medel för bidrag till Skånes fröodlingsförening bör såsom jag närmare berör i det följande beräknas under anslaget till lantbrukshögskolans för-

74 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

söksverksamhet. Till följd härav kan anslaget minskas med 4 000 kr. Till främjande av biskötseln och för bidrag till Sveriges fröodlareförbund bör beräknas oförändrat 81 000 kr. resp. 15 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (100 000 — 4 000) 96 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 96 000 kr.

C 17. Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	135 000	135 000	—
1965/66	90 000		
1966/67 (förslag)	90 000		

Lantbruksstyrelsen hemställer, att anslaget upptas med oförändrat belopp.

Motiv. Av anslaget för innevarande budgetår är 15 000 kr. avsedda för SMAK:s allmänna verksamhet och 75 000 kr. för organets upplysningsverksamhet. SMAK har därjämte erhållit 150 000 kr. av införselavgiftsmedel.

SMAK framhåller att årliga marknadsundersökningar visar att kvaliteten på den saluförda matpotatisen höjts. Enligt SMAK:s mening bör marknadsundersökningarna fortsätta liksom press- och informationsmötena i samband med att resultaten offentliggörs.

SMAK anser vidare, att det erfordras vissa opinionsundersökningar beträffande potatisens kvalitet som grund för bl. a. den fortsatta informationsverksamheten. SMAK hemställer att ett oförändrat anslag av 90 000 kr. tilldelas organisationen och förutsätter även att 150 000 kr. anvisas av införselavgiftsmedel. Även *lantbruksstyrelsen* föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat 90 000 kr.

Departementschefen

Såsom *lantbruksstyrelsen* föreslagit bör SMAK för nästa budgetår få oförändrat statsbidrag av 90 000 kr. Jag har därvid beräknat 15 000 kr. för den allmänna verksamheten och 75 000 kr. för upplysningsverksamheten. Till frågan om bidrag av införselavgiftsmedel avser jag återkomma till Kungl. Maj:t senare.

Anslaget bör sålunda föras upp med oförändrat 90 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kr.

C 18. **Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	350 000	153 504
1965/66	350 000	
1966/67 (förslag)	450 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 50 000 kr.

Motiv. I avvaktan på statistisk undersökning rörande bl. a. trädgårdsnäringens bensinförbrukning har anslaget alltsedan budgetåret 1959/60 uppförts med ett fast årligt belopp, vilket ursprungligen var 300 000 kr. När bensinskatten år 1962 höjdes med 5 öre per liter, uppräknades anslaget med 50 000 kr. Eftersom i år en liknande skattehöjning genomförts, föreslår styrelsen, att anslaget nu fastställs till 400 000 kr.

Anslaget disponeras av *lantbruksstyrelsen* i samråd med av Kungl. Maj:t utsedda representanter för trädgårdsnäringen för bidrag till för trädgårdsnäringens allmännyttiga ändamål. Medel, som inte utbetalas under budgetåret, överförs vid utgången av påföljande budgetår till trädgårdsnäringens bensinskattfond, som förvaltas av statskontoret. Fondmedlen står till styrelsens disposition för samma ändamål som anslaget. Anslaget och fonden disponeras vidare av Kungl. Maj:t för att anvisa medel för upplysningsverksamhet i fråga om grönsaker.

Medelstillgången vid utgången av budgetåret 1964/65 uppgick till 1 073 476 kr. Därav utgjorde 250 108 kr. beviljade men ej utbetalade bidrag.

Departementschefen

I enlighet med mitt förslag under punkten C 9 bör från förevarande anslag ställas till förfogande för samarbetsorganet för frukt ett belopp, som motsvarar fruktodlingens förbrukning av skattebelagda drivmedel. Härutöver bör under en femårsperiod årligen få tas i anspråk för samma ändamål 50 000 kr. av fonderade bensinskattemedel.

Enligt beslut av 1965 års riksdag (prop. 14, BevU 16, rskr 141) har skatten på bensin höjts med 5 öre per liter den 1 juli 1965. Höjningen motiverar en uppräkning av gottgörelsen till trädgårdsnäringen med 50 000 kr. för år. Under anslaget för nästa budgetår bör upptas även på innevarande budgetår belöpande tilläggsbelopp.

76 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Anslaget bör sålunda tas upp med (350 000* + 100 000) 450 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 450 000 kr. att avräknas mot automobilskatte- medlen.

**D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt
vissa jordbruk**

D 1. Statens jordbruksnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 627 000	3 629 668
1965/66	4 029 000	
1966/67 (förslag).....	4 184 000	

Statens jordbruksnämnd föreslår, att anslaget ökas med 216 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 1 byrådirektör Ae 25	+ 41 772
b) 1 kanslist Af 9/Ae 15; minskning med 1 kansliskrivare Ag 11	+ 2 208
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 16 716
b) Ordinariesättning	—
c) Extraordinariesättning	—
3. Löneomräkning	+ 155 304
	<u>+ 216 000</u>

Motiv. 1 a)—b). Nämnden föreslår att en tjänst som byrådirektör i Ae 25 och en kanslisttjänst i Af 9/Ae 15 inrättas vid administrativa byråns beredskapssektion, varvid minskning kan ske med en kansliskrivartjänst.

2 a)—b). Nämnden föreslår uppflyttning i lönegrad och, i förekommande fall, ordinariesättning av följande tjänster, nämligen

på animaliebyrån en byrådirektör Ao 27 till avdelningsdirektör Bo 1 (fisksektionen) och en byrådirektör Ae 25 till Ao 27,

på administrativa byrån en byrådirektör i Ao 25 till Ao 27 (beredskapssektionen).

2 c). Nämnden föreslår extraordinariesättning av en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 21 på vegetabiliebyrån.

Departementschefen

Jordbruksnämndens förslag om personalförstärkning vid den administrativa byråns beredskapssektion kan jag inte tillstyrka med hänsyn bl. a. till att förutsättningar bör finnas att delegera arbetsuppgifter till kvalificerad biträdespersonal. Kungl. Maj:t äger besluta i anledning av nämndens förslag om extraordinariesättning av en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 21 vid vegetabiliebyrån.

78 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

På grund av löneomräkning bör anslaget uppräknas med 155 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (4 029 000 + 155 000) 4 184 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens jordbruksnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 209 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	82 000
3. Avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter, <i>förslagsvis</i>	539 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 304 000
5. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	50 000

Summa kr. 4 184 000

b) till *Statens jordbruksnämnd*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 184 000 kr.

D 2. Statens jordbruksnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	835 000	782 406
1965/66	876 000	
1966/67 (förslag)	893 000	

Statens jordbruksnämnd föreslår, att anslaget ökas med 17 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67 Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård	13 000	+ 7 000	+ 7 000
2. Expenser: Bränsle, lyse och vatten ..	29 500	+ 5 000	+ 5 000
3. Publikationstryck	79 000	+ 5 000	+ 5 000
		+ 17 000	+ 17 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (876 000 + 17 000) 893 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens jordbruksnämnd*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 893 000 kr.

D 3. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	155 000 000	141 771 731
1965/66	160 000 000	
1966/67 (förslag; beräknat belopp) ..	160 000 000	

Departementschefen

Det är min avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att framlägga särskild proposition angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. I avvaktan härpå bör förevarande anslag föras upp med ett beräknat belopp av 160 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 160 000 000 kr.

D 4. Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	22 000 000	26 347 386
1965/66	22 000 000	
1966/67 (förslag).....	24 000 000	

Statens jordbruksnämnd föreslår, att anslaget ökas med 5 800 000 kr.

M o t i v. Svensk Spannmålshandel, ekonomisk förening, har i promemoria den 22 juli 1965 beräknat sina kostnader för beredskapslagring av brödsäd och oljekraffoder under nästa spannmålsregleringsår (augusti 1966—juli 1967). Beträffande brödsädslagringen redovisas tre alternativa beräkningar.

Alternativ	Sammanlagd lagerkvantitet vid ingången av regleringsåret (ton)	vid utgången av regleringsåret (ton)	Kostnad (milj. kr.)
I	300 000	300 000	18,25
II.....	300 000	325 000	19,75
III	325 000	350 000	20,95

Beredskapslagret av oljekraffoder har förutsatts vara oförändrat 65 000 ton.

Kostnaderna för de olika alternativen har beräknats under förutsättning av ett begränsat omsättningsbehov under verksamhetsåret 1966/67. Under verksamhetsåret 1964/65 har den goda tillgången på högklassig brödsäd av 1964 års skörd gjort en viss nettoökning av brödsädslagren möjlig och fram-

för allt medgett en omfattande omsättning av dessa lager. Omkring 100 000 ton av äldre lager (huvudsakligen av 1959 års skörd) har utbytts. Ytterligare inlagring av brödsäd för fortsatt omsättning planeras för verksamhetsåret 1965/66. Omsättningsbehovet av brödsäd beräknas därför kunna begränsas till ca 35 000 ton för verksamhetsåret 1966/67. Av oljekraftfoder har omsättningsbehovet beräknats omfatta ca 15 000 ton, vilket i stort motsvarar den kvantitet som omsatts under senare år. I kostnadsberäkningen har hänsyn inte tagits till prisskillnadsförluster.

Vete och råg skall enligt nu gällande direktiv hållas i beredskapslager till en kvantitet av sammanlagt lägst 150 000 ton och högst 300 000 ton. I anslutning till tidigare framställningar har nämnden i en särskild skrivelse den 31 augusti 1965 hemställt att successivt få öka beredskapslagren av brödsäd till sammanlagt 375 000 ton. Av ökningen skulle 25 000 ton inlagras under budgetåret 1966/67. Under hänvisning till skrivelsen föreslår nämnden, att i det föregående angivna alternativ II läggs till grund för anslagsberäkningen.

Beträffande beredskapslagring i jordbruksnämndens regi av andra varor än brödsäd och oljekraftfoder har nämnden utgått från att det lagringsprogram, som avses med de av Kungl. Maj:t tidigare givna riktlinjerna, kommer att i stort sett ha genomförts under budgetåret 1965/66. I den förutnämnda framställningen den 31 augusti 1965 har nämnden även för dessa varor föreslagit en begränsad ökning av beredskapslagren. Denna ökning anser jordbruksnämnden angelägen redan med hänsyn till den uttunning och ur beredskapssynpunkt olämpliga koncentrerings av de kommersiella livsmedelslagren som har blivit följderna av strukturuomvandlingar i näringslivet. Förutsättningarna för att utvidga och samtidigt rationalisera beredskapslagringen är också väsentligt gynnsammare än tidigare på grund av förbättringar av lagringstekniken. Till dessa förbättringar hör inte minst möjligheterna till upplagring i särskilda statliga lagerbyggnader. I avvaktan på mera ingående överväganden i anslutning till riktlinjer för en framtida jordbrukspolitik har nämnden i sin särskilda framställning, för en treårsperiod med början under budgetåret 1966/67, föreslagit en ökning av kvantiteterna av vissa i beredskapslagringen redan ingående varor och därjämte en ytterligare, begränsad lagring av vissa slag av konserverade produkter.

Nämnden beräknar de sammanlagda kostnaderna under budgetåret 1966/67 för beredskapslagringen i nämndens egen regi till omkring 8,1 milj. kr. Beräkningarna har gjorts med beaktande av såväl kända och antagliga kostnadsstegringar som av de besparingsmöjligheter som antas uppstå till följd av en förbättrad lagringsteknik. Kostnaderna för den något mindre omfattande beredskapslagringen under budgetåret 1964/65 var 5,8 milj. kr. och har för budgetåret 1965/66 — på grund av ett osedvanligt litet omsättningsbehov — beräknats till 4,2 milj. kr.

Departementschefen

I uppgifterna för 1960 års jordbruksutredning ingår att pröva frågan om beredskapslagring av livsmedel m. m. Såsom jag anförde i prop. 1965:1 (bil. 11 s. 69) har utredningen den 23 oktober 1964 överlämnat promemoria angående livsmedelsförsörjningen i krig m. m. Utredningens överväganden i övrigt rörande beredskapen på ifrågavarande område torde komma att redovisas i samband med utredningens förslag till nya jordbrukspolitiska riktlinjer. Mot denna bakgrund är jag inte beredd att nu ta ställning till jordbruksnämndens förslag att öka lagringen utöver gällande maximikvantiteter.

Med hänsyn till ökade kostnader för lagerhållning enligt nuvarande riktlinjer föreslår jag att anslaget uppräknas med 2 milj. kr. Liksom hittills bör anslaget få tas i anspråk för att infria jordbruksnämndens garanti- och ansvarsförbindelser för oförsäkrade varor, vilka lagras för statligt ändamål men formellt förblir i enskild ägo.

Anslaget bör sålunda föras upp med (22 000 000 + 2 000 000) 24 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 000 kr.

D 5. Särskilt stöd åt det mindre jordbruket

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	95 000 000	97 484 579
1965/66	92 000 000	
1966/67 (förslag; beräknat belopp)	92 000 000	

Lantbruksstyrelsen och *statens jordbruksnämnd* föreslår på anförda skäl att anslaget minskas med 1 500 000 kr.

Departementschefen

Hithörande anslagsfrågor torde böra behandlas i den förenämnda propositionen angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, vilken jag avser att senare föreslå Kungl. Maj:t att framlägga. I avvaktan härpå bör förevarande anslag föras upp med ett beräknat belopp av 92 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Särskilt stöd åt det mindre jordbruket* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 92 000 000 kr.

D 6. Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	1 067 000	922 520	1 022 327
1965/66	937 000		
1966/67 (förslag)	937 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp.

M o t i v. Styrelsen beräknar medelsbehovet efter samma grunder som för innevarande budgetår.

1. Bokföringskostnader	743 250
2. Resekostnader	75 000
3. Ersättning åt deltagare	72 200
4. Bokföringsmaterial	32 500
5. Hålkortsbearbetning	75 000
6. Kurser för ledare	3 000
7. Publikationstryck	7 500
8. Den till undersökningen knutna nämnden	1 000
9. Byggnadsinventering och skogsuppskattning	7 500
10. Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	50 000
	<u>1 066 950</u>

Departementschefen

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet föranleder ingen erinran från min sida, varför jag upptar anslaget med 937 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 937 000 kr.

D 7. Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	19 431 000	19 431 000	—
1965/66	19 765 000		
1966/67 (förslag)	20 178 000		

Statens jordbruksnämnd och *statistiska centralbyrån* föreslår, att anslaget ökas med 378 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67
1. Statsbidrag till skördeskadesfonden	15 000 000	—
2. Kostnader för skördeskadeskyddets administration	4 765 000	+ 378 000
	<u>19 765 000</u>	+ 378 000

¹ Härav på tilläggsstat 316 000 kr.

M o l i v. 1. Statens jordbruksnämnd framhåller, att erforderliga förutsättningar föreligger för att även för budgetåret 1966/67 anvisa 15 milj. kr. för att överföras till skördeuskadefonden.

2. Statistiska centralbyrån anför att skördeuppskattningarna år 1965 har omfattat samma grödor som år 1964 samt genomförts på i huvudsak samma sätt. Totala antalet undersökningsgårdar har efter ökning med 250 uppgått till 12 700. Under året har vidare tagits i bruk en ny skördestation i Rosersberg. Samtidigt har tröskningsstationerna i Uppsala, Jönköping, Kristianstad och Karlstad samt vattenhaltslaboratoriet i Uppsala lagts ned. Vid den nya stationen torkas samtliga prov av spannmål och vallskörd ned till torrs substans innan vägning sker. Härigenom elimineras behovet av särskilda vattenhaltsanalyser. Genom omläggningen har noggrannheten i resultatet kunnat ökas. Personalbehovet har minskat jämfört med tidigare.

Spillundersökningarna för spannmål har liksom under år 1964 genomförts i huvudsak enligt s. k. ny metod baserad på spillplockning på små rutor. Den nya metoden är väsentligt billigare än den äldre, vilket gjort en regionalt mer differentierad spillbestämning möjlig inom samma kostnadsram.

Analysen av kvalitetsprov för brödsäd har genomförts enligt en i samarbete med statens jordbruksnämnd och Sveriges utsädesförening utformad plan, varigenom skördeuppskattningarna och kvalitetsstatistiken kunnat samordnas. Vidare har tekniken för avgränsning av provytor i potatisodlingar modifierats. De år 1964 påbörjade provundersökningarna med objektiv skördeuppskattning för matärter har fortsatt i något ökad skala år 1965. Försök har påbörjats med ny metod för att ta ut kvalitetsprov för hö.

Omfattningen av de olika undersökningar, som ligger till grund för ersättningsberäkningarna, redovisas i följande sammanställning.

	1964	1965	1966 (förslag)
	Antal gårdar		
Huvudundersökning (uppskattning av biologisk skörd).....	12 450	12 700	12 950
Tillväxt på slättervall	125	125	—
Bärgningsförluster på slättervall	750	750	750
Kvalitet för hö	750	750	750
Höets botaniska sammansättning	750	750	750
Återväxt på slättervall.....	1 200	1 200	1 200
Vallåterväxtens tillvaratagande	11 000	11 000	11 000
Spill för potatis.....	1 300	1 300	1 300
Fältnätningar	180	180	180
Uppskattning för matärter (provundersökning)	—	50	450
	Antal fält (grödor)		
Spill för spannmål			
a) äldre metod	450	450	—
b) ny metod	14 000	14 000	14 000
Kvalitet för brödsäd			
a) enl. leveransbesked (levererad skörd)....	4 000	4 000	4 000
b) enl. uttagna prov (total skörd)	700	700	1 000

Beträffande metodik m. m. för skördeuppskattningen och ersättningsberäkningen för 1966 års skörd samt i fråga om pågående utvecklingsarbete inför centralbyrån i huvudsak följande.

För 1966 års skörd föreslår centralbyrån att skördeuppskattningen skall avse samma grödor som år 1965. Minimiantalet undersökningsgårdar per skördeuppskattningsområde bör vara 30. För de större områdena bör antalet vara högre. För att få minst 30 gårdar i samtliga områden erfordras en ökning med 520 gårdar. I avvaktan på översyn av urvalets konstruktion föreslås dock nu endast en begränsad ökning.

På grund av den ringa variationen mellan åren i riksmedeltalet för vallskördens tillväxt per dag föreslås att tillväxtundersökningarna nu avbryts, och att på grundval av det nu tillgängliga materialet framräknade standardtal utnyttjas i beräkningarna.

Undersökningarna av spillet för spannmål bör helt ske enligt den nya metoden fr. o. m. 1966. Provundersökningarna för matärter bör, om erfarenheterna av provundersökningar år 1965 motiverar det, utvidgas till att omfatta de åtta län, där odlingen har störst omfattning.

För att säkerställa noggrannheten i skördeuppskattningarna har en rad åtgärder vidtagits under senare år. Bl. a. har utbildningen av provtagarna och kontrollen av deras arbete ökat. För att ytterligare höja säkerheten föreslår centralbyrån att viss kursverksamhet för ledarna för skördeuppskattningen försöksvis anordnas under budgetåret 1966/67. Centralbyrån anser det angeläget att möjligheterna till skördeprognoser baserade på objektiva mätningar blir beaktade i vårt land med sikte på att ersätta eller komplettera det äldre systemet med subjektiva årsväxtrapporter. Säkrare prognoser skulle vara av betydelse för bl. a. prisregleringen, import- och exportplaneringen, viss industriplanering m. m. Erfarenheterna från USA tyder på att man genom att kombinera skördeuppskattningarna med skördeprognoser kan påskynda statistiken väsentligt. Därför föreslås att metodfrågorna nu studeras närmare och att fältundersökningar i liten skala påbörjas.

Centralbyråns förslag beträffande 1966 års skördeberäkning har tillstyrkts av skördestatistiska nämnden. Beträffande arbetet inom skördestatistiska nämnden framhåller centralbyrån, att skyddet numera utvecklats på vissa punkter. Sålunda beaktades kvalitetsvariationerna hos vallskörden år 1964. Likaså togs hänsyn till att brödsädspriset fr. o. m. 1964 års skörd regleras efter falltal. Dessutom har ny metodik utformats för att bestämma normskörden för vitsenap.

F. n. utreds metodiken för och konsekvenserna av övergång till obligatorisk anmälan på försommaren. Resultatet väntas i början av år 1966. Vidare utreder nämnden behovet av regler för att undvika utbetalning av relativt sett små belopp. Utredningen av möjligheterna att behandla vallfrö som särskild gröda och att inordna kokärterna i skyddet fortsätter. Som ett led

i översynen av grunderna för beräkning av skördevariationer och självrisk genomförs f. n. en analys av variationen i skördeuppgifterna från de objektiva uppskattningarna. Denna översyn beräknas ta flera år att genomföra.

Den tidigare aviserade allmänna utredningen av möjligheterna att göra skyddet mera anpassningsbart har ännu inte kunnat påbörjas. Skördestatistiska nämnden betraktar emellertid denna utredning som angelägen och avser att igångsätta den så snart förutsättningar finns.

I följande sammanställning redovisar centralbyrån beräknade kostnader för skördeuppskattningarna och skördeskadestyddets administration.

	Disponerat 1964/65	Beräknade kostnader 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67
Skördeuppskattningarna			
1. Centralplanering och ledning m. m.	300 000	242 000	+ 134 000
2. Lokal ledning	752 000	904 000	+ 2 000
3. Fältdarbete	2 300 000	2 578 000	+ 90 000
4. Tröskning och analyser	151 000	159 000	+ 19 000
5. Materiel och utrustning	290 000	195 000	— 28 000
6. Diverse kostnader	160 000	144 000	— 4 000
7. Försök och utredningar	100 000	50 000	+ 100 000
	4 053 000	4 272 000	+ 313 000
Skördeskadestyddet			
1. Löpande verksamhet	420 000	422 000	— 72 000
2. Utredningar	143 000	190 000	+ 18 000
	563 000	612 000	— 54 000
Summa	4 616 000	4 884 000	+ 259 000

Det ökade medelsbehovet till följd av höjda kostnader för rese- och trakamentsersättningar, den föreslagna utvidgningen av antalet provytegårdar, försöksverksamhet med skördeprognoser samt kursen för ledarna för skördeuppskattningen har kunnat begränsas genom företagna rationaliseringsåtgärder. Sålunda har kostnaderna för skyddet minskat genom att tröskning, torrsbstansbestämning och höprovning centraliserats. Vidare leder övergången till ny metod för spillundersökning samt nedläggningen av tillväxtundersökningen till att kostnadsökningen kan begränsas.

Departementschefen

Såsom jordbruksnämnden föreslagit bör för budgetåret 1966/67 anvisas oförändrat 15 milj. kr. för att överföras till skördeskadefonden under förutsättning att jordbrukarna av egna medel skjuter till minst samma belopp.

Av den föregående redogörelsen framgår att metodiken för skördeuppskattning och ersättningsberäkning fortlöpande ändras i syfte att förbättra

skördeskadeskyddet. Vidare har en rad åtgärder vidtagits för att göra uppskattningen av skörden så noggrann som möjligt. Bl. a. har utbildningen av provtagarna och kontrollen av deras arbete fått ökad omfattning. För att utvecklingsarbetet skall kunna föras vidare förordar jag att anslaget förstärks med 413 000 kr. Jag har därvid tagit hänsyn även till kostnader för viss försöksverksamhet med skördeprognoser i anslutning till den objektiva skördeuppskattningen.

Av ökningen hänför sig 60 000 kr. till kostnadsstegringar för avlöningsförmåner, som påverkar medelsbehovet redan för innevarande budgetår. Jag avser därför att senare denna dag återkomma till Kungl. Maj:t med förslag att bl. a. detta belopp anvisas på tilläggsstat för budgetåret 1965/66.

I detta sammanhang bör för riksdagen anmälas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 december 1965 medgett statistiska centralbyrån att från förevarande anslag utbetala ersättning för skada som uppkommit i samband med den objektiva skördeuppskattningen.

Till frågan om att liksom hittills disponera medel ur anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för särskilda undersökningar m. m. rörande skördeskadeskyddet avser jag återkomma vid anmälan av den under punkten D 3 nämnda särskilda propositionen.

Anslaget bör sålunda föras upp med (19 765 000 + 413 000) 20 178 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 20 178 000 kr.

E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets område m. m.**E 1. Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 160 000	3 130 309
1965/66	3 481 000	
1966/67 (förslag)	3 742 000	

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 71 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Filialen vid Stora Råby	
1 filialföreståndare tillika föreståndare för fältkontrollavdelning Bo 1; minskning med 1 avdelningsföreståndare Ao 27	+ 8 880
1 laboratorieföreståndare Ae 27; minskning med 1 filialföreståndare Ae 25	+ 4 776
1 överassistent Ae 23; minskning med 1 förste assistent Af 17/Ae 21	+ 7 248
b) Huvudanstalten i Solna	
1 överassistent Ae 23; minskning med 1 förste assistent Af 17/Ae 21	+ 7 032
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 18 168
b) Vissa arvodesfrågor	+ 800
3. Löneomräkning	+ 24 096
	<hr/>
	+ 71 000

Motiv. 1 a). Till en ny institutionsbyggnad vid Stora Råby har under hösten 1964 överflyttats dels anstaltens fältkontrollavdelning, dels filialen i Åkarp. Filialföreståndaren i Ae 25 tjänstgör nu som laboratorieföreståndare för renhets- och gröningsavdelningarna, medan avdelningsföreståndaren för fältkontrollavdelningen i Ao 27 tjänstgör som platschef vid den nya institutionen. De nämnda befattningshavarna föreslås få en tjänstebemärkning, som svarar mot arbetsuppgifternas art. För ökade arbetsuppgifter vid fältkontrollavdelningen föreslås en tjänst som överassistent i Ae 23. En tjänst i Af 17/Ae 21 kan i stället indras.

1 b). Vid huvudanstaltens groningsavdelning föreligger stadigvarande behov av ytterligare en agronomutbildad befattningshavare med placering som överassistent i Ae 23. Innehavaren av tjänsten avses bl. a. utföra vissa kvalificerade metodikundersökningar. Samtidigt kan en tjänst i Af 17/Ae 21 indras.

2 a). Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av anstaltens föreståndare från Bo 3 till Bo 4 samt dess två avdelningsföreståndare i Ao 27 till Bo 1.

2 b). Med hänsyn till behovet av ökat antal sammanträden med anstaltens styrelse bör posten uppräknas med 800 kr.

Under denna anslagspunkt torde få anmälas ett av *utredningen rörande vissa jordbruksanstalters förläggning* den 8 oktober 1964 avgivet betänkande »Statens centrala frökontrollanstalt» (Stencil Jo 1964: 9).¹

Nuläge

Frökontrollverksamheten i landet ombesörjs av dels statens centrala frökontrollanstalt, dels tre lokala frökontrollanstalter, nämligen i Linköping, Skara och Örebro, vilka har vederbörande hushållningssällskap som huvudman. Centralanstalten utför även, i den mån omständigheterna medger, forskning och försök inom sitt verksamhetsområde.

Statens centrala frökontrollanstalt utgörs av en huvudinstitution i Solna, två öppna filialer, en i Stora Råby och en i Röbbäcksdalen, samt två slutna filialer, en i Landskrona och en i Getinge i Halland. De båda slutna filialerna har tillkommit för kontrollverksamheten vid Weibull AB resp. Hallands Frökontor.

Ersättning för utförda uppdrag utgår enligt en av lantbruksstyrelsen i samråd med riksrevisionsverket fastställd taxa. Denna gäller för såväl centralanstalten som de lokala anstalterna. Taxan innehåller föreskrift om att rabatt må lämnas på avgifterna i vissa fall. Under budgetåret 1963/64 uppgick taxeinkomsterna vid centralanstalten till 86 % av nettoutgifterna (exkl. pensionerings- och kapitalkostnader).

Utredningens förslag

Anstaltens uppgifter. Utredningen förordar en ökad decentralisering av centralanstaltens rutinbetonade verksamhet till de lokala anstalterna. Centralanstaltens huvudinstitution och dess filialer i Stora Råby och Röbbäcksdalen föreslås i fortsättningen svara för sådan verksamhet endast inom sitt geografiska område. I fråga om kontroll av matpotatis föreslås

¹ Ledamöter generaldirektören Wilhelm Björck, ordf., överintendenten Knut von Horn, professorn Hugo Osvald och byråchefen Lars Th. Stiernstedt; direktiv se 1961 års riksdagsberättelse s. 282.

ingen ändring i nu gällande ordning. Utredningens ordförande Björck föreslår dock i en reservation att anstalten skall befrias från dylik kontroll.

I fråga om centralanstaltens forsknings- och försöksverksamhet har utredningen inte funnit skäl för någon saklig omläggning. Utredningen anser det emellertid önskvärt, att dessa uppgifter preciseras närmare i anstaltens instruktion till att avse dels att pröva och utveckla analysmetoder, dels att främja tillhandahållande av fullgoda utsädesvaror.

Organisation. Utredningen har övervägt personalbehovet vid centralanstalten utifrån tidstudieundersökningar, som statskontoret utfört under högsäsongerna 1961/62 och 1962/63. Utredningen förordar att huvudinstitutionens renhets- och groningsavdelningar för den avgiftsbelagda verksamheten bör disponera 40 analysbiträden under högsäsong, en minskning med 19 jämfört med personalstyrkan den 1 januari 1964. Utredningens förslag är baserat på antagande om oförändrad arbetsbelastning. För den allmännyttiga verksamheten vid avdelningarna beräknar utredningen härutöver tre analysbiträden. Vid analysexpeditionen beräknar utredningen, att en kansliskrivartjänst och möjligen också en biträdestjänst kan dras in. I fråga om fältkontrollavdelningen, som numera är förlagd till Stora Råby, har statskontorets undersökning inte gett hållpunkter för att bedöma personalbehovet. Med hänsyn till de väsentligt förbättrade arbetsförhållanden, som omlokaliseringen beräknas medföra, anser utredningen, att det bör ankomma på centralanstaltens ledning att vidta åtgärder för att anpassa personalstyrkan efter behovet.

Den förordade personalbegränsningen anser utredningen böra genomföras successivt i samband med pensionering och genom att tjänster vid vakanser i övrigt inte återbesätts. Utredningen framhåller vidare, att de jämkningar i centralanstaltens uppgifter, som utredningen förordat samt vissa rationaliseringsåtgärder medför möjligheter att på relativt kort sikt bringa ned antalet biträdesbefattningar med ytterligare tio.

I fråga om filialen i Stora Råby framhåller utredningen, att överflyttningen till de nya lokalerna bör vara ägnad att inte oväsentligt begränsa personalbehovet. Vid fortsatt samarbete med fältkontrollavdelningen under analysarbetets lågsäsong och vid oförändrat arbetsmaterial bedöms möjligheter föreligga för en minskning med ett tiotal biträdestjänster.

Utredningens ordförande Björck föreslår i en reservation, att renhets- och groningsavdelningarna vid huvudinstitutionen leds av en gemensam avdelningsföreståndare, varvid en föreståndarbefattning kan dras in. Ordföranden framhåller vidare, att vissa möjligheter till personalminskning uppkommer om företag, som bedriver mycket omfattande förädlingsverksamhet, auktoriseras att plombera utsäde. Dessa möjligheter anser reservanten bör tas till vara.

Ledamöterna von Horn och Osvald föreslår i en gemensam reservation att biträdespersonalen vid renhets- och groningsavdelningarna vid huvud-

institutionen minskas med endast tio. Vid filialen i Stora Råby anses möjligheter föreligga för en minskning med högst fyra biträdestjänster.

Utrustning. Utredningen förordar att vissa byggnadsarbeten vidtas. Kostnaden utgör 125 000 kr. Inventarieutrustningen bör kompletteras till en kostnad av 50 000 kr. Åtgärderna beräknas göra det möjligt att minska personalen med minst fyra laboratoriebiträden och en vaktmästare (alternativt en kollektivanställd arbetare). I en gemensam reservation föreslår ledamöterna von Horn och Osvald att en specialgroningsapparat med kylbänkar anskaffas.

Ekonomi och taxegrunder. Utredningen utgår från att centralanstaltens avgiftsbelagda verksamhet i princip skall vara ekonomiskt självbärande, varvid skall täckas inte endast direkta driftskostnader utan även pensions- och kapitalkostnader. Kostnaderna för anstaltens allmännyttiga verksamhet bör däremot bestridas av anslagsmedel. Enligt utredningens mening bör av anslagsmedel ett belopp motsvarande 20 % av centralanstaltens inkomster få disponeras för den inte avgiftsbelagda verksamheten.

När det gäller olika grenar av den avgiftsbelagda verksamheten framhåller utredningen, att avgifterna inte för någon gren bör alltför mycket överskrida självkostnaden. Det hittills tillämpade rabattsystemet vid analysverksamheten bör enligt utredningens mening ersättas med taxebestäm- melser som grundar sig på de faktiska kostnaderna för olika slag av uppdrag.

Enligt utredningens mening bör riksrevisionsverket erhålla uppdrag att undersöka skilda kostnadselement inom såväl den avgiftsbelagda som den allmännyttiga verksamheten samt på grundval härav framlägga förslag till taxa för centralanstaltens avgiftsbelagda verksamhet.

Ledamöterna von Horn och Osvald har inte kunnat ansluta sig till förslaget, att kostnaden för den allmännyttiga verksamheten skulle fastställas till viss procent av inkomsterna. Enligt reservanterna bör vidare beaktas, att taxehöjningarna inte får bli så stora att de kan komma att inverka menligt på svensk växtodling.

Yttranden

Över betänkandet har yttranden avgivits av statskontoret, riksrevisionsverket, lantbruksstyrelsen, byggnadsstyrelsen, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, styrelsen för statens växtskyddsanstalt, styrelsen för lantbrukshögskolan, växtförädlingskyddsutredningen, styrelsen för Sveriges Utsädesförening, W. Weibull AB med Weibullsholms Växtförädlingsanstalt (Weibull AB), Hushållningssällskapens förbund (efter hörande av de lokala frökontrollanstalterna i Skara, Örebro och Linköping), Sveriges Lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Svensk matpotatiskontroll (SMAK) och Sveriges Fröengrossistförening.

Utredningens förslag i fråga om vissa decentraliseringsåtgärder tillstyrks av *statskontoret* och *styrelsen för lantbrukshögskolan, Weibull AB, RLF* och *Hushållningssällskapens förbund*. Förslaget avstyrks av *lantbruksstyrelsen, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* (med reservation av ledamöterna Runéus och Weibull) och *SACO*. Lantbruksstyrelsen erinrar bl. a. om att de lokala anstalterna berörs av den av 1965 års riksdag beslutade omorganisationen av den statliga lokala lantbruksadministrationen.

I fråga om kontrollen av matpotatis ansluter sig de flesta remissinstanserna till ordförandens reservation. *Lantbruksstyrelsen, Sveriges Lantbruksförbund, RLF* och *SMAK* anser dock, att analyser som avser kokkvalitet på försöksmaterial bör förläggas till centralanstalten även i fortsättningen.

I fråga om forsknings- och försöksverksamheten framhåller *styrelsen för lantbrukshögskolan* att verksamheten vid centralanstalten bör begränsas till metodstudier av värde för de rutinbetonade arbetsuppgifterna. Övriga remissorgan som yttrat sig i frågan tillstyrker utredningens förslag.

Delade meningar råder om behovet av personal för analysverksamheten. *Statskontoret* tillstyrker utredningens förslag såvitt avser huvudinstitutionen, men är tveksamt, om en så kraftig personalminskning kan ske vid filialen i Stora Råby. *Hushållningssällskapens förbund* anser att det inte får råda någon tvekan om att alla rationaliseringsåtgärder bör vidtas, som kan hålla nere personalbehovet och personalkostnaderna. Enligt *Weibull AB* saknas material som mera ingående belyser statskontorets resp. reservanternas bedömningar av personalbehovet. Enligt företagets mening bör övervägas, om en närmare samverkan mellan renhets- och grobarhetsavdelningarna i syfte att utnyttja personalen bättre kan komma till stånd. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, Sveriges Lantbruksförbund, RLF* och *styrelsen för Sveriges Utsädesförening* ansluter sig till den beräkning av personalbehovet som reservanterna von Horn och Osvald lagt fram. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* rekommenderar en klarare gränsdragning mellan rutinarbeten och metodforskning. Särskild personal anses böra avdelas för den senare.

Det reservationsvis framförda förslaget att renhets- och gröningsavdelningarna vid huvudinstitutionen bör ledas av en gemensam avdelningsföreståndare tillstyrks av *statskontoret*, men avstyrks av *Sveriges Lantbruksförbund, SACO* och *styrelsen för statens växtskyddsanstalt*. Det sistnämnda remissorganet finner det ej heller försvarligt, att övrig personal på de olika avdelningarna nedskärs så hårt, att forsknings- och försöksarbetet av detta skäl måste eftersättas.

Det reservationsvis framförda förslaget om auktorisation av företag så att de medges att plombera utsäde avstyrks av *lantbruksstyrelsen*, men tillstyrks av *Weibull AB*.

Utredningens förslag i fråga om utrustning tillstyrks av *statskontoret*, *byggnadsstyrelsen* och *styrelsen för lantbrukshögskolan*. Däremot ansluter sig *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt*, *RLF* och *SACO* till det av reservanterna von Horn och Osvald framförda förslaget.

I fråga om centralanstaltens ekonomi och taxegrunder ställer sig flera remissinstanser tveksamma inför utredningens förslag att kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten skall bestämmas till viss andel av inkomsterna. *Weibull AB* och *styrelsen för Sveriges Utsädesförening* framhåller, att medel till den allmännyttiga verksamheten bör anvisas i sin helhet över statsbudgeten, medan taxan för den avgiftsbelagda verksamheten bör fastställas utifrån kostnaderna för en med rationella metoder och modern utrustning bedriven kontrollverksamhet. Avgifterna får inte bli så höga att utsädehandeln hämmas och frökontrollen härigenom får en negativ effekt.

Såväl *RLF* som *Sveriges Lantbruksförbund* anser, att rabatten för s. k. jordbrukarprov bör behållas, även om självkostnaderna för dessa analyser ej helt skulle täckas.

Hushållningssällskapens förbund framhåller att även de lokala anstalterna utför en inte oväsentlig allmännyttig verksamhet. Det anses därför rimligt, att även dessa anstalter erhåller bidrag av allmänna medel för sådana insatser.

Departementschefen

Med anledning av att Kungl. Maj:t meddelat särskilda bestämmelser om betning av vårstråsäd har Kungl. Maj:t medgett viss ökad belastning av förevarande anslag under budgetåret 1965/66 för att täcka kostnader för att genomföra vissa kontrolluppgifter i samband med betning. För dessa kostnader under nästa budgetår förordar jag att anslaget uppräknas med 236 000 kr.

På grund av löneomräkning m. m. behöver anslaget ökas med 25 000 kr.

Jag övergår här efter till att redovisa mina ställningstaganden till det utredningsförslag om frökontrollanstaltens uppgifter, organisation och taxegrunder, för vilket jag redogjort i det föregående.

Utredningen förordar en ökad decentralisering till de lokala anstalterna av viss rutinbetnad verksamhet vid centralanstalten. Som lantbruksstyrelsen framhållit i sitt yttrande berörs emellertid de lokala anstalterna av den av 1965 års riksdag beslutade omorganisationen av den statliga lokala lantbruksadministrationen. Jag är därför inte beredd att på grundval av utredningens förslag pröva frågan om decentralisering. Jag biträder inte heller förslaget om att vissa företag skall auktoriseras att plombera utsäde. Såsom flertalet remissinstanser förordat bör centralanstalten befrias från uppgiften att kontrollera matpotatis i kommersiellt sammanhang. Denna kontroll ankommer därmed i fortsättningen i ökad omfattning på SMAK.

De synpunkter på forsknings- och försöksverksamheten vid anstalten, som

utredningen anlagt, föranleder ingen erinran från min sida. Denna verksamhet bör sålunda inriktas på dels att pröva och utveckla analysmetoder, dels att främja att fullgoda utsädesvaror tillhandahålls. Kungl. Maj:t äger meddela bestämmelser i ämnet.

I fråga om anstaltens organisation har utredningen utifrån av statskontoret utförda tidsstudieundersökningar föreslagit en viss successiv minskning av personalen. Utredningens förslag är baserat på antagande om oförändrad arbetsbelastning. Även jag anser att personalen bör kunna reduceras i viss utsträckning. Minskningen bör bli beroende bl. a. på utvecklingen av arbetsvolymen vid anstalten, rationaliseringar av verksamheten och möjligheterna att anställa extra personal under perioder då arbetsbelastningen är särskilt hög. Jag avser att senare föreslå Kungl. Maj:t att, med verkan fr. o. m. den 1 juli 1966, föreskriva att vissa tjänster inte skall återbesättas vid uppkommande vakans.

Utredningen har i fråga om lokaler och utrustning förordat vissa byggnadsarbeten för 125 000 kr. samt komplettering av inventarietrustningen för 50 000 kr. Reservanterna har angett byggnadskostnaderna till 200 000 kr. och utrustningskostnaderna till 175 000 kr. Med hänsyn till behovet av förbättrad teknisk utrustning vid anstaltens huvudinstitution förordar jag att 200 000 kr. anvisas för nyanskaffning av vissa apparater m. m. Beträffande anslagsberäkningen hänvisas till vad jag härom anför under anslagspunkten E 3. Behovet av medel för erforderliga byggnadsarbeten bör prövas i annat sammanhang.

Vad slutligen gäller centralanstaltens ekonomi vill jag först erinra om att från statsmakternas sida vid olika tillfällen uttalats, att anstaltens avgiftsbelagda verksamhet bör vara självbärande. Även pensionerings- och kapitalkostnader bör i princip täckas. En av förutsättningarna för att uppnå en förbättrad kostnadstäckning i centralanstaltens verksamhet är att avgifterna bättre anpassas till kostnaderna för olika slag av uppdragsverksamhet.

Jag ansluter mig till utredningens förslag att rabattsystemet bör avskaffas. I de fall en lägre avgift är motiverad av att anstaltens kostnader för viss verksamhet erfarenhetsmässigt är lägre bör en anpassning av taxesättningen kunna ske med hänsyn härtill. Beträffande kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten har utredningen föreslagit att dessa skall fastställas till 20 % av inflytande avgifter. Ett flertal remissinstanser är tveksamma till att förevarande kostnader bestäms till viss andel av inkomsterna. För egen del finner jag vissa skäl tala för utredningens förslag men förordar att den allmännyttiga verksamhetens omfattning prövas vid den årliga budgetbehandlingen.

Jag avser att sedermera föreslå Kungl. Maj:t att uppdra åt riksrevisionsverket att i samråd med lantbruksstyrelsen närmare undersöka de skilda kostnadselementen i anstaltens verksamhet samt framlägga förslag till reviderad taxa för den avgiftsbelagda verksamheten.

94 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Anslaget bör föras upp med (3 481 000 + 261 000) 3 742 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens centrala frökontrollanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	659 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 080 000
	Summa kr. 3 742 000

b) till Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 742 000 kr.

E 2. Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 377 000	1 415 157
1965/66	1 408 000	
1966/67 (förslag)	1 521 000	

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 67 700 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Reseersättningar	40 800	+ 4 200	+ 39 000
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	46 000	+ 14 000	+ 14 000
b) Övriga expenser	104 000	+ 12 000	+ 6 000
3. Publikationstryck	3 500	+ 500	+ 500
4. Övriga utgifter			
a) Provtagning och plombering ..	400 000	+ 25 000	+ 32 000
b) Diverse förbrukningsartiklar ..	68 000	+ 7 000	+ 21 500
c) Inköp av viss utrustning	25 000	+ 5 000	—
		+ 67 700	+ 113 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (1 408 000 + 113 000) 1 521 000 kr. Jag har härvid

beaktat de merutgifter som uppkommer för anstalten som följd av de under föregående anslagspunkt nämnda bestämmelserna om betning av vårstråsäd. För detta ändamål har jag sålunda beräknat 35 000 kr. för reseersättningar, 29 000 kr. för provtagning och plombering samt 19 000 kr. för diverse förbrukningsartiklar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 521 000 kr.

E 3. Statens centrala frökontrollanstalt: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	1 000 000	880 769	223 746
1965/66	345 000		
1966/67 (förslag)	200 000		

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslår, att anslaget förs upp med 406 000 kr.

Motiv. En växtkammare för laboratoriemässig sortbestämning, vilken ingår i utrustningsplanen för filialen vid Stora Råby, beräknas kosta 205 000 kr. För viss erforderlig utrustning för huvudanstalten beräknas 201 000 kr.

Departementschefen

Såsom jag anförde under punkten E 1 erfordras 200 000 kr. för utrustning vid huvudanstalten. Anstaltsstyrelsens förslag i övrigt är jag inte beredd att biträda. Anslaget bör föras upp med 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens centrala frökontrollanstalt: Utrustning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

E 4. Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 301 000	2 281 815
1965/66	2 593 000	
1966/67 (förslag)	2 734 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt föreslår, att anslaget ökas med 298 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) Huvudanstalten	
1 försöksledare Ae 25	+ 41 772
1 laboratorieassistent Af 7/Ae 10	+ 17 388
1 laboratorieassistent Ae 12	+ 21 372
b) Filialen i Åkarp	
1 assistent Af 17/Ae 21	+ 28 704
c) Filialen i Röbbäcksdalen	
1 försökstekniker Ae 15; minskning med 1 vaktmästare Ae 9	+ 6 624
d) Svalöv	
1 försöksledare Ae 27	+ 45 048
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952
e) Personal för särskilda undersökningar	— 2 300
f) Övrig icke-ordinarie personal	+ 47 500
2. Löneomräkning	+ 79 693
	+ 297 753

Motiv. Inledningsvis anför anstaltsstyrelsen bl. a. följande.

En viktig ingrediens i jordbrukets rationalisering är att upprätthålla ett effektivt växtskydd. Att begränsa skadegörarnas framfart är såväl för den enskilde odlaren som för det allmänna av stor ekonomisk betydelse. Anstaltens möjligheter att fylla de berättigade krav, som ställs på dess arbetsresultat, är emellertid klart otillfredsställande. Särskilt kommer detta till synes i den nu aktuella situationen, då de kemiska bekämpningsmedlens sidoverkningar kommit i blickpunkten för allmän diskussion. En intensifierad verksamhet för att nedbringa kemikaliernas användning till ett minimum och målmedvetet utredningsarbete i fråga om alternativa, biologiskt mindre störande metoder framstår som en självklar nödvändighet. Hittills bedrivna arbeten enligt dessa linjer bör därför skyndsamt utvidgas.

1 a)—d). I fråga om motiven för dessa förslag torde få hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 79).

1 e). Förslagen under denna punkt syftar till att ge möjligheter till att ytterligare intensifiera anstaltens särskilda undersökningar. Om förslaget under 1 d) bifalls, uppkommer dock ett något minskat medelsbehov under ifrågasvarande anslagspost.

1 f). Under denna punkt föreslås medel för att förstärka anstaltens resurser, bl. a. för kontroll av importerat växtmaterial.

Yttrande. 1964 års naturresursutredning framhåller, att utredningen räknat med behov av att bekosta vissa ekologiska undersökningar till led-

ning för växtskyddet inom ramen för de särskilda medlen till biocidundersökningar.

Utredningen tillstyrker en permanent informationsverksamhet i anstaltens regi rörande väntade angrepp av skadegörare.

Departementschefen

I enlighet med anstaltsstyrelsens förslag beräknar jag medel för en tjänst som assistent i reglerad befordringsgång vid filialen i Åkarp. Jag förordar vidare att ytterligare medel beräknas till personal för särskilda undersökningar samt för att anlita annan tillfällig personal. Vad jag nu förordat medför att anslaget behöver ökas med 61 000 kr. På grund av löneomräkning behöver anslaget uppräknas med 80 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (2 593 000 + 141 000) 2 734 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	345 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	251 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	2 135 500
	<hr/>
	Summa kr. 2 734 000

- b) till Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 734 000 kr.

E 5. Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	747 000	723 294
1965/66	792 000	
1966/67 (förslag)	853 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt föreslår, att anslaget ökas med 156 700 kr.

98 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67 Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	4 000	+ 500	+ 500
2. Resersättningar	128 000	+ 20 000	—
3. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten	67 000	+ 5 000	+ 3 000
b) Övriga <i>expenser</i>	79 500	+ 27 400	+ 5 000
4. Publikationstryck	29 800	+ 3 000	—
5. Särskilda undersökningar	114 000	+ 28 400	+ 28 000
6. <i>Övriga utgifter</i>			
a) Frakter och transporter	38 000	— 4 700	— 11 000
b) Instrument, apparatur m. m. ..	43 000	+ 27 500	+ 3 000
c) Förbrukningsartiklar o. d.	48 000	+ 9 600	+ 2 000
d) Arbetskostnader	113 500	+ 21 500	—
e) Ersättning till försöksvärdar m. m.	20 000	+ 9 000	+ 3 000
f) Lokalhyra	33 400	+ 3 100	+ 1 500
g) Kostnader för växtskyddskurser	20 500	+ 1 000	—
h) Städning och renhållning	47 800	+ 5 400	+ 1 000
i) Kontroll av plantskolealster	—	—	+ 25 000
		+ 156 700	+ 61 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (792 000 + 61 000) 853 000 kr. Jag har härvid i enlighet med vad jag anfört under anslaget C 9 räknat in 25 000 kr. för statsbidrag i samband med kontroll av plantskolealster. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 853 000 kr.

E 6. Bekämpande av växtsjukdomar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	100 000	175 253
1965/66	100 000	
1966/67 (förslag)	100 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

E 7. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	537 000	570 207
1965/66	591 000	
1966/67 (förslag)	700 000	

Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 225 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) Kansliet	
1 kanslibitråde Ag 7	+ 16 488
1 telefonist Ag 7	+ 16 488
b) Laboratorierna	
1 laboratorieassistent Ag 12	+ 21 372
4 laboratorieassistenter Ag 10	+ 69 552
c) Expertis och extra arbetskraft	+ 100 000
2. Tjänsteförändringar	+ 21 960
3. Löneomräkning	— 21 562
	<hr/>
	+ 224 298

M o t i v. Riksdagen har år 1956 (prop. 77, JoU 14, rskr 174) fattat principbeslut att statens lantbrukskemiska kontrollanstalt (SLK) och lantbruks-högskolans analyslaboratorium (AL) skall sammanföras till ett fristående statens lantbrukskemiska laboratorium (SLL). Anstaltsstyrelsen anför bl. a. att av 1964 års riksdag beslutad nybyggnad för SLL vid Ultuna beräknas vara färdig före den 1 juli 1967. I anslagsäskandena förutsätter styrelsen, att den nuvarande organisationen skall bestå under budgetåret 1966/67. Stor hänsyn måste dock tas till behovet av planering för SLL.

1 a). Då det administrativa arbetet ökat genom förestående omorganisation krävs ytterligare ett kanslibitråde och en telefonist.

1 b). På grund av krav på mera mångsidiga analyser vid anstalten samt

större antal analyser behövs en laboratorieassistent i Ag 12 och fyra laboratorieassistenter i Ag 10.

1 c). Medlen avses för expertis och extra arbetskraft i samband med planering av SLL. Även om planeringsarbetet leds av byggnadsstyrelsen och utrustningsnämnden för universitet och högskolor kräver byggnadens och utrustningens speciella karaktär lantbrukskemisk analytisk kunskap och erfarenhet. Anstaltens tjänstemän har lagt ned mycket arbete på planeringen, varför arbetsbelastningen blivit alltför hård.

2. Styrelsen föreslår lönegradsuppflyttning m. m. av följande tjänster, nämligen en professor och föreståndare Bo 1 (Be 3) till föreståndare Bp 4, två förste kemister Ao 25 till avdelningsföreståndare Ao 27, en överassistent Ao 23 till förste botanist Ao 25, en kontorsskrivare Ao 13 (Ag 15) till assistent Ao 17, en institutionstekniker Ao 10 till instrumentmakare Ao 12 samt en vaktmästare Ae 9 till institutionstekniker Ae 10.

Departementschefen

För att underlätta planeringen av verksamheten vid det nya lantbrukskemiska laboratoriet förordar jag att 100 000 kr. ställs till förfogande för att anställa nödvändig extra arbetskraft. I detta sammanhang bör riksdagen underrättas om att Kungl. Maj:t den 5 november 1965 för att tillgodose behovet av medel för detta ändamål under budgetåret 1965/66 medgett viss ökad belastning av förevarande anslag.

För löneomräkning bör beräknas 9 000 kr. Anslaget bör föras upp med (591 000 + 109 000) 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	145 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	552 000
	<hr/>
	Summa kr. 700 000

- b) till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kr.

E 8. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	163 000	160 607
1965/66	169 000	
1966/67 (förslag)	181 000	

Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 39 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Reseersättningar	8 000	+ 4 000	—
2. Expenser: Övriga expenser	28 400	+ 11 600	+ 3 500
3. Publikationstryck	5 500	+ 600	+ 500
4. Övriga utgifter			
a) Underhåll av byggnader	4 200	+ 2 800	—
b) Inventarier och apparater	53 000	+ 12 000	+ 3 000
c) Förbrukningsmaterial	44 000	+ 8 000	+ 5 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 39 000	+ 12 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (169 000 + 12 000) 181 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 181 000 kr.

E 9. Statens maskinprovningar: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	646 000	659 227
1965/66	756 000	
1966/67 (förslag)	752 000	

Styrelsen för statens maskinprovningar föreslår, att anslaget ökas med 11 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändring	
Extra arbetskraft	+ 14 000
2. Tjänsteförändringar	+ 8 282
3. Löneomräkning	— 11 282
	<hr/>
	+ 11 000

102 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

Motiv. 1. Antalet provningsuppdrag som hänför sig till skogsbruket ökar undan för undan. En förstärkning är därför nödvändig.

2. Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av två kontorister Ae 9 till kansliskrivare Ae 11 samt tre kontorsbiträden Ae 5 till kanslibiträden Ae 7.

Departementschefen

Jag förordar att 7 000 kr. ställs till förfogande för att anställa extra arbetskraft. Löneomräkningen medför att anslaget kan minskas med 11 000 kr. Anslaget bör föras upp med (756 000 — 4 000) 752 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens maskinprovningar, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., <i>förslagsvis</i>	15 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	737 000
	<hr/>
	Summa kr. 752 000

b) till *Statens maskinprovningar: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 752 000 kr.

E 10. Statens maskinprovningar: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	357 000	486 138
1965/66	437 000	
1966/67 (förslag)	437 000	

Styrelsen för statens maskinprovningar föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår föras upp med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens maskinprovningar: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 437 000 kr.

F. Forskning och undervisning på jordbrukets och trädgårdsnäringens område

F 1. Lantbrukshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	11 920 000	12 786 069
1965/66	14 426 000	
1966/67 (förslag)	14 951 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 2 588 000 kr.

	Ökning eller minskning
A. Personalförändringar	
I. Institutionen för husdjurens närings- fysiologi	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
II. Institutionen för husdjurens utfodring och vård	
1) Forskningsavdelningen	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
2) Försöksavdelningen	
1 försöksledare Ae 25	+ 40 272
2 försöksassistenter Af 17/Ae 21	+ 57 408
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 13 248
III. Institutionen för husdjursförädling Forskningsavdelningen	
1 institutionstekniker Ae 10	+ 17 208
IV. Institutionen för lantbrukets arbets- metodik och teknik	
1 försökstekniker Ae 19	+ 28 704
1 assistent Af 17/Ae 21	+ 25 620
Tillfällig arbetskraft	+ 8 000

104 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

	Ökning eller minskning
V. Institutionen för lantbrukets företags- ekonomi	
1) Forskningsavdelningen	
1/2 institutionstekniker Ae 10; minskning med 1/2 vakt- mästare Ae 7	+ 1 278
1 kanslibiträde Ae 7.....	+ 14 652
2) Försöksavdelningen	
1 försöksassistent Af 17/Ae 21	+ 28 704
VI. Institutionen för lantbrukets hydrotek- nik	
1) Forskningsavdelningen	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
2) Försöksavdelningen	
1 försöksassistent Af 17/Ae 21	+ 28 704
VII. Institutionen för lantbrukets marknads- lära	
1/2 institutionstekniker Ae 10; minskning med 1/2 vakt- mästare Ae 7	+ 1 278
VIII. Institutionen för lantbrukskemi I	
1 förste instrumentmakare Ae 12	+ 19 308
IX. Institutionen för lantbrukskemi II	
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952
X. Institutionen för marklära	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
XI. Avdelningen för statistik och försöks- teknik	
Automatisk databehandling	
1 systemman Ag 25	+ 40 272
1 programmerare Ag 23; minskning med 1 tjänst Ag 19..	+ 7 248
XII. Institutionen för växtfysiologi	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
XIII. Institutionen för växtnäringslära och jordbearbetning	
1) Forskningsavdelningen för växtnäringslära	
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952

	Ökning eller minskning
2) Forskningsavdelningen för jordbearbetning	
1 laborator Bo 1	+ 53 928
1 kontorist Ae 9	+ 16 260
3) Avdelningen för radiobiologi	
1 förste konsulent Ae 25.....	+ 40 272
4) Försöksavdelningen för växtnäringslära	
1 försöksledare Ae 25.....	+ 40 272
1 försöksassistent Af 17/Ae 21	+ 28 704
1 försöksbiträde Ae 9	+ 16 260
1 kanslibiträde Ae 7.....	+ 14 652
5) Försöksavdelningen för jordbearbetning	
1 försöksbiträde Ae 9	+ 16 260
XIV. Institutionen för växtodling	
1) Forskningsavdelningen	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952
2) Avdelningen för lantbruksmeteorologi	
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952
Tillfällig arbetskraft.....	+ 3 000
3) Försöksavdelningarna	
1 försöksledare Ae 25.....	+ 40 272
1 försöksledare Ae 25.....	+ 40 272
1 försöksassistent Af 17/Ae 21	+ 28 704
1 försöksassistent Af 17/Ae 21	+ 28 704
1 försökstekniker Ae 19	+ 28 704
4 försöksbiträden Ae 9	+ 66 228
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 13 248
XV. Institutionen för växtpatologi	
1) Forskningsavdelningen	
1 forskarassistent Ae 23	+ 35 952
1 instrumentmakare Ae 12	+ 19 308
1 trädgårdsmedhjälpare Ae 7	+ 14 652
Avgår tillfällig arbetskraft	— 7 600
2) Försöksavdelningen	
1 försöksassistent Af 17/Ae 21	+ 28 704
XVI. Institutionen för frukt- och bärodling	
1) Forskningsavdelningen	
1 laborator Bo 1	+ 53 928
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952

	Ökning eller minskning
2) Försöksavdelningen	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
XVII. Institutionen för köksväxt- och prydnadsväxtodling	
1) Forskningsavdelningen för köksväxtodling	
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952
2) Forskningsavdelningen för prydnadsväxtodling	
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 11 952
3) Försöksavdelningen för köksväxtodling	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
1 kanslibiträde Ae 7.....	+ 14 652
4) Försöksavdelningen för prydnadsväxtodling	
1 laboratorieassistent högst Ae 10	+ 15 456
XVIII. Institutionen för trädgårdskonst och naturvård	
1 forskarassistent Ae 23	+ 35 952
1 institutionstekniker Ae 10	+ 17 208
XIX. Institution för biokemi	
1 professor Bo 3	+ 59 460
XX. Speciallärare m. m.	
Undervisning i fotogrammetri	+ 3 000
Kurs i ekologi med inriktning på naturvård	+ 10 000
Vissa specialföreläsningar	+ 11 640
XXI. Forsknings- och försöksverksamhet på rennäringens område	
1 försöksledare Ae 27.....	+ 49 884
Tillfällig arbetskraft (skrivhjälp)	+ 6 000
XXII. Försöksdistrikten	
1) Södra jordbruksförsöksdistriktet	
1 försökstekniker Ae 17	+ 25 620
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 13 248
Tillfällig arbetskraft.....	— 11 000
2) Västra jordbruksförsöksdistriktet	
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 13 248
Tillfällig arbetskraft.....	— 11 000
3) Norra jordbruksförsöksdistriktet	
1 försökstekniker Ae 17	+ 28 704

	Ökning eller minskning
4) Södra husdjursförsöksdistriktet	
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 13 248
Tillfällig arbetskraft	— 11 000
5) Norra husdjursförsöksdistriktet	
1 försökstekniker Ae 17	+ 26 892
6) Södra trädgårdsförsöksdistriktet	
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 13 248
Tillfällig arbetskraft	— 11 000
7) Mellersta trädgårdsförsöksdistriktet	
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 13 248
Tillfällig arbetskraft	— 11 000
XXIII. Gemensamt för avdelningarna för forskning och undervisning	
2 docenter Ae 25	+ 80 544
Arvode till »visiting professors»	+ 30 000
13 000 assistenttimmar	+ 373 152
XXIV. Gemensamt för försöksverksamheten	
Provcentralen	
1 föreståndare Ae 19	+ 28 704
1 kanslibiträde Ae 7	+ 14 652
1 vaktmästare Ae 7	+ 14 652
XXV. Biblioteken	
1) Ultuna	
1 bibliotekarie Ae 23	+ 35 952
1 förste biblioteksassistent Ae 19	+ 28 704
2) Alnarp	
1 förste biblioteksassistent Ae 15; minskning med 1/2	
kanslibiträde	+ 15 534
1 expeditivsvakt Ae 7	+ 14 652
3) Publikationsverksamheten m. m.	
1 redaktör Ae 27; minskning med arvode till redaktör ...	+ 40 048
1 förste fotograf Ae 11	+ 18 252
1 expeditivsvakt Ae 7	+ 14 652
XXVI. Centrala förvaltningen	
Rektorsarvode	+ 2 000
Särskilt arvode till rektor som ledare av försöksverksamheten	+ 5 600
Representationsbidrag till rektor	+ 2 000

	Ökning eller minskning
Ersättning till ledamot i av styrelsen tillsatt kommitté ..	+ 2 000
1 förste byråsekreterare Ae 23 vid planeringsavdelningen	+ 35 952
1 laboratorieintendent Ae 21	+ 32 148
1 expeditivsvakt Ae 7	+ 14 652
1 förste reparatör Ao 11	+ 18 252
Medel för tillfällig arbetskraft i parken	+ 15 000
10 ekonomibiträden	+ 132 480
 <i>B. Tjänsteförändringar</i>	
I. Lönegradsförändringar	+ 127 354
II. Överföring till extraordinarie stat	—
	+ 2 588 000

M o t i v. Styrelsen för lantbrukshögskolan framhåller inledningsvis bl. a. följande.

Lantbrukshögskolans anslag på riksstaten har stigit från 4,3 milj. kr. budgetåret 1950/51 till 25,3 milj. kr. budgetåret 1965/66. Därav har drygt 1,7 milj. kr. överförts från verksamheter som tidigare bedrivits vid statens trädgårdsförsök och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader. Den totala ökningen blir då 19,3 milj. kr. Resursförstärkningen har huvudsakligen ägt rum efter omorganisationen budgetåret 1961/62. Bland nya tjänster som tillkommit märks bl. a. fem professurer, sju laboraturer, tio statsagronomtjänster och statshortonomtjänster samt fyra universitetslektorat. Högskolans försöksanslag har uppräknats från 1,1 milj. kr. till 4,1 milj. kr. Av ökningen faller emellertid ca 0,6 milj. kr. på högre ersättningar till hushållningssällskapen.

Inom högskolan har under det senaste året vissa organisatoriska åtgärder vidtagits för att effektivisera verksamheten. Sålunda har institutionsindelningen utretts. Vidare har vissa serviceinstitutioner inrättats och styrelsen finner det angeläget att utbygga dessa ytterligare. Genom stark koncentration av mera intensiv försöksverksamhet till Ultuna, vilket möjliggjorts genom bl. a. nyförvärvad mark, kommer successivt en mindre kostnadskrävande och samtidigt en effektivare försöksverksamhet att kunna bedrivas. Då det gäller planläggning av försöksverksamheten har inom försökskollegiets ram inrättats samarbetskommittéer för olika produktslag eller specificerade problem. Alla möjligheter till ytterligare effektivisering prövas.

Under det kommande decenniet kan mycket stora krav förutses komma att ställas på jordbruksforskningen bl. a. då det gäller näringens rationalisering. Styrelsen anser det därför synnerligen angeläget att en fortlöpande

utbyggnad av lantbrukshögskolans verksamhet alltjämt kommer till stånd. I första hand bör därvid jordbrukshögskoleutredningens förslag realiseraras.

Vid lantbrukshögskolan har under senare år utbildningens omfattning väsentligt ökat. Under år 1965 har intagits ungefär dubbelt så många studerande som år 1961 och nära fem gånger så många som under de första tio åren av högskolans verksamhetstid. Samtidigt har även en kraftig ökning skett av antalet licentiander och doktorander och under år 1965 bedriver ca 125 personer högre studier vid högskolan. Styrelsen räknar med att antalet årligen intagna studerande bör öka med 25 % fram till läsåret 1970/71. Därvid krävs emellertid förbättrade personal- och lokalresurser.

Beträffande yrkandena under förevarande anslag anför styrelsen bl. a. följande.

A I, II 1), III, IV, V 1), VI 1), VII, VIII, IX, X, XII, XIII 1), XIII 2), XIV 1), XIV 2), XV 1), XVI 1), XVII 1), XVII 2) och XVIII. I prop. 1961: 69 har förordats, att biträdestilldelningen för lantbrukshögskolan anpassas till den standard som tillämpas vid universitet och högskolor inom motsvarande ämnesområden. Förstärkningen av biträdespersonalen vid högskolan har i propositionen förutsatts bli genomförd successivt och prövad vid den årliga budgetbehandlingen. Den norm som styrelsen tillämpat för forskningsavdelningarna är att för varje professor, laborator, universitetslektor, förste konsulent, förste assistent och forskarasistent har beräknats 1,9 biträden.

A II 2). Beträffande motiveringen för denna tjänst som försöksledare för foderkonservering torde få hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 96).

A II 2), V 2), VI 2), XIII 4), XIV 3) och XV 2). Nya tjänster som försöksassistenter har föreslagits inom ämnesområden, där bristen på sådan personal är särskilt kännbar.

A II 2), XIII 4) och 5), XIV 3), XVI 2), XVII 3) och 4) samt XXII 1)—7). Vid beräkningen av biträdesbehovet för försöksverksamheten har utgått från ett behov av 2,5 biträden i lönegrad A 10 i genomsnitt för varje statsagronom, försöksledare och distriktsförsöksledare.

A IV. Försöksteknikern skall svara för utvecklingsarbeten och prövning av försöksteknisk utrustning.

A XI. För en rationell verksamhet inom den automatiska databehandlingen, särskilt i vad gäller bearbetning av försöksresultaten, erfordras utöver nuvarande personal en systemman i Ag 25 och en programmerare i Ag 23 i stället för nuvarande tjänst i Ag 19.

A XIII 2). Beträffande motiveringen för laboraturen torde få hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 94).

A XIII 3). Beträffande motiveringen för denna tjänst torde få hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 94).

A XIII 4). Försöksledaren skall ägna sig åt de norrländska växtnäringproblemen. Inom det norrländska jordbruket står särskilt stora fördelar att vinna genom en ökad och effektiviserad växtnäringstillförsel. Försöks-

avdelningens nuvarande tjänstemän kan inte i erforderlig grad ägna sig åt dessa problem.

A XIV 2). 3 000 kr. utgör kostnad för extra observatörer vid meteorologiska stationen.

A XIV 3). Beträffande motiveringen för den ena försöksledartjänsten hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 95). Den andra tjänsten som försöksledare skall knytas till försöksavdelningen för öppen växtodling. Då denna avdelning är en av de största vid Ultuna och endast har en försöksledare är det angeläget att den tillförs ytterligare en sådan befattning.

A XV 1). Institutionen har nu inte någon befattningshavare som kan svara för forskning och högre undervisning inom den viktiga ämnesdelen nematologi, varför en forskarassistent begärs för dessa uppgifter.

A XVI 1). Motiveringen till laboraturen framgår av prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 94).

A XVIII. Innehavaren av befattningen som forskarassistent skall ha till uppgift att företräda den ekologiska aspekten inom institutionens arbetsområde. Tjänsten är synnerligen angelägen ur undervisningssynpunkt.

A XIX. En utbyggnad av forskningen inom gränsområdet mellan biologi, kemi och fysik är utomordentligt betydelsefull för lantbrukshögskolans verksamhet. Redan jordbrukshögskoleutredningen föreslog en laboratur i biokemi. Den planerade utbyggnaden bör påbörjas genom att en professur i biokemi inrättas.

A XX. Ämnena lantbrukets arbetsmetodik och teknik, lantbruksbyggnader, lantbrukets företagsekonomi, frukt- och bärödling, köksväxt- och prydnadsväxtodling samt trädgårdskonst och naturvård är synnerligen omfattande, varför specialföreläsare måste anlitas i vissa ämnesdelar. Undervisningen i fotogrammetri behöver ökas något.

A XXI. Beträffande motiveringen hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 96).

A XXIII. Antalet docentbefattningar vid högskolan är f. n. alltför knappt. Enligt de normer som universitetsutredningen angett skall till varje professur och laboratur höra en e. o. docentbefattning. Antalet professurer och laboraturer vid högskolan är 43, vartill kommer 17 statsagronomtjänster och statshortonomtjänster. Antalet forskardocenttjänster uppgår till två och antalet docenttjänster till åtta.

Det belopp som beräknats till arvoden till utomstående forskare och lärare som arbetar vid högskolan bör höjas från 20 000 kr. till 50 000 kr.

Tilldelningen av assistenttimmar till avdelningarna för forskning och undervisning är bl. a. med hänsyn till den ökade intagningen av studerande helt otillräcklig.

A XXIV. För skilda rutinarbeten av servicekaraktär inom försöksverksamheten såsom utsändning av förnödenheter till försöksplatserna, mottagande av analysprover och över huvud taget servicekontakter med distrikten

och hushållningssällskapen har styrelsen beslutat upprätta en provcentral. Personalen har hittills delvis avlönats från försöksanslaget.

A XXV 1) och 2). Högskolans bibliotek i Ultuna och Alnarp är synnerligen underbemannade.

A XXV 3). Redaktören skall svara för högskolans publikationsverksamhet, vara föreståndare för reprocentralen samt vara högskolans kontaktman gentemot press, TV, radio och jordbrukets upplysningsnämnd. Reprocentralen bör dessutom utbyggas med en förste fotograf och en vaktmästare.

A XXVI. Rektor erhåller f. n. i ersättning för sitt uppdrag dels ett rektorsarvode på 3 600 kr., dels ett särskilt arvode som ledare av högskolans försöksverksamhet på 2 880 kr. En höjning av dessa ersättningar är angelägen. Även representationsbidraget bör ökas.

Ett antal samarbetskommittéer har tillsatts av högskolan för försöksverksamhetens räkning. Det är angeläget att ledamot av dessa kommittéer, som inte är anställd vid högskolan, erhåller ersättning med samma belopp som nu utgår till inte självskrivna ledamot av försökskollegiet och distriktsförsöksnämnd. Denna ersättning, som nu utgår med 20 kr. per sammanträde, bör höjas till 30 kr. per sammanträde.

Högskolans administration har omorganiserats fr. o. m. den 1 juli 1965. I den nya organisationen har inte medtagits viss personal som redan finns och som avlönas av besparade medel. Det är fråga om en förste byråsekreterare i Ae 23 och en vaktmästare i högst Ae 9.

Högskolan har en omfattande teknisk utrustning och inköper sådan för flera milj. kr. per år. Såväl inköpen som den löpande skötseln av apparaturen kan sannolikt väsentligt förbilligas om särskild expertis står till förfogande för ändamålet. En tjänst som laboratorieintendent framstår som synnerligen angelägen.

Behovet av arbetskraft i parken har ökat genom nya institutionsbyggnader m. m. Vidare är det vid åtskilliga institutioner med laboratoriearbeten lämpligast att städningsarbetet utförs av ekonomibiträden.

B I. Punkten upptar kostnaderna för beslutade lönegradshöjningar av vissa tjänster.

B II. Följande tjänster bör extraordinariesättas, nämligen dels en försöksledare i Ag 25 vid institutionen för lantbrukets hydroteknik, dels en försöksassistent i Ag 21 och en förman i Ag 11 vid institutionen för husdjurens utfodring och vård, dels ock en kontorsskrivare i Ag 13 vid institutionen för växtnäringslära och jordbearbetning.

Under förevarande punkt torde få anmälas en framställning från dåvarande nämnden för *internationellt bistånd* rörande ökad utbildning av agromoner och lantmästare för att tillgodose behovet av jordbruksexperter i utvecklingsländerna. Nämnden framhåller, att en förutsättning för ökade insatser på området är en förbättrad tillgång på expertis. Gjorda beräkningar

visar att behovet av svenska experter med jordbruksutbildning kommer inom internationellt biståndsarbete att uppgå till 50 personer, varav 35 med agronomutbildning och 15 med lantmästar- eller annan lantbruksutbildning. För att detta behov skall kunna tillgodoses bör enligt nämnden intagningskapaciteten vid agronomutbildningen ökas med fem till tio platser och vid lantmästarutbildningen med fem platser.

Styrelsen för lantbrukshögskolan erinrar i sitt yttrande över framställningen om att en undersökning rörande det framtida agronombehovet pågår. För att högskolan skall kunna öka antalet studerande erfordras en förstärkning av utbildningsresurserna, särskilt i fråga om lokaler.

Lantbruksstyrelsen anför att inom styrelsen utarbetas f. n. en prognos över behovet av bl. a. lantmästare. Utbildningen av lantmästare ökas f. n. Examinationen utgör år 1966 120 och stiger år 1968 med åtta.

Departementschefen

Under 1960-talet har en kraftig utbyggnad skett av forskningen, försöksverksamheten och den högre utbildningen på jordbrukets och trädgårdsnäringsens område. Lantbrukshögskolans anslag på driftbudgeten har under budgetåren 1961/62—1965/66 ökat från 11,8 milj. kr. till 24,4 milj. kr. Ett bifall till de förslag rörande högskolans anslag, som jag framlägger i det följande, medför att dessa kommer att stiga till 26,6 milj. kr. för nästa budgetår. Vid högskolan har vidare påbörjats en utbyggnad av lokalresurserna. Under budgetåren 1962/63—1965/66 har anvisats byggnadsanslag på sammanlagt ca 14 milj. kr.

Antalet studerande vid högskolan, som läsåret 1961/62 utgjorde 405, har successivt ökat och uppgår läsåret 1965/66 till 542. Intagningen är för läsåret 1965/66 85 studerande, varav 65 på agronomlinjen och 20 på hortonomlinjen, vilket innebär en ökning med tio studerande i jämförelse med närmast föregående läsår. Jag räknar med att högskolan läsåret 1966/67 skall kunna höja intagningen med omkring tio studerande. Jag vill i sammanhanget erinra om att en arbetsgrupp inom statistiska centralbyråns prognosinstitut f. n. utreder behovet av kvalificerad arbetskraft inom bl. a. jordbruket.

Med anledning av de förslag om tjänster m. m., som styrelsen för lantbrukshögskolan framfört, tillstyrker jag att en tjänst som försöksledare i Ae 25 inrättas vid institutionen för husdjurens utfodring och vård samt att medel beräknas för en tjänst som försöksassistent i reglerad befordringsgång vid institutionen för växtodling. Jag beräknar vidare medel för en tjänst som försökstekniker i Ae 19 vid institutionen för lantbrukets arbetsmetodik och teknik.

För att förstärka undervisningen i fotogrammetri samt för undervisning i naturvård för hortonomie studerande beräknar jag 3 000 kr. resp. 10 000 kr. Jag beräknar vidare 9 600 kr. för ökat antal specialföreläsningar. Med-

len för att anställa extra arbetskraft vid avdelningen för lantbruksmeteorologi bör höjas med 3 000 kr. Det belopp, som högskolan disponerar för att bereda utomstående forskare och lärare möjlighet att arbeta vid högskolan, bör ökas med 5 000 kr.

De av mig nu förordade förstärkningarna medför en sammanlagd kostnadsökning av 128 000 kr.

Beträffande assistentpersonalen förordar jag att medel beräknas för en ökning med 4 000 assistenttimmar.

Med anledning av högskolans förslag i fråga om biträdespersonal beräknar jag under förevarande anslag medel för två tjänster som försöksbiträde i Ae 9 i stället för två arvodesbefattningar som nu avlönas från högskolans anslag till försöksverksamheten. I enlighet med styrelsens förslag beräknar jag medel så att fem försöksdistrikt kan erhålla var sitt kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Härvid kan 55 000 kr., som nu står till distriktens förfogande för tillfällig arbetskraft, dras in.

Vidare beräknar jag medel för en laboratorieassistent i högst Ae 10, ett kanslibiträde i Ae 7, ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång och ett institutionsbiträde i reglerad befordringsgång.

Den förordade förstärkningen av assistent- och biträdespersonalen föranleder en anslagsökning av sammanlagt 216 000 kr.

Vid högskolans centrala förvaltning bör i enlighet med styrelsens förslag inrättas en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23. Medel bör beräknas för en tjänst som fotograf i Ae 10 avsedd för publikationsverksamheten samt för en tjänst som förste expeditionsvakt i Ae 9 vid högskolans Alnarpsdel. Högskolans medel för att anställa tillfällig arbetskraft för arbete i parken bör ökas med 5 000 kr. Representationsbidraget till högskolans rektor bör höjas med 1 000 kr. Den kostnadsökning, som föranleds av dessa förslag, uppgår till 75 000 kr.

Löneomräkningen påkallar en ökning av sammanlagt 106 000 kr. Anslaget bör föras upp med (14 426 000 + 525 000) 14 951 000 kr.

Nämnden för internationellt bistånd — numera styrelsen för internationell utveckling — pekar i en framställning, som jag i det föregående redovisat, på svårigheten att för bistandsarbetet i utvecklingsländerna erhålla svenska experter med utbildning inom jordbruksområdet. Nämnden uppskattar att intagningen av studerande vid agronomutbildningen behöver ökas med fem till tio och vid lantmästarutbildningen med fem studerande per år om behovet av experter för internationellt arbete skall kunna tillgodoses i framtiden. Med anledning av framställningen vill jag i detta sammanhang erinra om att även lantmästarutbildningen f. n. utbyggs. Antalet nybörjarplatser vid denna utbildning utgjorde år 1964 96 och ökade förra året till 120. I år sker en ytterligare ökning med åtta platser. De av nämnden framförda synpunkterna torde genom de intagningsökningar inom agronom- och lantmästarutbildningen, som jag redogjort för, bli beaktade. Jag räknar

även med att vid det utredningsarbete, som f. n. pågår inom statistiska centralbyrån rörande det framtida behovet av kvalificerad arbetskraft inom bl. a. jordbruket, hänsyn tas till efterfrågan på expertis för biståndsarbetet i utvecklingsländerna.

Under återopandande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lantbrukshögskolan enligt vad jag förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 696 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	224 500
3. Arvoden till viss tillfällig personal vid institutionerna	230 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 794 000
5. Särskilda löneförmåner till vissa tjänstemän	5 500
	Summa kr. 14 951 000

c) till *Lantbrukshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 14 951 000 kr.

F 2. Lantbrukshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 091 000	1 342 945
1965/66	1 211 000	
1966/67 (förslag)	1 293 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 407 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep. ch.
1. Sjukvård m. m.	22 000	+ 3 000	+ 3 000
2. Reseersättningar.....	93 000	+ 67 000	+ 20 000
3. Bränsle, lyse och vatten	439 700	+ 39 000	+ 36 000
4. Publikationstryck	155 000	+ 20 000	+ 10 000
5. Övriga utgifter			
a) Exkursioner	25 000	+ 25 000	+ 10 000
b) Städning och renhållning.....	275 400	— 80 000	+ 20 000
c) Väg- och parkunderhåll m. m.	25 000	+ 10 000	+ 5 000
d) Skötsel av genetiska trädgården	32 000	+ 3 000	+ 3 000
e) Kostnad för förhyrd datama- skintid.....	25 000	+ 320 000	— 25 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 407 000	+ 82 000

Departementschefen

Jag förordar att lantbrukshögskolans kostnader för att hyra datamaskiner i likhet med motsvarande utgifter vid de lärosäten, som hör till ecklesiastikdepartementet, bestrids från det under åttonde huvudtiteln upptagna anslaget Kostnader för datamaskintid. Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag sålunda upp anslaget för nästa budgetår till (1 211 000 + 82 000) 1 293 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 293 000 kr.

F 3. Lantbrukshögskolan: Materiel m. m.¹

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65.....	2 518 000	2 569 462	2 784 768
1965/66.....	2 301 800		
1966/67 (förslag)	3 200 000		

Jag får inledningsvis ta upp en anslagsteknisk fråga. För innevarande budgetår har för lantbrukshögskolan anvisats ett reservationsanslag till materiel av 1 608 000 kr. och ett reservationsanslag till nyanskaffning av apparater m. m. av 1 410 000 kr. Båda anslagen avser företrädesvis att täcka institutionernas behov av utrustning. Enligt min mening bör de medel som

¹ Tidigare anslagsrubriker: Lantbrukshögskolan: Materiel och Lantbrukshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m.

² För anslagen Lantbrukshögskolan: Materiel och Lantbrukshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m. sammanlagda belopp.

116 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

ställs till högskolans förfogande för nyssnämnda ändamål anvisas under ett enda reservationsanslag, vilket bör benämnas Lantbrukshögskolan: Materiel m. m. Anslaget bör uppdelas i två anslagposter, materiel resp. apparater, vilka båda bör ha karaktär av särskilda reservationsanslag. Vid utgången av budgetåret 1965/66 eventuellt förefintlig reservation på anslagen Lantbrukshögskolan: Materiel och Lantbrukshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m. bör överföras till posterna till materiel resp. apparater i det nya anslaget.

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår att anslaget ökas med 1 192 000 kr., varav 602 000 kr. avser materiel och 590 000 kr. apparater. Av följande sammanställning framgår de föreslagna ökningarna i fråga om materiel.

	Anvisat 1965/66	Ökning 1966/67
1. Institutionernas avdelningar för forskning och försök samt försöksdistrikten	1 204 000	493 700
2. Kansli	90 500	24 500
3. Bibliotek	24 500	10 500
4. Utveckling och prövning av försöksteknisk utrustning	—	50 000
5. Automatisk databehandling	7 000	3 000
6. Kemisk analysverksamhet vid Alnarp	20 000	5 000
7. Central telefonväxel, Ultuna	90 000	10 000
8. Diverse utgifter	10 000	5 300
		<hr/> 602 000

M o t i v. 1. Beträffande motiveringen hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 118).

2. Den nya organisationen av högskolan med dess olika kollegier, nämnder och kommittéer har medfört att kansliets omkostnader ökats högst avsevärt, framför allt kostnaderna för telefon, papper, stenciler o. d.

3. Den avsevärt ökade verksamheten har orsakat kostnadsökningen.

4. Beloppet föranleds av materielanskaffning för den under avlöningsanslaget föreslagna teknikern med uppgift att utveckla och pröva försöksteknisk utrustning.

5. Beloppet utgör materielkostnad för den under avlöningsanslaget föreslagna nya personalen för databehandling.

6. Institutionerna vid Alnarp saknar möjligheter utföra erforderliga brådskande analyser, varför de nödgas anlita utomstående kemiska laboratorier.

7. Abonnemangsavgift och lokalsamtalsavgifter för den centrala telefonväxeln vid Ultuna, som nu installerats, beräknas uppgå till 100 000 kr. per år.

8. Beloppet erfordras för att täcka oförutsedda utgifter under anslaget. I fråga om medelsbehovet för apparater m. m. anför styrelsen följande.

Sammanlagt har institutionsföreståndarna äskat 3 240 000 kr., varav 1 550 000 kr. till forskningsavdelningarna, 1,5 milj. kr. till försöksavdelningarna samt 190 000 kr. till övriga delar av högskolan.

Personalen kan inte effektivt utnyttjas med förefintlig teknisk utrustning. Vid flera institutioner är apparaturen nedsliten eller otidsenlig. Jordbruksmaskiner saknas i många fall för en rationell försöksverksamhet. Det är vidare inte möjligt att anordna en tillfredsställande undervisning bl. a. i ämnen med laborationsundervisning utan tillgång till godtagbar utrustning. Det är följaktligen synnerligen angeläget att högskolan erhåller väsentligt ökade resurser för utrustning.

Departementschefen

Jag förordar att anslaget förs upp med 3,2 milj. kr., vilket innebär en ökning med 182 000 kr. i förhållande till för innevarande budgetår utgående anslag. Av beloppet bör 1 708 000 kr. hänföras till materiel och 1 492 000 kr. till apparater. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 200 000 kr.

F 4. Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	200 000	205 400	—
1965/66	215 000		
1966/67 (förslag)	230 000		

Styrelsen för *lantbrukshögskolan* föreslår, att anslaget ökas med 40 000 kr.

M o t i v. Den fortsatta upprustningen av högskolan medför ett ökat litteraturbehov och den koncentrerade kursläsningen kräver en ökning av bibliotekens kurslitteratur. Av den begärda ökningen beräknas 30 000 kr. falla på biblioteket i Uppsala samt 10 000 kr. på Alnarpsbiblioteket. I sistnämnda belopp är inräknat ett engångsbelopp på 5 000 kr., som är avsett för kompletteringsköp av äldre tidskriftsårgångar.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening ökas med 15 000 kr. till 230 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kr.

F 5. Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65.....	3 295 000	3 399 450	615 848
1965/66.....	4 145 000		
1966/67 (förslag).....	4 745 000		

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 1 756 000 kr. enligt följande sammanställning.

	Ökning eller minskning
1. Automatiska utgiftsstegringar	+ 380 000
2. Överföringar mellan olika anslag	— 162 000
3. Utvidgad verksamhet	+ 1 500 000
4. Utländska resor	+ 38 000
	<hr/>
	+ 1 756 000

M o t i v. 1. Beträffande kostnaderna för materiel, utrustning och markinfrång m. m. beräknas föreligga en prisstegring av 15 % eller 270 000 kr. enligt ett inom lantbrukshögskolan i samråd med Hushållningssällskapens förbund upprättat index.

Fr. o. m. budgetåret 1965/66 har högskolan erhållit en statshortonomtjänst i växtpatologi. Statshortonomens uppgift är att få till stånd tillämpad forskning i nära samarbete med och till direkt stöd för trädgårdsnäringen. Ett belopp av 50 000 kr. bör beräknas för detta.

Högskolans analyslaboratorium räcker ej till för att utföra samtliga analyser. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt måste därför anlitas. För analyserna har högskolan att erlægga ersättning med 50 % av anstaltens taxa. Kostnaden härför kan beräknas till 60 000 kr.

2. Under avlöningsanslaget har framlagts förslag om vissa överflyttningar från försöksanslaget till avlöningsanslaget på tillhoppa 187 900 kr.

Från materielanslaget bör överföras 21 900 kr., vilket belopp institutionen för husdjursförädling disponerar till forsknings- och försöksverksamhet med nötkreatur och svin.

Från anslaget till särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen bör överföras ett belopp av 4 000 kr.

3. Vid behandlingen av försöksprogrammet inom högskolans sektioner och försökskollegium har framkommit behov av en långt gående programutbyggnad, om högskolan skall kunna fylla uppgiften att effektivt handha jordbrukets och trädgårdsbrukets försöksverksamhet. Försöksanslagets storlek blir därvid bestämmande för försökens omfattning och inriktning.

Detta anslag har inte utvecklats i samma takt som forskningsanslaget för jordbrukets forskningsråd om hänsyn tas till ökade kostnader för av statsmakterna beslutade taxehöjningar för av hushållningssällskapen utförda försök.

Högskolan beräknar kostnaderna för försöksverksamheten vid de olika sektionerna m. m. under budgetåret 1966/67 enligt följande sammanställning, som även visar medelsfördelningen för innevarande budgetår.

	Fördelning 1965/66	Föreslagen ökning 1966/67
Jordbrukssektionen	2 452 000	600 000
Husdjurssektionen	617 000	450 000
Trädgårdssektionen	897 000	230 000
Försöksavdelningen för lantbrukets företags- ekonomi	58 000	50 000
Försöksdistrikten	116 000	170 000
Diverse ändamål	5 000	—
	4 145 000	1 500 000

Departementschefen

Till följd av inträffade prisstegringar förordar jag att anslaget räknas upp med 170 000 kr. För de merkostnader som uppstår för högskolan på grund av att statens lantbrukskemiska kontrollanstalt måste anlitas för vissa analyser beräknar jag ett belopp av 60 000 kr.

Såsom jag föreslagit under högskolans avlöningsanslag bör förevarande anslag minskas med 32 000 kr. med hänsyn till att kostnaderna för två befattningar som försöksbiträde överförs till avlöningsanslaget. I enlighet med högskolans förslag bör det belopp av 4 000 kr., som hittills utgått från anslaget Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen såsom bidrag till Skånes fröodlingsförening för försök med fröodling av foderrotfrukter, i stället inräknas i förevarande anslag.

För att möjliggöra en ökning av högskolans försöksverksamhet förordar jag att anslaget höjs med 398 000 kr. Jag vill understryka nödvändigheten av att mindre aktuella försöksserier snabbt avvecklas till förmån för sådan försöksverksamhet som har eller väntas få stor betydelse för en effektivisering av jordbruket och trädgårdsnäringen. Höjningen bör komma de områden till godo, där ytterligare försök kan väntas ge det största utbytet för jordbruket och trädgårdsnäringen.

Vid anslagsavvägningen har jag utgått från att det skall vara möjligt att påbörja viss försöksverksamhet rörande användning av rötslam som jordförbättringsmedel.

Anslaget bör föras upp med (4 145 000 + 600 000) 4 745 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 745 000 kr.

F 6. Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m.

	Anslag	Nettoinkomst
1964/65	1 000	749
1965/66	1 000	
1966/67 (förslag)	1 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp av 1 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med styrelsens för lantbrukshögskolan förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

F 7. Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.

	Anslag
1965/66	1 800 000
1966/67 (förslag)	3 500 000

Byggnadsstyrelsen, som utarbetat inredningsplan innehållande kostnadsramar för inredning av lokaler vid lantbrukshögskolan och statens lantbrukskemiska laboratorium, hemställer att för dessa inredningsprojekt anvisas 2 245 000 kr. samt att styrelsen bemyndigas att dels för varje objekt i mån av behov utlägga beställningar intill högst det belopp som angetts som total kostnadsram för anläggningen att gäldas tidigast påföljande budgetår, dels inom ramen för tillgängliga medel och kostnadsramen för varje projekt — oavsett i planen för objektet beräknad medelförbrukning — bestrida kostnader för inredning.

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor, som utarbetat utrustningsplan som innehåller kostnadsramar för ifrågakommande utrustningsprojekt, hemställer att för utrustning av lokaler vid lantbruks- och skogshögskolorna samt statens lantbrukskemiska laboratorium anvisas 2,9 milj. kr. samt att nämnden bemyndigas beställa utrustning m. m. för nyssnämnda lokaler till ett sammanlagt värde — utöver vad som täcks av tillgängliga anslagsmedel — av högst 1,3 milj. kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1967/68.

I. Inredning

Byggnadsstyrelsen har i inredningsplanen för budgetåret 1966/67 medtagit inredning av nybyggnader för växtodling och växtpatologi vid lantbrukshögskolan samt av nybyggnad för statens lantbrukskemiska laboratorium. Kostnadsramarna för dessa projekt har tidigare godkänts av riksdagen (prop. 1965: 155 s. 66, JoU 30, rskr 397).

Styrelsen har i särskild skrivelse hemställt att i inredningsplanen upptas en kostnadsram av 55 000 kr. för inredning av en byggnad — en s. k. försökslada — som iordningställts för institutionen för genetik och växtförädling vid lantbrukshögskolan. Byggnaden avses utnyttjas för att bereda plats för ytterligare 30 genetikstuderande från universitetet i Uppsala.

II. Utrustning

Utrustningsnämnden erinrar om att en lokal- och utrustningsprogramkommitté (Lup-kommitté) tillkallats för jordbrukets högskolor och andra inrättningar med närbesläktad verksamhet.

Beträffande de olika utrustningsobjekt, som inte tidigare redovisats för riksdagen eller som det eljest finns anledning att beröra, anför nämnden bl. a. följande.

Lantbrukshögskolan, Ultuna

Växtodling. En nybyggnad som innehåller lokaler för undervisning och forskning i växtodling är under uppförande och beräknas vara färdigställd under våren 1967. Enligt prisläget den 1 juli 1964 har byggnaden kostnadsberäknats till ca 4 milj. kr. I gällande utrustningsplan har uppförts en delram på 1 milj. kr. för detta utrustningsobjekt. Institutionsföreståndaren har till nämnden överlämnat förslag till utrustningsresurser för nybyggnaden som uppgår till 2 433 000 kr. Även om byggnaden kommer att stå färdig att tas i bruk redan under budgetåret 1966/67, anser sig nämnden inte nu böra framlägga förslag till definitiv kostnadsram. Det bör i stället få ankomma på Lup-kommittén för jordbrukets högskolor att slutligt bedöma denna fråga. Nämnden anser sig nu endast böra förorda en delram för budgetåret 1966/67 på 1,5 milj. kr. Därvid förutsätter nämnden, att frågan om ytterligare utrustningsresurser för budgetåret 1966/67 skall på förslag av Lup-kommittén kunna underställas 1966 års höstriksdag.

Husdjursfysiologi och husdjurens näringsfysiologi. Ombyggnaden av förra ungdjursladugården i Ultuna till djurlaboratorium för ämnena husdjursfysiologi och husdjurens näringsfysiologi avslutades i oktober 1965. För inredning och utrustning av laboratoriet finns två delramar uppförda i gällande utrustningsplan, nämligen en för husdjursfysiologi på 90 000 kr. och en för husdjurens näringsfysiologi på 100 000 kr. Sedan de slutliga kostnaderna nu kan överblickas, föreslår nämnden att kostnadsramen av-

seende husdjursfysiologi höjs till 135 000 kr. och ramen avseende husdjurens näringsfysiologi till 150 000 kr. Båda ramarna bör betecknas såsom definitiva.

Växtpatologi. En nybyggnad som innehåller lokaler för undervisning och forskning är under uppförande för växtpatologi och avses bli färdigställd under budgetåret 1966/67. Institutionsföreståndaren har överlämnat förslag till slutliga utrustningsresurser för nybyggnaden slutande på 2 285 000 kr. (varuskatt ej inräknad). Nämnden anser sig ej böra ta ställning till frågan om definitiv kostnadsram för objektet, utan detta bör ankomma på Lup-kommittén. Nämnden inskränker sig därför till att föreslå, att den i gällande utrustningsplan uppförda delramen på 1 milj. kr. upptas för tiden intill utgången av budgetåret 1966/67 med ett till 1,4 milj. kr. förhöjt belopp.

Räknesal. Den förutvarande lokalprogramkommittén för lantbrukshögskolan har föreslagit, att en räknesal dimensionerad för ca 40 studerande och gemensam för samtliga institutioner m. m. i Ultuna skall anordnas i den s. k. samlingsalen. Denna kan utan större kostnader apteras för räkneövningar i statistik m. fl. ämnen. Kostnaderna för apparatur (36 räknemaskiner) beräknas till 63 000 kr. och för inredning till 15 000 kr. En såsom definitiv betecknad kostnadsram bör uppföras i utrustningsplanen med 76 000 kr. Även inredningen bör i detta fall ombesörjas av nämnden.

Lantbrukshögskolan, Alnarp

Köksväxtodling. Ämnesområdet köksväxt- och prydnadsväxtodling är uppdelat på två självständigt verksamma avdelningar, en för köksväxtodling och en för prydnadsväxtodling. För envar av dessa avdelningar har i gällande utrustningsplan uppförts en särskild kostnadsram. För köksväxtodling finns en delram på 250 000 kr. som är avsedd för inredning — vilken omhänderhas av nämnden — och utrustning av lokalerna i förutvarande Alnarps skola och vid Mellangård. Ramen bör upptas med oförändrat belopp i utrustningsplanen för budgetåret 1966/67 men bör nu betecknas såsom definitiv.

Prydnadsväxtodling. För inredning — vilken omhänderhas av nämnden — och utrustning av avdelningens provisoriska lokaler har i gällande utrustningsplan uppförts en delram på 200 000 kr. Från avdelningen har till nämnden överlämnats förslag till inredning och utrustning av lokalerna slutande på ca 330 000 kr. (varuskatt ej inräknad). Nämnden föreslår, att en definitiv kostnadsram på 300 000 kr. fastställs.

Distriktsförsöksstationer. Ombyggnaden av f. d. hovbeslagsskolan i Alnarp till lokaler för bl. a. försöksstationerna i södra försöksdistriktet har avslutats under sommaren 1965. I gällande utrustningsplan har en delram på 250 000 kr. uppförts för inredning — vilken omhänderhas av nämnden

— och utrustning av dessa lokaler. Enligt nämndens mening bör kostnadsramen höjas till 300 000 kr. och betecknas som definitiv.

Trädgårdskonst och naturvård. För inredning — vilken omhänderhas av nämnden — och utrustning av institutionens lokaler har i gällande utrustningsplan uppförts en delram på 50 000 kr. Inom denna ram skall bl. a. tillgodoses behovet av undervisningsutrustning (ritutrustning m. m.) för 21 studerande. Fr. o. m. läsåret 1966/67 beräknas studentantalet komma att uppgå till 30 för att senare öka till 40. Med hänsyn härtill bör kompletteringar av undervisningsutrustningen ske till ett belopp av 25 000 kr. Kostnadsramen bör därför höjas till 75 000 kr. och betecknas som definitiv.

Trädgårdsodlingens arbetsmetodik och teknik. Institutionens för arbetsmetodik och teknik avdelning i Alnarp disponerar i likhet med distriktsförsöksstationerna lokaler i förutvarande hovbeslagsskolan. Inom avdelningen har uppgjorts ett utrustningsförslag på 25 000 kr., vilket utrustningsnämnden kan tillstyrka. En definitiv kostnadsram på 25 000 kr. avseende trädgårdsodlingens arbetsmetodik och teknik bör sålunda uppföras i utrustningsplanen.

Trädgårdsodlingens växtpatologi. Fr. o. m. budgetåret 1965/66 har en tjänst som statshortonom med inriktning på trädgårdsodlingens växtpatologi inrättats vid lantbrukshögskolans Alnarpsavdelning (prop. 1965: 1 bil. 11 s. 111). Utrustning pågår av denna anledning av lokaler i den byggnad vid Alnarp som tidigare disponerats av statens växtskyddsanstalt. För nämnda utrustning — vari innefattas viss inredning — föreslås en såsom definitiv betecknad kostnadsram på 70 000 kr. bli upptagen i utrustningsplanen.

Statens lantbrukskemiska laboratorium

En för statens lantbrukskemiska laboratorium planerad nybyggnad i Ulstuna avses kunna tas i bruk hösten 1967. Kostnaderna för nybyggnaden har beräknats till 6,2 milj. kr. Från statens lantbrukskemiska kontrollanstalt har till nämnden överlämnats ett såsom preliminärt betecknat utrustningsförslag på 2,1 milj. kr. (exkl. varuskatt). Den för nämnden till buds stående tiden har inte medgett en närmare prövning och ett ställningstagande till utrustningsförslaget. Det torde därför i stället få ankomma på Lup-kommittén för jordbrukets högskolor att framlägga förslag till definitiv kostnadsram. Nämnden begränsar sig till att föreslå en delram för objektet uppgående till 1,5 milj. kr.

Departementschefen

Inredningsobjektens kostnadsramar har tidigare godkänts av riksdagen utom beträffande institutionen för genetik och växtförädling vid lantbrukshögskolan. För detta objekt förordar jag en kostnadsram av 45 000 kr., vilken bör upptas i inredningsplanen.

124 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Inredningsplan

(1 000-tal kr.)

Inredningsobjekt	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	definitiv	art ¹	faktisk t. o. m. 30.6.1965	beräk- nad för 1965/66	beräk- nad för 1966/67
Lantbrukshögskolan, Ultuna					
Växtodling, nybyggnad	720	1		100	500
Växtpatologi, nybyggnad	925	1		100	600
Genetik och växtförädling, om- byggnad	45	3			45
Statens lantbrukskemiska laborato- rium.. ..	1 065	1		100	855
Summa kr.	2 755			300	2 000

¹ Art av kostnadsram för resp. objekt:

1. Tidigare godtagen kostnadsram.
- 2 a. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare definitiv ram).
- 2 b. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare delram).
3. Förslag till ny kostnadsram.

Anslagsbehovet för nästa budgetår för inredning beräknar jag till 2 milj. kr. enligt följande sammanställning.

Anslagsberäkning avseende inredning

Tillgängliga medel		Medelsförbrukning
Medelsreservation 30.6.65	—	Beräknad medelsförbrukning
Anslag för budgetåret		budgetåret 1965/66 300 000
1965/66	300 000	budgetåret 1966/67 2 000 000
Erforderligt anslag för bud- getåret 1966/67	2 000 000	
Summa kr.	2 300 000	Summa kr. 2 300 000

De av utrustningsnämnden för universitet och högskolor föreslagna nya eller ändrade kostnadsramarna för de utrustningsobjekt, som redovisats i det föregående, har inte gett mig anledning till erinran. De bör därför tas upp i utrustningsplanen.

Utrustningsplan

(1 000-tal kr.)

Utrustningsobjekt	Ny kostnadsram eller ändr. av tidigare ram	Kostnadsram			Medelsförbrukning				
		definitiv ram	delram t. o. m. 30.6 1967	art ¹	t. o. m. 30.6 1965	beräknad 1965/66	beräknad 1966/67		
Lantbrukshögskolan									
<i>Ulluna</i>									
Växtodling, nybyggnad	+ 500		1 500	2b		} 1 500	} 1 200		
Husdjursfysiologi	+ 45	135		2b	21				
Husdjurens näringsfysiologi	+ 50	150		2b	30				
Växtpatologi	+ 400		1 400	2b					
Genetik och växtförädling		180		1					
Räknesal	+ 76	76		3					
<i>Alnarp</i>									
Köksväxtodling		250		1	84				
Prydnadsväxtodling . .	+ 100	300		2b					
Distriktsförsöksstationer	+ 50	300		2b	46				
Frukt- och bärodling . .		90		1					
Trädgårdskonst och naturvård	+ 25	75		2b					
Trädgårdsodlingens arbetsmetodik och teknik	+ 25	25		3					
Trädgårdsodlingens växtpatologi	+ 70	70		3					
Statens lantbrukskemiska laboratorium . .	+ 1 400		1 500	2b			500		
Skogshögskolan									
Skogsbotanik		220		1		} 100	} 100		
Skogsuppskattning och skogsindelning		105		1	64				
Summa kr.	+ 2 741	1 976	4 400		245	1 600	1 800		
		6 376				3 645			

¹ Art av kostnadsram för resp. objekt:

1. Tidigare godtagen kostnadsram.

2 a. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare definitiv ram).

2 b. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare delram).

3. Förslag till ny kostnadsram.

Anslagsbehovet för nästa budgetår för utrustning beräknar jag till 1,5 milj. kr. enligt följande sammanställning.

Anslagsberäkning avseende utrustning

Tillgängliga medel		Medelsförbrukning	
Medelsreservation 30.6.65 ..	400 000	Beräknad medelsförbrukning	
Anslag för budgetåret		budgetåret 1965/66	1 600 000
1965/66	1 500 000	budgetåret 1966/67	1 800 000
Erforderligt anslag för budgetåret 1966/67	1 500 000		
	<u>Summa kr. 3 400 000</u>		<u>Summa kr. 3 400 000</u>

Det system med inrednings- och utrustningsplaner, som fr. o. m. innevarande budgetår tillämpas för jordbrukets högskolor m. m., innebär, att byggnadsstyrelsen resp. utrustningsnämnden i princip skall för varje i inrednings- och utrustningsplanerna upptaget objekt äga utlägga beställningar intill högst det belopp, som angetts som kostnadsram för objektet, med avdrag för de medel som vid tidpunkten för beställningen förbrukats. För nästa budgetår innebär detta — under förutsättning av att de i det föregående framlagda beräkningarna godtas — att medgivanden bör lämnas att beställa inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m. dels för byggnadsstyrelsen till ett sammanlagt belopp av (2 755 000 — 2 300 000) avrundat 400 000 kr., dels för utrustningsnämnden till ett sammanlagt belopp av (6 376 000 — 3 645 000) avrundat 2,7 milj. kr., allt att gäldas tidigast under budgetåret 1967/68.

Under återopande av vad jag sålunda förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge, att inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m. får beställas i enlighet med de grunder jag förordat i det föregående

b) till *Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

F 8. Statens lantbruksbyggnadsförsök: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	522 000	546 882
1965/66	583 000	
1966/67 (förslag)	604 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 29 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Arvoden för expertis	+ 14 000
b) Arvode till föreståndaren	+ 2 880
2. <i>Löneomräkning</i>	+ 12 120
	+ 29 000

Motiv. 1 a). Behovet av att konsultera utomstående specialister ökar starkt.

1 b). Föreståndaren för lantbruksbyggnadsförsöken svarar för undervisningen rörande lantbruksbyggnader vid lantbrukshögskolan. I denna egenkap kommer han att ingå som ledamot av högskolans lärarkollegium. Han har i stort sett samma ställning som professor som förestår försöksavdelning. Det syns skäligt att han erhåller det särskilda arvode, som utgår till sådan professor.

2. Ökningen avser kostnader för beslutade lönegradsförändringar.

Departementschefen

De medel, som står till förfogande för att anlita expertis, bör ökas med 9 000 kr. till 35 000 kr. För löneomräkning bör beräknas 12 000 kr. Anslaget bör föras upp med (583 000 + 21 000) 604 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens lantbruksbyggnadsförsök, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Ersättningar till expertis, <i>förslagsvis</i>	35 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	569 000
	Summa kr. 604 000

b) till *Statens lantbruksbyggnadsförsök*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 604 000 kr.

F 9. Statens lantbruksbyggnadsförsök: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	250 000	250 915
1965/66	161 000	
1966/67 (förslag)	201 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 88 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen Mynd.	ändring 1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	1 000	+ 500	+ 500
2. Reseersättningar	52 000	+ 13 000	+ 5 000
3. Utrustning	30 000	+ 40 000	+ 10 000
4. Publikationstryck	25 000	+ 10 000	+ 10 000
5. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten.....	25 000	+ 10 000	+ 10 000
b) Övriga expenser	33 000	+ 14 500	+ 4 500
		<hr/>	<hr/>
		+ 88 000	+ 40 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (161 000 + 40 000) 201 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens lantbruksbyggnadsförsök: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 201 000 kr.

F 10. Statens lantbruksbyggnadsförsök: Försöksverksamheten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	150 000	53 557	134 196
1965/66	170 000		
1966/67 (förslag).....	200 000		

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 130 000 kr.

Motiv. Omorganisationen av anstalten har nu genomförts. Den föreslagna ökningen av försöksverksamheten är synnerligen angelägen med hänsyn till ett framträdande behov av ökade kunskaper på byggnadsområdet vid storleksrationaliseringen av jordbruket.

Departementschefen

Jag förordar, att anslaget ökas med 30 000 kr. till 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens lantbruksbyggnadsförsök: Försöksverksamheten* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

F 11. Bidrag till Jordbrukstekniska institutet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	500 000	500 000
1965/66	600 000	
1966/67 (förslag)	654 000	

Bidragen från staten och de privata intressenterna till finansieringen av verksamheten vid Jordbrukstekniska institutet regleras genom avtal mellan staten och Stiftelsen Svensk Jordbruksteknisk forskning rörande driften vid institutet under tiden den 1 juli 1964—den 30 juni 1969. I avtalet, som godkänts av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1964: 65, JoU 10, rskr 184), stadgas att om under avtalstiden lönerna för befattningshavare, som är underkastade statens allmänna avlöningsreglemente allmänt skulle ökas eller minskas med mer än 10 % jämfört med de för år 1963 gällande lönerna för dessa befattningshavare, skall på yrkande av avtalspart bidragen från staten och stiftelsen bli föremål för nya förhandlingar.

Styrelsen för Jordbrukstekniska institutet föreslår, att anslaget ökas med 150 000 kr. På grund av redan inträffade lönehöjningar och de löneökningar, som kan förutses bli genomförda under våren 1966, bör enligt styrelsen statens och stiftelsens bidrag uppräknas med 25 %.

Med anledning av styrelsens framställning har företrädare för staten och stiftelsen upptagit förhandlingar om höjning av bidragsbeloppen. Under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande har enighet nåtts om följande ändring av avtalet att gälla fr. o. m. den 1 juli 1966.

Parternas årliga bidrag till kostnaderna för institutets verksamhet skall för statens del uppgå till 654 000 kr. och för stiftelsens del till 327 000 kr. Om under avtalstiden lönerna för befattningshavare, som är underkastade statens allmänna avlöningsreglemente, allmänt skulle öka eller minska mer än 10 % jämfört med de för år 1965 gällande lönerna för dessa befattningshavare skall på yrkande av avtalspart de nyssnämnda bidragsbeloppen bli föremål för nya förhandlingar.

Departementschefen

Såsom framgår av min redogörelse har villkorlig överenskommelse träffats om en höjning av statens och Stiftelsen Svensk Jordbruksteknisk forsknings bidrag till Jordbrukstekniska institutet. Överenskommelsen innebär, att statsbidraget uppräknas med 54 000 kr. till 654 000 kr. med hänsyn till kostnadsökningen mellan åren 1963 och 1965.

Överenskommelsen har inte gett mig anledning till erinran. Jag avser senare att inhämta Kungl. Maj:ts godkännande av denna.

130 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Anslaget bör föras upp med (600 000 + 54 000) 654 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Jordbrukstekniska institutet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 654 000 kr.

F 12. Bidrag till Sveriges utsädesförening

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	13 145 000	3 209 851
1965/66	22 797 000	
1966/67 (förslag)	2 833 000	

Styrelsen för Sveriges utsädesförening föreslår, att anslaget ökas med 385 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) 1 kassör—bokförare A 11	+ 18 252
b) 2 överassistenter A 23	+ 71 904
1 laboratoriebiträde A 7	+ 14 652
c) 1 kemist A 23	+ 35 952
1 försökstekniker A 17	+ 25 620
d) 2 förste assistenter A 21	+ 65 220
e) förevisare för besökande	+ 10 000
f) avgår arvoden	— 29 000
2. Tjänsteförändringar	
Lönegradsförändringar	+ 10 000
3. Löneomräkning	+ 21 900
4. Ökade socialförsäkringsavgifter	+ 110 000
5. Prisstegringar betr. omkostnaderna	+ 16 000
6. Kostnader för vissa verksamheter	+ 43 500
7. Ökade inkomster	— 29 000
	<hr/>
	+ 385 000

Motiv. 1 a). Kassören är f. n. arvodesanställd. Denna befattning bör bli ordinarie.

1 b). Utsädesföreningens cytogenetiska avdelning saknar ordinarie assistent. Då avdelningen kommit att få allt större betydelse som serviceorgan för övriga förädlingsavdelningar, bör en överassistentbefattning inrättas.

¹ Därav på tilläggsstat 96 000 kr.

² Därav på tilläggsstat 48 000 kr.

Resistensförädlingens ökande betydelse motiverar att en särskild avdelning inrättas för dessa arbeten, vilken kan fungera som serviceorgan åt förädlingsavdelningarna. En befattning som överassistent bör inrättas för att handha ledningen av denna avdelning. En laboratoriebiträdesbefattning i A 7 bör även tillkomma.

1 c). Kemiska avdelningens verksamhet har på senare år utvidgats mycket starkt, och verksamheten torde vara den mest omfattande i något svenskt laboratorium av liknande slag. F. n. är en avdelningsföreståndare och en förste kemist fast anställda.

1 d). Utsädesföreningens Ultuna- och Västernorrlandsfilialer har betydligt mera omfattande verksamhet än övriga filialer. Detta motiverar att ordinarie assistentbefattningar inrättas vid filialerna.

1 e). Ett allt större antal besökande vid föreningen medför f. n. sådan belastning på föreståndaren och övriga tjänstemän att det inkräktar på deras egentliga arbetsuppgifter. En speciell person bör därför anställas som förevisare för besökande.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* tillstyrker utsädesföreningens anslagsäskanden.

Departementschefen

På grund av att lönegradsplaceringarna för vissa ordinarie tjänster vid föreningen höjts har på tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår anvisats 48 000 kr. Av beloppet avser 4 000 kr. att täcka merkostnaderna under budgetåret 1964/65 och 44 000 kr. merkostnaderna under budgetåret 1965/66. För nästa budgetår bör anslaget ökas med sistnämnda belopp. Jag förordar vidare att anslaget räknas upp med 14 000 kr. till följd av att föreningen belastas med ökade socialförsäkringsavgifter för den ordinarie personalen samt med 16 000 kr. på grund av ökade omkostnader, som för- anletts av inträffade prisstegringar. Jag beräknar dessutom 10 000 kr. för en förevisare för besökande vid föreningen.

Anslaget bör följaktligen föras upp med $(2\,749\,000 + 84\,000) 2\,833\,000$ kr. Med hänsyn till att vissa lönekostnadsökningar av automatisk natur bör kunna täckas utan äskande på tilläggsstat bör anslaget ha karaktär av förslagsanslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Bidrag till Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 833 000 kr.

F 13. Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtförädling

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	430 000	430 000
1965/66	590 000	
1966/67 (förslag)	610 000	

W. Weibull AB med Weibullsholms växtförädlingsanstalt föreslår, att anslagsposten Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten på Weibullsholm ökas med 30 000 kr. till 240 000 kr. *Styrelsen för Institutet för växtförädling av frukt och bär* föreslår, att anslagsposten Bidrag till Institutet för växtförädling av frukt och bär uppförs med oförändrat 360 000 kr. *Algot Holmberg & Söner AB* föreslår, att dess bidrag från förevarande anslag höjs med 100 000 kr. till 120 000 kr.

M o t i v. *W. Weibull AB* framhåller, att anslaget bör ökas med 30 000 kr. för att möjliggöra för Weibullsholm att bevara det ur vetenskaplig synpunkt värdefulla genetiska material rörande *Pisum sativum* som framkommit vid anstalten. För innevarande år erhöles för detta ändamål 10 000 kr. från statens naturvetenskapliga forskningsråd. Om inte allmänna medel i full utsträckning kan påräknas för det kommande året, ser sig bolaget nödsakat att i första hand erbjuda materialet till utländsk institution och i andra hand att avveckla det.

Algot Holmberg & Söner AB framhåller att bolaget bedriver förädlingsarbete, som eftersträvar sädessorter med närmaste genetiska anpassning till mellansvenskt klimat och därmed också resistens mot skördeskador. Bolaget föreslår att för detta ändamål samt för fortsatt växtförädlingsarbete med sojaväxter statsbidrag utgår med 120 000 kr.

Y t t r a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* tillstyrker de av styrelsen för Institutet för växtförädling av frukt och bär framlagda äskandena. Däremot finner styrelsen f. n. tveksamt, om den av *Algot Holmberg & Söner AB* bedrivna förädlingsverksamheten bör stödjas med direkta statsbidrag med hänsyn till pågående utredning rörande vidgning av systemet med växtförädlingsavgifter. I stället bör bidrag utgå av växtförädlingsmedel som disponeras av jordbrukets forskningsråd.

Vid lantbrukshögskolan har frågan om bevarandet i Sverige av genetiskt växtmaterial utretts. Ett av styrelsen på grundval av utredningen framlagt förslag innebär bl. a. att genetiskt växtmaterial skall bevaras vid den växtförädlingsanstalt där det uppkommit. Någon för landet central anläggning för ändamålet föreslås alltså inte inrättad. Utredningen innehåller även en beräkning av kostnaderna under budgetåret 1966/67 för bevarandet av samlingen av *Pisum sativum* vid Weibullsholms växtförädlingsanstalt. Tre olika kostnadsalternativ framläggs. Kostnaderna för ett bevarande i befintligt skick, vilket bl. a. inrymmer odling, borttagande av inblandningar och mutationer samt lagring, uppskattas till 7 600 kr. Om bevarandet kombineras med en undersökning av vissa ännu ej genomgångna egenskaper hos materialet stiger kostnaden till 16 000 kr. Bearbetas materialet i större omfattning blir kostnaden 23 000 kr. Styrelsen förordar att statligt bidrag bör utgå endast till kostnaderna för rent bevarande av samlingen. Medel för bearbetning och förbättring bör enligt styrelsen sökas hos jordbrukets forskningsråd.

Jordbrukets forskningsråd anser, att den växtförädlingsverksamhet som *Algot Holmberg & Söner AB* bedriver motiverar en ökning till 70 000 kr. av statens bidrag till bolaget. Rådet bedömer bidraget böra utgå under fem budgetår med början budgetåret 1966/67. Därefter kan inkomsterna genom växtförädlingsavgifter förväntas bli så stora att statsbidrag ej längre erfordras. Kungl. Maj:t har under senare år tilldelat rådet medel ur växtförädlingsfonden. Dessa medel skall disponeras för att stödja växtförädlingsverksamheten i allmänhet. Av det belopp, som kan komma att tilldelas rådet för budgetåret 1966/67, finner sig rådet kunna anslå högst hälften till bolaget. Med hänsyn till rådets knappa medelstillgång är det dock enligt rådet önskvärt att hela bidraget av statsmedel till bolagets förädlingsverksamhet anvisas direkt över riksstaten.

Vad beträffar den vid *Weibullsholms växtförädlingsanstalt* befintliga ärt-samlingen förordar rådet i yttrande över det förslag rörande bevarande av genetiskt växtmaterial, som framlagts av styrelsen för *lantbrukshögskolan*, att endast kostnaderna för själva bevarandet av samlingen täcks genom bidrag från förevarande anslag. Övriga åtgärder, som nämns i styrelsens förslag, innesluter enligt rådet så pass omfattande arbeten att bidrag därtill bör sökas hos rådet.

Statens jordbruksnämnd förordar att statsbidraget till de förädlingsarbeten med sojväxter, som bedrivs av *Algot Holmberg & Söner AB*, skall utgå med 30 000 kr.

Departementschefen

För den av *W. Weibull AB* vid *Weibullsholms växtförädlingsanstalt* bedrivna praktiskt vetenskapliga växtförädlingsverksamheten tillstyrker jag en ökning av statsbidraget med 10 000 kr. till 220 000 kr. Jag har härvid beaktat medelsbehovet för bevarande av det genetiskt intressanta ärtmaterialiet vid anstalten. Bidraget till *Institutet för växtförädling av frukt och bär* bör utgå med oförändrat belopp, 360 000 kr. Till *Algot Holmberg & Söner AB* bör utgå ett bidrag av 30 000 kr. från förevarande anslag, vilket innebär en höjning med 10 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (590 000 + 20 000) 610 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtförädling* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 610 000 kr.

F 14. Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	2 950 000	2 757 297	1 611 213
1965/66	4 000 000		
1966/67 (förslag)	5 100 000		

Jordbrukets forskningsråd föreslår, att anslaget ökas med 2 100 000 kr. enligt följande tablå, av vilken även framgår anslagets fördelning under innevarande budgetår.

	Fördelning av anslaget 1965/66	Föreslagen fördelning 1966/67
1. NJF:s kontaktverksamhet	40 000	+ 15 000
2. Forskning av gemensamt nordiskt intresse	150 000	+ 100 000
3. Trädgårdsväxtforskning	100 000	+ 50 000
4. Mutationsforskning inkl. rådets andel i kostnaderna för drift av Studsviks-laborato- riet	590 000	+ 60 000
5. Strålskyddsforskning	295 000	—
6. Biocidforskning	700 000	+ 900 000
7. Forskningsstipendier	75 000	—
8. Kommittéverksamhet, publicering m. m. . .	25 000	—
9. Allmän jordbruksforskning	2 025 000	+ 975 000
	<hr/> 4 000 000	<hr/> + 2 100 000

Rådet framhåller, att jordbruksforskningen i jordbrukets nuvarande läge är i behov av en kraftig medelförstärkning. Det svenska jordbruket står inför så väsentligt skärpta krav på såväl yttre som inre rationalisering, att mycket effektiva insatser måste göras.

Äskanden rörande medel för undersökningar inom det s. k. biocidområdet har inkommit från flera myndigheter. Över dessa framställningar har 1964 års *naturresursutredning* avgett yttrande. Av detta inhämtas bl. a. följande.

Sedan budgetåret 1964/65 har statsmakterna ställt särskilda medel till förfogande för undersökningar rörande biverkningar vid användning av kemiska bekämpningsmedel och för därmed sammanhängande frågor. Dessa medel fördelas av jordbrukets forskningsråd efter förslag av utredningen. Utredningen skall enligt Kungl. Maj:ts uppdrag biträda forskningsrådet vid fördelningen av medlen samt i arbetet med att följa undersökningarna och tillvarata framkomna resultat. Vederbörande mottagare av medel skall ställa insamlat material och framkomna resultat till utredningens förfogande.

Utredningens beräkning och gradering av medelsbehovet framgår av följande tablå.

	Angelägenhetsgrad		—
	första	andra	
1. Allmän verksamhet m. m.	100 000		
2. Utveckling av analysmetoder	200 000	+	150 000
3. Undersökningar av biocidförekomst			
a) i livsmedel	200 000	+	200 000
b) i levande organismer och naturen i övrigt	500 000	+	300 000
4. Metabolitstudier m. m.	200 000	+	150 000
5. Undersökningar av biociders verkningar	200 000	+	100 000
6. Undersökningar rörande åtgärder för att minska behovet av biocidanvändning eller för att förebygga skador	100 000	+	100 000
	<hr/> 1 500 000	+	<hr/> 1 000 000

Utredningen framhåller, att om undersökningsresultat skall komma fram i den takt läget kräver, är det viktigt att igångsatta undersökningar kan nära följas och att tillgängliga medel vid behov kan disponeras om. Man bör i största möjliga utsträckning använda medlen på sådant sätt att handlingsfriheten ej binds. Undersökningarna bör äga rum på de platser som befinnas mest ändamålsenliga. Under sådana förhållanden kan utredningen i detta sammanhang ej avgöra vid vilka institutioner olika undersökningar bör komma att utföras. Utredningen är därför f. n. inte beredd att ta ställning till frågor om den lämpligaste ansvars- och arbetsfördelningen på biocidområdet mellan olika organ.

Forskningsrådets förslag om höjning av den särskilda anslagsposten till biocidforskning från 700 000 kr. till 1 600 000 kr., syns utredningen ha samma syfte som det förslag om medelsberäkning utredningen nu framlägger. Utredningen hemställer för egen del att till undersökningar och andra åtgärder inom biocidområdet för budgetåret 1966/67 bör anvisas 2,5 milj. kr. (+ 1,8 milj. kr.). Av summan har ca 1,5 milj. kr. högsta angelägenhetsgrad. En anvisning av enbart sistnämnda belopp skulle emellertid enligt utredningen inte ge nöjaktig handlingsmarginal.

Departementschefen

Jag behandlar först medelstilledningen för undersökningar m. m. inom biocidområdet. För detta ändamål har för innevarande budgetår under förevarande anslag särskilt beräknats 700 000 kr.

Föroreningarna i naturen har blivit alltmera uppmärksammade. Intresset har i särskilt hög grad hänfört sig till de kemiska bekämpningsmedlen och bland dem framför allt de kvicksilverhaltiga preparaten. Flera vetenskapliga undersökningar har igångsatts för att klarlägga verkningarna av be-

kämpningsmedlen. Bland dessa kan nämnas undersökningar av biocidförekomst i vatten, jordar, biologiskt material, olika näringskedjor och livsmedel samt neurologiska effekter av biocider. Vid en informationskonferens, som 1964 års naturresursutredning anordnade den 8 september 1965, lämnades redogörelser för avslutade och pågående undersökningar rörande kvicksilverproblemen. Redogörelserna har publicerats av utredningen i publikationen »Kvicksilverfrågan i Sverige». De erhållna undersökningsresultaten har utgjort underlag för vissa åtgärder på biocidområdet. I detta sammanhang bör riksdagen underrättas om att Kungl. Maj:t den 15 oktober 1965 utfärdat kungörelse (nr 530) med särskilda bestämmelser om betning av vårstråsäd. I denna förbjuds betning med kvicksilverhaltigt bekämpningsmedel av vårstråsäd om tillstånd ej lämnats till betningen av statens centrala frökontrollanstalt eller av lokal frökontrollanstalt som förklarats behörig därtill. Tillstånd till betning får lämnas endast om utsädespartiet i fråga befunnits vara så angripet av parasitsvamp att godtagbart skörderesultat ej kan påräknas utan betningen. Tillstånd fordras i allmänhet ej för betning av utsäde om vederbörande lantbrukares förbrukning av stråsäd vid vårsådden ej överstiger 500 kg.

Även om forskningen hittills har gett värdefulla rön rörande biocidernas verkningar är ytterligare undersökningar nödvändiga. För nästa budgetår tillstyrker jag därför en uppräknig av medlen för undersökningar och andra åtgärder på biocidområdet med 700 000 kr. till 1,4 milj. kr. Fördelningen av medlen bör ske efter en samlad angelägenhetsgradering. Liksom för innevarande budgetår bör 1964 års naturresursutredning få i uppdrag att biträda jordbrukets forskningsråd vid fördelningen av medlen samt vid arbetet med att följa verksamheten och tillvarata framkomna resultat.

Jag behandlar härefter medelsbehovet i övrigt under förevarande anslag.

Om de särskilda medlen till undersökningar m. m. inom biocidområdet frånräknas uppgår anslaget till 3,3 milj. kr. för innevarande budgetår. Jag förordar att denna del av anslaget räknas upp med 400 000 kr. för nästa budgetår. För förädlingsarbete med trädgårdsväxter bör av anslaget beräknas 115 000 kr. Vidare räknar jag med 40 000 kr. till Nordiska jordbruksforskarens förening att användas enligt forskningsrådets närmare bestämmande. Därjämte bör ett belopp av 150 000 kr. beräknas för att i enlighet med de riktlinjer, som godkänts av 1961 års riksdag (prop. 1961: 1 bil. 11 s. 175, JoU 1, rskr 9), främja i första hand jordbruksforskning med nordiska aspekter.

Anslaget bör alltså föras upp med (4 000 000 + 1 100 000) 5 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Främjande av forskning på jordbrukets område* m. m. för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 5 100 000 kr.

F 15. Åtgärder för att förebygga skördeskador

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	300 000	241 945	167 675
1965/66	350 000		
1966/67 (förslag)	400 000		

Jordbrukets forskningsråd föreslår, att anslaget ökas med 150 000 kr.

Motiv. Enligt de ansökningar, som inkommit till forskningsrådet har efterfrågan på medel under budgetåret 1964/65 uppgått till ca 480 000 kr., varav ca 104 000 kr. för nya forskningsarbeten. Behovet av forskning och försöksverksamhet på detta område är enligt rådets mening stort, och en utvidgning och effektivisering av verksamheten är av största betydelse för jordbruket.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening ökas med 50 000 kr. till 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Åtgärder för att förebygga skördeskador för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

F 16. Alnarpsinstitutet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 334 000	2 320 575
1965/66	2 854 000	
1966/67 (förslag)	2 936 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 254 000 kr.

1. Personalförändringar

	Ökning eller minskning
a) Lantbruksavdelningen	
Arvode åt speciallärare	+ 8 800
b) Mejeriavdelningen	
Arvode åt speciallärare	— 55 062
Minskning med arvode till extra föreläsare i högre mejerikursen	— 1 000
Arvode motsvarande lönen i A 23 till handledare i kompletteringskurs	+ 32 148
1 kanslibiträde Ag 7	+ 14 652
Extra skrivhjälp	+ 2 100

	Ökning eller minskning
Vaktmästarhjälp	+ 5 000
c) Trädgårdsavdelningen	
1 adjunkt Ae 23	+ 38 028
Arvode åt studierektor	+ 5 760
Arvode åt speciallärare	+ 6 616
d) Administrationen	
1 telefonist Af 2/Ae 5	+ 13 248
1 maskinförman Ae 13	+ 20 412
Extra skrivhjälp	+ 2 000
1 1:e expeditionsvakt Ae 9	+ 16 260
Extra värmeskötare	+ 15 000
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Ordinarie- och extraordinariesättningar	+ 6 168
b) Vissa arvodesfrågor	+ 18 100
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 105 770
	+ 254 000

Motiv. Statistiska centralbyrån har för avsikt att utreda efterfrågan på bl. a. agronomer och lantmästare. Vidare har uppdragits åt lantbruksstyrelsen och lantbrukshögskolan att i samråd utreda lokaliseringen av dels lantmästarutbildningen, dels lantbrukshögskolans husdjursförsöksverksamhet inom södra försöksdistriktet samt därmed sammanhängande frågor. Båda dessa utredningar kommer att påverka ett slutligt ställningsstagande till omfattningen och utformningen av lantmästarutbildningen.

1 b). På grund av för ringa antal sökande anordnas ingen mejeristkurs vid mejeriavdelningen under innevarande läsår. I stället anordnas en kompletteringskurs för sådana sökande till mejeristutbildningen som saknar föreskriven teknisk fackskola. Lärarhandledning i denna kurs meddelas nu av skolans ordinarie lärare. För läsåret 1966/67 planeras både mejerist- och förmanskurs samt kompletteringskurs, varvid särskild handledare med adjunktskompetens måste anställas för kompletteringskursen. All undervisning såväl i mejeriskolan som i den högre mejerikursen upphör med utgången av höstterminen 1966. Den vetenskapliga verksamheten vid mejeriavdelningen och statens mejeriförsök kommer enligt riksdagens beslut den 1 juli 1967 att överföras till ett nytt halvstatligt forskningsinstitut på livsmedelsområdet, därest ett för staten godtagbart avtal med berörda enskilda intressenter kan träffas. I avvaktan härpå har förutsatts att den vetenskapliga verksamheten fortgår i stort sett i oförändrad omfattning.

I samband med att mejerist- och förmanskurs inrättas behövs ett kansli-

biträde för de administrativa göromålen. Dessutom erfordras 5 000 kr. för vaktmästarhjälp.

1 c). I fråga om trädgårdsundervisningen planeras en viss ökning av antalet elever i teknikerkursen och den propedeutiska kursen jämfört med innevarande år. Ett ökat antal lärartimmar medför behov av ytterligare en tjänst som adjunkt i lönegrad Ae 23. En befattning som studierektor bör vidare inrättas vid trädgårdsavdelningen.

1 d). Ytterligare en telefonisttjänst erfordras, då belastningen på institutets telefonväxel ökat.

Utbyggnaden av värmecentralen vid Alnarpsinstitutet sker etappvis och fordrar en fortsatt ökning av personalen. Innan värmecentralen är helt utbyggd erfordras ytterligare medel för det manuella arbetet med eldningen i de många småbyggnaderna med egna uppvärmningsanordningar.

Vid kansliet bör inrättas en tjänst som förste expeditionsvakt. Denne skall handha skötseln av olika slag av utrustning samt ombesörja transporter och budsändning m. m.

2. En tjänst som lektor i Ag 25 vid trädgårdsavdelningen bör ordinarie-sättas samt en tjänst som yrkeslärare med arvode motsvarande löneklass A 17 ändras till tjänst som yrkeslärare i Ae 19.

Medel bör beräknas för höjda arvoden dels till lärare i den extra lantmästarkursen, dels till tillfällig personal för forskning och försöksverksamhet, dels till parkpatrullen.

Y t t r a n d e. Utlåtande har avgivits av *maskinpersonalberedningen* såvitt avser yrkanden under 1 d). Beredningen anför bl. a. följande.

Beredningen anser att återhållsamhet tills vidare bör iakttas vid inrättande av nya tjänster för maskinpersonal vid Alnarpsinstitutet. Om utbyggnaden av värmeförsörjningssystemet fortskridit i sådan takt att behov av ytterligare tjänster för maskinpersonal bedöms föreligga anser beredningen att det bör ankomma på institutet att efter hand anmäla uppkomna personalbehov och därvid lämna redogörelse för utbyggnadstakt och personalläge beträffande den fasta maskintjänsten vid institutet.

Departementschefen

I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag tillstyrker jag att medlen till speciallärare vid lantbruksavdelningen uppräknas med 8 800 kr. och till lärare vid den extra lantmästarkursen med 8 000 kr.

För sådana sökande till mejeristuttbildningen, som saknar föreskriven teknisk fackskola, bör en kompletteringskurs anordnas under läsåret 1966/67. Jag beräknar 20 000 kr. till arvode till handledare för en sådan kurs. Vidare beräknar jag 2 100 kr. till extra skrivhjälp vid mejeriavdelningen. Då undervisningen vid mejeriskolan och den högre mejerikursen upphör med utgången av höstterminen 1966 bör nu utgående arvoden till speciallärare och extra föreläsare minskas med 56 000 kr.

Vid trädgårdsavdelningen planeras intagningen av elever öka från f. n. ca 75 till ca 100 fr. o. m. höstterminen 1966. Jag tillstyrker därför att en tjänst som adjunkt i Ae 23 inrättas och att medlen till speciallärare vid avdelningen räknas upp med 6 600 kr.

Jag tillstyrker vidare att medlen till extra skrivhjälp räknas upp med 2 000 kr. och till parkförvaltningen med 2 100 kr. Då den till följd av löneomräkningen erforderliga anslagshöjningen uppgår till 50 000 kr. bör anslaget föras upp med (2 854 000 + 82 000) 2 936 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för Alnarpsinstitutet enligt vad jag förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för Alnarpsinstitutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	930 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	17 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 987 000
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	1 200
	Summa kr. 2 936 000

c) till *Alnarpsinstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 936 000 kr.

F 17. Alnarpsinstitutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	564 000	671 569
1965/66	625 000	
1966/67 (förslag)	691 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 105 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Reseersättningar	39 400	+ 6 000	+ 3 000
2. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten	125 000	+ 10 000	+ 10 000
b) Övriga <i>expenser</i>	51 500	+ 12 000	+ 3 000
3. Publikationstryck	14 900	+ 600	+ 600

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
4. Elevernas studieresor.....	25 300	+ 4 800	+ 1 000
5. Övriga utgifter			
a) Driftkostnader m. m. för extra lantmästarkurs.....	33 800	— 13 800	— 17 000
kompletteringskurs för inträdes- sökande till mejeristkurs	—	+ 13 000	+ 13 000
b) Ersättning till Alnarps egendom för dagsverken och körslor	5 000	+ 700	+ 700
c) Underhåll av park- och prydnads- anläggningar	16 000	+ 11 200	+ 4 200
d) Förbrukningsartiklar för mejeri- försöken	38 000	+ 7 000	+ 3 000
e) Förbrukningsartiklar för mejeri- avdelningen	38 000	+ 7 000	+ 3 000
f) Städning och renhållning	202 000	+ 36 500	+ 36 500
g) Försök med testning av sökande till lantmästarkursen	—	+ 10 000	+ 5 000
		<u>+ 105 000</u>	<u>+ 66 000</u>

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (625 000 + 66 000) 691 000 kr. Riksdagen torde i detta sammanhang underrättas om att Kungl. Maj:t den 26 maj 1965 medgett att det för budgetåret 1964/65 anvisade anslaget till omkostnader vid Alnarpsinstitutet fått belastas med 27 766 kr. för att täcka under budgetåret 1963/64 uppkommet underskott vid Alnarps trädgårdar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Alnarpsinstitutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 691 000 kr.

F 18. Alnarpsinstitutet: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	70 000	74 101	542
1965/66	80 000		
1966/67 (förslag)	90 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 12 000 kr.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår höjas med 10 000 kr. till 90 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Alnarpsinstitutet: Materiel* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kr.

F 19. Alnarpsinstitutet: Nyanskaffning och underhåll av utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	150 000	207 967	1 453
1965/66	230 000		
1966/67 (förslag)	200 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 45 000 kr.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening sänkas med 30 000 kr. till 200 000 kr. Jag har härvid avräknat ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 50 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Alnarpsinstitutet: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

F 20. Alnarpsinstitutet: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	20 000	19 086	914
1965/66	27 000		
1966/67 (förslag)	30 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 13 000 kr.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening ökas med 3 000 kr. till 30 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Alnarpsinstitutet: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kr.

F 21. Trädgårdsskolan i Norrköping: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	315 000	284 255
1965/66	361 000	
1966/67 (förslag)	355 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 22 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Arvode åt skrivhjälp och ekonomipersonal	+ 22 708
b) Arvode till personal för underhåll och skötsel av odlingar	+ 10 520
c) Arvode åt särskild befattningshavare för tillsyn av elever	+ 18 412
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	+ 4 056
3. <i>Löneomräkning</i>	— 33 696
	<hr/>
	+ 22 000

Motiv. 1 a). Arvode har beräknats till ett kanslibitråde (A 7), en kokerska (A 7) och två ekonomibiträden (A 3). Lönen till kanslibiträdet förutsätts till hälften betalas av blomsterskolan. Kostnaden för att öka ekonomipersonalen med en kokerska täcks genom ökade uppborrdsmedel för kost. Uppborrdsmedlen redovisas under trädgårdsskolans omkostnadsanslag.

1 b). Under budgetåret 1966/67 beräknas skolans frilandsarealer kunna utnyttjas i full omfattning för odling. Viss ökad arbetskraft för underhåll och skötsel av skolans odlingar är därför nödvändig. Lantbruksstyrelsen räknar med två helårsanställda trädgårdsarbetare mot f. n. ca en och en halv. Kostnaderna har beräknats enligt gällande kollektivavtal.

1 c). Anslagsposten bör räknas upp för att anställa en befattningshavare med arvode enligt löneklass A 15. Halva lönekostnaden förutsätts betalas av blomsterskolan.

2. Styrelsen föreslår, att en tjänst som adjunkt i Ae 21 utbyts mot en tjänst som adjunkt i Ao 23.

Departementschefen

Jag tillstyrker att medel beräknas för dels en halvtidstjänst som kanslibitråde i Ag 7, dels en tjänst som kokerska i Ag 8. Jag har utgått från att kostnaden för halvtidstjänsten som kanslibitråde täcks av ökade ersättningar från blomsterskolan. Kostnaden för lönen till kokerskan täcks genom ökade uppborrdsmedel för kost. Jag har beaktat dessa inkomstökningar vid beräkningen av de särskilda uppborrdsmedel som redovisas under punkten F 22. Vidare tillstyrker jag att medlen för underhåll och skötsel

av odlingarna höjs med 5 000 kr. Den av mig förordade förstärkningen under förevarande anslag föranleder en ökning av anslaget med 27 000 kr. På grund av löneomräkning kan anslaget minska med 33 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår föras upp med (361 000 — 6 000) 355 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för trädgårdsskolan i Norrköping att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	85 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	268 000
	Summa kr. 355 000

b) till *Trädgårdsskolan i Norrköping: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kr.

F 22. Trädgårdsskolan i Norrköping: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	55 000	11 818
1965/66	40 000	
1966/67 (förslag)	36 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
A. Utgifter			
1. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	25 000	+ 7 000	+ 7 000
b) Övriga expenser	32 200	+ 11 800	+ 10 000
2. Övriga utgifter			
a) Elevernas studieresor	8 400	— 900	— 900
b) Kosthåll för elever	144 000	+ 11 000	+ 11 000
c) Förbrukningsartiklar för odlingarna	10 000	+ 8 000	+ 5 000
d) Diverse utgifter	1 600	+ 800	+ 600
		+ 37 700	+ 32 700

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
B. Särskilda uppbördsmedel			
1. Kostavgifter för elever	187 200	+ 14 300	+ 14 300
2. Ersättningar från blomsterskolan . .		+ 22 400	+ 22 400
		<hr/>	<hr/>
		+ 36 700	+ 36 700
Nettoutgift		+ 1 000	— 4 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (40 000 — 4 000) 36 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Trädgårdsskolan i Norrköping: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 36 000 kr.

F 23. Trädgårdsskolan i Norrköping: Nyanskaffning och underhåll av utrustning¹

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	300 000	241 959	134 253
1965/66	125 000		
1966/67 (förslag)	65 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 5 000 kr.

1. Nyanskaffning och underhåll av utrustning och inventarier . .	47 000
2. Planering och plantering av areal, som står till trädgårdsskolans förfogande	83 000
	<hr/>
	130 000

M o t i v. 2. För medel, som ställts till förfogande under budgetåren 1964/66 kommer anläggningarna närmast skolan i huvudsak att kunna bli färdigställda. För vissa planeringsarbeten samt plantering av ytterområdet erfordras emellertid ytterligare medel.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening föras upp med 65 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Trädgårdsskolan i Norrköping: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kr.

¹ Tidigare rubrik: Trädgårdsskolan i Norrköping: Utrustning

F 24. Bidrag till driften av lantbrukets yrkesskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	16 711 000	19 780 128
1965/66	19 187 000	
1966/67 (förslag)	20 377 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 655 000 kr.

Ökning
eller
minskning

I. Avlönings- och avgiftsbidrag**A. Personalförändringar****1. Lantbruksskolor**

20 % av kostnaderna för rektor i ABp 26 (Sunnerdahls praktiska ungdomsskolor).....	+	8 818
3 adjunkter Ao 23	+	112 232
2 adjunkter reglerad befordringsgång	+	56 782
6 yrkeslärare Ao 17	+	160 332
3 yrkeslärare Ag/Ae 15—17	+	75 268
Speciallärare	+	184 280
Arbetsgivaravgift till sjukförsäkringen	+	3 861
		<hr/>
	+	601 573

2. Trädgårdsskola

1 rektor ABp 26	—	43 932
1 adjunkt Ao 23	—	37 797
Speciallärare	—	7 732
		<hr/>
	—	89 461

3. Lanthushållsskolor

1 1/2 yrkeslärare A 17	+	39 332
1 rektor ABp 23 (Tvillingsta lantbruksskola nedläggs den 31 december 1965)	—	18 928
4 yrkeslärare A 17 (se parentes ovan)	—	54 686
Speciallärare	+	32 312
Ökning av antalet rektorer med avlöningsförstärkning	+	3 402
Arbetsgivaravgift till sjukförsäkringen	—	1 188
		<hr/>
	+	244

B. Tjänsteförändringar

Särskild ersättning till biträde åt rektor vid Nordviks lantbruksskola	+	2 592
--	---	-------

C. Löneomräkning

+

135 910

	Ökning eller minskning
D. Nya grunder för avlöningsbidrag (höjning från 90 till 100 %)	+ 1 598 072
E. Resekostnadsersättning och traktamente	+ 50 000
II. Driftbidrag	
A. Ändrad kursverksamhet vid befintliga skolor	+ 8 139
Nedläggning av Malgomajs och Vindelns lantbruksskolor den 30 juni 1965 samt Tvillingsta lantbruksskolan den 31 december 1965.....	— 40 425
B. Ändrade bidragsgrunder för driftbidrag	
Merkostnad vid dubbelt tilläggsbidrag till 42 veckors arbets- och driftsledarkurser	+ 29 635
Särskilt driftbidrag till Ulvhalls och Bollerups lantbruksskolor.....	+ 30 000
Kostnadsminskning på grund av införande av sexdagars arbetsvecka vid lantbruksskolorna.....	— 139 906
Statsbidrag till hälsovård.....	+ 8 077
C. Särskilt driftbidrag till Gälö lantbruksskola	+ 8 550
III. Bidrag till undervisningsmateriel.....	+ 150 000
IV. Bidrag till pedagogisk utbildning och fortbildning för lärare	
Pedagogiska kurser.....	+ 80 000
Fortbildningskurser	+ 5 000
V. Bidrag till studiehjälp till elever i grundläggande yrkeskurser om 10 veckor.....	+ 17 000
VI. Bidrag till upprustning av skolbibliotek	+ 200 000
VII. Provisorisk förstärkning av anslaget	— 1 000 000
	+ 1 655 000

Motiv. I A. Styrelsen föreslår att till Sunnerdahls praktiska ungdomsskolor skall, förutom till erforderligt antal lärare vid lantbruksavdelningen, utgå statsbidrag med 20 % av avlöningskostnaderna för rektor beräknade efter lönegrad ABp 26.

Vid lantbruksskolorna beräknas framför allt de lärarkrävande kurserna såsom specialkurser i maskinskötsel och driftsledarkurser öka i antal. Verksamheten vid Malgomajs och Vindelns lantbruksskolor har upphört den 30 juni 1965. Verksamheten kommer att upphöra vid Söråkers trädgårdsskola med utgången av budgetåret 1965/66. Trädgårdsundervisningen överförs

samtidigt till Nordviks lantbruksskola. Verksamheten vid Tvillingsta lant-hushållsskola upphör den 31 december 1965.

I B. Särskild ersättning bör enligt styrelsens mening utgå till den lärare vid Nordviks lantbruksskola, som kommer att biträda rektor med den pedagogiska ledningen av trädgårdsavdelningen.

I D. Till huvudman för en lantbrukets yrkesskola må statsbidrag utgå för avlöningsförmåner för rektor och lärare (avlöningsbidrag), pensionsavgifter och avgifter enligt lagen om allmän försäkring (avgiftsbidrag), kostnader för elevernas hälsovård (hälsovårdsbidrag) samt skolans övriga driftkostnader (allmänt driftbidrag). Avlönings- och avgiftsbidragen utgår i princip med 90 % av skolans kostnader (bidraget till flyttningskostnadsersättning och avgifter till ATP dock med 100 %). Hälsovårdsbidraget utgör högst 4: 50 kr. för varje elev, som deltar i kurs om minst 21 veckor. Det allmänna driftbidraget utgår med ett grundbidrag av 26 kr. för varje dag, då undervisning pågår, och ett tilläggsbidrag av 2: 80 kr. per dag för varje elev, som deltar i specialkurs i maskinlära, och av 1: 40 kr. per dag för varje elev, som deltar i annan undervisning. Dessutom utgår för innevarande budgetår särskilda förstärkningsbidrag, som uppgår till sammanlagt 1 milj. kr. och som skall fördelas av Kungl. Maj:t efter förslag av lantbruksstyrelsen.

Enligt lantbruksstyrelsens mening bör så långt möjligt likformighet råda mellan statsbidragsformer som tillämpas inom lantbruksundervisningen och inom övrig yrkesundervisning. Mot bakgrunden bl. a. härav har lantbruksstyrelsen under en följd av år yrkat på ändringar i statsbidraget till lantbrukets yrkesskolor, som skulle medföra att bidraget kom att bättre överensstämma med det som gäller för de centrala verkstadsskolorna. Styrelsen inskränker sig till att i detta sammanhang föreslå att, i likhet med vad som gäller för övriga yrkesskolor, till lantbrukets yrkesskolor skall utgå statsbidrag till avlöningar med 100 % av ett beräknat bidragsunderlag som utgörs av de faktiska kostnaderna för löner till rektorer och lärare. Därvid bör det extra statsbidrag på 1 milj. kr. som genom beslut av 1965 års riksdag anvisades som en provisorisk förstärkning utgå.

I E. Statsbidrag utgår nu till ersättning för flyttningskostnad enligt bestämmelserna i 33 § 2 och 3 mom. Saar. Däremot utgår ingen ersättning av statsmedel till de traktamentskostnader som uppstår om vederbörande lärare medges anstånd med omstationering. Statsbidrag bör enligt lantbruksstyrelsen utgå även för dessa kostnader. Statsbidrag bör vidare utgå till resekostnadsersättning och traktamente i samband med beordrade tjänsteresor, dels vid fyllnadstjänstgöring vid annan lantbrukets yrkesskola, dels i samband med hembesök vid s. k. hemkontaktkurser.

II B. Arbets- och driftsledarkursernas karaktär av rikskurser motiverar att dubbelt tilläggsbidrag utgår. Lantbruksskolorna i Ulvhäll och Bollerup

uppbär inga bidrag från landsting. Lantbruksstyrelsen föreslår därför att ett särskilt driftbidrag skall utgå till dessa båda skolor.

Med hänsyn till den allt kortare arbetstiden på skilda områden bör vid lanthushållsskolorna inte längre någon undervisning meddelas på söndagarna. Införande av sexdagarsvecka medför en minskning av bidraget till driftkostnader.

Hälsovårdsbidraget bör såsom redan skett vid folkhögskolorna höjas till 6 kr. för varje elev som deltar i kurs om minst 21 veckor.

II C. Ett särskilt driftbidrag bör utgå till Gålö lantbruksskola med 8 550 kr. för att täcka den höjning av arrendesumman för skoljordbruket som skolans ägare betingat sig i samband med nybyggnad av lokaler för elevhushållet.

III. Med hänsyn till prisstegringar och det stora behovet av undervisningsmateriel bör anslagsposten räknas upp.

IV. Styrelsen beräknar att tre 15-veckors pedagogiska grundkurser skall anordnas under budgetåret 1966/67, varav två adjunktskurser vid Jälla lantbruksskola och en yrkeslärarkurs vid Alnarpinstitutet och därjämte en fem veckors pedagogisk kurs vid Jälla lantbruksskola för instruktörer vid lantbrukets yrkesskolor. Erfarenhet av tillämpningen av bestämmelserna för ersättning till kursdeltagare har lett till viss uppräknings av delposten till pedagogiska kurser.

Höjda arvodesbelopp samt ökade kostnader för resekostnadsersättning och traktamente till lärare samt resekostnadsersättning till kursdeltagare i fortbildningskurser motiverar en viss uppräknings av denna delpost.

V. Till elever i grundläggande yrkeskurs om tio veckor bör som hittills utgå studiehjälp enligt bestämmelserna i kungl. brev den 19 april 1963.

VI. Till kostnaderna för skolbiblioteken vid lantbrukets yrkesskolor utgår f. n. bidrag med ca 22 000 kr. från det av skolöverstyrelsen disponerade anslaget Bidrag till skolbibliotek. Detta bidrag indras fr. o. m. nästa budgetår. Ett engångsbelopp av 200 000 kr. bör anvisas för att rusta upp skolbiblioteken vid lantbrukets yrkesskolor.

I detta sammanhang torde vidare få anmälas en av lantbruksstyrelsen med eget utlåtande överlämnad framställning av den regionala skolstyrelsen för lantbrukets yrkesskolor inom Västernorrlands län, vari hemställs att såsom särskilt driftkostnadsbidrag för budgetåret 1965/66 måtte anvisas 30 000 kr. till trädgårdsskolan i Söråker.

Lantbruksstyrelsen tillstyrker ett belopp av 20 000 kr. att bestridas ur det för nu löpande budgetår anvisade förslagsanslaget Bidrag till driften av lantbrukets yrkesskolor m. m. Styrelsen framhåller, att utöver det ordinarie driftkostnadsbidraget har sedan budgetåret 1953/54 till trädgårdsskolan i Söråker anvisats särskilt driftkostnadsbidrag med 30 000 kr. per läsår. Styrelsen erinrar om att verksamheten vid trädgårdsskolan i Sör-

åker upphör med innevarande budgetårs utgång och att trädgårdsutbildningen i stället anordnas vid Nordviks lantbruksskola. Statsbidrag vid sistnämnda skola skall fr. o. m. budgetåret 1966/67 utgå enligt samma grunder som för motsvarande lantbruksutbildning.

Departementschefen

Under år 1965 har verksamheten upphört vid Malgomajs och Vindelns lantbruksskolor samt vid Tvillingsta lanthushållsskola. Vid utgången av innevarande budgetår upphör vidare verksamheten vid trädgårdsskolan i Söråker i enlighet med beslut av 1965 års riksdag (prop. 1965: 1 bil. 11 s. 170, JoU 1, rskr 9). Samtidigt planeras en ökad verksamhet vid övriga skolor. Till följd av dessa förändringar beräknas medelsbehovet för avlönings- och avgiftsbidrag öka med 504 000 kr. och för driftbidraget minska med 32 600 kr.

Jag kan tillstyrka att särskild ersättning utgår till den lärare vid Nordviks lantbruksskola som skall biträda rektor med den pedagogiska ledningen av trädgårdsavdelningen. Härför beräknar jag 2 600 kr. Till följd av löneomräkning bör anslaget uppräknas med 136 000 kr. Vidare bör enligt min mening bidraget till undervisningsmateriel uppräknas med 20 000 kr. till 320 000 kr., bidraget till pedagogisk utbildning med 85 000 kr. till 695 000 kr. och bidraget till studiehjälp till elever, som deltar i tio veckors grundläggande yrkeskurser, med 17 000 kr. till 100 000 kr.

Driftbidraget kan minskas med 140 000 kr. till följd av att sexdagars arbetsvecka införs vid lanthushållsskolorna.

Jag tillstyrker vidare att avlönings- och avgiftsbidraget, som nu utgår med 90 % av skolornas faktiska kostnader för skolledare och lärare, fr. o. m. nästa budgetår — i likhet med vad som fr. o. m. den 1 juli 1966 kommer att gälla för de centrala och lokala yrkesskolor, som tillhör eklestistikdepartementets verksamhetsområde — skall utgå med 100 % av de faktiska kostnaderna för ifrågavarande personal. Detta medför en anslagsökning med 1 598 000 kr. Samtidigt kan anslaget minskas med 1 milj. kr. till följd av att det för innevarande budgetår anvisade extra statsbidraget indras. För att bl. a. få så långt som möjligt enhetliga statsbidragsbestämmelser i övrigt för lantbrukets yrkesskolor och andra jämförbara skolformer bör enligt min mening statsbidragssystemet för lantbrukets yrkesskolor ses över. Härvid bör även undersökas olika vägar att utnyttja lärararbetskraft och andra resurser vid skolorna på mest rationella och effektiva sätt. Jag avser att återkomma till Kungl. Maj:t i denna fråga.

För budgetåret 1965/66 bör såsom lantbruksstyrelsen föreslagit särskilt driftbidrag utgå till trädgårdsskolan i Söråker med 20 000 kr. I likhet med vad som skett under senare år bör, om riksdagen inte har något att invända däremot, nämnda belopp bestridas ur det för nu löpande budgetår anvisade anslaget Bidrag till driften av lantbrukets yrkesskolor m. m.

Förevarande anslag bör föras upp med (19 187 000 + 1 190 000) 20 377 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Bidrag till driften av lantbrukets yrkesskolor m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 20 377 000 kr.

F 25. Bidrag till byggnadsarbeten vid lantbrukets yrkesskolor

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	6 000 000	7 712 852	6 230 552
1865/66	6 300 000		
1966/67 (förslag)	6 700 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 2 700 000 kr. samt att statsbidrag får utgå till de enskilda skolorna Berga och Vilans lantbrukskolor.

	Anvisat 1965/66	Ökning
1. byggnadsarbeten före den 1 april 1960 (avveklingsärenden)	4 000 000	+ 1 000 000
2. byggnadsarbeten efter den 1 april 1960	2 300 000	+ 1 700 000
	<hr/> 6 300 000	<hr/> + 2 700 000

M o t i v. 1. Resterande krav på statsbidrag för byggnadsarbeten, som avser före den 1 april 1960 påbörjade eller färdigställda byggnadsarbeten eller förvärvade byggnader, uppgår till ca 10 milj. kr. Det är angeläget, att dessa ärenden kan avvecklas i snabbast möjliga takt.

2. Efter avdrag med de belopp, som tidigare beviljats, uppgår statsbidragsbehovet för planerade byggnadsarbeten till ca 8 milj. kr. För att den ökning och intensifiering av undervisningsverksamheten vid lantbrukets yrkesskolor, som avsågs med den av riksdagen beslutade omorganisationen av lantbruksundervisningen, skall kunna fullföljas erfordras upprustning av skolornas lokalresurser.

Departementschefen

Med hänsyn till 1961 års riksdagsbeslut beträffande ombyggnadsbidrag till lokaler för enskilda lantbruksskolor m. fl. bör lantbruksstyrelsens framställning om bidrag till byggnadsarbeten vid Berga och Vilans lantbrukskolor underställas riksdagens prövning. Jag vill föreslå att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens medgivande att bevilja bidrag till dessa byggnadsarbeten.

Det för innevarande budgetår anvisade beloppet på 2,3 milj. kr. för sådana byggnadsarbeten, beträffande vilka kungörelsen den 21 april 1961 (nr 405) om statsbidrag till byggnadsarbeten vid lantbruksundervisningsanstalter är tillämplig, bör för nästa budgetår räknas upp med 400 000 kr. till 2,7 milj. kr. För sådana äldre byggnadsarbeten, till vilka bidrag skall utgå enligt kungörelsen den 22 december 1939 (nr 910) angående statsbidrag till nybyggnader m. m. vid vissa anstalter för lantbruksundervisning, bör liksom för innevarande budgetår beräknas ett belopp av 4 milj. kr.

Anslaget bör föras upp med (6 300 000 + 400 000) 6 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) medge att bidrag må beviljas till byggnadsarbeten vid Berga och Vilans lantbruksskolor
- b) till *Bidrag till byggnadsarbeten vid lantbrukets yrkesskolor* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 6 700 000 kr.

G. Veterinärväsendet m. m.**G 1. Veterinärstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 178 000	1 188 079
1965/66	1 377 000	
1966/67 (förslag)	1 439 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 120 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 1 kansliskrivare Ae 11; minskning med 1/2 kontorsbiträdestjänst Af 2/Ae 5	+ 12 840
b) Tillfällig arbetskraft	+ 75 000
2. <i>Tjänsteförändring</i>	—
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 32 368
	<hr/>
	+ 120 208

Motiv. 1 a). Kansliskrivaren avses för särskilt kvalificerade kansligöromål i samband med hygienbyråns inspektionsverksamhet.

1 b). För vissa arbetsuppgifter, i första hand avseende livsmedelshygieniska frågor, behöver styrelsen för längre eller kortare tid anställa personer med för aktuella uppgifter lämpad fackutbildning eller speciell erfarenhet.

2. Styrelsen föreslår extraordinariesättning av en tjänst som statsinspektör i Bg 1 på hygienbyrån.

Yttrande. Medicinalstyrelsen tillstyrker veterinärstyrelsens begäran om medel för att anlita särskild sakkunskap i livsmedelshygieniska frågor.

Departementschefen

Under detta anslag bör för nästa budgetår beräknas en ökning med 20 000 kr. för tillfällig arbetskraft och med 11 000 kr. för en kontoristtjänst i Ae 9. För löneomräkning krävs en uppräknings med 31 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (1 377 000 + 62 000) 1 439 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för veterinärstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	541 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	14 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	884 000
	Summa kr. 1 439 000

b) till *Veterinärstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 439 000 kr.

G 2. Veterinärstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	100 000	111 180
1965/66	148 000	
1966/67 (förslag)	166 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 46 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
<i>Utgifter</i>			
1. Reseersättningar	49 500	+ 10 000	+ 3 000
2. Expenser: Övriga expenser.....	83 000	+ 22 000	+ 4 000
3. Publikationstryck	15 000	+ 4 000	+ 1 000
4. Undersökningskostnader			
a) Instrumentutrustning m. m...	—	+ 1 000	+ 1 000
b) Provtagning och analyskostnader	—	+ 10 000	+ 10 000
		+ 47 000	+ 19 000
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>			
5. Inkomst av försålda publikationer	4 000	+ 1 000	+ 1 000
		+ 46 000	+ 18 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (148 000 + 18 000) 166 000 kr. Jag har härvid räknat in 16 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 166 000 kr.

G 3. Veterinärstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 946 000	10 171 198
1965/66	10 347 000	
1966/67 (förslag)	10 373 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 115 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 6 civila veterinärstipendiater	+ 14 400
b) Medel för särskild sakkunskap	+ 5 000
2. <i>Löneomräkning</i>	+ 95 600
	<hr/>
	+ 115 000

Motiv. 1 a). Styrelsen har svårigheter att under vissa perioder, främst sommarmånaderna, anskaffa veterinär personal till en del tjänster inom styrelsens verksamhetsområde. En ökning av antalet veterinärstipendiater skulle underlätta arbetskraftssituationen.

1 b). Medlen behövs för att anlita särskild sakkunskap för att handlägga livsmedelshygieniska frågor på länsplanet.

Departementschefen

Jag förordar att 5 000 kr. beräknas för att anlita särskild sakkunskap. Vidare bör anslaget räknas upp med 21 000 kr. till följd av löneomräkning.

Anslaget bör föras upp med (10 347 000 + 26 000) 10 373 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 910 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	203 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 260 000
	<hr/>
	Summa kr. 10 373 000

b) till Veterinärstaten: Avlöningar för budgetåret 1966. 67 anvisa ett förslagsanslag av 10 373 000 kr.

G 4. Veterinärstaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 182 000	994 728
1965/66	1 338 000	
1966/67 (förslag)	1 400 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 121 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.....	6 800	+ 700	+ 200
2. Reseersättningar	1 179 700	+ 110 300	+ 71 300
3. Kursverksamhet	114 000	— 24 000	— 24 000
4. Expensmedel till länsveterinä- rerna	35 000	—	— 6 000
5. Omkostnader vid karantänsan- stalten i Haparanda för husdjur	2 500	—	+ 500
6. Undersökningskostnader			
a) Instrumentutrustning m. m.	—	+ 10 000	+ 5 000
b) Analyskostnader	—	+ 24 000	+ 15 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 121 000	+ 62 000

Y t t r a n d e. *Medicinalstyrelsen* tillstyrker, att medel beräknas för instrumentutrustning och analyskostnader för den livsmedelshygieniska verksamheten på länsplanet.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (1 338 000 + 62 000) 1 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärstaten: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

G 5. Täckande av vissa kostnader för köttbesiktning vid kontrollslakterier

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 934 000	4 179 603
1965/66	4 251 000	
1966/67 (förslag)	4 408 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 249 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67 Mynd.	Dep.ch.
1. Avlöningskostnader	4 089 000	+ 234 000	+ 149 000
2. Reseersättningar	160 000	+ 15 000	+ 8 000
		+ 249 000	+ 157 000

Motiv. 1. Befattningar som besiktningsassistenter skall enligt prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 181) successivt tillföras besiktningsveterinärorganisationen. Under innevarande budgetår planeras högst tio personer komma att genomgå av styrelsen anordnad utbildning för sådana befattningar. Styrelsen hemställer om bemyndigande att under budgetåret 1966/67 inrätta fem tjänster som besiktningsassistent i förslagsvis lönegrad Ag 15 i utbyte mot fem befattningar som besiktningsveterinär. För att underlätta köttbesiktningen på slakterier, där noggrannheten i kontrollarbetet löper risk att bli eftersatt på grund av hög automation i slaktarbetet, föreslår styrelsen att dessutom högst fem sådana assistentbefattningar får inrättas utan att antalet veterinärer ändras. Styrelsens förslag medför en kostnadsökning av ca 50 000 kr.

Styrelsen föreslår vidare, att en besiktningsveterinärtjänst Ae 23 vid kontrollslakteriet i Skara höjs till förste besiktningsveterinärtjänst Ae 25, en veterinär arvodesbefattning A 21 vid slakteriet i Kävlinge ändras till tjänst som förste besiktningsveterinär Ag 25, en besiktningsveterinärtjänst Ag 21 i Gällerstå ändras till besiktningsveterinärtjänst Ae 23 samt två arvodesbefattningar A 21 i Långebro resp. Örebro ändras till besiktningsveterinärtjänster Ag 23. Dessa lönegradsändringar medför ett ökat anslagsbehov av ca 35 000 kr.

Bortsett från styrelsens förslag i det föregående beräknas avlöningskostnaderna öka med 149 000 kr.

2. Ökningen förklaras i huvudsak av höjda traktaments- och reseersättningar.

I särskild skrivelse har *Sveriges veterinärförbund* föreslagit, att 65 tjänster i besiktningsveterinärorganisationen i lönegraderna Ae 23—Be 1 ordinarie sätts fr. o. m. nästa budgetår. Förbundet anser att ett stadigvarande behov av huvuddelen av tjänsterna är dokumenterat.

Yttrandet. *Kooperativa förbundet* godtar i princip veterinärstyrelsens begäran om anslag samt föreslår, att styrelsen utarbetar detaljerade besiktningsföreskrifter för att i möjligaste mån kunna utnyttja besiktningsassistenter i köttbesiktningen.

Sveriges slakteriförbund tillstyrker förslaget att inrätta tio besiktningsassistenttjänster vid kontrollslakterierna. Förbundet delar däremot inte veterinärstyrelsens åsikt att fem av dessa tjänster bör tillföras slakterier med hög automation i slaktarbetet samtidigt som antalet där anställda veterinärer bibehålls. Om nuvarande veterinärbiträdestjänster på de större

kontrollslakterierna ersätts med besiktningssassistenttjänster kommer enligt förbundets uppfattning inte behovet av befattningshavare att öka utan endast en omfördelning av arbetsuppgifter att göras. På grund av att kontrollslakterier läggs ned kan antalet personer som är sysselsatta med köttbesiktning väntas minska under de närmaste åren.

Departementschefen

I överensstämmelse med styrelsens förslag förordar jag att fem tjänster som besiktningssveterinär dras in och att i stället medel beräknas för fem assistenttjänster i A 13. Kungl. Maj:t bör äga bestämma tidpunkten för veterinärtjänsternas indragning. Styrelsen äger därutöver vid behov och i mån av tillgång på medel inrätta ytterligare sådana assistenttjänster i stället för att inrätta extra veterinärtjänster eller att arvodesanställa veterinärer.

Till följd av löneomräkning bör anslaget räknas upp med 149 000 kr. Vidare bör anslagsposten till reseersättningar ökas med 8 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (4 251 000 + 157 000) 4 408 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för besiktningssveterinärorganisationen enligt vad jag har förordat i det föregående

b) till *Täckande av vissa kostnader för köttbesiktning vid kontrollslakterier* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 408 000 kr.

G 6. Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 933 000	4 220 862
1965/66	4 880 000	
1966/67 (förslag)	5 051 000	

Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt föreslår, att anslaget ökas med 563 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) Patologisk-anatomiska avdelningen	
1 laborator Be 1	+ 53 928
1 kontorsbiträde Ag 5	+ 14 880
b) Produktionsavdelningen	
1 laboratorieveterinär högst Ae 23	+ 41 784
1 vaktmästare Ae 9	+ 17 388
2 laboratorieassistenter Ae 10—12	—

	Ökning eller minskning
c) Kemiska avdelningen	
1 laborator Be 1	+ 53 928
3 laboratorieassistenter A 10—12	+ 57 996
1 institutionsbiträde Ae 5	+ 14 880
d) Parasitologiska avdelningen	
1 laborator Be 1	+ 53 928
e) Konsulentavdelningen	
1 konsulent (får- och ungnötsjukdomar) högst Ae 27 ..	+ 43 992
1 konsulent för renskötseln högst Ae 27	+ 43 992
f) Ekonomisektionen	
1 avdelningsingenjör Ae 25	+ 41 772
central handledning av eleverna, arvode	+ 2 400
1 idrottsledare	—
g) Särskilda undersökningar	— 44 000
2. Tjänsteförändring	+ 6 596
3. Löneomräkning	+ 159 300
	+ 562 764

Motiv. 1 a). I fråga om motiven för laboratorstjänsten torde få hänvisas till prop. 1960: 1 (bil. 11 s. 207). Bl. a. till följd av ökade arbetsuppgifter erfordras ytterligare ett kontorsbiträde.

1 b). Veterinärtjänsten avses för annan virusvaccinproduktion än vaccin mot mul- och klövsjuka. Förstärkningen har förutsetts i veterinärhögskoleutredningens betänkande, del I (SOU 1962: 33). Med hänsyn till ökad produktion av bakteriologiska preparat m. m. föreslås vidare att biträdespersonalen utökas med en vaktmästare i Ae 9. För att tillverka vissa nya vacciner begärs två laboratorieassistenter. Härtill kan dock användas det belopp på 40 000 kr. som fr. o. m. innevarande budgetår ställts till anstaltens förfogande för biträdeshjälp vid avdelningen.

1 c). I fråga om motiven för tjänsterna som laborator och laboratorieassistent torde få hänvisas till prop. 1965: 38 (s. 78). Vid substratlaboratoriet behöver personalen ökas med ett institutionsbiträde i Ae 5.

1 d). Vid den parasitologiska avdelningen, som skall vara gemensam för veterinärhögskolan och anstalten, föreslås en på anstaltens stat uppförd laboratorstjänst i Be 1 närmast avsedd för den diagnostiska delen av verksamheten.

1 e)—f). En för veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten gemensam halvtidsbefattning som motionsledare har upptagits i veterinärhögskolans begäran om anslag för nästa budgetår. I fråga om motiven för övriga förslag under 1 e) och 1 f) torde få hänvisas till prop. 1965: 38 (s. 78).

1 g). För löneomräkning krävs att anslagsposten ökas med 6 000 kr. För viss personalförstärkning föreslås 4 000 kr. I överensstämmelse med prop. 1965: 38 bör anslagsposten minskas med ett belopp som motsvarar lönekostnaderna för en avdelningsföreståndare i B 1.

2. Styrelsen föreslår att en tjänst som byrådirektör i Ao 27 flyttas upp till ekonomidirektör i Bo 1.

Y t t r a n d e. 1964 års naturresursutredning, som yttrat sig över yrkandet under 1 c) framhåller, att den räknat med behov av att bekosta angelägna undersökningar av de kemiska bekämpningsmedlens skadeverkan på husdjur och vilt inom ramen för de särskilda medlen till biocidundersökningar.

Departementschefen

Med anledning av anstaltsstyrelsens förslag om personalförstärkningar förordar jag att en tjänst som laboratorieveterinär i högst Ae 23 inrättas vid produktionsavdelningen. Vidare beräknar jag medel till en tjänst som vaktmästare i högst Ae 9. Angivna personalförstärkningar påkallar en anslagshöjning med 59 000 kr. Samtidigt kan anslaget minskas med ett belopp motsvarande avlöningskostnaden för en avdelningsföreståndare i B 1. Till följd av löneomräkning bör anslaget ökas med 166 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (4 880 000 + 171 000) 5 051 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens veterinärmedicinska anstalt enligt vad jag har förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för statens veterinärmedicinska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 375 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	97 000
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	216 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 363 000
	<hr/>
	Summa kr. 5 051 000

c) till *Statens veterinärmedicinska anstalt*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 051 000 kr.

G 7. Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 097 000	1 272 821
1965/66	1 290 000	
1966/67 (förslag)	1 489 000	

Styrelsen för veterinärmedicinska anstalten föreslår, att anslaget ökas med 349 900 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.....	13 000	+ 3 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	31 000	+ 18 000	+ 2 000
3. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten....	115 000	+ 20 000	+ 10 000
b) Övriga expenser	71 000	+ 12 000	+ 6 000
4. Publikationstryck	11 000	+ 2 000	+ 1 000
5. Särskilda undersökningar	115 000	+ 47 900	+ 48 000
6. Övriga utgifter			
a) Inköp och underhåll av in- ventarier och apparatur....	240 000	+ 88 500	+ 25 000
b) Förbrukningsartiklar	395 000	+ 80 000	+ 45 000
c) Inköp av bakteriologiska pre- parat.....	15 000	+ 10 000	+ 10 000
d) Inköp och underhåll av djur	170 000	+ 50 000	+ 40 000
e) Tvätt och inre renhållning..	88 000	+ 12 000	+ 10 000
f) Yttre renhållning	2 000	+ 500	—
g) Diverse utgifter	24 000	+ 6 000	+ 1 000
		+ 349 900	+ 199 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (1 290 000 + 199 000) 1 489 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 489 000 kr.

G 8. Anskaffande av viss laboratorieutrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	250 000	435 664	490 212
1965/66	125 000		
1966/67 (förslag)	125 000		

162 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp. Anslaget är avsett för att komplettera sådana laboratorieresurser, som krävs under beredskapstillstånd och krig.

Departementschefen

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Anskaffande av viss laboratorieutrustning m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kr.

G 9. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	400 000	645 183
1965/66	400 000	
1966/67 (förslag)	500 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen ökas med 100 000 kr.

Styrelsen föreslår att anslaget får användas till att bestrida vissa kostnader för tuberkulin samt — till en beräknad kostnad av 15 000 kr. — för att inventera förekomsten av vibriofetusinfektion hos nötkreatur.

M o t i v. Till undersökningar som skall betalas av statsmedel tillhandahålls f. n. tuberkulin kostnadsfritt av statens veterinärmedicinska anstalt. Omläggningen är av budgetteknisk natur och syftar till administrativ för-
enkling. Merbelastningen på anslaget beräknas till omkring 2 000 kr.

Om en inventering ger vid handen att förekomsten av vibriofetusinfektion (en form av smittsam kastning) nu är obetydlig, torde gällande bestämmelser om friförklaring av besättningar och kontroll av dessa kunna upphävas.

Y t t r a n d e n. Riksrevisionsverket och styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt tillstyrker den föreslagna omläggningen av sättet att bestrida kostnaderna för vissa tuberkulinundersökningar. Anstaltsstyrelsen har vidare intet att erinra mot att 15 000 kr. används för att inventera förekomsten av vibriofetusinfektion hos nötkreatur.

Departementschefen

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag förordar jag, att anslaget räknas upp med 100 000 kr. till 500 000 kr. Jag räknar med att detta anslag skall få användas till att bestrida vissa kostnader för tuberkulin samt för att inventera förekomsten av vibriofetusinfektion hos nötkreatur. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar, m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

G 10. Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	280 000	253 625
1965/66	280 000	
1966/67 (förslag)	280 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med *veterinärstyrelsens* förslag förordar jag, att anslaget för nästa budgetår förs upp med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

G 11. Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	670 000	531 453
1965/66	600 000	
1966/67 (förslag)	500 000	

Veterinärstyrelsen föreslår, att anslaget till följd av belastningsutvecklingen minskas med 100 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder *styrelsens* förslag att minska anslaget med 100 000 kr. till 500 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

G 12. Veterinärhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 100 000	5 593 054
1965/66	6 730 000	
1966/67 (förslag)	7 101 000	

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget ökas med 2 218 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) Institutionen för anatomi och histologi	
1 universitetslektor Ao 27	+ 51 312
1/2 assistent Af 17/Ae 21	+ 15 324
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
1 laboratorieassistent (preparator) A 12	+ 22 488
1 laboratorieassistent högst A 10	+ 17 388
b) Institutionen för medicinsk kemi	
1/2 assistent Af 17/Ae 21	+ 15 324
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
2 laboratorieassistenter högst A 10	+ 34 776
c) Institutionen för fysiologi	
1 assistent Af 17/Ae 21	+ 30 648
1 förste laboratorieassistent (elektrotekniker) A 14	+ 23 688
1 laboratorieassistent A 12	+ 19 272
1 tekniker (verkstadsbiträde) högst A 9	+ 16 488
d) Institutionen för farmakologi	
1 laborator (toxikologi) Bo 1; minskning med 1 special- lärare	+ 53 448
1 forskarasistent Ae 23	+ 37 680
1/2 assistent Af 17/Ae 21	+ 15 324
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
1 förste laboratorieassistent A 14	+ 23 688
1 laboratorieassistent A 12	+ 19 272
2 laboratorieassistenter högst A 10	+ 34 776
1 djurvårdare högst A 9	+ 16 488
e) Institutionen för bakteriologi och epizootologi	
1/2 assistent Af 17/Ae 21	+ 15 324
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
f) Institution för virologi	
1 professor Bo 3	+ 59 460
1 laborator Bo 1	+ 53 928
1 kansliskrivare Ae 11	+ 20 280
1 laboratorieassistent högst A 10	+ 17 388

	Ökning eller minskning
g) Institution för parasitologi	
1 professor Bo 3	+ 59 460
1 laborator Bo 1	+ 53 928
1 kansliskrivare Ae 11	+ 20 280
1 laboratorieassistent högst A 10	+ 17 388
h) Institutionen för patologi	
1 laboratorieveterinär Ae 25	+ 41 772
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
1 laboratorieassistent högst A 10	+ 17 388
i) Institution för husdjurshygien	
1/2 assistent Af 17/Ae 21	+ 15 324
1 laboratorieassistent högst A 10	+ 17 388
j) Institution för sjukdomsgenetik	
1 professor Bo 3	+ 59 460
1 forskarasistent Ae 23	+ 37 680
1 assistent Af 17/Ae 21	+ 30 648
1 kansliskrivare Ae 11	+ 20 280
2 laboratorieassistenter högst A 10	+ 34 776
1 vaktmästare högst A 9	+ 16 488
k) Institutionen för klinisk radiologi	
1/2 assistent Af 17/Ae 21	+ 15 324
1 institutionstekniker A 10	+ 19 272
1 laboratorieassistent högst A 10	+ 17 388
l) Institutionen för klinisk kemi	
1 assistent Af 17/Ae 21	+ 30 648
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
2 laboratorieassistenter högst A 10	+ 34 776
m) Institutionen för kirurgi	
2 forskarasistenter Ae 23	+ 75 360
n) Institutionen för medicin I	
1 laborator Bo 1; minskning med 2 speciallärare	+ 48 728
o) Institutionen för medicin II	
1 forskarasistent Ae 23	+ 37 680
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
p) Institutionen för obstetrik och gynecologi	
1 klinikveterinär Ae 25	+ 41 772

	Ökning eller minskning
1 forskarassistent Ae 23	+ 37 680
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
1 laboratorieassistent högst A 10	+ 17 388
q) Institutionen för livsmedelshygien	
1 laborator (livsmedelskemist) Bo 1	+ 53 928
1 laboratorieveterinär Ae 25	+ 41 772
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
2 laboratorieassistenter högst A 10	+ 34 776
1 ekonomibitråde Af 2/Ae 5	+ 13 416
1 charkuteriverkmästare (deltidstjänst med arvode)	+ 15 000
r) Försöksgården (Skara)	
1 laboratorieingenjör A 23	+ 35 952
s) Gemensamt	
1 forskardocent Ae 27	+ 51 312
2 docenter Ae 25	+ 83 544
1 idrottslärare (halvtidstjänst med arvode motsvarande löneklass 20)	+ 14 556
1 fototekniker A 13	+ 22 488
Medel för statistisk bearbetning av forskningsmaterial ..	+ 20 000
t) Biblioteksverksamheten	
1 vaktmästare, tillika bokbindare Ae 9	+ 18 312
u) Centrala förvaltningen	
1 byråchef Bo 3; minskning med 1 byrådirektör Ao 27 ..	+ 10 680
Sekreterarhjälp minskas	— 3 600
1 expeditionsvakt A 7	+ 16 488
2. Tjänsteförändring	
Arvode till prorektor	+ 2 760
3. Löneomräkning	+ 15 456
	+ 2 218 000

Motiv. Styrelsen för veterinärhögskolan anför inledningsvis, att den i anslagsäskandena utgått från att den av veterinärhögskoleutredningen föreslagna personella och materiella upprustningen av högskolan skall genomföras till 75 %. På enstaka punkter har styrelsen i fråga om personalförstärkningar gått utöver vad utredningen föreslagit.

Beträffande yrkandena anför högskolestyrelsen bl. a. följande.

1 a). Veterinärhögskoleutredningen har föreslagit en utökning av institu-

tionens personal med 6 1/2 personer. Därutöver yrkas en universitetslektorstjänst för att undervisningen i dessa starkt expanderande ämnen skall kunna rationaliseras såsom utredningen föreslagit.

1 b), c) och e). Tjänsterna har föreslagits av veterinärhögskoleutredningen.

1 d). Utredningen har föreslagit utökning av institutionens personal med 16 tjänster, bl. a. två laboraturer. Av dessa laboraturer har en inrättats den 1 juli 1964. Den andra bör enligt utredningen inrättas den 1 juli 1966. Av tolv tjänster i övrigt vid institutionen, som utredningen föreslagit men som ännu ej inrättats, begärs nu 7 1/2.

1 f) och g). Statsmakterna har år 1965 fattat principbeslut om inrättande fr. o. m. den 1 juli 1966 vid högskolan av professorer i virologi och parasitologi (prop. 1965: 38 s. 91, JoU 6, rskr 165). I anledning härav yrkas medel för att avlöna professorerna samt för viss personell upprustning i övrigt.

1 h). Utredningen har föreslagit en ökning av institutionens personal med 4 1/2 tjänster. Av dessa har två redan tillkommit och av återstående begärs nu en tjänst som laboratorieingenjör och en tjänst som laboratorieassistent. Dessutom erfordras en tjänst som laboratorieveterinär med anledning av att hela årskursen skall meddelas heldagsundervisning vid institutionen från den 1 oktober till den 15 april, om den studieplan som är under utarbetande genomförs. Med en så stor grupp studerande och med den individuella undervisning, som ämnet kräver, samt dessutom med den serviceverksamhet, som institutionen alltjämt kommer att ha gentemot klinikerna, är det nödvändigt att åtminstone en laboratorieveterinär knyts till institutionen.

1 i). En minoritet inom veterinärhögskoleutredningen föreslog att institutionen för avelsbiologi och husdjurshygien skulle delas upp på två institutioner med var sin professur, en för husdjurshygien och en för sjukdomsgenetik. Enligt styrelsen bör detta förslag genomföras. Vidare bör inrättas 1/2 tjänst som assistent och en tjänst som laboratorieassistent avsedda för den föreslagna institutionen för husdjurshygien.

1 j). Med hänsyn till vad under punkt 1 i) anförts samt med anledning av att ämnet hovbeslags- och anspannslära tillförts institutionen för sjukdomsgenetik och husdjurshygien samt då hovslagarskolan tills vidare skall tillhöra nämnda institution hemställs på nytt att en professur jämte en institution för ämnet sjukdomsgenetik inrättas.

1 k). Av de yrkade tjänsterna, som samtliga föreslagits av veterinärhögskoleutredningen, är tjänsten som institutionstekniker särskilt angelägen. F. n. belastas såväl institutionsföreståndaren som all övrig personal vid institutionen med en mängd rutingöromål. Eftersom institutionen är fördelad på nio lokaler i fem byggnader föreligger ett mycket stort behov av hjälp med flyttning av apparatur, handlingar m. m. Institutionen är numera den

enda vid högskolan, som saknar en befattningshavare för vaktmästargörö-mål.

1 l). Av den ökning av antalet tjänster vid institutionen som utredningen föreslagit återstår sex tjänster att inrätta. Högskolan begär nu fyra tjänster. Antalet rutinanalyser, som av kliniska centrallaboratoriet utförs för högskolans avdelningar, har under de senaste tio åren ökat från 6 600 till 45 600 per år.

1 m). Tjänsterna som forskarassistent har föreslagits av utredningen.

1 n). Genom att vid denna institution endast föreslå en laboratorstjänst vill styrelsen understryka vikten och betydelsen av att institutionen tillförs just denna tjänst.

1 o) och p). Tjänsterna har föreslagits av veterinärhögskoleutredningen. Tjänsten som klinikveterinär vid institutionen för obstetrik och gynekologi erfordras med hänsyn till att institutionens forskningskapacitet minskats genom att en laboratur och två förste assistenttjänster ändrats till tjänster som klinikchef resp. klinikveterinärer. Forskarassistenten vid samma institution är föranledd av att ambulatoriska klinikens verksamhetsområde ökats.

1 q). I enlighet med statsmakternas beslut år 1965 skall vid institutionen fr. o. m. den 1 juli 1966 inrättas en laboratur (prop. 1965: 38 s. 93). Den alltmer betydelsefulla forskningen och undervisningen i livsmedelshygien kräver en betydande personell upprustning även i övrigt av institutionen.

1 r). I enlighet med veterinärhögskoleutredningens förslag yrkas en laboratorieingenjörstjänst som är avsedd för försöksgården i Skara.

1 s). Veterinärhögskoleutredningens förslag innebar att vid högskolan skulle finnas en docentur för varje professur. Fr. o. m. den 1 juli 1965 har högskolan tillförts två docenttjänster. Högskolan disponerar nu sju sådana tjänster. Nu begärs ytterligare två docenttjänster och en forskardocenttjänst.

I anledning av framställning från bl. a. högskolans studentkår samt personalorganisationerna vid högskolan och vid statens veterinärmedicinska anstalt yrkas ånyo medel till en arvodesanställd idrottslärare med halvtids-tjänstgöring.

I överensstämmelse med utredningens förslag begärs en fototekniker med uppgift att svara för service åt högskolans samtliga institutioner.

Forskningsverksamheten vid högskolan kräver i stor omfattning anlitan-de av statistisk expertis, varför särskilda medel äskas härför.

1 t). Vaktmästartjänsten bör placeras i lönegrad A 9, då innehavaren bör äga kunskaper i bokbindning, fotografering och kopiering.

1 u). Fr. o. m. den 1 juli 1965 har den centrala förvaltningen vid högskolan omorganiserats. Förvaltningschefen har därvid tillagts väsentligt större be-fogenheter. Detta motiverar att förvaltningschefen placeras i samma löne-grad som motsvarande befattningshavare vid jordbrukets båda andra högskolor.

Vaktmästargöromålen vid högskolans utökade administration kräver en ytterligare tjänst som expeditionsvakt.

2. Såväl vid lantbrukshögskolan som skogshögskolan äger prorektor uppbära ett årsarvode, som fr. o. m. budgetåret 1965/66 bestämts till 2 760 kr. För prorektor vid veterinärhögskolan bör anvisas ett årsarvode av samma storlek.

Y t t r a n d e. 1965 års veterinärmedicinska utredning, vars uppgift är att utreda möjligheterna till integrering av verksamheten vid veterinärhögskolan med annan forskning och utbildning, har avgett utlåtande beträffande förevarande anslag och därvid anfört i huvudsak följande.

Utredningens arbete pågår och resultatet beräknas kunna föreligga tidigast hösten 1966. På nuvarande stadium kan utredningen därför ej ens preliminärt skissera ett kommande förslag. Utgångspunkten vid petitabehandlingen innevarande höst blir därför att de besparingsmöjligheter, som kan erbjudas genom ett kommande förslag om närmare samordning av olika närbesläktade verksamheter, inte skall omintetgöras genom sådana satsningar på ny personal, nya lokaler eller ny utrustning, vilka kan bli överflödiga efter samordningen. Mot denna bakgrund kan utredningen beträffande de aktuella anslagsyrkandena endast anföra följande.

Histologi. Ämnet avser väsentligen mikroskopisk anatomi. Human- och veterinärmedicinens skilda intresseinriktningar kommer mindre till uttryck i ett fundamentalt ämne som detta. En integrering mellan dessa båda medicinska sidor torde därför komma att prövas under den fortsatta utredningen.

Medicinsk kemi. Vad nyss anförts beträffande ämnet histologi torde även gälla detta ämne.

Fysiologi. Utredningen torde få pröva dels om en närmare samordning kan ske med humanmedicinsk fysiologi, dels om särskilda resurser erfordras vid lantbrukshögskolan.

Farmakologi. Utredningen torde få pröva integrationsmöjligheterna mellan detta ämne och närbesläktade ämnen inom humanmedicin och farmaci.

Bakteriologi och epizootologi. Bortsett från integrationsfrågan avseende undervisning i allmän mikrobiologi torde utredningen främst ha att pröva möjligheten att bedriva en gemensam undervisning i allmän bakteriologi för medicin- och veterinärstudenter.

Virologi. Vad nyss anförts beträffande ämnet bakteriologi gäller på motsvarande sätt virologin.

Parasitologi. En integrationsfråga avseende humanmedicinsk och veterinärmedicinsk parasitologi kommer upp till bedömning i utredningen. Då de parasitologiska resurserna på den humanmedicinska sidan är mycket blygsamma, torde denna integrationsfråga emellertid vara föga relevant för bedömningen av de aktuella anslagsyrkandena.

Patologi. I fråga om patologiämnets allmänna del kan utredningen komma att pröva sambandet med motsvarande ämnesdel vid medicinsk fakultet.

Husdjurshygien. Sambandet med bl. a. lantbrukshögskolans ämne husdjurs utfodring och vård kommer att närmare studeras av utredningen.

Sjukdomsgenetik. Sambandet med bl. a. lantbrukshögskolans ämne husdjursförädling kommer att närmare studeras av utredningen.

Integrationsfrågan är när det gäller övriga institutioner eller ämnen vid veterinärhögskolan ej alls eller föga relevant för bedömningen av de aktuella anslagsyrkandena.

Departementschefen

Vid 1965 års riksdag (prop. 38, JoU 6, rskr 165) beslutades på grundval av veterinärhögskoleutredningens förslag en kraftig förstärkning av veterinärhögskolans resurser. I det följande kommer jag att förordna en fortsatt upprustning av högskolan. Jag räknar med att det härigenom blir möjligt att öka intagningen per läsår vid högskolan, som nu uppgår till 40 studerande, med mellan fem och tio studerande fr. o. m. nästa läsår.

Riksdagens beslut år 1965 innefattade bl. a. principbeslut om att inrätta vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1966/67 en professur i vartdera ämnet virologi och parasitologi samt en laboratur vid institutionen för livsmedelshygien. Innehavarna av professurerna skall även fungera som avdelningsföreståndare vid statens veterinärmedicinska anstalt. Jag beräknar nu erforderliga medel — 173 000 kr. — för dessa tre tjänster.

Jag förordar att högskolan tillförs en tjänst som forskarassistent i Ae 23. Beträffande assistentpersonalen tillstyrker jag att medel beräknas för en ökning med 2 000 assistenttimmar. Vad jag nu förordat innebär en kostnadsökning av 99 000 kr.

Av högskolans yrkanden i fråga om biträdespersonal förordar jag att medel beräknas för fyra tjänster som laboratorieassistent i högst Ae 10 och en tjänst som vaktmästare i Ae 9. Vidare bör 15 000 kr. beräknas för en tjänst avsedd för en charkuterist vid institutionen för livsmedelshygien. Medel bör dessutom beräknas för en förste fotograf i Ae 12, som skall svara för fototeknisk service åt samtliga institutioner. Vad jag nu förordat innebär en ökning av anslaget med 129 000 kr.

Jag vill vidare förordna att de fr. o. m. innevarande budgetår inrättade tjänsterna som klinikveterinär bör förutom djursjukvård omfatta även undervisning i anslutning till denna i den utsträckning styrelsen för högskolan bestämmer.

Löneomräkningen medför en minskning av anslaget med 30 000 kr.

Förevarande anslag bör föras upp med (6 730 000 + 371 000) 7 101 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för veterinärhögskolan enligt vad jag har förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 688 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	96 600

3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	25 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 289 000
5. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	2 400
	<hr/>
	Summa kr. 7 101 000

c) till *Veterinärhögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 7 101 000 kr.

G 13. Veterinärhögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 312 000	1 479 423
1965/66	1 459 000	
1966/67 (förslag)	1 543 000	

Styrelsen för *veterinärhögskolan* föreslår, att anslaget ökas med 141 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	9 000	+ 4 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	15 200	+ 24 800	+ 6 300
3. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten	280 000	+ 20 000	+ 10 000
b) Övriga <i>expenser</i>	360 000	+ 40 000	+ 20 000
4. Övriga utgifter			
a) Underhåll av park	5 000	+ 1 200	+ 700
b) Inventariers underhåll och komplettering	85 000	+ 6 000	+ 6 000
c) Instrument och förbruknings- artiklar m. m. för djurvården	140 000	+ 10 000	+ 9 000
d) Läkemedel	185 000	+ 15 000	+ 12 000
e) Djurfoder	150 000	+ 10 000	+ 10 000
f) Diverse utgifter, ej <i>expensme-</i> <i>del</i>	140 000	+ 10 000	+ 9 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 141 000	+ 84 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (1 459 000 + 84 000) 1 543 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärhögskolan*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 543 000 kr.

G 14. Veterinärhögskolan: Materiel m. m.¹

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65.....	2775 000	2768 041	2245 398
1965/66.....	2915 000		
1966/67 (förslag).....	980 000		

Jag får inledningsvis ta upp en anslagsteknisk fråga. För innevarande budgetår har för veterinärhögskolan anvisats ett reservationsanslag till materiel uppgående till 525 000 kr. och ett reservationsanslag till nyanskaffning och underhåll av utrustning uppgående till 390 000 kr. Båda anslagen avser företrädesvis att täcka institutionernas behov av utrustning. Enligt min mening bör de medel som ställs till högskolans förfogande för nyssnämnda ändamål sammanföras till ett reservationsanslag, vilket bör benämnas Veterinärhögskolan: Materiel m. m. Anslaget bör uppdelas i två anslagsposter, materiel resp. apparater, vilka båda bör ha karaktär av särskilda reservationsanslag. Vid utgången av budgetåret 1965/66 eventuellt förefintlig reservation på anslagen Veterinärhögskolan: Materiel och Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning bör föras över till posterna Materiel resp. Apparater i det nya anslaget.

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget uppförs med 2 235 000 kr., varav för materiel 1 685 000 kr. och för apparater 550 000 kr.

M o t i v. Enligt universitetsutredningens grunder, vilka även tillämpats av veterinärhögskoleutredningen, skall materielanslaget för en institution beräknas på grundval av lönekostnaderna för institutionens fasta personal, nämligen för teoretisk institution med 21 % och för klinisk institution med 30 % av angivna lönekostnader. Vidare skall enligt utredningen medelstilldelningen för materiel vara tre till fyra gånger större än för apparater. Med utgångspunkt härifrån hemställer styrelsen att anslaget ökas med 1 320 000 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att anslaget förs upp med 980 000 kr., vilket innebär en ökning med 65 000 kr. i förhållande till för innevarande budgetår utgående anslag. Av beloppet bör 562 000 kr. hänföras till materiel och 418 000 kr. till apparater. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 980 000 kr.

¹ Tidigare anslagsrubriker: Veterinärhögskolan: Materiel och Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.

² För anslagen Veterinärhögskolan: Materiel och Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning sammanlagda belopp.

G 15. Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65.....	70 000	70 026	—
1965/66.....	80 000		
1966/67 (förslag).....	90 000		

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget ökas med 40 000 kr.

M o t i v. De oundgängliga kostnaderna för biblioteksverksamheten kommer redan budgetåret 1965/66 att uppgå till 95 000 kr. Veterinärhögskoleutredningen fann, att förevarande anslag — vid ett genomförande av utredningens förslag i övrigt — borde upptas med 150 000 kr.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening ökas med 10 000 kr. till 90 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kr.

G 16. Veterinärhögskolan: Försöksverksamhet

	Anslag
1965/66	100 000
1966/67 (förslag)	100 000

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att för försöksverksamheten vid högskolans försöksgård i Skara anvisas oförändrat 100 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med styrelsens för veterinärhögskolan förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Försöksverksamhet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

G 17. Veterinärhögskolan: Lantbruksdriften vid veterinärhögskolans försöksgård

	Anslag
1965/66	1 000
1966/67 (förslag)	1 000

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget förs upp med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med styrelsens för veterinärhögskolan förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Lantbruksdriften vid veterinärhögskolans försöksgård* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

G 18. Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	385 000	428 320
1965/66	261 000	
1966/67 (förslag)	270 000	

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget ökas med 29 500 kr.

1. Personalförändringar

	Ökning
a) 1 djurvårdare högst Ae 9	+ 14 652
b) 1 gårdskarl högst Ae 9; minskning med arvode till gårdskarl	+ 5 652

2. Löneomräkning m. m.	+ 9 196
	<hr/>
	+ 29 500

Motiv. 1 a). Antalet patienter vid inrättningen har ökat. För att förebygga kostnader för arbete på övertid och obekvämt arbetstid föreligger numera ett varaktigt behov av en djurvårdare.

1 b). För skötsel och vård av inrättningens parkområden erfordras en heltidsanställd person.

Departementschefen

Jag är endast beredd att tillstyrka styrelsens förslag till löneomräkning. Anslaget bör föras upp med (261 000 + 9 000) 270 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för veterinärinrättningen i Skara, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

¹ Inkl. försöksavdelningen.

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	55 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	212 500

Summa kr. 270 000

b) till *Veterinärinrättningen i Skara*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kr.

G 19. Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader

	Anslag	Nettoinkomst
¹ 1964/65	1 000	122 064
1965/66	1 000	
1966/67 (förslag)	1 000	

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget förs upp med 1 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Veterinärinrättningen i Skara*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

¹ Inkl. försöksavdelningen

H. Skogsväsendet**H 1. Skogsstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 722 000	1 847 503
1965/66	2 104 000	
1966/67 (förslag)	2 291 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 502 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Första skogsbyrån	
1 byrådirektör Ae 25	41 772
2 assistenter Ae 19	61 296
1 avdelningsdirektör Bg 1	53 928
1 förste byråsekreterare Ag 23	35 952
1 kontorist Ag 9	18 312
b) Andra skogsbyrån	
1 förste byråsekreterare Ae 23	37 680
c) Administrativa byrån	
1 assistent Ae 19	30 648
1 kanslist högst Ae 15; minskning med en kontorist Ae 9 ..	4 176
1 kansliskrivare Ae 11	20 280
1 kanslibitråde Ae 7	16 488
1 kontorist Ae 9	18 312
1 förste expeditionsvakt Ae 9	18 312
d) Utbildningsavdelningen	
1 kanslist högst Ae 15	22 488
1 kanslibitråde Ae 7	16 488
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	17 916
b) Ordinariesättningar	—
3. Löneomräkning	87 952
	<u>502 000</u>

Motiv. Skogsstyrelsen anför inledningsvis, att det svenska skogsbruket f. n. genomgår en stark omdaningsprocess. Karakteristiska drag är härvid

strävandena att genom ökad planmässighet, åtgärdskoncentration och mekanisering nedbringa kostnaderna och stärka näringens ekonomi och allmänna konkurrenskraft. Denna utveckling medför bl. a. att skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter i betydligt större utsträckning än tidigare synes komma att omfatta planerande och teknisk verksamhet. Utbildningsarbetet vid skogsbrukets yrkesskolor förskjuts likaledes successivt i riktning mot fördjupad teknisk utbildning.

Styrelsen har räknat med en fortsatt intensifiering av de statliga insatserna för den skogliga yrkesutbildningen och för skogsbrukets rationalisering i vidsträckt bemärkelse, innefattande bl. a. skogsbruksplanläggning, skogsvägbyggnad och samverkan mellan skogsägare. På förstnämnda område föreslås visserligen inte för nästa budgetår — med hänsyn till rekryteringstekniska och andra förhållanden — någon ökning av antalet förrättningsdagar. Däremot är det synnerligen angeläget att de ekonomiska resurserna möjliggör en intensifierad vidareutbildning. Denna är dyrare än den uppbromsade grundläggande yrkesutbildningen.

Ett annat område där ökade insatser erfordras är återväxtarbetet. Den nyligen avslutade riksomfattande återväxttaxeringen ger otvetydiga belägg för att skärpta åtgärder behöver vidtas från det allmännas sida. Därför har styrelsen räknat med ökat antal offentliga dagar för skogsvårdsstyrelsernas återväxtkontroll.

Över huvud anser skogsstyrelsen det viktigt att de statliga insatserna för själva skogsproduktionens vidareutveckling allmänt sett kan höjas. Förmedling av den skogliga forskningens resultat och uppföljning av nya utvecklingsgrenar, t. ex. den på senare tid allt mer uppmärksammade skogsmarksgödslingen, är utomordentligt betydelsefulla uppgifter för skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna.

Skogsvårdsstyrelsernas totala förrättningsverksamhet har under budgetåret 1964/65 sjunkit något jämfört med budgetåret 1963/64 men dock upprätthållits på en hög nivå. Nedgången beror helt på en minskad beredskapsverksamhet, vilken det oaktat utgjort 35 % av den samlade verksamheten. För budgetåret 1966/67 räknar skogsstyrelsen med en ytterligare något krympt verksamhet. Skogsstyrelsen framhåller att det arbete, som under senare år pågått inom 1960 års jordbruksutredning rörande organisationen av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens områden, i viss mån hindrat en utbyggnad av styrelsens personalresurser i takt med de vidgade ämbetsåliggandena. Sedan 1965 års riksdag nu tagit ställning till jordbruksutredningens förslag i organisationsfrågan bör eftersträvas en stabilisering, vilken synes angelägen inte minst ur personalrekryteringssynpunkt.

Som ett led i rationaliseringsarbetet utreder f. n. en särskild arbetsgrupp inom organisationen lämpligheten av ett ökat utnyttjande av automatisk databehandling för bl. a. stämplingslängder samt registrering och besikt-

ning av föryngringsytor. I fråga om styrelsernas kontorsorganisation har företagna undersökningar resulterat i en i stort sett likformig funktions-sammansättning av kanslierna, varigenom åtskilliga administrativa förenklingar vunnits. Slutligen har en tämligen omfattande personalutbildning på olika områden bedrivits i syfte att ytterligare öka arbetseffektiviteten hos skilda personalkategorier.

Beträffande yrkandena under förevarande anslag anför skogsstyrelsen.

1 a). På grund av de starkt växande arbetsuppgifterna med framförallt vägnätsplanering bör den tekniska sektionen förstärkas med en byrådirektör i Ae 25. Vidare bör en fr. o. m. våren 1963 med anlitan av skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag provisoriskt inrättad tjänst som assistent i Ag 17 på samma sektion överföras till styrelsens avlöningsanslag och i samband därmed placeras i Ae 19.

För att nämnden för skoglig flygbildteknik i enlighet med skogsbrukets önskemål skall kunna utveckla sin verksamhet särskilt i vad avser utbildningsuppgifter bör nämnden förstärkas med en assistent i Ae 19.

Skogsstyrelsen har i särskild skrivelse den 15 februari 1965 framlagt förslag om förstärkning av ämbetsverkets resurser för verksamheten med beredskapsarbeten m. m. Styrelsen har här upptagit de i skrivelsen äskade tjänsterna.

1 b). Den riksomfattande återväxttaxering i skogsstyrelsens regi, som startade 1960, har numera i huvudsak genomförts och bearbetats. För att det skall bli möjligt för styrelsen att effektivt nyttiggöra det omfattande taxeringsmaterialet och föra ut de erhållna erfarenheterna i praktiken krävs att återväxtsektionen förstärks med en förste byråsekreterare i Ae 23.

1 c). Beträffande motiven för inrättande av tjänsterna som assistent och kansliskrivare torde få hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 190).

En tjänsteman med kanslistutbildning har fr. o. m. innevarande budgetår med utnyttjande av en kontoristlön anställts vid ekonomisektionen. Då göromålen, som är direkt knutna till verkets kassakontor, är av kvalificerad karaktär, bör kontoristtjänsten utbytas mot en tjänst som kanslist i högst Ae 15.

På grund av de växande arbetsuppgifterna på registratorskontoret och skrivcentralen föreslås vidare att kansliet tillförs en kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Skogsstyrelsen har under det gångna budgetåret övertagit löneklassplaceringen och personalredovisningen för personalen vid skogsvårdsstyrelserna, statens skogsmästarskola samt statens skogsskolor och kompletteringskurser. För att styrelsen skall kunna klara denna uppgift krävs att personalsektionen förstärks med en kontorist.

I konsekvens med Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 juni 1965 rörande vaktmästarpersonalen vid skogsstyrelsen yrkas medel för en förste expeditionsvakt i Ae 9.

1 d). Utbildningsavdelningen är i stort behov av viss ytterligare arbets-
hjälp. Avdelningen bör tillföras en kanslisttjänst i högst Ae 15, vilken avses
knuten till skogsskolesektionen, samt en kanslibiträdestjänst i Ae 7.

2 a). Skogsstyrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjäns-
ter, nämligen en avdelningsdirektör Bg 1 till byråchef Bg 3, på andra skogs-
byrån en assistent Ae 17 till Ae 19, på administrativa byrån en byrådirektör
Ag 25 till byrådirektör Ao 25 (minskning med en förste byråsekreterare
Ao 23) och en kontorist Ae 9 till kansliskrivare Ae 11 samt på utbildnings-
avdelningen två assistenter Ae 21 till förste byråsekreterare Ae 23.

2 b). Styrelsen föreslår ordinariesättning av två byrådirektörstjänster i
Ae 27.

Departementschefen

Det svenska skogsbruket befinner sig i en intensiv omdaningsprocess.
Genom ökad planering, åtgärdskoncentration och mekanisering strävar man
därvid efter att minska kostnaderna och stärka näringens ekonomi och kon-
kurrenskraft. Jag finner det angeläget att tillräckliga resurser ställs till för-
fogande för statens medverkan i denna process.

Vad angår skogsstyrelsen förordar jag att 60 000 kr. beräknas för kostna-
der för personal som skall handlägga ärenden rörande beredskapsverk-
samheten. Jag beräknar vidare i enlighet med styrelsens yrkanden medel
för en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång vid utbildningsavdelningen
samt en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 vid administrativa byrån. Kostnads-
ökningen för förslaget uppgår till sammanlagt 99 000 kr. På grund av löne-
omräkning bör anslaget räknas upp med 88 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (2 104 000 + 187 000) 2 291 000 kr.
Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för skogsstyrelsen,
att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags- vis</i>	553 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslags- vis</i>	21 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>för- slagsvis</i>	1 717 000
	<hr/>
	Summa kr. 2 291 000

b) till Skogsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1966/
67 anvisa ett förslagsanslag av 2 291 000 kr.

H 2. Skogsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	303 000	655 776
1965/66	427 000	
1966/67 (förslag)	488 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 134 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.....	7 000	+ 800	+ 600
2. Reseersättningar.....	92 000	+ 42 200	+ 10 000
3. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	5 000	— 600	— 600
b) Övriga expenser	250 000	+ 71 600	+ 40 000
4. Publikationstryck	33 000	+ 10 000	+ 2 000
5. Blankettryck	60 000	+ 15 000	+ 9 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 139 000	+ 61 000
Särskilda uppbördsmedel:			
Inkomster av fotogrammetrisk upp- dragsverksamhet	20 000	+ 5 000	—
		<hr/>	<hr/>
		+ 134 000	+ 61 000

Motiv. 3 b). Under denna anslagspost föreslår skogsstyrelsen bl. a. en höjning med 24 000 kr. för databehandling av det material som insamlas vid registrering och besiktning av föryngringsytor.

Yttrande. Statskontoret, som avgett yttrande angående utnyttjandet av automatisk databehandling inom skogsstyrelsens verksamhetsområde, tillstyrker styrelsens yrkande om ytterligare medel för ändamålet.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till 488 000 kr. Jag har härvid räknat in 24 000 kr. för ökat utnyttjande av automatisk databehandling samt 11 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 488 000 kr.

H 3. Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	20 928 000	21 138 930
1965/66	23 070 000	
1966/67 (förslag)	23 303 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 657 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) 5 yrkeslärare Ao 17	+ 133 140
b) 12 assistenter Ao 17	+ 319 536
Minskning med 12 biträdande skogsvårdskonsulenter Ao 11—13	— 231 264
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 297 660
b) Viss arvodesfråga	— 20 000
3. Löneomräkning	+ 157 928
	+ 657 000

Motiv. Skogsstyrelsen anför inledningsvis, att skogsvårdsstyrelsernas förrättningsverksamhet budgetåret 1964/65 uppgått till ca 315 000 dagar, vilket innebär en minskning med drygt 22 000 dagar i förhållande till närmast föregående verksamhetsår. Antalet förrättningsdagar för skogliga beredskapsarbeten har minskat med omkring 28 000, under det att annan verksamhet ökat med 6 000 dagar. Fortfarande representerar dock förrättningsdagarna för beredskaps- och skogsstationsverksamhet en betydande del av skogsvårdsstyrelsernas samlade verksamhet och har det sista året utgjort 35 % av det redovisade dagantalet.

Den skogliga yrkesutbildningen har även under budgetåret 1964/65 befunnit sig i en viss vågdal, varför den beräknade förrättningsvolymen inte kunnat uppnås. Skogsstyrelsen räknar dock med att denna verksamhet inom en snar framtid skall stämma bättre med styrelsens ursprungliga prognoser. Verksamheten med beståndsvård och avverkning, som innefattar bl. a. beredskapsröjningar, har gått tillbaka kraftigt. Antalet dagar för stämpling har däremot ökat från föregående budgetår, vilket i hög grad också gäller för regional och individuell skogsbruksplanläggning.

Skogsstyrelsen anser det mycket angeläget att skogsvårdsstyrelserna får resurser för betydligt ökade insatser i fråga om reproduktionspliktens fullgörande inom det enskilda skogsbruket. Styrelsen erinrar om att jordbruksutskottet i sitt utlåtande 1964:26 understrukt det angelägna i att skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna tillser att erforderliga återväxtåtgärder inom skälig tid vidtas på upptagna föryngringsytor. Medel äskas i detta sammanhang även för fortsatt återväxttaxering genom skogsvårdsstyrelsernas försorg på privata skogar. Styrelsen föreslår vidare en breddad försöksverksamhet beträffande översiktlig planläggning, vilken hittills bedrivits i relativt begränsad omfattning.

Skogsstyrelsen föreslår att antalet förrättningsdagar för offentlig verksamhet ökas med 7 000 och fastställs till 113 000. Härav bör 44 000 användas för skoglig yrkesutbildning, vilket innebär att styrelsen ej räknar med någon ökad förrättningsvolym i denna verksamhet. Återstående 69 000 dagar bör disponeras för övriga arbeten av offentlig natur. Den totala förrättningsvolymen nästa budgetår uppskattar skogsstyrelsen till omkring 280 000 dagar.

Styrelsen beräknar att förrättningsdagskostnaden kommer att stiga med 9 kr. till 169 kr. Ökningen beror till större delen på automatiska lönestegringar. Med utgångspunkt från det för offentlig verksamhet beräknade antalet förrättningsdagar och kostnaden per förrättningsdag skulle till skogsvårdsstyrelsernas ej taxebelagda verksamhet erfordras ett statsbidrag av 19 097 000 kr. För att finansiera vissa andra kostnader av offentlig natur har styrelsen räknat med ett statligt bidrag av 4 403 000 kr. Under förutsättning att statsverkets inkomst av skogsvårdsavgifter uppgår till oförändrat 10,2 milj. kr. skulle för den med statliga medel finansierade delen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet erfordras sammanlagt 33 700 000 kr.

Kostnaderna för pensionsavgången skogsvårdsstyrelsepersonal förutsätts skola bestridas från anslaget Personalpensionsförmåner m. m. och tjänstebrevskostnaderna för skogsvårdsstyrelserna från anslaget Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser. Utgifterna för reseersättningar åt undervisningspersonal bör belasta anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m. samt vissa förrättningskostnader anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. Beloppen under dessa anslag har för nästa budgetår beräknats till resp. 3 000 000, 300 000, 700 000 och 150 000 eller sammanlagt 4 150 000 kr. Härefter återstående del av medelsanvisningen till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet — 29 550 000 kr. — bör utgå över avlönings- och omkostnadsanslagen.

Beträffande de särskilda yrkandena anför skogsstyrelsen bl. a.

1 a). I enlighet med i prop. 1963: 167 angiven princip föreslår styrelsen, att ytterligare fem yrkeslärartjänster i Ag 17 ordinariesätts.

1 b). Vid skogsvårdsstyrelsernas tekniska sektioner disponeras för den ej högskoleutbildade tekniska personalen sammanlagt 171 tjänster i lönegraderna A 11—13, A 15 och A 17. Härav är på personalförteckning uppförda 64 tjänster. Styrelsen föreslår, att antalet personalförtecknade tjänster ökas med tolv tjänster som assistent i Ao 17 och att i gengäld minskning sker med motsvarande antal tjänster som biträdande skogsvårdskon-sulent i Ao 11—13.

2 a). Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av länsjägmästartjänsterna från Bo 1 till Bo 3, 24 jägmästartjänster Ao 23 och en tjänst som jägmästare Ae 23 till lägst Ao 25 samt tolv instruktörstjänster Ae 11 till Ae 13.

Vidare föreslås kamrerartjänsterna i Ao 19 uppflyttade till Ao 21 och

motsvarande tjänster i Ao 17 till Ao 19, samtidigt som det nu utgående särskilda tillägget omprövas.

2 b). Genom nedläggning av vissa mindre skogsbruksskolor har antalet deltidstjänster som rektor minskat. Detta har medfört en besparing under arvodesposten med 20 000 kr.

Departementschefen

Antalet förrättningsdagar för skogsvårdsstyrelsernas offentliga verksamhet beräknades för innevarande budgetår till 106 000. Eftersom jag finner det viktigt att de statliga insatserna för skogsbrukets utveckling höjs, bör antalet beräknade dagar för den offentliga verksamheten ökas från 106 000 till 107 000. Härvid bör tillskottet i förrättningsdagar främst användas för återväxtarbetet samt den regionala skogsbruksplanläggningen. Med anledning härav beräknar jag i huvudsak följande fördelning av förrättningsdagarna på de olika uppgifter, som ingår i den offentliga verksamheten, nämligen för yrkesutbildning 44 000 förrättningsdagar, upplysning och propaganda 8 000, regional planläggning 5 000, besiktning m. m. av föryngringsytor 12 000 och övrig lagövervakning 6 000, avsyning och kontroll av bidragsföretag 4 000, utsyning inom svårföryngrade skogar och skyddsskogar 4 000, utbildning av egen personal, exkursioner m. m. 18 000 samt övrig offentlig verksamhet 6 000 förrättningsdagar.

Medelstillelningen per förrättningsdag har för innevarande budgetår bestämts till 160 kr. Med hänsyn till löneomräkning och vissa kostnadsförändringar förordar jag, att detta belopp höjs till 167 kr. Utgiftsramen för skogsvårdsstyrelsernas ej taxebelagda verksamhet blir med utgångspunkt från detta belopp 17 869 000 kr. Detta innebär i förhållande till innevarande budgetår en höjning med 909 000 kr. Härjämte skall skogsvårdsstyrelseorganisationen tillföras medel för arvoden, reseersättningar och traktamenten åt styrelseledamöter, investeringar i skogsbruksskolor, amorteringar på byggnadslån till sådana skolor och för att täcka driftunderskott vid dessa. Vidare bör statsbidrag även nästa budgetår utgå till rabatter i skogsvårdsstyrelsernas serviceverksamhet. Kostnaderna för nu nämnda, till den direkta förrättningsverksamheten ej hänförliga utgifter bör på sätt närmare framgår av det följande bestämmas till 4 083 000 kr. Såsom chefen för finansdepartementet tidigare denna dag anmält bör statsverkets inkomst av skogsvårdsavgifter för nästa budgetår beräknas till oförändrat 10,2 milj. kr.

Jag förordar sålunda, att den totala kostnadsramen för den med statliga medel finansierade delen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för budgetåret 1966/67 bestäms till 32 152 000 kr. eller till ett 972 000 kr. högre belopp än för innevarande budgetår.

De löpande pensioneringskostnaderna för personalen i skogsvårdsstyrelseorganisationen bör bestridas från anslaget Personalpensionsförmåner m. m. samt tjänstebrevskostnaderna från anslaget Ersättning till postverket

för befordran av tjänsteförsändelser. Vidare bör utgifterna för reseersättningar åt undervisningspersonalen belasta anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m., samt vissa förrättningskostnader anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. Dessa utgifter bör för nästa budgetår beräknas till 3 milj., 300 000, 700 000 resp. 150 000 kr. eller sammanlagt 4 150 000 kr. Den återstående delen av den sammanlagda medelsanvisningen, 28 002 000 kr., bör utgå över skogsvårdsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag.

Under hänvisning till vad jag uttalade om ordinariesättning av lärartjänster vid skogsbruksskolorna i prop. 1963: 167 (SU 149, rskr 337) kan jag biträda, att tre tjänster som yrkeslärare i Ao 17 inrättas. Jag förordar vidare, att sex tjänster som assistent i Ae 17 inrättas. Samtidigt bör dock antalet tjänster som biträdande skogsvårdskonsulent i Ao 11 minskas med sex. I enlighet med skogsstyrelsens yrkanden bör anslagsposten till arvoden räknas ner med 20 000 kr. Vad nu föreslagits medför en anslagshöjning med sammanlagt 104 000 kr. Vidare bör anslaget på grund av löneomräkning räknas upp med 129 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (23 070 000 + 233 000) 23 303 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för skogsvårdsstyrelserna enligt vad jag förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för skogsvårdsstyrelserna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	16 412 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	138 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 116 000
4. ATP-avgifter, <i>förslagsvis</i>	1 346 000
5. Arbetsgivaravgifter till sjukförsäkringen, <i>förslagsvis</i>	291 000
	Summa kr. 23 303 000

c) till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 23 303 000 kr.

H 4. Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	4 767 000	4 014 898	2 794 680
1965/66	4 195 000		
1966/67 (förslag)	4 699 000		

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 1 628 000 kr.

Motiv. Enligt äskandena under skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag skall av de samlade nettoutgifterna för avlöningar och omkostnader 23 727 000 kr. bestridas från avlöningsanslaget. Under styrelsernas omkostnadsanslag bör följaktligen anvisas 5 823 000 kr.

De utgifter, som beräknas vid sidan av de egentliga förrättningskostnaderna i skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, har skogsstyrelsen för nästa budgetår uppskattat till sammanlagt 4 403 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Ökning
1. Arvoden till styrelseledamöter	105 000	—
2. Resekostnadsersättningar och traktamenten till styrelseledamöter	60 000	—
3. Investeringar i skogsbruksskolor	1 100 000	200 000
4. Amorteringar på byggnadslån	190 000	120 000
5. Driftunderskott vid skogsbruksskolor	2 465 000	63 000
6. Rabatter av vissa förrättningskostnader	100 000	—
	<hr/> 4 020 000	383 000

Såsom motiv för ökningarna anför skogsstyrelsen bl. a.

3. Styrelsen räknar inte med någon ökad verksamhet för utbyggnad och modernisering av skogsbruksskolor. Med hänsyn till fortgående ändringar i penningvärdet är det dock nödvändigt att den under flera år oförändrade anslagsposten uppräknas för att hittillsvarande takt i byggnadsprogrammet skall kunna hållas.

4. Det belopp, som hittills anvisats för skogsvårdsstyrelsernas amorteringar av byggnadslån till skolor, gör det ej möjligt att följa fastställda amorteringsplaner.

5. Uppräkningen beror till viss del på beräknad minskning av inkomster från skogsfastigheterna.

Departementschefen

I enlighet med vad jag förordat under föregående anslagspunkt bör detta anslag föras upp med 4 699 000 kr., dvs. återstoden av det belopp, som skall tillföras skogsvårdsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag. Lik-

som hittills bör Kungl. Maj:t äga fastställa dispositionsstat för den statliga anslagsgivningen till skogsvårdsstyrelsernas omkostnader.

I förhållande till dispositionsstaten för innevarande budgetår tillstyrker jag, att posten till driftunderskott vid skogsbruksskolor uppräknas med 63 000 kr. Övriga poster bör enligt min mening vara oförändrade. Posten till investeringar i skogsbruksskolor bör få disponeras endast efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Kungl. Maj:t bör äga bemyndiga skogsstyrelsen att i övrigt fördela såväl detta anslag som det nyss behandlade avlöningsanslaget mellan skogsvårdsstyrelserna ävensom att fastställa inkomst- och utgiftsstat. I samband härmed bör skogsstyrelsen även äga meddela erforderliga föreskrifter rörande staternas tillämpning.

Jag vill i detta sammanhang föreslå, att riksdagens medgivande inhämtas till att även under budgetåret 1966/67 statlig kreditgaranti i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 3 juni 1960 (nr 373) om statlig garanti för lån till viss skoglig plantskoleverksamhet får beviljas intill ett belopp av 1 milj. kr.

Anslaget bör föras upp med 4 699 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge, att under budgetåret 1966/67 beviljas statlig kreditgaranti för lån till skoglig plantskoleverksamhet intill ett belopp av 1 000 000 kr.

b) till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 699 000 kr.

H 5. Statens skogsförbättringsanslag

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	7 900 000	6 253 573
1965/66	8 400 000	
1966/67 (förslag)	8 500 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 100 000 kr.

Motiv. Som ett led i jordbrukets rationalisering tas i ökande omfattning sämre jordbruksmark ur produktionen. En stor del av dessa arealer bör lämpligen omföras till skogsproduktion och huvuddelen av skogsförbättringsanslaget utnyttjas för att stimulera och understödja skogsplantering på dessa marker. Verksamheten omfattar f. n. ca 12 000 ha per år, varjämte vissa arealer, främst bolagsmarker samt marker på statens och övriga allmänna egendomar, planteras utan bidrag. Härtill kommer mindre arealer, som skogskläds genom självsådd. Sammanlagt torde därför nu

mellan 15 000 och 20 000 ha sämre jordbruksmark årligen bli omförd till skogsmark.

Strukturgruppen inom 1960 års jordbruksutredning, som gjort försök att framskriva åkerarealens omfattning år 1975, har bedömt den årliga minskningen för perioden 1956—1975 till i medeltal mellan 27 000 och 40 000 ha. Emellertid kan man inte räkna med att hela den frigjorda arealen bör omföras till skog. I en utredning år 1958 beräknade lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen att 92 % av den nedlagda åkerarealen lämpade sig för skogsproduktion. I dag skulle förmodligen bedömningarna ge annat resultat bl. a. på grund av landskapsvårdens krav, fritidsbebyggelsens ökade markanspråk samt ändrade lönsamhetsbedömningar beträffande viss torvmarksbeskogning. F. n. bedöms verksamheten under budgetåret 1966/67 inte kunna öka mer än upp till drygt 15 000 ha, vilket motsvarar ett bidragsbehov av 6 milj. kr.

Även den del av anslaget, som avses för andra åtgärder, används huvudsakligen som stöd till skogsodling men på andra markslag. Det är mycket stora arealer som behöver sättas i stånd och förutsättningen för att så skall ske är att skogsägaren erhåller statsbidrag. De objekt, där återväxtverksamhet bedrivs med stöd från anslagsdelen, är till största delen belägna i övre Norrland, bl. a. i Tornedalen, men också i de sydvästra och södra delarna av landet. Skogsstyrelsen bedömer anslagsbehovet för budgetåret 1966/67 till 2,5 milj. kr., vilket innebär en ökning med 100 000 kr. Av anslaget beräknas högst 500 000 kr. för skogsdikning. Vidare bör erforderliga medel få disponeras för att utlämna bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* har avgett yttrande i fråga om medelsbehovet för bidrag till skogsodling på sämre jordbruksmark. Styrelsen tillstyrker skogsstyrelsens äskande och förklarar sig beredd medverka till att dels skaffa en säkrare uppfattning om de arealer som bör skogsplanteras, dels finna lämpliga former för att intensifiera åkerplanteringsverksamheten.

Departementschefen

Stora arealer åkermark tas ur jordbruksproduktionen varje år. För den del av dessa marker som lämpligen bör skogsplanteras är det angeläget att detta sker snarast möjligt efter det att åkerbruket lagts ned. F. n. synes den skogsplantering på sämre jordbruksjord, som sker med stöd från förevarande anslag, ha stabiliserat sig på en viss nivå. Den undersökning av skogsplanteringsbehovet på sämre jordbruksmark, som skogsstyrelsen och lantbruksstyrelsen nu planerar, bör medge en säkrare bedömning av föreliggande behov samt sätten för att intensifiera verksamheten. Jag tillstyrker skogsstyrelsens yrkande om att bidrag till skogsodling på sämre jordbruksmark får beviljas med oförändrat högst 6 milj. kr. under nästa budgetår.

Även den skogsodling m. m. inom tras- och restskogar m. m., som bedrivs med bidrag från anslagsposten för övriga åtgärder, är av stor vikt. Jag förordar därför att den delram som avses för detta ändamål höjs med 100 000 kr. till 2,5 milj. kr. Inom ramen för detta belopp bör få disponeras erforderliga medel för bidrag till åtgärder m. m. mot skadegörelse av skogsinsekter.

Kungl. Maj:t bör liksom nu äga jämka fördelningen mellan beloppen för bidrag till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark och för de med anslaget i övrigt avsedda ändamålen.

Anslaget bör föras upp med (8 400 000 + 100 000) 8 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge, att under budgetåret 1966/67 beviljas statsbidrag med högst 6 000 000 kr. till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark samt med högst 2 500 000 kr. till med anslaget i övrigt avsedda ändamål, med rätt för Kungl. Maj:t att jämka fördelningen

b) till *Statens skogsförbättringsanslag* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 8 500 000 kr.

H 6. Vägbyggnader på skogar i enskild ägo

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	12 000 000	9 894 441
1965/66	13 000 000	
1966/67 (förslag)	13 500 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 500 000 kr.

M o t i v. Den statsunderstödda verksamheten med skogsvägbyggnad har under budgetåret 1964/65 varit omfattande. Sålunda har förutom 12 milj. kr. under förevarande anslag förbrukats 8,8 milj. kr. som arbetsmarknadsstyrelsen ställt till skogsstyrelsens förfogande samt 0,5 milj. kr. från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. Av beredskapsmedlen har den helt övervägande delen utnyttjats inom Norrbottens län.

Skogsstyrelsen framhåller att trots de senaste årens förhållandevis omfattande verksamhet återstår ett stort behov av skogsvägutbyggnad inom väglösa områden. Vidare har utvecklingen på transportområdet medfört att en avsevärd del av det äldre vägnätet är i behov av ombyggnad. Den inom skogsvårdsorganisationen pågående översiktliga vägplanläggningen ger klart belägg för dessa förhållanden, och enbart inom sex nordsvenska län påvisas ett investeringsbehov i skogsvägbyggnader av 400 milj. kr. Skogsstyrelsen har därför beräknat att skogsvägbyggnadsverksamheten bör öka under ännu ett antal år. För budgetåret 1966/67 har styrelsen sålunda funnit lämpligt att, om beredskapsarbetena kan fortgå i oförändrad om-

fattning, rambeloppet för beviljande av bidrag till skogsvägbyggnader uppräknas från 12 milj. kr. till 13 milj. kr. Beträffande det särskilda rambeloppet för förhöjning av statsbidraget vid fritidsvägar äskas oförändrat 0,5 milj. kr. i avvaktan på erfarenheter av verksamheten. Utbetalningarna har beräknats till 13,5 milj. kr.

Departementschefen

För skogsbrukets rationalisering framstår skogsvägbyggandet som en av de viktigaste uppgifterna. Såsom skogsstyrelsen påpekat återstår ännu ett relativt stort investeringsbehov inom väglösa områden. Vidare behöver en stor del av det äldre vägnätet byggas om på grund av nya krav på bärighet och linjeföring. Jag tillstyrker därför skogsstyrelsens förslag om en höjning av bidragsramen för skogsvägar med 1 milj. kr. till 13 milj. kr. Jag har inte något att erinra mot att det särskilda rambeloppet för förhöjt statsbidrag till fritidsvägar bibehålls med oförändrat 500 000 kr.

Skogsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för att utbetala bidrag kan jag godta. Anslaget bör föras upp med (13 000 000 + 500 000) 13 500 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge, att under budgetåret 1966/67 beviljas dels statsbidrag med högst 13 000 000 kr. till vägbyggnader på skogar i enskild ägo, dels förhöjt statsbidrag med högst 500 000 kr. till skogshuvudvägar av särskild betydelse ur fritidssynpunkt

b) till *Vägbyggnader på skogar i enskild ägo* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 13 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

H 7. Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	4 500 000	4 697 002
1965/66	6 500 000	
1966/67 (förslag)	8 400 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 1 900 000 kr.

Motiv. Anslaget är liksom skogsväganlaget ett förslagsanslag med rambelopp för beviljande av statsbidrag. Rambeloppen är beträffande samverkansområden inom kustområdena och jämförbara bygder i de fyra nordligaste länen samt delar av lappmarkerna 6,2 milj. kr. och beträffande tidigare bildade skogsvårdsområden, huvudsakligen i lappmarkerna, 2,5 milj. kr.

Intresset för att bilda samverkansområden är mycket stort. Efter an-

slagsdelens tillkomst 1960 har bildats 197 områden med en sammanlagd produktiv skogsmarksareal om 481 000 ha, varav under budgetåret 1964/65 49 områden om 103 000 ha. Sedan tillämpningsområdet utvidgats att omfatta även vissa delar av lappmarkerna ökar verksamheten och skogsstyrelsen bedömer behovet av rambelopp för samverkansområden till 8 milj. kr.

Den med statliga medel bedrivna verksamheten inom tidigare bildade skogsvårdsområden förmodas successivt minska och styrelsen har med hänsyn härtill beräknat behovet av rambelopp till 1,4 milj. kr.

Medelsbehovet för utbetalningar under budgetåret 1966/67 beräknar styrelsen till 8,4 milj. kr.

Departementschefen

Intresset för att bilda samverkansområden inom de fyra nordligaste länen har visat sig vara stort. Sedan stöd fr. o. m. budgetåret 1964/65 får utgå även till samverkansområden som bildas inom vissa delar av Västerbottens och Norrbottens lappmarker har behovet av medel för verksamheten ytterligare ökat. Då jag anser att samverkansområdena medverkar till att höja produktiviteten inom det norrländska privatskogsbruket tillstyrker jag att bidragsramen ökas med 1,3 milj. kr. till 7,5 milj. kr. Liksom för innevarande budgetår beräknar jag att 800 000 kr. av bidragsramen bör utnyttjas i första hand för skogliga åtgärder inom samverkansområden i Tornedalen. Rambeloppet bör, förutom förvaltningsbidrag, avse skogsstyrelsens utfästelser om bidrag.

För att fullfölja åtgärder inom tidigare bildade skogsvårdsområden i lappmarken bör enligt skogsstyrelsens förslag för budgetåret 1966/67 fastställas en bidragsram av högst 1,4 milj. kr. Detta innebär i förhållande till innevarande budgetår en minskning med 1,1 milj. kr.

Kungl. Maj:t bör, om förhållandena ger anledning därtill, äga jämka fördelningen mellan bidragsramarna för samverkansområden och för skogsvårdsområden i lappmarkerna.

Mot skogsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för utbetalning av beviljade bidrag har jag ingen invändning. Anslaget bör föras upp med (6 500 000 + 1 900 000) 8 400 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) medge, att under budgetåret 1966/67 utfästs statsbidrag på högst 7 500 000 kr. till skogliga åtgärder inom samverkansområden i de fyra nordligaste länen samt på högst 1 400 000 kr. för att fullfölja skogsvårdsföretag i lappmarken

b) till *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 8 400 000 kr.

H 8. Kostnader för virkesmätning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	274 000	295 731
1965/66	306 000	
1966/67 (förslag)	310 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget höjs med 12 000 kr.

	Ökning
1. Lönegradsförändringar	3 400
2. Löneomräkning	2 000
3. Reseersättningar	4 000
4. <u>Expenser</u>	<u>2 600</u>
	12 000

Motiv. Med skrivelse den 20 maj 1965 har skogsstyrelsen överlämnat ett betänkande (stenc. Jo 1965: 5) angående lagstiftningen om virkesmätning och dess tillämpning. I betänkandet har lagts fram förslag till ny lagstiftning på ifrågavarande område och till ny organisationsenhet inom ämbetsverket. Denna är avsedd att ersätta den nuvarande virkesmätningssavdelningen inom skogsstyrelsens första skogsbyrå och att bilda en självständig byrå. Den nya byrån skall enligt förslaget få vidgade och i vissa delar mera krävande arbetsuppgifter än den nuvarande avdelningen.

Av olika skäl — framför allt erforderligt rådrum för förberedelsearbete — har skogsstyrelsen föreslagit att den nya lagstiftningen skall träda i kraft först den 1 juli 1967, vilket åtminstone i princip också avsetts gälla den tilltänkta organisationen. Kostnaderna för denna organisation och dess verksamhet skall enligt förslaget falla på ämbetsverkets avlönings- och omkostnadsanslag. För nästa budgetår bör dock det särskilda virkesmätningssanslaget finnas kvar och utgifterna för den nuvarande avdelningen bestridas därifrån. Enligt skogsstyrelsens mening föreligger klara skäl för att under budgetåret 1966/67 — i avvaktan på organisationens genomförande — en högre löneställning än f. n. bereds några av de befattningshavare inom avdelningen som då kommer att vara sysselsatta med virkesmättningsfrågor.

Departementschefen

Till förslaget om lagstiftningen rörande virkesmätningen avser jag att återkomma i ett senare sammanhang. För nästa budgetår bör anslaget endast räknas upp på grund av höjda kostnader för verksamheten och sålunda föras upp med (306 000 + 4 000) 310 000 kr. Jag hemställer, att

Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kr.

H 9. Skogshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	7 214 000	7 051 880
1965/66	8 830 000	
1966/67 (förslag)	9 170 000	

Styrelsen för skogshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 1 150 000 kr.

1. Personalförändringar

Ökning

a) Institutionen för skoglig marklära		
1 laborator Bo 1	+	53 928
1 skogstekniker Ae 15	+	24 936
2 laboratorieassistenter högst Ae 10	+	36 624
b) Institutionen för skogsbotanik		
1 fältmykolog Ae 25	+	41 772
1 skogstekniker Ae 15	+	24 936
1 laboratorieassistent Ae 12	+	21 372
c) Institutionen för skogsgenetik		
1 forskarasistent Ae 23	+	37 680
1 skogstekniker Ae 19	+	30 648
1 skogstekniker Ae 15	+	24 936
1 förste laboratorieassistent Ae 14	+	23 688
1 laboratorieassistent Ae 12	+	21 372
1 trädgårdsmästare Ae 10	+	19 272
1 växthusförman Ae 10	+	19 272
d) Institutionen för skogszoologi		
500 assistenttimmar (1/2 Af 17/Ae 21)	+	15 324
1 skogstekniker Ae 15; minskning med 1 laboratorieassistent högst Ae 10	+	6 624
e) Institutionen för skogsentomologi		
1 laboratorieingenjör högst Ae 15	+	23 688
f) Institutionen för skoglig matematisk statistik		
1 universitetslektor Ae 27; minskning med 1 forskarasistent Ae 23	+	13 632
500 assistenttimmar (1/2 Af 17/Ae 21)	+	15 324
1 kanslibiträde Ae 7	+	16 488
g) Institutionen för skogsförnygring		
1 laborator Bo 1	+	53 928

Ökning

1 fältbiolog Ae 25; minskning med 1 forskarassistent Ae 23	+ 4 092
1 skogstekniker Ae 15	+ 24 936
h) Institutionen för skogsuppskattning och skogsindelning	
1 universitetslektor Ae 27; minskning med 1 övningsledare arvode A 23	+ 17 340
1 forskarassistent Ae 23	+ 37 680
1 kanslibitråde Ae 7; minskning med 15 000 kr. för tillfällig arbetskraft	+ 1 488
i) Institutionen för skogstaxering	
500 assistenttimmar (1/2 Af 17/Ae 21)	+ 15 324
j) Institutionen för skogsteknik (sektion I)	
1 laborator Bo 1; minskning med 1 försöksledare Ae 25	+ 12 156
k) Institutionen för skogsteknik (sektion II)	
1 forskarassistent Ae 23	+ 37 680
l) Institutionen för virkeslära	
1 laborator Bo 1; minskning med 1 övningsledare arvode A 23	+ 19 956
1 forskarassistent Ae 23	+ 37 680
1 laboratorieassistent Ae 12	+ 21 372
1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5	+ 14 880
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 14 880
m) Institutionen för skogsekonomi	
1 forskarassistent Ae 23	+ 37 680
1 000 assistenttimmar (Af 17/Ae 21)	+ 30 648
n) Institutionen för skogsskötsel	
1 universitetslektor Ae 27	+ 51 312
1 skogstekniker Ae 15	+ 24 936
o) Gemensamt för institutionerna	
1 forskardocent Ae 27	+ 51 312
p) Centrala förvaltningen	
2 kontorsbiträden Af 2/Ae 5	+ 29 760
2. Tjänsteförändringar	
a) Extraordinariesättning	—
b) Extraordinariesättning av tjänster som avlönas av tidi-	

	Ökning
gare konjunkturutmättningsavgiftsmedel eller medel anvisade för särskilda undersökningar	—
c) Vissa arvoden	+ 8 920
3. Löneomräkning	+ 130 300
	<hr/> + 1 150 000

M o t i v. Inledningsvis anför styrelsen för skogshögskolan, att högskolan fr. o. m. budgetåret 1962/63 — i enlighet med det av 1961 års riksdag fattade principbeslutet angående upprustning av forskningen och den högre utbildningen på skogsbrukets område (prop. 1961: 118, JoU 38, rskr 371) — tillförts ökade såväl personella som materiella resurser. De av förutvarande skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut under budgetåret 1961/62 disponerade riksstatsanslagen på driftbudgeten uppgick till 5,9 milj. kr. Motsvarande anslag utgör för budgetåret 1965/66 13,5 milj. kr. Stegringen utgörs till stor del av automatiska höjningar, framför allt på grund av de senaste årens löneökningar. Genom den ökade medelsanvisningen har dock de av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté framförda förslagen (SOU 1960: 17) i huvudsak genomförts. Till en viss del har en upprustning skett utöver kommitténs förslag. Styrelsen understryker den stora betydelsen av att den vetenskapligt utbildade personalen vid högskolans olika institutioner erhåller ytterligare kvalificerad assistent- och biträdeshjälp samt att tillräckliga resurser i fråga om resemedel, materiel o. d. ställs till högskolans förfogande.

Styrelsens förevarande förslag innebär till stor del en upprepning från föregående år i den mån de då framförda förslagen inte bifölls. Av de sammanlagt 30 äskade tjänsterna begärdes tio i anslagsäskandena för budgetåret 1965/66. Av de nu begärda tjänsterna tillhör 20 gruppen tekniker- och biträdespersonal. Liksom förra året begärs att ett antal tjänster, för vars avlönande konjunkturutmättningsavgiftsmedel eller medel anvisade för särskilda undersökningar tidigare stått till förfogande, skall överföras till extra ordinarie stat. Denna överföring, som påbörjades budgetåret 1962/63, skulle därmed vara slutförd.

Beträffande yrkandena under förevarande anslag anför styrelsen bl. a. följande.

1 a). Behovet av såväl grund- som målforskning inom den kemiska sektorn av skogsforskningen har blivit allt större under det senaste årtiondet. För att så långt möjligt täcka behovet har den för några år sedan vid högskolan inrättade tjänsten som forskardocent tillsatts med en kemist och placerats vid institutionen för skoglig marklära. Någon fast tjänst för en kvalificerad forskare med kemisk inriktning finns däremot inte inom den högre skogliga undervisningen och forskningen. Det alltmer ökade in-

tresset för växtnäringstillförsel i skog har ytterligare aktualiserat behovet av vidgad kemisk grundforskning. Laboraturen avses sålunda omfatta ämnesområdet skogskemi, med särskild inriktning på skoglig markkemi.

Tjänsten som skogstekniker erfordras för rutinmässig skötsel av institutionens försöksytor.

1 b). Sedan den resistensbiologiska forskningen förlagts till institutionen för skogsbotanik, där den bildar en programbunden sektor, har det blivit allt nödvändigare att sörja för denna verksamhets framtida organisation. F. n. disponeras för ändamålet en forskarassistent samt en av tillfälligt friställda medel avlönad skogstekniker. Då det på längre sikt måste anses otillfredsställande att största delen av ansvaret för den omfattande och mycket speciella resistensforskningen vilar på en forskarassistent med begränsad anställningstid, bör en tjänst som fältmykolog i Ae 25 inrättas.

Inrättandet av en fast skogsteknikertjänst är nödvändigt för att effektivt kunna bedriva institutionens rotröteforskning i fält. Laboratorieassistenttjänsten avses för resistensbiologiska och markbiologiska uppgifter.

1 c). Forskarassistenten skall leda arbetet i institutionens elektronmikroskopiska laboratorium. En förutsättning för att den dyrbara elektronmikroskopiska utrustningen skall kunna utnyttjas är att arbetet i laboratoriet leds av en vetenskapsman som är specialutbildad på området och som är placerad vid institutionen.

I äskandena för budgetåret 1965/66 begärdes två nya tjänster som växt-husförmän. För budgetåret 1966/67 begär styrelsen endast en av dessa tjänster men förutsätter i stället att en tjänst som trädgårdsmästare inrättas. Innehavaren av sistnämnda tjänst skall arbeta i högskolans fytotronanläggning såsom biträde åt och vid behov ersättare för en där placerad skogstekniker. Den föreslagna skogsteknikertjänsten i Ae 15 avses i första hand för en medhjälpare åt den laborator och den fältgenetiker i Ae 23 vid institutionen, vilka närmast svarar för proveniensforskningen.

Övriga under denna punkt begärda tjänster, en skogstekniker i Ae 19 och en laboratorieassistent, avses för den i anslutning till fröplantageverksamheten bedrivna verksamheten med skoglig avkommebedömning, vilken överförts till skogshögskolan i samband med den fr. o. m. den 1 juli 1965 inrättade laboraturen i sistnämnda ämne.

1 d). För budgetåret 1965/66 begärde styrelsen 1 000 assistenttimmar. Av dessa återstår 500 timmar. I övrigt föreslår styrelsen att en tjänst som laboratorieassistent utbyts mot en skogsteknikertjänst för biträde vid utläggandet och reviderandet av fältförsök samt för den preliminära bearbetningen av resultaten.

1 e). Tjänsten, vars innehavare skall ha överinseendet över och ledningen av ett virologiskt laboratorium, har begärts vid flera tidigare tillfällen.

1 f). Främsta motivet för utbyte av en forskarassistenttjänst mot en

tjänst som universitetslektor är att tillgodose de ökade kraven på undervisning och forskarhandledning i de av institutionen företrädda ämnena. Dessa ämnen kan sägas motsvara ämnena matematik, matematisk statistik och numerisk analys vid universitetet och de tekniska högskolorna. Det är framför allt inom de delar av dessa ämnen, som har anknytning till modern elektronisk databehandling samt till operationsanalys och planering, som behovet av ökad undervisning gjort sig gällande. Härtill kommer att utvecklingen av databehandlingstekniken har skapat nya möjligheter att utnyttja matematisk och statistisk metodik såväl inom forskning vid högskolan som i praktisk skoglig planläggning. Detta leder till ett ökat behov av handledning vid tillämpningen av de grundläggande matematiska och statistiska metoderna.

För budgetåret 1964/65 har antalet assistenttimmar, som tilldelats institutionen, ökat med 500 timmar av begärda 1 000 timmar. Nu begärs återstoden. Kanslibiträdets tjänsten är avsedd för stansning.

1 g). Vid institutionen behövs en laboratur inom ämnesområdet skogsodlingsteknik och återväxtvård. Bland forskningsuppgifterna nämner styrelsen metod- och maskinutveckling av markberednings- och såddteknik, plantskoledrift, plantransporter och planteringsteknik på alla slags marker samt framställandet av för olika ståndorter, metod- och maskinval adapterat optimalt förnyelsematerial. Inom återväxtvården är det främst fråga om metodutveckling för att säkerställa plantskogen och befrämja dess tillväxt.

Förslaget att utbyta en forskarassistenttjänst mot en tjänst som fältbiolog motiveras av att stadigvarande behov föreligger av en kvalificerad ekolog för vegetationsdynamisk forskning med tonvikt på hyggesdynamikens ekologiska och växtsociologiska aspekter. Inrättandet av en skogsteknikertjänst motiveras med att institutionens fältarbeten ökat avsevärt.

1 h). Förslaget om att inrätta en tjänst som universitetslektor framfördes år 1964. Nu föreslås en sådan tjänst tillkomma i utbyte mot en arvodestjänst som övningsledare. Institutionsföreståndarens arbetstid tas f. n. till övervägande del i anspråk för undervisning, examination samt arbetsuppgifter av administrativ och sakkunnigkaraktär. Härigenom har forskningsarbetet blivit lidande. Om en lektorstjänst inrättas skulle vissa delar av den mera elementära undervisningen kunna avlastas institutionsföreståndaren.

Forskarassistenttjänsten avses för arbetsuppgifter inom gränsområdet mellan skogsuppskattning och skogsindelning samt skoglig flygfotogrammetri. Institutionen har tilldelats ett belopp å 15 000 kr. till biträdes hjälp, men ökat behov av fast biträdes hjälp för mera rutinbetonade mätningar, beräkningar m. m. föreligger.

1 i). I anslagsäskandena för budgetåret 1965/66 begärdes en utökning av institutionens assistentpersonal med 1 500 timmar. Härav beviljades 500 timmar. Av det återstående timantalet begärs nu 500 timmar.

1 j). Detta förslag framfördes även år 1964. 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommitté uttalade, att befintliga försöksledartjänster borde utbytas mot laboraturer i den mån tillgång på kompetenta sökande kunde förväntas uppkomma. Ämnesområdet för laboraturen torde företrädesvis böra omfatta delar av tekniken såsom maskin- och arbetsteknik främst inom skogsvårdsavsnittet samt ergonomi. Verksamheten i skogsvårdsteknik kan med fördel ske i nära samarbete med institutionerna för skogsförnyring och skogsskötsel. Kompetent sökande till befattningen finns.

1 k). Forskarassistenttjänsten skulle göra det möjligt att intensifiera den driftsekonomiska forskningen. Härtill kommer behovet av ytterligare en forskarassistent vid institutionen med hänsyn till gruppundervisningen och de praktiska övningarna.

1 l). Sedan ett antal år tillbaka pågår en mycket genomgripande rationalisering inom skogsbruket, vilket ställt nya och stora krav på virkesmätningen. Det nuvarande mätningssystemet utgör en trång och besvärande sektor som försvårar ett effektivt tillgodogörande av de betydande framsteg forskningen gjort på transporter och virkeshanteringens område. Nya mätningssystem måste därför utarbetas liksom korrekta omförings- tal mellan olika mätsystem. Ytterligare en laboratur behövs därför vid institutionen för virkeslära.

Situationen blir för varje år allt mer besvärlig när det gäller mikroskopiska vedundersökningar och vissa grundläggande arbeten rörande virkesråvarans volymvikter och övriga egenskaper. En förstärkning med en laboratorieassistent är därför erforderlig.

1 m). Förutom den år 1964 äskade men ej beviljade forskarassistenttjänsten (prop. 1965: 1 bil. 11 s. 216) föreslås en assistenttjänst, som i första hand skall biträda laboratorn i företagsekonomi i dennes forskningsarbete.

1 n). Tjänsten som universitetslektor är föranledd av behovet av att kraftigt utbygga undervisningen i landskapsvård vid högskolan. F. n. ingår i utbildningen till civiljägmästare endast en av speciallärare meddelad undervisning i ämnet naturvård omfattande tio föreläsningstimmar och tio timmar fältundervisning. Ämnet har i huvudsak omfattat landskapsvård. En utbyggnad av undervisningen i landskapsvård vid skogshögskolan är motiverad av bl. a. skogens dominerande betydelse i landskapet. Undervisningen, som bör förläggas till institutionen för skogsskötsel, bör omfatta den obligatoriska undervisningen för civiljägmästarexamen, specialkurser för studerande vid skogshögskolan, vilka avser att ägna sig åt naturvård, kurser i landskapsvård för studerande vid andra högskolor och universitet, fortbildning av naturvårdsintendenter m. fl. samt fortbildningskurser för civiljägmästare.

Skogsteknikertjänsten begärs för att förstärka institutionens forsknings- och undervisningsresurser. Den nuvarande personalen är under samma

ren så hårt bunden av undervisning att utläggningen och registreringen av fältförsök blir eftersatt, vilket i sin tur leder till för knapp tillgång på material för bearbetning under vinterhalvåret.

1 o). Högskolan har f. n. sex docenttjänster och en forskardocenttjänst. Allt eftersom innehavare av docenttjänst på grund av denna tjänsts karaktär inte längre kan inneha densamma kan det för såväl tjänstinnehavaren som högskolan vara angeläget att möjlighet finns att förordna vederbörande till forskardocent.

1 p). För att den mera kvalificerade personalen inte skall belastas med rena skrivgöromål till förfång för de egentliga arbetsuppgifterna föreslås två nya tjänster vid högskolans centrala förvaltning. Härtill kommer ett mycket stort behov av att vid vissa tillfällen centralt kunna utföra renskrivnings- och liknande arbeten för de olika institutionernas räkning.

2 a). En tjänst som förste assistent i Ag 23 vid institutionen för virkeslära begärs överförd på extra ordinarie stat.

2 b). Styrelsen föreslår att fem tjänster, för vars avlönande konjunkturutjämningsavgiftsmedel eller medel anvisade för särskilda undersökningar tidigare stått till förfogande, skall extraordinariesättas, nämligen dels vid institutionen för skogsekologi ett kanslibitråde i Ag 7 till Ae 7, dels vid institutionen för skogsförnyring ett kanslibitråde i Ag 7 till Ae 7, dels vid institutionen för skogsproduktion två kontorister i Ag 9 till Ae 9, dels ock vid institutionen för skogsteknik (sektion I) en forskarassistent i Ag 23 till Ae 23.

2 c). Anslagsökningen under denna punkt beror på vissa beslutade arvodeshöjningar.

Styrelsen föreslår i särskild skrivelse att ämnesområdet för den f. n. vakanta professuren i skogszoologi ändras till skoglig vertebratekologi. Förslaget grundar sig på en utredning, som företagits av en kommitté inom högskolan. Kommittén har bestått av företrädare för högskolan, statens naturvårdsnämnd, domänstyrelsen, naturhistoriska riksmuseet och viltforskningsrådet. Professurens ämnesområde föreslås alltjämt omfatta skogens fågel- och däggdjursfauna med tillhörande viltvårdsforskning men avses få en ökad inriktning på de ekologiska problemen. Kommittén har som motiv för den föreslagna ändringen anfört bl. a. följande.

Skogsbruket är en av de viktigaste faktorerna, som påverkar faunans sammansättning och livsvillkor. Faunan är samtidigt en faktor att räkna med när det gäller skogens avkastning. Olämpliga åtgärder inom skogsbruket kan leda till att skadegörelsen genom faunan ökar. Bl. a. ur allmän zoologisk och naturvårdande synpunkt liksom även av skogsekonomiska skäl är det därför av betydelse att skogsbrukets återverkan på faunan studeras vetenskapligt. Forskningsverksamheten bör bedrivas i samarbete med dem som handhar skogsbrukets rationalisering.

Den viltbiologiska forskningen är f. n. huvudsakligen förlagd till institutioner vid universiteten. Den sysslar i liten utsträckning med skogsekologiska problem, som har samband med det högre djurlivet. Inom viltvården måste förebyggande åtgärder vidtas mot de negativa verkningarna av såväl skogsvårdsåtgärder som den allmänna strukturförändringen i samhället. Dessutom tillkommer kravet på en korrekt bedömning av de viktiga problem, som viltskadorna utgör. Även i fråga om viltvård och jakt är skogsnäringen beroende av skogszoologisk och skogsekologisk forskning.

Den nuvarande undervisningen i skogszoologi belyser enligt utredningen inte på ett tillfredsställande sätt samspelet mellan djur och miljö. Ett ökat behov av undervisning rörande detta samspel föreligger, vilket avses kunna bli tillgodosett genom ändringen av ämnesområdet till skoglig vertebratekologi.

Departementschefen

Den vid 1961 års riksdag på grundval av 1956 års skogshögskole- och skogsforskningskommittés förslag i princip beslutade utbyggnaden av forskningen och den högre undervisningen på skogsbrukets område har — såsom högskolestyrelsen framhållit — i huvudsak genomförts. Till viss del har en upprustning skett utöver kommitténs förslag. Den kraftiga omdaning som skogsbruket f. n. genomgår påkallar enligt min mening en fortsatt utbyggnad av den skogliga forskningen och försöksverksamheten. Jag vill i sammanhanget erinra om att en utredning tillkallats för att utreda frågan om stödet till den skogliga forskningen jämte därmed sammanhängande frågor. Utredningens uppgift är att undersöka förutsättningarna och formerna för ett forskningsstöd, som administreras av ett forskningsråd.

Med hänsyn till det alltmer ökade intresset för växtnäringstillförsel i skog förordar jag, att vid institutionen för skoglig marklära inrättas en laboratur i Bo 1. Laboraturen bör omfatta ämnesområdet skogskemi, med särskild inriktning på skoglig markkemi. Vidare tillstyrker jag att en tjänst som forskarassistent i Ae 23 inrättas vid högskolan. I likhet med styrelsen finner jag att undervisningen i naturvård vid högskolan bör byggas ut. Enligt min mening bör detta ske genom att de medel, som beräknas för arvode till den befintliga speciallärarbefattningen i naturvård, räknas upp med 6 500 kr. till 9 100 kr.

De nu nämnda personalförstärkningarna medför en kostnadsökning av 98 000 kr.

Jag har ingenting att erinra mot styrelsens förslag till ändrat ämnesområde för professuren i skogszoologi. Professuren bör fr. o. m. den 1 juli 1966 benämnas professor i skoglig vertebratekologi.

I fråga om övrig personal vid högskolan föreslår jag att medel beräknas för en tjänst som skogstekniker i Ae 15 och att anslaget räknas ned med

medlen för den tjänst som laboratorieassistent i högst Ae 10, som nu finns vid institutionen för skogszoologi.

Jag förordar vidare, att medel beräknas för ytterligare fyra tjänster, nämligen en som skogstekniker i Ae 19, en som skogstekniker i Ae 15, en som laboratorieassistent i Ae 12 och en som laboratorieassistent i högst Ae 10. De båda tjänsterna som skogstekniker i Ae 19 och laboratorieassistent i Ae 12 ersätter två befattningar, som bekostats av konjunkturutjämningsavgiftsmedel och som avsetts för den verksamhet som bedrivs av samarbetsnämnden för skoglig växtförädling och genetik.

Den förordade förstärkningen av biträdespersonalen medför en kostnadsökning av 102 000 kr.

Under posten till tillfälliga biträden har upptagits medel för att täcka samtliga avlöningskostnader för viss extra personal, vars löner och omkostnader tidigare finansierats med konjunkturutjämningsavgiftsmedel. Under tidigare budgetår har ifrågavarande befattningar successivt ombildats till extra ordinarie tjänster. Återstående fem befattningar bör enligt min mening nu ombildas och högskolan sålunda den 1 juli 1966 tillföras en tjänst som forskarassistent i Ae 23, två tjänster som kontorist i Ae 9 och två tjänster som kanslibitråde i Ae 7.

Löneomräkningen påkallar en ökning av anslaget med 140 000 kr. Anslaget bör föras upp med (8 830 000 + 340 000) 9 170 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för skogshögskolan enligt vad jag förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 381 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	88 000
3. Arvoden m. m. för samarbetsnämnden för jordbrukets högskolor	26 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	6 672 600
5. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	2 400
	Summa kr. 9 170 000

c) till *Skogshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 9 170 000 kr.

H 10. Skogshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 118 000	2 129 273
1965/66	2 311 000	
1966/67 (förslag)	2 595 000	

Styrelsen för skogshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 733 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen Mynd.	ändring 1966/67 Dep.ch.
<i>Utgifter</i>			
1. Sjukvård m. m.....	12 000	+ 5 000	+ 8 000
2. Reseersättningar.....	716 000	+ 229 000	+ 50 000
3. Bränsle, lyse och vatten	250 000	+ 40 000	+ 20 000
4. Städning och renhållning	190 000	+ 60 000	+ 60 000
5. Publikationstryck	72 000	+ 28 000	+ 5 000
6. Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar m. m.	10 000	+ 5 000	+ 5 000
7. Övriga utgifter			
a) Praktiska övningar för ordinarie studerande	128 700	+ 18 000	— 5 000
b) Hantlangning	722 000	+ 385 000	+ 178 000
c) Kostnad för datamaskin m. m.	74 000	— 28 000	— 28 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 742 000	+ 293 000
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>			
Försäljning av publikationer.....	3 100	+ 9 000	+ 9 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 733 000	+ 284 000

Styrelsen hemställer vidare, att ett belopp av 20 000 kr. av anslagsposten till reseersättningar skall få disponeras för internordiska resor.

Departementschefen

Skogshögskolans kostnader för att hyra datamaskiner bör, i likhet med motsvarande utgifter vid de lärosäten som hör till ecklesiastikdepartementet, bestridas från det under åttonde huvudtiteln upptagna anslaget till kostnader för datamaskintid m. m. Under förevarande anslag beräknar jag följaktligen för nästa budgetår endast medel för omkostnader för den datamaskin, som finns installerad vid högskolan. Anslaget bör vidare minskas med 15 000 kr. med hänsyn till en för innevarande budgetår gjord engångsanvisning. Av anslaget bör 10 000 kr. beräknas för internordiska resor. Med hänvisning i övrigt till beräkningen i den föregående sammanställningen

föreslår jag, att anslaget tas upp med (2 311 000 + 284 000) 2 595 000 kr.
Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Skogshögskolan: Omkostnader* för budgetåret
1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 595 000 kr.

H 11. Skogshögskolan: Materiel m. m.¹

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	*1 625 000	*1 477 781	*881 020
1965/66	*2 300 000		
1966/67 (förslag)	1 640 000		

Jag får inledningsvis ta upp en anslagsteknisk fråga. För innevarande budgetår har för skogshögskolan anvisats ett reservationsanslag till materiel av 1,2 milj. kr. och ett reservationsanslag till nyanskaffning av apparater m. m. av 1,1 milj. kr. Båda anslagen avser företrädesvis att täcka institutionernas behov av utrustning. Enligt min mening bör de medel som ställs till högskolans förfogande för nyssnämnda ändamål anvisas under ett enda reservationsanslag, vilket bör benämnas Skogshögskolan: Materiel m. m. Anslaget bör uppdelas i två anslagsposter, materiel resp. apparater, vilka båda bör ha karaktär av särskilda reservationsanslag. Vid utgången av budgetåret 1965/66 eventuellt förefintlig reservation på anslagen Skogshögskolan: Materiel och Skogshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m. bör överföras till posterna Materiel resp. Apparater i det nya anslaget.

Styrelsen för skogshögskolan föreslår, att anslaget uppförs med 1 986 000 kr., varav för materiel 1 430 000 kr. och för apparater 556 000 kr.

Motiv. Under senare år har medelstilledningen för materiel höjts i motsvarande grad som de medel som anvisats till avlöningskostnaderna för den fasta personalen vid högskolan. Denna relation mellan avlöningar och materiel bör bibehållas även i fortsättningen. Med hänsyn till de under avlöningsanslaget föreslagna personalförstärkningarna föreslås därför att förevarande post uppräknas med 230 000 kr.

Av det begärda anslaget avses 500 000 kr. för inköp av apparater m. m. för i följande sammanställning upptagna institutioner m. m.

¹ Tidigare anslagsrubriker: Skogshögskolan: Materiel och Skogshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m.

² För anslagen Skogshögskolan: Materiel och Skogshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m. sammanlagda belopp.

Institutionen för skoglig marklära	25 000
» » skogsbotanik	40 000
» » skogsekologi	44 200
» » skogsgenetik	84 000
» » skogsentomologi	36 100
» » skogsföryngring	62 000
» » skogsproduktion	15 100
» » skogsuppskattning och skogsindelning	20 000
» » skogstaxering	50 000
» » virkeslära	38 000
» » skogsekonomi	2 800
» » skogsskötsel	31 700
Skogsbiblioteket	8 300
Garpenberg	32 800
Centrala förvaltningen	10 000
	<hr/>
	500 000

Av de för budgetåren 1964/66 anvisade medlen har avsatts 251 500 kr. för inköp av apparater m. m. för de laboratorielokaler för institutionen för skogsbotanik, som skall inredas på vinden till skogshögskolans huvudbyggnad. Genom att igångsättningen av dessa arbeten avsevärt försenats kommer kostnaderna att öka med 56 000 kr.

Departementschefen

Jag förordar att anslaget förs upp med 1 640 000 kr. Av beloppet bör 1 262 000 kr. hänföras till materiel och 378 000 kr. till apparater. Jag har vid anslagsberäkningen tagit hänsyn till det engångsbelopp på 740 000 kr. för inköp och installation av ny datamaskinanläggning, som för innevarande budgetår anvisats under anslaget Skogshögskolan: Anskaffning av apparater m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Skogshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 640 000 kr.

H 12. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	60 000	59 600	400
1965/66	75 000		
1966/67 (förslag)	85 000		

Styrelsen för skogshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 25 000 kr.

Motiv. Av ökningen avses 10 000 kr. för att täcka automatiska kostnadsökningar på grund av höjda bokpriser och ökade bindningskostnader samt 15 000 kr. för att komplettera tidskriftssviter och litteraturbeståndet i övrigt inom nya forskningsområden.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening föras upp med (75 000 + 10 000) 85 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbinding* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kr.

H 13. Statens skogsmästarskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	248 000	259 869
1965/66	269 000	
1966/67 (förslag)	308 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 80 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) 1 adjunkt Ae 21	+ 32 148
b) 1 vaktmästare högst Ae 9 (halvtid)	+ 7 728
c) Tillfällig personal	+ 23 000
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 17 976
b) Vissa arvodesfrågor	— 4 800
3. Löneomräkning	+ 3 948
	<hr/>
	+ 80 000

Motiv. Inledningsvis anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

Vid skogsmästarskolan utexamineras sedan år 1963 30 elever årligen. Anställningsmöjligheterna för de utexaminerade skogsmästarna bedöms som tillfredsställande eller goda. I en av arbetsmarknadsstyrelsen gjord prognos rörande skogstjänstemännens arbetsmarknad har man räknat med en oförändrad utexaminering från skolan — 30 per år — under närmaste tioårsperiod.

Innevarande läsår anordnas sista kompletteringskursen i Skinnskatteberg för inträde till skogsskola. Verksamheten överförs den 1 januari 1966 till Hällnäs skogsskola i Västerbotten. Härigenom upphör möjligheterna såsom

hittills skett att med nämnda kurs samordna den förberedande utbildningen för sökande till skogsmästarskolan, vilka saknar skogsskoleutbildning. Utbildningsmålen vid de båda utbildningarna skiljer sig dessutom väsentligt från varandra. Styrelsen föreslår därför att en särskild preparandkurs inrättas vid skogsmästarskolan, varigenom undervisningen förbättras för den berörda elevkategorin. Den maskintekniska delen av undervisningen bör liksom innevarande läsår kunna förläggas till Älvdalens skogsbruksskola.

Utbyggnaden av skolans lokaler fortgår. Under innevarande budgetår blir ombyggnaden av herrgården färdig. Nästa byggnadsetapp är att uppföra ytterligare en elevbyggnad.

Skogshögskolan och statens skogsmästarskola har diskuterat möjligheterna att förlägga eleverna vid vissa av högskolans kurser till skogsmästarskolans lokaler under månaderna juni—augusti. Härigenom skulle skogshögskolan kunna lägga ned sin hittillsvarande förläggning i Malingsbo. Skogsmästarskolans styrelse har uttalat att den för sin del inget har att erinra mot ett sådant förslag.

Beträffande yrkandena under förevarande anslag anför skogsstyrelsen.

1 a). För den särskilda preparandkursen vid skogsmästarskolan erfordras ytterligare en lärare. Denne skall dels handha undervisningen vid preparandkursen, dels medverka i skolans övriga undervisning. Härigenom behövs inte speciallärare anlitas i samma omfattning som f. n.

1 b). Utbyggnad av elevförläggningen och förläggning av elever vid vissa av skogshögskolans kurser till skogsmästarskolan skulle medföra behov av ytterligare personal för skötseln av byggnader och parkområden.

1 c). Genom ombyggnad av herrgårdsbyggnaden har lämpliga utrymmen erhållits för skolans bibliotek. För att systematisera och ordna biblioteket fordras biträde av fackkunnig personal till en beräknad kostnad av 4 000 kr.

Det åligger skogsmästarskolan att upprätta arkivförteckning och föra arkiv enligt reglerna i allmänna arkivstadgan. Till herrgården hör ett betydande arkiv av handlingar sedan brukstiden. För arbetet med att ordna arkivet erfordras biträde av erfaren arkivpersonal. Kostnaderna härför har beräknats till 5 000 kr.

För ytterligare biträdeshjälp på rektorsexpeditionen erfordras 14 000 kr.

2 a). Skogsstyrelsen anser det angeläget att rektorstjänsten vid skogsmästarskolan uppflyttas från Ae 27 till Bp 1 med hänsyn till dels skolans postgymnasiala karaktär, dels undervisningens inriktning på specialiserad vidareutbildning för skogsskoleutbildade m. fl. Vidare bör jägmästartjänsten i Ae 25 vid skogsmästarskolan uppflyttas till Ae 27 och adjunktstjänsten i Ao 23 ombildas till en jägmästartjänst i Ao 25.

2 b). Vid inrättande av den föreslagna adjunktstjänsten i Ae 21 kan delposten till arvoden till speciallärare minskas med 7 800 kr. Posten bör emellertid samtidigt uppräknas med 3 000 kr. på grund av höjda arvodeskostnader.

Y t t r a n d e. *Skogsbrukets yrkesutbildningskommitté* har avgett utlåtande beträffande förevarande anslag samt anslagen till skogsskolorna jämte anslaget till bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m. och därvid anfört bl. a. följande.

I sitt betänkande med principförslag rörande den skogliga yrkesutbildningen kommer kommittén att föreslå, att elever med annan lämplig utbildning än skogsskoleutbildning även framdeles skall kunna vinna inträde i skogsmästarskolan, förutsatt att de genomgått skoglig praktik och erhållit viss förberedande utbildning. Denna förberedande utbildning bör meddelas vid en till skogsmästarskolan förlagd preparandkurs. Kommittén har emellertid ännu inte tagit ställning till hur denna preparandkurs i detalj bör utformas. Då någon kompletteringskurs för inträde i skogsskola inte kommer att anordnas i Skinnskatteberg efter utgången av innevarande läsår finner kommittén det önskvärt, att möjlighet till förberedande utbildning för sådana inträdessökande till skogsmästarskolan, som inte genomgått skogsskola, bereds vid skogsmästarskolan under det ifrågavarande läsåret. Med hänsyn härtill tillstyrker kommittén att, i avvaktan på dess kommande förslag, en preparandkurs med angivet syfte provisoriskt anordnas vid skogsmästarskolan under läsåret 1966/67. Den adjunktstjänst som begärs för denna utbildning bör t. v. inrättas som extra.

Beträffande yrkandena under skogsskoleanslagen tillstyrker kommittén styrelsens förslag att elevantalet vid statens kompletteringskurser läsåret 1966/67 — och därmed examinationen från skogsskolorna hösten 1968 — fastställs till oförändrat 100.

Kommittén tillstyrker att staten bör betala en del av lönekostnaderna för husmor vid skogsskola, eftersom husmor vid sidan av arbetet i elevhushållet har att svara för tillsyn av vissa skollokaler, inventarier och linneförråd m. m.

Vad avser yrkandena under skogsbrukskursanslaget tillstyrker kommittén styrelsens förslag om sammanhållen utbildning vid vissa grundläggande kurser. Likaså tillstyrker kommittén styrelsens förslag att den tekniska linjen av årskurs 2 blir sammanhållen.

Departementschefen

Jag tillstyrker förslaget om en tillfällig preparandkurs vid skogsmästarskolan för de inträdessökande, som ej genomgått skogsskola. Jag beräknar därför medel för en tjänst som adjunkt i Ag 21. Förslagen i övrigt biträder jag endast i den mån att jag föreslår att medlen till biträdeshjälp åt rektor räknas upp med 7 600 kr. Anslaget bör minskas med 4 800 kr. på grund av minskade kostnader för speciallärare. Vidare bör anslaget till följd av löneomräkning räknas upp med 4 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (269 000 + 39 000) 308 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skogsmästarskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	36 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	221 800
	Summa kr. 308 000

b) till Statens skogsmästarskola: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 308 000 kr.

H 14. Statens skogsmästarskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	156 000	154 344
1965/66	197 000	
1966/67 (förslag)	227 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 170 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Reseersättningar	17 200	+ 6 300	+ 1 000
2. Expenser: Övriga expenser	62 000	+ 19 300	+ 13 000
3. Övriga utgifter			
a) Underhåll av park och väg	10 000	+ 23 400	+ 5 000
b) Praktiska övningar för ordinarie studering	6 800	+ 15 500	+ 5 000
c) Undervisningsmateriel	6 000	+ 2 500	+ 1 000
d) Diverse utrustning.....	55 000	+ 99 000	+ 5 000
e) Kostnader för inträdesprov	4 000	+ 4 000	—
		+ 170 000	+ 30 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget tas upp med (197 000 + 30 000) 227 000 kr. Härvid har jag räknat in 30 000 kr. för engångsanskaffning av diverse utrustning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Statens skogsmästarskola: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 227 000 kr.

H 15. Statens skogsskolor m. m.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 062 000	1 113 266
1965/66	1 075 000	
1966/67 (förslag)	1 189 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 86 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändringar</i>	
7 husmödrar Ae 10 (50 % av lönen)	+ 64 570
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	+ 34 584
3. <i>Löneomräkning</i>	— 13 154
	+ 86 000

M o t i v. Inledningsvis anför skogsstyrelsen i fråga om den allmänna utvecklingen beträffande skogsskolorna bl. a. följande.

Anställningsmöjligheterna för skogsskoleutbildad personal har under senare år varit begränsade. Denna situation har bestått under det sist förflutna budgetåret även om det enskilda skogsbruket något ökat sin rekrytering. Hösten 1965 kommer att utexamineras 133 elever från statens skogsskolor och följande höst 100 elever. Då det ännu råder viss obalans mellan utexaminationen och skogsbrukets rekrytering av skogsskoleutbildade föreslår skogsstyrelsen, att elevantalet vid statens kompletteringskurser läsåret 1966/67 — och därmed utexaminationen från skogsskola hösten 1968 — fastställs till oförändrat 100 elever.

Antalet sökande till skogsskola har tidigare alltid varit högt, men under de senaste åren har sökandefrekvensen sjunkit. Främsta orsaken härtill är säkerligen arbetsmarknadsläget för de skogsskoleutbildade, men även efter en stabilisering härav kommer troligen antalet sökande att bli förhållandevis lägre än tidigare på grund av ökad konkurrens med andra skolor och näringsgrenar.

Verksamheten vid statens skogsskolor utreds f. n. av skogsbrukets yrkesutbildningskommitté. Under utredningens gång har ämbetsverket inte framfört andra förslag till ändring av undervisningens organisation än vad som föranletts av ett sänkt elevantal. Det organisationsförslag som kommittén kan komma att framlägga torde knappast hinna bli genomfört förrän i slutet av 1960-talet.

Viss försöksverksamhet har inletts med att anordna fortbildningskurser för skogsskoleutbildad personal. Erfarenheterna härav är mycket goda och ytterligare kursverksamhet startas innevarande läsår vid Hällnäs skogssko-

la. Fortbildningsverksamheten är i huvudsak självbärande genom att kursavgifter tas upp.

Beträffande yrkandena under förevarande anslag anför skogsstyrelsen.

1. Styrelsen framför ånyo (jfr prop. 1965: 1 bil. 11 s. 235) förslaget att staten skall bestrida viss del av lönekostnaderna för husmödrarna. Med hänsyn till de under år 1965 inträffade kostnadsfördyringarna för elevhushållen föreslås att 50 % av lönekostnaderna får belasta avlöningsanslaget.

2. Styrelsen föreslår att jämväl rektorstjänsterna vid statens skogsskolor och kompletteringskurser tillsätts medelst förordnande för viss tid. Tjänsterna bör sålunda betecknas ABp 27 resp. ABp 23. Vidare upprepas det tidigare framförda förslaget att tjänsterna som adjunkt i Ag 21 och som yrkeslärare i Ag 15/17 höjs till Ag 23 resp. Ag 19.

Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter som åvilar kontorspersonalen vid skogsskolorna föreslår ämbetsverket, att kanslibiträdestjänsterna i Ae 7 utbyts mot kontoristtjänster i Ae 9.

Y t t r a n d e. *Skogsbrukets yrkesutbildningskommitté* har avgett yttrande beträffande bl. a. förevarande anslag. I fråga om yttrandets innehåll hänvisas till punkten H 13.

Departementschefen

Med hänsyn till att husmor vid skogsskola vid sidan av elevhushållet svarar för tillsyn av vissa av skolans lokaler, inventarier, linneförråd och liknande samt för ledningen av städningen finner jag det skäligt att staten står för en del av lönekostnaden till husmor. Under förevarande anslag beräknar jag medel för sju tjänster som husmor i Ae 10. Detta medför en kostnadsökning av 127 000 kr. Under punkten H 16 tar jag upp 75 % av ifrågavarande lönekostnad, dvs. 96 000 kr., som särskilda uppbördsmedel. Dessa utgör kostersättningar, som eleverna bör erlagga. Till följd av löneomräkning kan anslaget minskas med 13 000 kr. Anslaget bör föras upp med (1 075 000 + 114 000) 1 189 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skogsskolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	421 900
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	79 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	688 100

Summa kr. 1 189 000

210 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

b) till *Statens skogsskolor m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 189 000 kr.

H 16. Statens skogsskolor m. m.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	653 000	598 032
1965/66	632 000	
1966/67 (förslag)	585 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 150 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring Mynd.	1966/67 Dep.ch.
A. Utgifter			
1. Reseersättningar	90 000	+ 18 000	+ 12 000
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	117 000	— 15 000	— 15 000
b) Övriga expenser	202 000	+ 83 000	+ 13 000
3. Övriga utgifter			
a) Praktiska övningar för ordinarie studerande	130 000	+ 11 000	+ 5 000
b) Undervisningsmateriel.....	40 000	+ 24 000	+ 5 000
c) Kostnader för inträdesprov....	40 000	+ 40 000	+ 40 000
d) Kostnader för lokalstyrelse....	11 000	— 11 000	— 11 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 150 000	+ 49 000
B. Särskilda uppbördsmedel			
Vissa kostersättningar	—	—	— 96 000
		<hr/>	<hr/>
Nettoutgift		+ 150 000	— 47 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (632 000 — 47 000) 585 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens skogsskolor m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 585 000 kr.

H 17. Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	4 800 000	4 585 468
1965/66	5 160 000	
1966/67 (förslag)	5 000 000	

Skogsstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 5 677 000 kr. enligt följande sammanställning.

1. Skogsvårdsstyrelserna			
Grundutbildning årskurs 1	1 142 000		
» » 2	632 000	1 774 000	
Vidareutbildning		2 267 000	
Förmansutbildning		185 000	4 226 000
2. Andra kursanordnare			100 000
3. Skogsstyrelsens lärarutbildning			438 000
4. Undervisningsmateriel			725 000
5. Personalfortbildning			183 000
6. Bidrag till vissa föreningar			5 000
			<u>5 677 000</u>

M o t i v. Genom flera samverkande orsaker har nyrekryteringen av skogsarbetare under de senaste åren kommit att ligga under det normala. Budgetåret 1964/65 har präglats av en stark nedgång i fråga om antalet elever i årskurs 1. Enligt nu föreliggande rapporter om elevrekryteringen till innevarande års grundutbildning har dock intresset för utbildning i årskurs 1 klart ökat. Tendensen är särskilt markant inom vissa landsdelar. Riktigheten av denna bedömning styrks i viss mån av att särskilt de större företagen inom skogsbruket ägnar stor uppmärksamhet åt rekryteringsfrågan och vidtar konkreta åtgärder för en aktiv rekryteringspolitik.

Det pedagogiska syftet med praktikskedena vid årskurs 1 har inte helt kunnat förverkligas beroende på dels att praktikvärdar inte kunnat anskaffas till alla elever, dels att handledarnas kompetens synes vara rätt ojämn. Skogsstyrelsen föreslår därför att årskurs 1 i viss omfattning får anordnas som sammanhållen utbildning, dvs. att såväl skolskeden som praktikskeden genomförs vid skolan. Denna omläggning av utbildningen medför inget ökat medelsbehov eftersom ökade rese- och traktamentskostnader i dylikt fall kompenseras av att bidrag till handledare bortfaller.

Teknisk linje av årskurs 2, vilken linje hitintills varit uppdelad på skol- och praktikskeden (12+16 veckor), föreslås bli ändrad till 20 veckors sammanhållen kurs. Ändringen medför i och för sig ingen kostnadsökning.

På grund av ändringarna i fråga om arbetsorganisation, mekanisering m. m. inom skogsbruket har behovet av fortbildning av arbetskraften accentuerats. Styrelsen föreslår därför en kraftig ökning av vidareutbildningsverksamheten.

Tillgången på kompetenta yrkeslärare och instruktörer svarar f. n. väl mot behovet. Den grundläggande lärarutbildningen föreslås därför begränsad till endast en kurs för civiljägmästare (adjunktskurs). Fortbildning för alla kategorier lärarpersonal bör genomföras i ökad omfattning.

Personalfortbildningen föreslås bedriven i oförändrad omfattning.

Y t t r a n d e. *Skogsbrukets yrkesutbildningskommitté* har avgett yttrande beträffande bl. a. förevarande anslag. I fråga om yttrandets innehåll hänvisas till punkten H 13.

Departementschefen

Rekryteringen till skogsbruksskolornas grundkurser har under innevarande budgetår ökat något i förhållande till budgetåret 1964/65. Kapaciteten är dock inte fullt utnyttjad. Rekryteringen till vidareutbildningen har däremot ökat kraftigt och ökningen beräknas fortsätta även under nästa budgetår.

Jag biträder förslaget att den tekniska linjen av årskurs 2 ändras till 20 veckors sammanhållen kurs och att årskurs 1 i viss omfattning anordnas som sammanhållen utbildning.

Av anslaget bör få utnyttjas 133 000 kr. för skogsvårdsstyrelsernas interna fortbildningsverksamhet m. m. Från anslaget bör utgå bidrag med 5 000 kr. till Sveriges skogsvårdsförbund.

Med hänsyn till belastningen på anslaget under de senaste budgetåren bör anslaget för nästa budgetår minskas med 160 000 kr. till 5 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m.*, för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

H 18. Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	295 000	276 562
1965/66	271 000	
1966/67 (förslag)	268 000	

Domänstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 267 900 kr.

M o t i v. Av beloppet avser 8 600 kr. ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket och 259 300 kr. ersättningar, föranledda av 1933 års riksdags beslut angående övertalig personal bestående av viss personal vid domänverket.

Samtliga tjänstemän, som tidigare uppburit lön på indragningsstat, är numera pensionerade. Av den övertaliga personalen har två tjänstemän avlidit, sedan anslagsäskandena för budgetåret 1965/66 avgavs.

I skrivelse den 2 december 1965 har *domänstyrelsen* gjort framställning om ersättning ur kyrkofonden för år 1965 för övertalig personal. Styrelsen har föreslagit, att de för år 1965 utbetalade ersättningarna till övertalig personal, tillhoppa 602 992 kr. 8 öre, skall fördelas på sätt framgår av samman-

Ersättning för övertalig personal 1965

Befattningshavare	Utgifter (salde- rade)	Vidstående utgifter fördelas på			
		kyrkofonden		riksstatsanslag	
		%	kr.	%	kr.
<i>Enligt kungl brev den 20.10.1933</i>					
Pension till					
jägmästare	246 993:53	65,4	161 533:77	34,6	85 459:76
kronojägare	214 826:63	62,3	133 836:99	37,7	80 989:64
skogstaxator	15 740:78	50,0	7 870:39	50,0	7 870:39
kontorsbiträden hos överjägmästare	12 197:22	100,0	12 197:22	—	—
Förtidspension till icke-ordinarie					
jägmästare	77 575:38	6,7	5 197:55	93,3	72 377:83
kronojägare	24 573:53	65,4	16 071:09	34,6	8 502:44
Livränta till icke-ordinarie					
jägmästare	1 476:—	6,7	98:89	93,3	1 377:11
kronojägare	1 128:—	65,4	737:71	34,6	390:29
<i>Enligt kungl brev den 11.6.1937</i>					
Pension till					
kronojägare	8 481:01	—	—	100,0	8 481:01
Summa	602 992:08		337 543:61		265 448:47

ställningen. Denna har gjorts efter samma grunder som de vilka följts tidigare år.

Domänstyrelsen hemställer sålunda, att kyrkofonden skall för år 1965 ersätta domänverkets fond för övertalig personal vid domänverket med 337 543 kr. 61 öre.

Departementschefen

Då jag inte har något att erinra mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår föreslår jag, att anslaget tas upp med avrundat 268 000 kr.

Vad härefter gäller domänstyrelsens förslag till fördelning av de verkliga kostnaderna under år 1965 för domänverkets övertaliga personal kan jag tillstyrka detsamma. Förslaget överensstämmer med de principer, som riksdagen tidigare godtagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 268 000 kr.

b) besluta att kyrkofonden skall för år 1965 ersätta domänverkets fond för övertalig personal vid domänverket med 337 543 kr. 61 öre.

H 19. Bostadslån till skogsarbetare vid domänverket

I enlighet med medgivande av 1965 års riksdag (prop. 1 bil. 11 s. 242, JoU 1, rskr 9) har domänstyrelsen bemyndigats att under 1965 för bostadslån till fast anställda skogsarbetare vid domänverket utnyttja högst 600 000 kr. av domänverkets driftsinkomster jämte odisponerad del av tidigare för ändamålet avsatta medel.

Domänstyrelsen beräknar kostnaderna för bostadslåneverksamheten för 1966 till ca 800 000 kr. Den odisponerade delen av de för bostadslånen avsatta medlen, vilken del beräknas uppgå till ca 1 milj. kr., torde täcka detta lånebehov. Styrelsen hemställer därför om medgivande att få ta dessa medel i anspråk även under 1966.

Departementschefen

För att även i fortsättningen underlätta för domänverket att rekrytera fast anställda skogsarbetare är det enligt min mening angeläget att domänstyrelsen alltfort kan lämna ekonomiskt stöd till skogsarbetarnas bostadsanskaffning. Kungl. Maj:t bör tills vidare äga årligen fastställa den ram inom vilken domänverkets driftsmedel skall få disponeras för bostadslån till skogsarbetare. I samband härmed bör odisponerad del av tidigare för ändamålet avsatta medel avvecklas. För år 1966 avser jag senare föreslå Kungl. Maj:t att bostadslåneverksamheten hålls inom en ram av 800 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen medge

att Kungl. Maj:t bemyndigas att årligen fastställa ram för bostadslån till fast anställda skogsarbetare vid domänverket.

I. Lantmäteri- och kartväsendet**I 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 725 000	2 730 543
1965/66	3 027 000	
1966/67 (förslag)	3 116 000	

Lantmäteristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 395 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Administrativa byrån	
1 byråingenjör Ae 21	33 972
1 assistent Ae 19	30 648
1 kanslist Af 9/Ae 15	22 488
1 kanslist Af 9/Ae 15	22 488
1 kontorsskrivare Ae 13; minskning med 1 kansliskrivare Ao 11	2 208
1 kontorsskrivare Ae 13; minskning med 1 kontorist Ao 9 ..	4 176
b) Landsbygdsbyrån	
1 byrådirektör högst Ae 27	43 992
1 kanslist Af 9/Ae 15	22 488
c) Stadsbyrån	
1 förste byråingenjör Ae 23; minskning med 1 byråingenjör Ae 21	3 708
1 förste byråingenjör Ae 23	37 680
1 kanslist Af 9/Ae 15	22 488
d) Mätningstekniska avdelningen	
1 avdelningsdirektör Bo 1; minskning med 1 byrådirektör Ao 27	7 596
1 byråingenjör Ae 21	33 972
1 kansliskrivare Ae 11	20 280
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	27 816
b) Lönetillägg	14 400
c) Extraordinariesättning	—
3. Löneomräkning	44 060
	<u>395 000</u>

Motiv. Inledningsvis anför styrelsen bl. a. följande i fråga om arbetsläget inom lantmäteriväsendet.

Under år 1964 inkom ansökningar om ca 32 000 legala förrättningar och ca 18 000 uppdrag. Antalet avslutade förrättningar och uppdrag under år 1964 utgjorde ca 23 000 resp. ca 17 000. Vid utgången av år 1964 förelåg en balans av ca 44 000 förrättningar och ca 6 000 uppdrag. För att färdigställa dessa ärenden beräknas åtgå mer än ett och ett halvt års arbete för förrättningsorganisationen.

Fastighetsbildningen för bostads- och fritidsändamål omfattade under 1964 ca 18 000 förrättningar, varav ca 6 000 var att hänföra till fritidsändamål. Samtidigt upprättades nära 200 stads- eller byggnadsplaner samt verkställdes ca 900 tomtindelningar, varjämte omkring 400 grundkartor färdigställdes. I arbetsbalansen vid årsskiftet 1964/65 ingick dock ej mindre än ca 34 000 förrättningar avseende fastighetsbildning för bostads- och fritidsändamål, varav ca 18 000 var att hänföra till den senare kategorin. Vidare ingick ca 780 uppdrag att upprätta stadsplan eller byggnadsplan, ca 1 600 tomtindelningar och omkring 770 grundkartor. Under 1964 avslutades fastighetsrationaliseringsföretag av större omfattning med en berörd areal av omkring 106 000 ha, som fördelade sig på ca 1 700 brukningsenheter. Vid årsskiftet 1964/65 pågick sådana företag med en areal av ca 595 000 ha och med omkring 9 900 berörda brukningsenheter.

Beträffande utvecklingstendenserna inom lantmäteristyrelsens verksamhetsområde anför styrelsen bl. a. följande.

Ett fullföljande av målsättningen om ett produktionstillskott på en miljon bostadslägenheter fram t. o. m. 1974 kommer att medföra ökade arbetsuppgifter för lantmäteriet. Inom lantmäteristyrelsen pågår en undersökning i syfte att utröna bl. a. läget beträffande den fastighetsbildning som erfordras för att genomföra de upprättade bostadsbyggnadsprogrammen.

Efterfrågan på mark för fritidsbostäder kan väntas medföra ökade krav på insatser från lantmäteriets sida. Fritidsutredningen har i sitt betänkande »Friluftslivet i Sverige, Del II» (SOU 1965: 19) framhållit att ett av fritidsbebyggelsens nyckelproblem är dess beroende av fastighetsindelningen (s. 163).

Behovet av en fortsatt intensiv rationaliseringsverksamhet på jordbrukets och skogsbrukets områden är stort. Den ökade takten i strukturrationaliseringen ställer ökade krav på insatser från lantmäteriets sida i form av fastighetsbildningsåtgärder jämte däri ingående detaljplanläggning. Därtill kommer att lantmäteriet genom länslantmäterikontoren enligt fattat principbeslut om organisationen av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets och trädgårdsnäringsens områden torde komma att få en viktig uppgift i att verka för att rationaliseringsinsatserna samordnas med samhällsplaneringen. Med hänsyn till att arronderingsförhållandena i skogsmarken i betydande omfattning omöjliggör eller starkt försvårar användningen av de

rationella skogliga behandlingsåtgärder som numera är en av förutsättningarna för att skogsbruket skall lämna tillfredsställande ekonomisk avkastning, är det enligt lantmäteristyrelsens mening att förvänta att anspråken på omfattningen av fastighetsregleringsverksamheten i skogsmarken kommer att starkt öka.

Sedan styrelsen redogjort för vad som under budgetåret 1964/65 gjorts för att genom olika rationaliseringsåtgärder öka lantmäteriets kapacitet, framhåller styrelsen, att det i beaktande av de klara utvecklingstendenserna mot ökade arbetsuppgifter inom för samhällsekonomin betydelsefulla sektorer torde vara fullt motiverat att viss förstärkning sker av lantmäteriets resurser.

Slutligen anför styrelsen att den — i syfte att skapa bättre förutsättningar att fortlöpande få fram sådant material, som belyser utvecklingen av produktiviteten — överväger att i samband med taxerevision övergå till tidersättningstaxa i större utsträckning än som f. n. är fallet. Styrelsen avser vidare att undersöka i vad mån automatisk databehandling kan utnyttjas för att rationalisera taxebördan.

Härefter behandlar styrelsen yrkandena under förevarande anslag.

1 a). Lantmäteristyrelsen har synnerligen goda erfarenheter av organisationsföredragandens hittillsvarande verksamhet, vilken medfört att åtskilliga rationaliseringar kommit till stånd. Verksamheten har numera fått sådan omfattning att organisationsföredraganden — som biträds av en tillfälligt avdelad kontorist — trots betydande övertidsarbete inte hinner med att följa upp och föra ut i praktiken alla de förslag till rationaliseringar som framkommer. Då verksamheten kräver speciell skolning synes det inte möjligt att för ändamålet tillfälligt avdela tjänstemän. Personalförstärkning bör i stället ske genom att anställa en erfaren ingenjör eller en för arbetsstudier och organisationsfrågor specialutbildad tjänsteman. Härför bör inrättas en byråingenjörstjänst i Ae 21. Till organisationsföredraganden bör vidare knytas en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång.

I avsikt att överföra arbetsuppgifter från personal med akademisk utbildning till annan personal bör inrättas en tjänst som assistent i Ae 19. Innehavaren av tjänsten skall företrädesvis handlägga ärenden angående nyanställning och förflyttning av personal samt bereda och föredra ärenden som föranleds av förfrågningar från allmänheten rörande lantmäteriverksamheten.

En tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång med arbetsuppgift att förestå uppborndsavdelningen inom administrativa byråns kameralsektion föreslås inrättad.

Arbetet med den slutliga utformningen av styrelsens protokollsbeslut, vilka år 1964 uppgick till ett antal av 3 365, har tidigare varit uppdelat mellan olika befattningshavare inom administrativa byrån allt efter beslutets materiella innehåll. I syfte att skapa en rationellare arbetsfördelning har nu-

mera huvuddelen av ifrågavarande verksamhet överflyttats på en befattningshavare i mellangradskarriären. I anledning härav föreslår styrelsen att en tjänst som kontorsskrivare i Ae 13 inrättas i utbyte mot en tjänst som kansliskrivare i Ao 11.

Befattningshavarna på styrelsens personalavdelning skall enligt gällande personalförteckning utgöras av en byrådirektör i Ae 25 samt tre kontorister i Ao 9. För att avlasta byrådirektören har avdelningen numera organiserats så att en av kontoristerna, vilken tillika innehar förordnande att vara extra kansliskrivare, har att med hjälp av övrig biträdespersonal inför byrådirektören svara för ärenden rörande samtliga personalkategorier. I anslutning till den sålunda genomförda omorganisationen föreslår styrelsen att en tjänst som kontorsskrivare i Ae 13 inrättas i utbyte mot en kontoristtjänst i Ao 9.

1 b). Såsom inledningsvis antytts har behovet av insatser från styrelsens sida för att stödja förrättningsorganisationen starkt ökat under senare år. Detta gäller inte minst den praktiska förrättningsmetodik som normalt grundar sig på tillämpningen av gällande lagstiftning för fastighetsbildning och närliggande rättsområden. Kravet på insatser från styrelsen inom förevarande ämnesområde torde komma att öka än mer vid genomförandet och fullföljandet av en ny lagstiftning på fastighetsbildningens område. Då denna vertikala integration i hög grad är beroende av att tillräckliga resurser finns tillgängliga föreslår styrelsen att härför inrättas en byrådirektörstjänst i högst Ae 27 med tjänstgöringsplacering på landsbygdsbyråns allmänna sektion.

I avsikt att överföra arbetsuppgifter från personal med akademisk utbildning till annan personal föreslås inrättande av en tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång. Innehavaren av tjänsten skall företrädesvis bereda ärenden angående förvärvstillstånd jämlikt jordförvärvslagen.

1 c). Arbetsbelastningen på styrelsens stadsbyrå, som omhänderhar överinseendet över stadsmättningsväsendet, har i hög grad stigit genom det ökade behovet av rådgivningsverksamhet och kvalificerad service — bl. a. databehandling — gentemot stadsmättningsorganen. I anledning härav föreslår styrelsen att en tjänst som förste byråingenjör i Ae 23 inrättas i utbyte mot en tjänst som byråingenjör i Ae 21.

Det av samhällsutvecklingen betingade behovet av kartmaterial kräver bl. a. att befintliga stommät förtätas och byggs ut. Denna verksamhet kräver omfattande medverkan från styrelsens sida vid lösande av samordningsproblem samt vid upprättande av program för stommättningsarbetena. Då verksamheten ökar i omfattning föreslår styrelsen att en tjänst som förste byråingenjör i Ae 23 inrättas.

I avsikt att överföra arbetsuppgifter från personal med akademisk utbildning till annan personal föreslås att en tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång inrättas.

1 d). Samtliga under denna punkt upptagna tjänster har begärts tidigare. Beträffande motiven för att inrätta tjänsterna torde få hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 245).

2 a). Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

på administrativa byrån två byrådirektörer i Ae 25 till högst Ae 27 samt en förste byråsekreterare i Ao 23 till högst Ae 27,

på stadsbyrån en förste byråingenjör i Ao 23 till högst Ae 27,

på utredningsbyrån en byrådirektör i Ao 25 till högst Ae 27 och

på mätningstekniska avdelningen en byrådirektör i Ao 25 till högst Ae 27 samt en förste aktuarie i Ae 23 till högst Ae 27.

2 b). Styrelsen föreslår att särskilt lönetillägg om 2 400 kr. per år får utgå till lantmätare som tillfälligt förordnas att tjänstgöra hos lantmäteristyrelsen.

2 c). Styrelsen föreslår extraordinariesättning av en jägmästartjänst i Ag 27.

Departementschefen

Såsom lantmäteristyrelsen framhåller är en rationell arbetsfördelning inom lantmäteriverksamheten en viktig faktor för att höja dess kapacitet. I syfte att öka möjligheterna för styrelsen att överföra arbetsuppgifter från personal med akademisk utbildning till annan personal beräknar jag i anledning av styrelsens förslag om kanslistjänster på administrativa byrån och stadsbyrån medel för två sådana tjänster i reglerad befordringsgång. Förslaget bör föranleda att anslaget höjs med 45 000 kr.

På grund av löneomräkning bör anslaget räknas upp med 44 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (3 027 000 + 89 000) 3 116 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 087 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 200
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	40 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 984 800
	<hr/>
	Summa kr. 3 116 000

b) till *Lantmäteristyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 116 000 kr.

I 2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	310 000	321 343
1965/66	319 000	
1966/67 (förslag)	363 000	

Lantmäteristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 74 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	7 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Reseersättningar	87 000	+ 16 000	+ 8 000
3. Expenser: Övriga expenser	194 000	+ 46 000	+ 30 000
4. Publikationstryck	10 000	+ 10 000	+ 4 000
		<hr/>	<hr/>
		+ 74 000	+ 44 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till 363 000 kr. Jag har härvid under delposten till övriga expenser räknat in 5 000 kr. för engångsanskaffning av möbler och kontorsmaskiner. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till Lantmäteristyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 363 000 kr.

I 3. Lantmäteristaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	35 292 000	36 944 659
1965/66	40 119 000	
1966/67 (förslag)	43 289 000	

Lantmäteristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 4 676 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 40 ingenjörer Ae 19	1 187 040
b) 12 kanslisters Af 9/Ae 15; minskning med 12 kontorister Ae 9	50 256
c) 25 kanslisters Af 9/Ae 15; minskning med 25 kansliskrivare Ae 11	54 600
d) 50 biträdande karttekniker högst A 9	821 400
e) medel för 25 mättningsbiträden	389 100
2. Löneomräkning	2 173 604
	<hr/>
	4 676 000

Motiv. 1 a) och d). Styrelsen hänvisar till vad tidigare anförts rörande efterfrågan på lantmäteriets tjänster. För att få förrättningsorganisationen dimensionerad på ett sätt som motsvarar efterfrågan på dess tjänster skulle organisationen behöva tillföras ett stort antal ingenjörer och ett betydande antal biträden. Styrelsen har emellertid ansett sig böra begränsa sina yrkanden till vad som är ur rekryteringssynpunkt möjligt för nästa budgetår eller till minst 40 ingenjörstjänster i Ae 19 och minst 50 nya tjänster i högst A 9 för specialutbildade biträden.

1 b). Genom beslut av 1964 års riksdag inrättades fr. o. m. den 1 januari 1965 tolv kanslisttjänster med tjänstgöringsplacering på länslantmäterikontor. Trots den korta tid som förflutit sedan tjänsternas tillkomst kan redan nu konstateras att tjänsterna medfört organisatoriska fördelar. Mot bakgrund av dessa goda erfarenheter föreslår styrelsen att ytterligare tolv kanslisttjänster med tjänstgöringsplacering på länslantmäterikontor inrättas i utbyte mot kontoristtjänster.

1 c). Verksamheten på de större lantmäteridistrikt är av sådan art och omfattning att även här betydande avlastning av lantmätarpersonalen skulle kunna ske till kvalificerade mellangradstjänstemän — kanslist. Styrelsen föreslår därför att tjugofem kanslisttjänster med tjänstgöringsplacering på de större lantmäteridistrikt inrättas i utbyte mot kontoristtjänster.

1 e). I den mätningstekniska verksamheten i anslutning till fastighetsbildning för bostadsändamål förekommer arbetsmoment av rutinbetoad karaktär vilka med fördel kan utföras av personal som har lägre utbildning och lägre lönesättning än den nuvarande ingenjörspersonalen. Användbarheten av sådan personal — i det följande benämnd mätningsträden — är särskilt framträdande inom stora lantmäteridistrikt med omfattande verksamhet i städer och större tätorter. Lantmäteristyrelsen avser därför att innevarande höst i samråd med arbetsmarknadsorganen anordna omskolningskurs för att utbilda ett tjugofemtal mätningsträden. Innan ytterligare erfarenhet vunnits synes särskilda tjänster för ändamålet inte böra inrättas. Styrelsen hemställer emellertid att särskilda medel anvisas för att anställa 25 mätningsträden med löneförmåner motsvarande lönegrad A 9.

Departementschefen

Efterfrågan på service från lantmäteriet ökar allttjämt. I synnerhet gäller detta för fastighetsbildning för bostads- och fritidsändamål. Även förrättningar avseende fastighetsbildning för jordbruks- och skogsbruksändamål ökar. Denna utveckling har fört med sig en besvärande arbetsbalans för lantmäteriet. Med hänsyn härtill anser jag mig även i år böra tillstyrka vissa personalförstärkningar. Jag föreslår därför att medel beräknas för tio ingenjörstjänster i Ae 19, för tio sådana tjänster i högst Ae 15 samt för 25 tjänster som kartritningsbiträde i högst Ae 9. Härjämte beräknar jag medel

för tolv kanslisttjänster i reglerad befordringgång i utbyte mot samma antal kontoristtjänster i Ae 9. Kanslisttjänsterna avses att placeras vid länslantmäterikontoren. Vad jag nu föreslagit bör göra det möjligt att fortsätta delegeringen av arbetsuppgifter till ingenjörer och kontorspersonal. Därigenom ökas kapaciteten även i fråga om sådana arbetsuppgifter som måste utföras av lantmätare. Kostnadsökningen för nu föreslagen personalförstärkning beräknas till 997 000 kr.

Styrelsens övriga förslag till personalförändringar kan jag ej biträda. I anledning av löneomräkning bör anslaget räknas upp med 2 173 000 kr.

I detta sammanhang vill jag erinra om att 1954 års fastighetsbildningskommitté numera framlagt förslag om att genomföra en enhetlig lagstiftning för land och stad på fastighetsbildningsväsendets område. I samband härmed synes även frågan om huvudmannaskapet för fastighetsbildningsväsendet och därmed sammanhängande spörsmål böra utredas. Jag har därför med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1965 tillkallat sakkunniga för att göra en översyn av hithörande frågor och framlägga förslag om fastighetsbildningsväsendets framtida organisation m. m.

Ersättning för av lantmäteriet utförda förrättningar och uppdrag utgår enligt grunder, som beslutats av 1960 års riksdag (prop. 74, JoU 19, rskr 212). Enligt dessa grunder skall för förrättningar och uppdrag av betydelse för jordbrukets och skogsbrukets yttre rationalisering tillämpas en genomsnittlig kostnadstäckning som uppgår till 40 % av lantmäteriets självkostnader. Med hänsyn till att det är angeläget att taxor och avgifter för statlig service inte utan särskilda skäl understiger självkostnaden förordar jag att kostnadstäckningen för förrättningar som avser jordbruks- och skogsbruksändamål höjs till genomsnittligen 60 %. Kungl. Maj:t bör liksom hittills äga bestämma den närmare differentieringen av självkostnadstäckningen i fråga om nyss nämnda förrättningar. Vad jag nu förordat kan uppskattas medföra en inkomstökning för statsverket av storleksordningen 1,2 milj. kr. för år. I sammanhanget bör uppmärksammas att möjlighet föreligger att från anslaget Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m. lämna bidrag till kostnad för lantmäteriförrättning som är av betydelse för jordbrukets rationalisering.

Anslaget bör föras upp med $(40\,119\,000 + 3\,170\,000)$ 43 289 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna vad i det föregående föreslagits om ersättning för förrättningar och uppdrag som utförs av lantmäteriet

b) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristaten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	14 183 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	29 106 000
	Summa kr. 43 289 000

c) till *Lantmäteristaten*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 43 289 000 kr.

I 4. Lantmäteristaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	7 340 000	8 482 502
1965/66	8 150 000	
1966/67 (förslag)	9 060 000	

Lantmäteristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 273 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67		
		Mynd.	Dep.ch.	
1. Sjukvård m. m.	62 000	+	28 000	+ 28 000
2. Reseersättningar	4 188 000	+	615 000	+ 352 000
3. <i>Expenser</i>				
a) Förnyelse och underhåll av utrustning	570 000	+	70 000	+ 50 000
b) Övriga <i>expenser</i>	1 385 000	+	160 000	+ 80 000
4. <i>Kostnader</i> i samband med lantmäteriförrättningar	1 600 000	+	400 000	+ 400 000
			+ 1 273 000	+ 910 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (8 150 000 + 910 000) 9 060 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantmäteristaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 9 060 000 kr.

I 5. Lantmäteristaten: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	550 000	729 385	151 406
1965/66	650 000		
1966/67 (förslag)	900 000		

Lantmäteristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 400 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Ökning
1. Instrument och annan utrustning	550 000	400 000
2. Flygbildarkiv vid länslantmäterikontor	100 000	—
		<hr/> 400 000

M o t i v. 1. För att utnyttja tillgängliga resurser så effektivt som möjligt har styrelsen låtit utarbeta ett långsiktigt utrustningsprogram samt låtit verkställa en översyn av lantmäteriets hela mätningstekniska organisation. Om tillgängliga personella resurser skall kunna räckta till för nödvändiga arbetsuppgifter är det oundgängligen nödvändigt att lantmäteriet utrustas med sådana instrument och övriga tekniska hjälpmedel som konstruerats i syfte att minska behovet av mänsklig arbetskraft vid utförandet av mätningstekniska arbetsuppgifter. Enligt det upprättade utrustningsprogrammet skulle under de närmaste fem åren nyanskaffning behöva ske för 4 750 000 kr. vilket innebär 950 000 kr. per år.

2. Vid vissa lantmäterikontor har inrättats s. k. flygbildarkiv sedan rikets allmänna kartverk till lantmäteriets förfogande ställt en omgång kontaktkopior av normalhöjdsbilder över berörda län. För de medel, 100 000 kr., som anvisats för innevarande budgetår, kommer dylika arkiv att inrättas i bl. a. Göteborgs och Bohus län samt Älvsborgs län. Flygbildarkiven, som — förutom av lantmäteriet — utnyttjas av planeringsorgan, lantbruksnämnd, skogsvårdsstyrelse och andra länsorgan, är till stor nytta t. ex. vid översiktliga bedömanden av skilda slag i syfte att klarlägga hur markanvändningen inom ett område lämpligen bör ske. Vidare kan flygbilderna bl. a. användas som hjälpmedel vid upprättande av kartor över skogliga samverkansområden, vid planläggning av stamnät m. m.

Enligt lantmäteristyrelsens mening är det av mycket stort värde att flygbildarkiv inrättas även vid övriga länslantmäterikontor. Därför hemställs att 100 000 kr. anvisas för ändamålet även för budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Det är enligt min mening av vikt att lantmäteriets arbete underlättas och effektiviseras genom tidsenlig utrustning. Jag förordar därför att anslaget

höjs med 250 000 kr. För att göra det möjligt att inrätta flygbildarkiv vid flera länslantmäterikontor bör härför beräknas oförändrat 100 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (650 000 + 250 000) 900 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantmäteristaten: Utrustning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kr.

I 6. Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	210 000	275 955	131 245
1965/66	8 000		
1966/67 (förslag)	46 000		

Lantmäteristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 38 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Ökning eller minskning
1. Fortbildning av ingenjörer och kontorspersonal	22 000	+ 1 000
2. Centrala och regionala fortbildningskurser	50 000	+ 3 000
3. Ianspråktagande av odisponerad reservation	—	— 30 000
	<hr/> 72 000	<hr/> — 26 000

Motiv. 1. De kurser om tre veckors längd som anordnats de senaste budgetåren för ingenjörer och kontorspersonal har visat sig betydelsefulla i styrelsens rationaliseringssträvanden. Med hänsyn till beräknade prisstegringar och den höjning av ersättningarna till lärare och assistenter som föranleds av innevarande års löneförhandlingar kommer kostnaderna för ifrågavarande treveckorskurser att öka.

2. Med hänsyn till utvecklingen inom lantmäteriets verksamhetsområden krävs en ständig fortbildning av personalen om lantmäteriet inom skilda områden skall kunna arbeta effektivt. Bl. a. är det angeläget att kännedom om nya och arbetsbesparande metoder och andra förenklingssåtgärder snabbt och effektivt sprids bland befattningshavarna. Centrala och regionala fortbildningskurser samt lantmäterikonferenser av informatorisk natur är därför nödvändiga i oförminskad omfattning. Med hänsyn till beräknade prisstegringar och den höjning av ersättningarna till lärare och assistenter som föranleds av 1965 års löneförhandlingar bör anslaget uppräknas med 3 000 kr.

3. Beloppet har uppkommit genom besparingar under vissa utgiftsposter för ingenjörsutbildningen och bör kunna tas i anspråk för att täcka del av medelsbehovet under budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Mot lantmäteristyrelsens beräkningar av medelsbehovet under anslaget har jag ingen erinran. Som styrelsen föreslagit bör 30 000 kr. av medelsbehovet täckas genom att odisponerad reservation tas i anspråk.

Anslaget bör föras upp med (8 000 + 38 000) 46 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 46 000 kr.

I 7. Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	445 000	638 507
1965/66	445 000	
1966/67 (förslag)	445 000	

Lantmäteristyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp.

M o t i v. Beträffande vissa av anslagsändamålen kan förutses att medelsätgången minskar med tiden. Anslaget synes dock med hänsyn till belastningen t. v. böra upptas med oförändrat belopp.

Departementschefen

Anslaget bör i enlighet med lantmäteristyrelsens förslag tas upp med oförändrat 445 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 445 000 kr.

I 8. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 004 000	8 090 475
1965/66	9 222 000	
1966/67 (förslag)	9 771 000	

Rikets allmänna kartverk hemställer, att anslaget ökas med 903 000 kr.

1. Personalförändringar

a) Geodetiska byrån

1 byråingenjör Ae 21	33 972
1 kontorist Ae 9	18 312

b) Fotogrammetriska byrån

Ökning

	Ökning
1 chefspilot Ae 21	33 972
2 flygförare högst Ae 19	58 224
1 tekniker högst Ae 15; minskning med 1 ingenjör högst Ae 15	—
1 instrumentmakare Ae 12	21 372
2 kartritningsbiträden högst Ae 9	34 776
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	14 880
c) Kartografiska byrån	
1 kontorist Ae 9	18 312
Särskild arbetskraft	20 000
d) Avdelningsdirektören för samordningsfrågor	
1 kontorist Ae 9	18 312
e) Administrativ byrå	
1 byråchef Bo 3; minskning med 1 avdelningsdirektör Be 1 ..	5 532
1 byrådirektör Ae 25; minskning med 1 förste byråsekreterare Ae 23	4 092
1 byrådirektör Ao 25; minskning med 1 kamrerare Ao 21 ..	7 800
1 förste byråintendent Ae 23; minskning med 1 person med arvode motsvarande A 27	15 612
1 förste byråsekreterare Ae 23	37 680
1 assistent Ae 17; minskning med 1 ingenjör högst Ae 15 ..	3 960
1 assistent Ae 15	24 936
1 förste biblioteksassistent Ae 13	22 488
2 kontorister Ae 9	36 624
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	14 880
2. Löneomräkning	457 264
	903 000

Motiv. Under de senaste åren har, anför kartverket inledningsvis, utvecklingen inom dess arbetsområde i hög grad präglats av intensiva ansträngningar för att fullfölja och om möjligt påskynda det i prop. 1961: 54 redovisade programmet för den ekonomiska och den topografiska kartläggningen i landet.

De speciella anslag som anvisats i syfte att förstärka kapaciteten för kartläggningsarbetena samt rationaliseringar har medfört att den år 1961 redovisade planen för ekonomisk-topografisk rekognosering kunnat justeras. Sålunda har kartläggningen av Jämtlands och Hallands län kunnat påbörjas år 1965 i stället för år 1967 resp. år 1966. Dessutom beräknas kartläggningen av Malmöhus och Kristianstads län kunna påbörjas år 1968 resp. år 1969 i stället för år 1970. En prognos i dagens läge tyder på att den gemensamma ekonomisk-topografiska rekognoseringen enligt den år 1960 skisserade kartplanen skall vara genomförd år 1977 i stället för beräknat år 1980.

Anspråken på att kartläggningen snabbt genomförs är enligt kartverket mycket stora. Sedan 1965 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om översyn av gällande kartlägningsprogram i syfte att intensifiera kartläggningen har kartverket ålagts att företa sådan översyn. Vidare förutsatte riksdagen, i anslutning till vissa motionsyrkanden, att Kungl. Maj:t överväger frågan om förstärkning av den geodetiska verksamheten vid kartverket i syfte att möjliggöra en snabb utbyggnad och förtätning av det geodetiska riksnätet samt framlägger härav betingade förslag.

De myndigheter, som kartverket har att höra rörande deras önskemål beträffande verksamhetens inriktning, har liksom tidigare tryckt på angelägenheten av att kartläggningen påskyndas. Överbefälhavaren har bl. a. pekat på angelägenheten av en snabb och kontinuerlig revidering av vägnätet med vägpåtryck. Domänstyrelsen har uttalat domänverkets speciella intresse av en snar framställning av den ekonomiska kartan över Kopparbergs, Jämtlands och Västernorrlands län. Sveriges geologiska undersökning har starkt betonat behovet för den geologiska karteringen av modernt topografiskt kartmaterial bl. a. i södra delen av Älvsborgs län, delar av Kalmar län och större delen av Norrland. Beträffande Norrbottens län önskar undersökningen, att den del av kartlägningsprogrammet som samordnats med undersökningens flygmagnetiska mätningar genomförs under kortare tid än som förut planerats. Angelägenheten av en snabbare framställning av kartor för jordbrukets rationalisering har ånyo påtalats från skilda håll. Vidare visas ett stort intresse av en snabbare kartläggning av ur skogsbrukssynpunkt angelägna områden.

Beträffande utvecklingstendenserna i övrigt erinrar kartverket om de nya uppgifter som under senare tid lagts på verket. Sålunda ansvarar kartverket fr. o. m. år 1964 för den centrala tekniska ledningen av tryckningen av krigskartor. Dessutom har kartverket fått vidgade uppgifter på flygkarteområdet, varjämte verket anförtrots vissa uppgifter i samband med den militära kartförsörjningen. Vidare torde de fotogrammetriska och geodetiska uppgifterna inom uppdragsverksamheten komma att successivt öka.

Härefter behandlar kartverket yrkandena under förevarande anslag.

1 a). Användningen av automatisk databehandling under senare år har möjliggjort såväl en kvalitativt förbättrad bearbetning av geodetiska mätningdata som en betydligt ökad produktion av dylika data. Användningen av matematikmaskin kan förutsättas öka snabbt. För att avlasta den kvalificerade personalen vid byrån från rutinuppgifter bör en byråingenjörstjänst i Ae 21 inrättas för en programmerare.

Beträffande motiven för kontoristtjänsten torde få hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 254).

1 b). För kartverkets flyg för fotografering gäller fr. o. m. år 1965 av luftfartsstyrelsen utfärdade nya bestämmelser. Enligt dessa åligger det en av flygförarna att som chefspilot vid kartverket biträda chefen för flygfotosek-

tionen i frågor som kräver pilotkompetens med huvuduppgift att medverka till att driftsorganisationen fungerar så effektivt som möjligt. I chefpilotens uppgifter ingår bl. a. att leda utbildningen av kartverkets flygförare samt kontrollera deras kompetens. De ändrade uppgifterna föranleder att en av verkets flygförartjänster i högst Ae 19 bör utbytas mot en tjänst som chefpilot i lägst Ae 21. Då omdrevsfotograferingen och övrig flygfotografering för den allmänna kartläggningen utgör en väsentlig del av flygverkssamheten bör befattningen som chefpilot och två flygförartjänster i fortsättningen redovisas under förevarande anslag. Motsvarande minskning bör därvid ske av anslaget till fotogrammetrisk uppdragsverksamhet.

Behovet av tillgång till en kvalificerad montör för den löpande översynen av kartverkets omfattande elektriska utrustning motiverar att en ingenjörstjänst i högst Ae 15 inrättas för ändamålet i utbyte mot en motsvarande teknikerbefattning. För den löpande översynen och skötseln av verkets omfattande och komplicerade fotogrammetriska utrustning behövs en instrumentmakare. Då ekonomiska kartan numera skall förses med höjdkurvor i samtliga län erfordras ytterligare två kartritningsbiträden. Genom ökningen av de med den fotogrammetriska verksamheten sammanhängande skriv- och kontorsgöromålen behövs ett kontorsbiträde.

1 c). På grund av kartografiska byråns omfattning — ca 225 personer — behöver chefen för byrån en kontorist som handsekreterare. I samband med att ett nytt långtidsprogram för den allmänna kartläggningen förbereds påbörjar kartverket innevarande budgetår viss försöksverksamhet i syfte att närmare undersöka de problem som hänger samman med behovet att åjourhålla de olika karttyperna. Ett med 20 000 kr. förhöjt belopp erfordras för att täcka kostnaderna för försöksverksamheten under nästa budgetår.

1 d). För innevarande budgetår har anvisats 50 000 kr. för att bereda kartverket möjlighet att anlita expertis för planerings- och rationaliseringsproblem i fråga om kartframställningen. Med anlåtande av dessa medel har kartverket anställt en rationaliseringsingenjör med uppgift att biträda avdelningsdirektören för samordningsfrågor med rationaliseringsuppgifter. För att biträda dessa med sekreterare-, beräknings- och ritningsuppgifter behövs en kontorist.

1 e). Ärenden rörande kartverkets personal och ekonomi handläggs f. n. på den administrativa avdelningen. Till avdelningens uppgifter hör sådana personaladministrativa ärenden som rekrytering, tjänstetillsättningar, besvärsärenden samt personalvårdsfrågor. Vidare handläggs vid avdelningen besvärsärenden och allmänna kansligöromål, kamerala ärenden, inköpsärenden samt ärenden som sammanhänger med kartverkets uppgifter att handha förlaget av de allmänna kartorna m. m. Under avdelningen sorterar vaktmästarpersonalen samt verkets centrala arkiv för bild- och kartmaterial och förråd av kontorsmateriel m. m. Den snabba tekniska och personella utveckling som skett under senare år och som även i fortsättningen

kan väntas äga rum vid kartverket ställer stora krav på kartverkets administrativa organ bl. a. vad gäller personalfrågorna och den ekonomiskt administrativa servicen åt verket. Den administrativa organisationen har enligt kartverkets uppfattning i sin nuvarande utformning inte tillräckliga möjligheter att tillgodose de stora anspråk som måste ställas på densamma om inte den tekniska delen av verksamheten vid verket skall hämmas. På grundval av det anförda föreslår kartverket, att den administrativa avdelningen ombildas till en byrå. Befattningen som avdelningsdirektör i Be 1 bör därvid utbytas mot en byråchefstjänst i Bo 3. Byrån bör bestå av en personal- och kanslisektion, en ekonomisektion samt en förlags- och arkivsektion. Därjämte bör verkets bibliotek hänföras till byrån.

De alltmer betydande kostnaderna för kartframställningen samt den omfattande beställningsverksamheten kräver noggranna kostnads- och intäktskalkyler av kvalificerad ekonomisk expertis. Arbetet med dessa kalkyler samt övriga redovisningstekniska och medelsförvaltande uppgifter åvilar ekonomisektionen. För sektionschefen bör inrättas en byrådirektörstjänst i Ae 25 i utbyte mot en förste byråsekreterartjänst i Ae 23. Vid personal- och kanslisektionen, som motsvarar nuvarande kameralsektion, bör inom en personaldetalj handläggas personaladministrativa ärenden. Till sektionen hänförs vidare en centraldetalj för allmänna servicefunktioner såsom registratur, skrivcentral, telefonväxel, vaktmästeri samt lokalfrågor. Genom den fortlöpande ökningen av personalen vid kartverket blir antalet personalärenden flera och mera svårbemästrade. En mängd problem av personalvårdskaraktär måste ägnas ökad uppmärksamhet. För befattningen som chef för denna sektion bör inrättas en byrådirektörstjänst i Ao 25 i utbyte mot en kamrerartjänst i Ao 21.

I och med den fortgående mekaniseringen och övergången till alltmer dyr och komplicerad instrumentutrustning har kraven på den befattningshavare som närmast skall svara för inköpsverksamheten blivit mycket stora. För ändamålet bör inrättas en tjänst som förste byråintendent i Ae 23 vid ekonomisektionen. För att bereda administrativt-juridiska frågor av kvalificerad karaktär, särskilt sådana som sammanhänger med kartverkets förlagsverksamhet, samt biträda byråchefen bl. a. vid utredningar som inte direkt är att hänföra till någon sektions ordinarie verksamhet erfordras en förste byråsekreterare i Ae 23. I samband med kartverkets flyttning till nya lokaler har en befattningshavare ur ingenjörspersonalen måst utnyttjas för vissa nytillkomna uppgifter såsom frågor rörande lokalernas bevakning, ledning av reparationsarbeten samt åtskilliga tekniskt betonade lokalfrågor. Omställningen av verkets uppgifter och omflyttningen av personal mellan sommar- och vinterarbeten gör frågorna om lokalanvändningen och personalens omflyttning och placering till stora och ständigt aktuella problem. En särskild befattning bör inrättas för ifrågavarande uppgifter. Befattningshavaren bör även fungera som chef för personal- och kanslisektionens centraldetalj. Kartverket föreslår, att härför inrättas en assistenttjänst i Ae 17,

varvid en ingenjörstjänst i högst Ae 15 kan indras. Genom personalökningen under senare år har belastningen på kanslisektionen blivit besvärande. För att avlasta sektionschefen bör en assistenttjänst i Ae 15 inrättas. För att få till stånd en effektiv litteraturbevakning och informationstjänst erfordras en tjänst som förste biblioteksassistent i Ae 13. Som chef för kartverkets skrivcentral och ersättare för registratören behövs en kontorist. Vidare erfordras en kontorist för kontroll av avlöningsuträkningar m. fl. kvalificerade biträdesuppgifter. För att förbättra betjäningen i telefonväxeln samt för receptionsuppgifterna m. m. behöver växelpersonalen förstärkas med ett kontorsbiträde.

Y t t r a n d e. Utlåtande har avgetts av *statskontoret* beträffande yrkandena under 1 e) om ombildning av administrativa avdelningen till byrå, m. m. Statskontoret har med hänsyn bl. a. till den under senare år ökade arbetsbelastningen inom kartverket inget att erinra mot att ifrågavarande avdelning ombildas till en byrå. Den föreslagna sektionsindelningen av byrån har ej gett statskontoret anledning till erinran.

Departementschefen

I likhet med statskontoret kan jag biträda kartverkets förslag om att ombilda administrativa avdelningen till byrå. Den bör ha en administrativ-ekonomisk inriktning. Den föreslagna sektionsindelningen av byrån synes ändamålsenlig och föranleder ingen erinran från min sida. I anledning av denna organisationsändring bör en tjänst som avdelningsdirektör i Be 1 utbytas mot en byråchefstjänst i Be 3 samt en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23 och en kamrerartjänst i Ao 21 utbytas mot byrådirektörstjänster i Ae 25. Vidare räknar jag medel för en ingenjörstjänst i Ae 17, en assistenttjänst i Ag 17, en tjänst som bokhållare i Ae 15, en kontorsskrivartjänst i Ae 13 och en kontoristtjänst i Ae 9. I samband därmed bör följande tjänster dras in, nämligen en ingenjörstjänst i Ao 15, en kontorskrivartjänst i Ao 13, en kansliskrivartjänst i Ao 11 och två kanslibiträdets tjänster i Ao 7. Jag räknar vidare medel för lönegradsuppflyttning av en kontorist Ae 9 till kansliskrivare Ae 11, ett kanslibiträde Ae 7 till kansliskrivare Ae 11, ett kontorsbiträde högst Ae 5 till kontorist Ae 9 och ett kontorsbiträde högst Ae 5 till kanslibiträde Ae 7. Dessutom räknar jag medel för en kanslisttjänst för tjänstgöring på halvtid och en kontorsbiträdestjänst i högst Ae 5. Vad jag nu förordar föranleder att anslaget bör uppräknas med 64 000 kr.

I fråga om lönegradsplaceringarna för i det föregående angivna tjänster ävensom vissa extra tjänster vid den administrativa byrån har statens avtalsverk förhandlat med personalorganisationerna och avtal träffats under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande. Kungl. Maj:t har överlämnat avtalet till riksdagens löne delegation för godkännande och denna har för sin del godkänt avtalet dock under förbehåll för att riksdagen godkänner de organisatoriska förutsättningar som legat till grund för överenskommelsen.

232 *Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

För uppgifter som hänger samman med framställningen av den ekonomiska kartan bör räknas medel för en tjänst som kartritningsbiträde i högst Ag 9. Dessutom bör för viss försöksverksamhet i samband med ett nytt långtidsprogram för den allmänna kartläggningen beräknas ett med 10 000 kr. förhöjt belopp. På grund härav bör anslaget höjas med 28 000 kr. Till följd av löneomräkning bör anslaget räknas upp med 457 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (9 222 000 + 549 000) 9 771 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för rikets allmänna kartverk enligt vad jag har förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 040 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 200
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	50 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 676 800
	<hr/>
	Summa kr. 9 771 000

c) till *Rikets allmänna kartverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 9 771 000 kr.

I 9. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	738 000	731 012
1965/66	693 000	
1966/67 (förslag)	749 000	

Rikets allmänna kartverk föreslår, att anslaget ökas med 186 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67 Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	20 000	+ 5 000	+ 5 000
2. Reseersättningar	7 000	+ 1 000	+ 1 000
3. Expenser: Övriga expenser	552 000	+ 110 000	+ 40 000
4. Kostnader för förhyrd datamaskintid..	35 000	+ 50 000	+ 10 000
5. Kostnader för utbildningskurser	24 000	+ 20 000	—
		<hr/>	<hr/>
		+ 186 000	+ 56 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget tas upp med 749 000 kr. Jag har härvid räknat in 19 000 kr. för engångsanskaffning av viss utrustning och materiel. Av anslagsposten till reseersättningar bör 1 000 kr. beräknas för internordiska resor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 749 000 kr.

I 10. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	3 391 000	3 582 000	7 454
1965/66	3 677 000		
1966/67 (förslag)	4 057 000		

Rikets allmänna kartverk föreslår, att anslaget ökas med 950 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Ökning
1. Fältarbeten	1 447 000	+ 176 000
2. Flygfotoografering m. m.	702 000	+ 10 000
3. Reproduktionsarbeten	264 000	+ 50 000
4. Ortnamnsgranskning	16 000	+ 6 000
5. Vissa internationella kartor	116 000	+ 15 000
6. Diverse kartarbeten	1 132 000	
a) Löneökningar m. m.		+ 33 000
b) Intensifierad kartläggningsverksamhet		+ 400 000
7. Översyn av rikstrianguleringen	—	+ 260 000
		<hr/>
		+ 950 000

Motiv. 1. Höjda ersättningar enligt bilersättningskungörelsen ökar kostnaderna med ca 9 000 kr. Till följd av höjda traktamentsersättningar ökar utgifterna med 167 000 kr.

2. Höjda flygtraktamenten ökar belastningen med 10 000 kr.

3. Kostnaderna för reproduktion av original till topografiska kartan beräknas öka med 30 000 kr. För att fullfölja den innevarande budgetår påbörjade försöksverksamheten med att revidera nämnda karta bör posten uppräknas med 20 000 kr.

4. Belastningen uppgick budgetåret 1964/65 till ca 22 000 kr. Någon minskning kan inte påräknas bl. a. genom att kartläggningen i övre norrlandsregionen visat sig medföra mera komplicerade namnproblem än för landet i övrigt.

5. Höjda löner ökar kostnaderna för ifrågavarande arbeten med ca 15 000 kr.

6 a). Höjda löner ökar kostnaderna med ca 25 000 kr. Till följd av höjd varuskatt samt prisstegringar på materiel ökar belastningen med ca 8 000 kr.

6 b). Anspråken på en snabbare kartläggningstakt är stora, särskilt beträffande vissa norrlandslän, Kopparbergs län och skånelänen. I syfte att förstärka kapaciteten för kartläggningsarbetena anvisade 1961 och 1962 års riksdagar 400 000 kr. resp. 200 000 kr. Kartverket begärde år 1964 200 000 kr. såsom ytterligare medelsförstärkning för ändamålet. Departementschefen ansåg sig emellertid inte kunna tillstyrka förslaget.

Kartverket har påbörjat uppläggningsprogrammet. Enligt kartverket torde emellertid några mera väsentliga ändringar i det fastställda programmet inte kunna förväntas inom ramen för anvisade medel. Inom verket pågår ett intensivt arbete för att rationalisera och vidareutveckla kartframställningen. För att öka verkets möjligheter att samordna och intensivifiera dessa ansträngningar har bl. a. under avlöningsanslaget för innevarande budgetår anvisats särskilda medel till expertis för planerings- och rationaliseringsproblem i fråga om kartframställningen. I syfte att ytterligare främja den tekniska rationaliseringen framläggs under anslaget till utrustning m. m. förslag att anskaffa vissa arbetsbesparande instrument och annan teknisk utrustning. Det är emellertid enligt kartverkets mening inte realistiskt att anta att verket utan en samtidig förstärkning i fråga om lägre ingenjörspersonal och ritkrafter tillfredsställande kan tillgodose kraven på ökad kartförsörjning. En förstärkning med 400 000 kr. under förevarande anslagspost skulle enligt kartverkets beräkningar medföra att den totala kartläggningstiden kunde minska inemot ett år.

7. Kartverket har tidigare i olika sammanhang, bl. a. i skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 december 1963, anmält behovet av en grundlig översyn av rikstrianguleringen. Vidare har 1965 års riksdag berört frågan om en förstärkning av den geodetiska verksamheten vid kartverket i syfte att möjliggöra en snabb utbyggnad och förtätning av det geodetiska riksnätet. Härvid har riksdagen ansett sig kunna förutsätta att Kungl. Maj:t med hänsyn till frågans betydelse för kartframställningen och därmed för samhällsplaneringen tar ifrågavarande problem under övervägande och framlägger härav betingade förslag. Vissa särskilt aktuella, begränsade områden av riksnätet, nämligen kring Mälaren och Hjälmararen och norr om Väneren, västkustområdet samt delar av norrlandskusten, behöver emellertid mycket snabbt överses. Kartverket finner det synnerligen angeläget att en insats omedelbart kan påbörjas i dessa områden. Härför krävs såväl en instrumentell upprustning som personalförstärkning och ökade medel för fältkostnader. För de aktuella arbetena, vilka för nästa budgetår beräknas kosta 450 000

kr., bör särskilda medel anvisas. Härav bör 260 000 kr., avseende löne- och fältarbetskostnader, bestridas från en särskild post under förevarande anslag. För att anskaffa instrument bör under anslaget till utrustning m. m. anvisas 190 000 kr.

Departementschefen

Kartverkets arbete är huvudsakligen inriktat på uppgiften att tillgodose behoven av ekonomiska och topografiska kartor. Dessa kartor är av betydelse för samhällsplaneringen, rationaliseringsverksamheten på jordbrukets och skogsbrukets områden, den geologiska kartläggningen samt försvarsväsendet och friluftslivet m. m. Kartläggningen för den ekonomiska och den topografiska kartan sker f. n. enligt ett av 1961 års riksdag (prop. 54, JoU 14, rskr 166) godkänt program, som avser tiden t. o. m. år 1970. Efter framställning av 1965 års riksdag (JoU 1 s. 141, rskr 9) har kartverket erhållit uppdrag att verkställa översyn av programmet och att efter samråd med kartverkskommissionen inkomma med av översynen föranledda förslag. Med hänsyn till vad kartverket anfört om de stora anspråken på en snabbare kartläggningstakt särskilt vad avser vissa norrlandslän, Kopparbergs län och Skånelänen anser jag mig böra förorda, att kartverket under förevarande anslag tillförs ökade resurser för att allmänt intensifiera kartframställningen. Jag förordar därför att ytterligare 100 000 kr. beräknas för ändamålet.

Vid föregående års riksdag berördes även frågan om en förstärkning av den geodetiska verksamheten vid kartverket i syfte att möjliggöra en snabb utbyggnad och förtätning av de s. k. geodetiska riksnäten. Med anledning av vad riksdagen därvid uttalade (JoU 1 s. 138, rskr 9) bör riksdagen underrättas om att Kungl. Maj:t den 3 december 1965 uppdragit åt kartverket att utreda behovet av att förstärka ifrågavarande riksnät samt framlägga därav föranledda förslag. I avvaktan på resultatet av denna utredning bör enligt min mening anslaget ej tillföras medel för utökade åtgärder beträffande rikstrianguleringen.

Kartverkets yrkanden i övrigt under förevarande anslag föranleder ej annan erinran från min sida än att höjningen av posten till reproduktionsarbeten bör kunna begränsas till 40 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (3 677 000 + 380 000) 4 057 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 057 000 kr.

I 11. Rikets allmänna kartverk: Fotogrammetrisk uppdragsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 969 000	3 071 441
1965/66	3 267 000	
1966/67 (förslag)	3 369 000	

Rikets allmänna kartverk föreslår, att anslaget ökas med 15 000 kr. Vidare förordar kartverket, att anslagsbenämningen ändras till Uppdragsverksamhet.

	Anvisat 1965/66	Ökning eller minskning
A. Avlöningar		
<i>Personalförändringar</i>		
1 byrådirektör Ae 25		—
1 förste byråingenjör Ae 23		—
Minskning med 3 flygförare högst Ae 19		— 87 000
	<hr/>	
	1 611 000	— 87 000
B. Omkostnader		
1. Sjukvård m. m.	4 000	+ 2 000
2. Expenser.	350 000	+ 30 000
3. Fältarbeten m. m.	1 022 000	+ 50 000
4. Utrustning	280 000	+ 20 000
	<hr/>	
	3 267 000	+ 15 000

M o t i v. A. Antalet extra ordinarie tjänster inom uppdragsverksamheten är oförändrat 38 sedan 1961 års omorganisation och motsvarar mindre än hälften av personalantalet. Det kan beräknas bli en allt mindre del av totala antalet sysselsatta. För att motverka härmed sammanhängande svårigheter att anställa och behålla kvalificerad personal föreslår kartverket, att kartverket medges rätt att enligt huvudregeln i 4 § 2 mom. statens allmänna avlöningsreglemente inrätta och lönegradsplacera extra ordinarie tjänster under Ae 22. Det är även nödvändigt att kartverkets möjligheter att erbjuda extra ordinarie tjänster i högre lönegrad ökas. Kartverket föreslår som en första åtgärd att en byrådirektörstjänst i Ae 25 och en tjänst som förste byråingenjör i Ae 23 uppförs på personalförteckningen för nästa budgetår. Förslagen föranleder inte något ökat medelsbehov, då verket avser att utnyttja de extra ordinarie tjänsterna för befattningshavare som f. n. måste anställas på extra stat. Avgörande för hur denna möjlighet utnyttjas blir givetvis den ram för utgiftsutvecklingen som skapas av inflytande ersättningar. I överensstämmelse med verkets förslag under avlö-

ningsanslaget bör avlöningsposten under förevarande anslag minskas med 87 000 kr. motsvarande avlöningskostnaderna för tre flygförare i högst Ae 19.

B. Utgiftsökningarna hänför sig till ökad belastning på posten till sjukvård m. m. samt till höjda traktamenten, höjd varuskatt och allmänna prisstegringar.

Departementschefen

Över anslaget finansieras kartverkets uppdragsverksamhet, som enligt beslut av 1961 års riksdag skall drivas affärsmässigt. Anslaget får belastas med utgifter motsvarande högst 80 % av inkomsterna från beställningsverksamheten. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1965 har en utredningsman tillkallats för att utreda den statliga fotogrammetriska beställningsverksamheten och därmed sammanhängande frågor.

För att tillgodose behovet av ytterligare extra ordinarie tjänster inom förevarande verksamhet tillstyrker jag att en tjänst som förste byråingenjör i Ae 23 inrättas. Härför erfordras ej någon uppräkningsanslag. Jag har intet att erinra mot yrkandet att anslaget uppräknas med 102 000 kr. på grund av höjda omkostnader.

Anslaget bör föras upp med $(3\,267\,000 + 102\,000) = 3\,369\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för kartverkets fotogrammetriska uppdragsverksamhet enligt vad jag har förordat i det föregående

b) till Rikets allmänna kartverk: Fotogrammetrisk uppdragsverksamhet för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 369 000 kr.

I 12. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid utgången av budgetåret
1964/65	2 170 000	2 110 420	904 006
1965/66	1 175 000		
1966/67 (förslag)	1 500 000		

Rikets allmänna kartverk föreslår, att anslaget höjs med 1 125 000 kr.

M o t i v. Under budgetåren 1963/64 och 1964/65 har ersättningsanskaffning av och nyinvestering i utrustning, som behövs för de geodetiska, fotogrammetriska och kartografiska arbetena, i stor utsträckning måst anstå på grund av kartverkets flyttning till de nya lokalerna i Hässelby. Kartverket underströk i sin anslagsframställning år 1964 att tillräckliga medel snarast borde anvisas för att återuppta anskaffningen av sådan utrustning, som

inte kunnat förnyas i önskvärd takt under flyttningsskedet. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet understiger dock med omkring 500 000 kr. vad kartverket begärt. I sammanhanget erinrar kartverket om att återanskaffningsvärdet av instrumentutrustningen uppgår till över 12,5 milj. kr. Redan vid en så lång anskaffningstid som tio år erfordras 1,3 milj. kr. per år för att ersätta utrustningen. Den snabba tekniska utvecklingen kräver dock en betydligt snabbare ersättningstakt. Härtill kommer behovet av upprustning med nya instrumenttyper av olika slag.

Departementschefen

Den tekniska rationaliseringen av kartframställningen kräver såsom kartverket framhållit utrymme för såväl ersättnings- som nyanskaffning av instrument. Med hänsyn härtill förordar jag att för ändamålet under nästa budgetår sammanlagt anvisas 1,5 milj. kr.

Anslaget bör föras upp med (1 175 000 + 325 000) 1 500 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

I 13. Rikets allmänna kartverk: Tryckning av kartor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 685 000	698 245
1965/66	2 500 000	
1966/67 (förslag)	2 150 000	

Rikets allmänna kartverk föreslår, att anslaget minskas med 300 000 kr.

M o t i v. Kartverket har i inledningen till dess anslagsäskanden för budgetåret 1966/67 framlagt vissa förslag om ändrad uppläggning beträffande tryckning och vidareutnyttjande av de allmänna kartorna. I korthet går förslagen ut på en sådan uppläggning beträffande tryckningen och vidareutnyttjandet av de allmänna kartorna att tryckningen uppdras åt SRA samt att vidareutnyttjandet av dessa kartor och grundmaterialet till dem får ske fritt mot erläggande av en viss avgift till statsverket. Distributionen av kartorna och försäljningen av dem bör som hittills handhas av SRA. Uppgörelse angående ersättning till SRA för tryckning, lagerhållning och distribution bör träffas efter förhandlingar mellan SRA och kartverket. Uppgörelsen bör underställas Kungl. Maj:t för godkännande. Principerna för bestämmandet av royaltavgift för vidareutnyttjandet av kartor och grundmaterialet till dem bör fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av kartverket. Inkomsterna av den officiella kartverksamheten bör inlevereras till statsverket över särskild inkomsttitel.

Beträffande medelsbehovet för tryckning av kartor under nästa budgetår anför kartverket, att detta inte påverkas av dess förslag beträffande ändring av uppläggnings för det allmänna karttrycket. Liksom tidigare baseras kartverkets beräkning av tryckningskostnaderna under förevarande anslag på väntad utgivningstakt för de allmänna kartorna m. m. Kostnaderna beräknas i enlighet härmed uppgå till sammanlagt ca 2,1 milj. kr. Härtill kommer kostnader för SRA:s lagerhållning och distribution, vilka bör bestridas från förevarande anslag. Storleken av dessa kostnader kan dock bestämmas först senare efter ytterligare utredning och vissa förhandlingar. Kartverket föreslår mot bakgrunden av det anförda, att anslaget nedräknas med i runt tal 300 000 kr.

Departementschefen

Kartverket har under denna anslagspunkt bl. a. framlagt förslag om ändrad uppläggning av tryckningen och vidareutnyttjandet av de allmänna kartorna. I anledning härav vill jag erinra om att såväl tryckning som vidareutnyttjande av ifrågavarande kartor och grundmaterialet till dessa sker enligt principer som nyligen prövats av riksdagen (prop. 1962: 1 bil. 11 s. 320, JoU 1 s. 93, rskr 9 resp. JoU 1963: 1 s. 103, rskr 9). Några omständigheter som nu motiverar ändringar enligt kartverkets förslag har enligt min mening ej framkommit.

Medelsbehovet under nästa budgetår för tryckning av allmänna kartor m. m. beräknar jag på grundval av kartverkets uppgifter till 2 150 000 kr., vilket innebär en minskning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade beloppet med 350 000 kr.

Anslaget bör föras upp med (2 500 000 — 350 000) 2 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Tryckning av kartor m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 150 000 kr.

J. Fiskeriväsendet m. m.**J 1. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 790 000	1 783 137
1965/66	1 997 000	
1966/67 (förslag)	2 151 000	

Fiskeristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 462 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Fiskeristyrelsen	
1 fiskerikonsulent Ae 19	29 676
1 avdelningsdirektör Bo 1	53 928
b) Sötvattenslaboratoriet	
1 kontorist Ae 9	17 268
1 vaktmästare Ae 10	18 264
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	14 880
c) Havsfiskelaboratoriet	
1 laborator Ae 27	45 684
1 forskarasistent högst Ae 23	33 972
2 institutionsbiträden Af 2/Ae 5	23 904
Tillfällig arbetskraft	55 000
d) Fiskeriundersökningsfartyget Skagerak	
1 andre styrman Ae 16	25 248
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	34 692
b) Ordinariesättningar	—
3. Löneomräkning	109 484
	<hr/>
	462 000

Motiv. 1 a). Fiskerikonsulenttjänsten avses vara gemensam för byråerna för saltvattensfisket och sötvattensfisket. I fråga om motiv hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 264).

Styrelsen föreslår, att den administrativa byrån omorganiseras. Byrån bör under byråchefen indelas i en allmän sektion, en juridisk sektion och en

kameral sektion. Byråchefen bör vara chef för den allmänna sektionen. För ledningen av den juridiska sektionen bör inrättas en tjänst som avdelningsdirektör i Bo 1. Som chef för den kamerala sektionen avses en befintlig byrådirektörstjänst i A 27.

1 b). I fråga om motiv hänvisas till prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 265).

1 c). Laboratorstjänsten krävs vid hydrografiska avdelningen för uppgifter rörande havsvattnets kemi. Tjänsten som forskarassistent erfordras som arbetskraftsförstärkning på den biologiska avdelningen. På samma avdelning behövs vidare två institutionsbiträden. I fråga om motiven för den ena av sistnämnda tjänster hänvisas dessutom till prop. 1963: 1 (bil. 11 s. 319).

För att tillfälligt anställa s. k. praktikanter för biträde främst på undersökningsfartygen erfordras 25 000 kr. Vidare behövs 15 000 kr. för tillfällig statistisk och teknisk biträdes hjälp. Då Vinga fyrskepp snart kommer att dras in beräknar styrelsen 15 000 kr. till hydrografiska mätningar från andra fartyg.

1 d). Tjänsten möjliggör att fartyget kan utnyttjas bättre.

2. Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad och, i förekommande fall, ordinarie- och extraordinariesättning av följande tjänster, nämligen

vid fiskeristyrelsen en byrådirektör Ae 27 till Ao 27, en förste byråsekreterare Ae 23 till Ao 23, en byråinspektör Ae 19 till Ae 21, en kansliskrivare Ae 11 till kontorsskrivare Ae 13, 1 kontorist Ae 9 till kansliskrivare Ae 11 och två kontorsskribenter Af 2/Ae 5 till kanslibitråde Ae 7,

vid sötvattenslaboratoriet två kontorister Ae 9 till kansliskrivare Ae 11,

vid havsfiskelaboratoriet, biologiska avdelningen, en laborator Ae 27 till Ao 27, en laborator Ag 27 till Ae 27, en fiskerikonsulent Ag 19 till Ae 19, en kontorist Ag 9 till kansliskrivare Ae 11, ett förste institutionsbiträde Ag 8 till Ae 8, två institutionsbiträden Ag 5 till förste institutionsbiträde Ae 7 och två institutionsbiträden Ag 2/5 till Af 2/Ae 5, samt vid samma laboratoriums hydrografiska avdelning en assistent Ae 15 till Ae 19, ett förste institutionsbiträde Ae 7 till laboratorieassistent högst Ae 10, ett institutionsbiträde Ag 5 till förste institutionsbiträde Ae 7, ett institutionsbiträde Ag 2/5 till Af 2/Ae 5 och en hushållerska med arvode motsvarande A 2 till hushållerska Ae 4.

Departementschefen

Utredningen rörande organisationen av fiskeristyrelsens laboratorieverksamhet, m. m. har den 21 maj 1965 avlämnat betänkandet (Stencil Jo 1965: 4) »Fiskeristyrelsens laboratorieverksamhet, m. m.» I betänkandet har bl. a. föreslagits att de nuvarande havsfiske- och sötvattenslaboratorierna sammanförs till en forskningsenhet samt förläggs till Göteborg i direkt anslutning till fiskeristyrelsens huvuddel. Ärendet bereds f. n. inom jordbruksdepartementet.

På de skäl fiskeristyrelsen anfört beräknar jag medel för en tjänst som andre styrman i Ag 15 på fiskeriundersökningsfartyget Skagerak. Kostnaden för den nya tjänsten uppgår till 24 000 kr. Samtidigt kan dock anslaget minskas med 10 000 kr. som avsetts för att anställa extra personal på Skagerak. Vidare bör 30 000 kr. beräknas för att anlita tillfällig biträdeshjälp på havsfiskelaboratoriet samt för de hydrografiska mätningar som styrelsen angett.

Jag tillstyrker att en tjänst som laborator i Ag 27 vid havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning extraordinariesätts. Till följd av löneomräkning bör anslaget höjas med 110 000 kr.

Anslaget bör sålunda föras upp med (1 997 000 + 154 000) 2 151 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: fiskeristyrelsen enligt vad jag förordat i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: fiskeristyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	545 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 000
3. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	500 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 102 000
	Summa kr. 2 151 000

c) till *Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1966/67* anvisa ett förslagsanslag av 2 151 000 kr.

J 2. Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Fiskeristyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	645 000	606 400
1965/66	676 000	
1966/67 (förslag)	744 000	

Fiskeristyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 258 000 kr.